

מבית עלוני השבת

מסעי	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	7:00	8:14	8:30	8:52
בני ברק	7:15	8:17	8:27	8:49
חיפה	7:08	8:18	8:30	8:52
אשדוד	7:15	8:17	8:27	8:49
בית שמש	6:59	8:15	8:29	8:51
קרית גת	7:16	8:16	8:28	8:50

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	7:00	8:14	8:52	תל אביב	7:16	8:17	8:49
אשדוד	7:15	8:17	8:49	אנטוורפן	9:10	10:27	10:39
מנשסט	8:49	10:08	10:15	וינה	8:15	9:24	9:41
מונטריאול	8:06	9:11	9:32	טורונטו	8:24	9:27	9:51
לייקוואד	7:55	8:55	9:21	בלטימור	8:03	9:02	9:29
לוס אנג'לס	7:38	8:33	9:05	סאן פאולו	5:27	6:21	6:58

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

מסעי בחו"ל מטו"מ	הנץ החמה	סו"ז קר"ש	סו"ז תפילה	הצות היום	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעת ההמה
ירושלים	5:51:13	9:18	10:27	12:45:21	1:20	4:47	6:13	7:39:03
תל אביב	5:57:06	9:22	10:30	12:47:09	1:21	4:47	6:12	7:36:46
חיפה	5:54:48	9:20	10:28	12:46:16	1:21	4:46	6:12	7:37:18
אנטוורפן	6:09:35	9:58	11:15	1:48:33	2:27	6:16	7:51	9:26:30
לונדון	5:26:30	9:16	10:33	1:06:47	1:45	5:35	7:11	8:46:03
מנשסט	5:27:17	9:21	10:38	1:15:17	1:54	5:48	7:25	9:02:10
וינה	5:32:10	9:16	10:31	1:00:54	1:38	5:22	6:56	8:28:47
ציריך	6:06:01	9:48	11:03	1:32:06	2:09	5:52	7:25	8:57:21
מונטריאול	5:40:14	9:20	10:33	1:00:29	1:37	5:17	6:49	8:19:59
טורונטו	6:08:34	8:54	10:23	1:23:44	2:00	5:38	7:08	8:38:11
ניו יארק	5:54:26	9:28	10:39	1:02:17	1:38	5:12	6:41	8:09:31
לייקוואד	5:56:41	9:29	10:40	1:03:05	1:39	5:12	6:41	8:08:53
בלטימור	6:08:11	9:40	10:50	1:12:41	1:48	5:20	6:49	8:16:37
שיקאגו	5:46:06	9:21	10:32	1:25:43	1:33	5:08	6:38	8:06:41
לוס אנג'לס	6:05:44	9:32	10:41	1:25:12	1:34	5:01	6:27	7:52:12
סאן פאולו	6:40:29	9:26	10:22	12:12:42	12:43	3:27	4:36	5:45:08
מלבורן	7:19:03	9:52	10:44	12:26:23	12:56	3:26	4:31	5:34:05

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי	דף היומי ירושלמי	משנה יומית פרק, משנה עבודה זרה	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	ב אב	טו	ד	ג, ו-ז	תקמז, טז-יח	חלק ג' קמב: טומאת אוכלין ז'	
א'	ג אב	טז	ה	ח, ט	תקמח, טז-יח	חלק ג' קמג: טומאת אוכלין ח'	
ב'	ד אב	יז	ו	ז, ד, י-א	תקמט, נב-ב	חלק ג' קמג: טומאת אוכלין ט'	
ג'	ה אב	יח	ז	ב, ג	תקנא, א, ג-א	חלק ג' קמד: טומאת אוכלין י'	
ד'	ו אב	יט	ח	ה, ד, ה	תקנא, ב-ד	חלק ג' קמד: טומאת אוכלין י"א	
ה'	ז אב	כ	ט	ו, ד	תקנא, ה-ז	חלק ג' קמה: טומאת אוכלין י"ב	
ו'	ח אב	כא	י	ה, ח, ט	תקנא, ח-י	חלק ג' קמה: טומאת אוכלין י"ג	

לוח ימי הזכרון

של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

ב' אב	רבי יוחנן בהג"ר שמואל מסעליש נאקוב
ב' אב	ר' משה ב"ר שמעון
ב' אב	ר' שמעון ב"ר נחום הלוי
ב' אב	מרת חיי שיינדל ב"ר שמעון מזיד פ"ת
ב' אב	הב' אפרים ב"ר רפאל זייבלד
ב' אב	הב' גבריאל ב"ר אברהם לייב אינגלס
ג' אב	ר' אשר ב"ר יצחק יהודה לורדיאן
ג' אב	ר' יודא ארי' לייב ב"ר אברהם
ג' אב	ר' יעקב ברוך ב"ר יצחק
ג' אב	ר' משה צבי ב"ר יוסף
ד' אב	ר' אוהד יעקב ב"ר אלי
ה' אב	ר' יחיאל ב"ר דוד קפטש
ה' אב	ר' יעקב יצחק ב"ר יהושע מרק
ה' אב	ר' נתנאל ב"ר אהרן גרד
ה' אב	ר' עזרא אליעזר ב' אסתר
ה' אב	מרת חנה ב"ר מרדכי
ה' אב	הב' משה אהרן ב"ר ישעי' יעקב שטויבר
ה' אב	הב' נחמן אליהו ב"ר רחמים פישר
ו' אב	ר' אהרן דוב ב"ר שמואל אלי' ברקוביץ
ו' אב	ר' חיים ב"ר יעקב צבי
ו' אב	ר' נתנאל שמשון ב"ר אברהם ארי' סריף
ו' אב	מרת אסתר גנגנדל ב"ר מנחם גטליב
ז' אב	הג"ר שלמה ארי' בהג"ר אברהם זאב "ברכה שלמה" מטיטשין
ז' אב	ר' ישראל ב"ר חיים
ז' אב	ר' צבי ב"ר חיים זאב שכנר
ז' אב	ר' שאול חי בן שולמית
ז' אב	מרת אסתר גנגנדל ב"ר מנחם
ח' אב	הג"ר מנחם בהג"ר אברהם "באר מנחם" בראדי
ח' אב	ר' משה דוד גואל ב"ר שלום שמעון
ח' אב	ר' משה חיים ב"ר אברהם יצחק מאיר
ח' אב	ר' צבי ב"ר אשר זעליג

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

שבוע הספר בהגיות הספרים המבחרות סדרת "שבת טיש" בהמשך פרקים במחיר מיוחד!

גיליון מס' 362

שנה 6

פרשת מטעי, ב' במנחם-אב תשע"ט

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אלה מסעי בני ישראל (לג, א) - אלה בגימטריה ל"ו, לרמז לדברי חז"ל שיש בעולם ל"ו צדיקים שבזכותם העולם קיים ועליהם נסמכים ישראל במסע הארץ בגלות. (נפש חיה)

אלה מסעי בגימטריה יראה וגם גבורה, כל מסעיו של האדם בימי חייו צריכים להיות מתוך יראת ה' ובהתגברות על היצר. (מגדנות)

וישב עליפי החירת (לג, ז) - מהו לשון חידו? כתב בעל הטורים, מלמד שכלם היה להם לב אחד לעשות כל על פי צווי משה. ורמז לזה, כי סופי התבות וישב על הם לב, כלומר כלב אחד לעשות צווי משה. (מגדנות)

ויסעו מחרדה ויחגו במקהלת (לג, כה) - רמז יש כאן לארבעה שצריכים להודות: חולה שהתפא, חבוש שיצא מבית האסורים, הולכי מדבר יודרי היס. חרדה ראשי תבות: חבוש, רעה (רמז לחולה שנקרא שכיב מרע), דרך (הולכי מדבר) חיס, וארבעה אלו צריכים להודות כאשר יחגו במקהלת להודות לה' בתוך קהל ועדה. (מדרשו של שם)

ונס שמה רצה (לה, יא) - שמה ראשי תבות הודה מעצמו שהרג, לרמז לדברי המהרש"א במסכת מכות שמי שמודה מעצמו שהרג חייב לנס לעיי מקלט. (מנחת כהן)

וישב בה עדימות הכהן הגדל (לה, כה) - דומה הדבר למספר במסכת שבת על רשב"י, שאחר שבשאו אליהו שהמלך מת והתבטלו גזרותיו, יצא לחרות. ומכיון שמוא מלכי? - רבנו אזי בשמות הכהן הגדול יוצאים ההורגים בשגגה מערי המקלט ושבים לבתייהם. (מגדנות)

ולארץ לא יבפר לדם (לה, לג) - תבת יבפר בגימטריה זכריה הנביא, לרמז למעשה הריגתו בבית המקדש הראשון ושפיכת דמו שרתח עד חרבן בית המקדש. (עץ החיים)

לבני דדיהן לנשים (לו, יא) - אמרו חז"ל, גנות צלפחד צדקניות הן, שלא נשאו אלא להגון להן. ורמז לזה, כי התבות לבני דדיהן בגימטריה זה ההגון להן. (מגדנות)

ספורים בפרשה

אלה מסעי בני ישראל (לג, א)

נר לרגליו של רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים, היה הפסוק במשלי "בכל דרכיך דעה והוא ישר ארחיך". כל רגע מימי חייו וכל תנועה מתנועותיו היו מהשבות, כפי שהעיד עליו גאון המוסר רבי לוב חסמו: "כל תנועה, כל הרמת יד וכל נדנדוד עפעף של רבי חיים, היו אף ורק לשם שמים". תמיד היה מקפיד ללכת רק באמצע השבילים של שכונת 'בתי מקסה' שבעיר העתיקה בה התגורר, למרות שהיו מרצפים באבנים חלקלקות ומשפעות שהכבידו על ההליכה. כשהעירו לו מלזיו מדוע מקשה הוא על עצמו בהליכתו ואינו מתהלך בצדי דרכים על האבנים הפחוסות שבהן, השיב: "כל ימי חיי השתדלתי להתרחק מחלונות אחרים כדי ארבע אמות, ולכן מעדיף אני ללכת באמצע הרחוב כדי שלא להפשל חלילה בהזק ראיה של תושבי הרחוב משני צדיו".

ויכתב משה... עליפי ח' (לג, ב)

רבי משה זבארו היה מגדולי פס שבמרוקו, איש קדוש וירא שמים מרבים. ספר סת"ם היה, ורבים הדרו לרכש אצלו ספרי תורה, תפלין ומזוזות, שנכתבו בקדשה ובטהרה ובהדור רב. נוהג היה לטבל במקנה טהרה לפני כתיבת שמות הקדש, ואותם היה פותב בקלמוס מיוחד על פי פגנות נסתרות. טרם פטירתו צוה לקבר עמו את הקלמוס אשר בו כתב את שמות הקדש, אולם מחמת הטרדה שקחו האבלים לקיים את דבריו, נסו להרים את ארונו, אולם לא עלה ביד הנושאים להזיזו ממקומו, כאלו דבק לארץ. נסו כה וכה ולא עלתה בגדם, עד שנוצרו בדבר הצנאיה. הניחו את הקלמוס בארון ונעשתה קלה לנשיאה, ונראו את קדשת המנוח אף לאחר פטירתו.

ולא יתחניפו את הארץ אשר אתם בה (לה, לג)

ספר רבי אלחנן ופרמו, כי בשנת תרס"ג, כשהעירה רדיון עלתה באש, העמיד ה"חפץ חיים" ועדת הצלה לשקום העירה. אחת הפעולות היתה פרום קריאת עזרה בעתונים, לעורר את לב אחינו בני ישראל לעמד לימין אביו. בין השאר, נאלץ ה"חפץ חיים" לפנות לאחד מעורכי העתונים דאז שהיה ידוע כאפיקורוס, והוא התלבט רבות בענין. שכן היתה חשיבות גדולה לפרסם בעתונו של הלו, אף מאידך לא רצה להחניף לעורף. לאחר פקוה ימים של ספקות, מצא פטוי מתאים שיתקבל בהקנה אצל העורך, ולא היה בו משום שקר וחגפה. אף גם לאחר שהמכתב נשלח, הצטער שמה בכל זאת לא נזהר די הצורך והחניף לרשע כשלא היה משום ההכרח.

ותהי נחלתן עלימטה משפחת אביהן (לו, יב)

עני אחד שבתו הגיעה לפרקה, חזר על הפתחים להוצאות נשואיה. לא עברו ימים מרבים והבת שבקה חיים לכל חי, רחמנא לצלן. בתם ימי האבל, המשיך האב והתרים את אחינו בני ישראל להכנסת פלה. התפלל אחד ממפרו ושאלו: "הרי בתך עברה לעולם שבלו טוב, ומה לך לקבץ קמות בעבורה"? השיב לו העני בחייד מר: "ואם אמנם כך הוא, האם אתה הירש שלה? אני הוא הרי יורשה על פי דין התורה..."

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי
ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 7.00 צאת השבת 8.14 רבנו תם 8.52

לכלבת הגיליון והנחמות
0570777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכור הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו
לע"נ גמילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן גמילה ע"ה - למשפחת אוחיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה
ולע"נ מרת רחל בת אנייה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה
ולרפואת: החבור גבראל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כפי שיחי ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי - בתושחי

היה היה

אלה מסעי בני ישראל

ראש חדש תמוז תר"ה בירושלים העתיקה. הישוב היהודי הקטן דאז, שהיה מכנס כלו בין חומות העיר העתיקה ומנה כמה אלפי נפש בלבד, היה אחוז התרגשות גדולה. שמועה טובה הגיעה, כי שלשה אחים גדולים, אריות שבחבורה, עלו ארצה מפולין לאחר מסע ארץ ומפרץ, ועתידים הם להאיר את שמי ירושלים בגדלתם וצדקתם. רבים יצאו לקבל את פני העולים ולהקדים להם שלום, ובין היוצאים היה גם הישישי רבי אהרן משה 'מגזע צבי' מברוד, מראשוני צדיקי החסידות שעלו לירושלים ותקעו בה יתד בראשית חודש הישוב, בעקבות חותנו רבי מרדכי הלוי הורביץ. כשפגש רבי אהרן משה את שלשת האחים, התענין על מוצאם ושם אביהם, וכששמע את תשובתם נפרח התרגשות על פניו ופניו חורו. מליון מהרו להשיבו אל ביתו כדי לנח מעט, אולם למחרת, בשבת קדש, ז' בתמוז תר"ה, הסתלק רבי אהרן משה, ונטמן בסמיכות לקברו של זכריה הנביא בעמק יהושפט. כדי לדעת מי הם שלשת האחים ומדוע בה התרגש רבי אהרן משה מברוד עד שהסתלק לבית עולמו, עלינו לשוב עשרות שנים לפני כן, אל העיר פוזנא.

היה זה בתקופת רבנותו של רבי יוסף הצדיק מפוזנא, חתנו של ה"נודע ביהודה". בעיר התגוררו חכמים ורבנים נודעים, וביניהם צמד הגאונים רבי שלמה זלמן פוזנא, שלמים התמנה כרבה של ורשה ונודע על שם ספרו שו"ת "חמדת שלמה", וידידו הקרוב רבי שלמה זלמן ב"ר דוד לעוי מליסא, שבנה ר' זלמן חסיד. זה האחרון היה בעל יסורים גדול, שהתהלך רב ימיו עירי בלי בגים, אולם נודע בצדקותו וגאונותו. טרם פטירתו, צוה שלא להספידו והתיר רק לומר עליו שמיום עמדו על דעתו לא הלך ארבע אמות בלי תורה ולא הביט בפני אשה חוץ מאמו ואשתו. שנים אחדות לפני הסתלקותו, התממשה צפיתו הארבה של רבי שלמה זלמן, ואשתו ילדה בן בשם רבי אברהם. היתום הקטן למד תורה מפי רבה של העיר רבי יוסף הצדיק, מדודו רבי צבי הירש קריף מפיוזנא ומרבי רפאל כהן מהמבורג, ולאחר שגדל נסע לורשה ולמד אצל ידיד אביו ה"חמדת שלמה". זכה רבי אברהם למה שלא זכו רבים, והעמיד חמשה בגים ארזים בתורה, שכל אחד מהם היה שלם בתורתו ושלים בחקמתו, עד שכנו אותם "חמשה חמשי תורה". היו אלו האחים הצדיקים רבי שלמה זלמן אב"ד זלוזשוב בעל 'שושני לקט', רבי אשר למיל אב"ד גלין, רבי נחום אב"ד שדיק, רבי יעקב לוי אב"ד סלשין, ורבי ישראל מקויל.

פיצד זכה רבי אברהם ר' שלמה זלמן לחמשה בגים רבנים גאונים? היה זה בכרבתו של ה"חוזה מלבליו", ומעשה שהיה כך היה. פעמים רבות היה רבי אברהם נוסע לעיר לבליו, כדי לבקר את ידידו הנודע רבי עזריאל הלוי הורביץ, המכנה על-שם רב חריפותו 'ראש הברזל'. באחת השבתות בקר אצל ידידו, אחר לקום בשבת קדש בבקר והחמיץ את זמן התפלה בבית המדרש הגדול שבקעיר, שהיה תחת נשיאותו של ידידו רבי עזריאל. באין ברה, פנה רבי אברהם להתפלל בבית מדרש של חסידיו לבליו, שהיה תחת נשיאות 'החוזה'. לפליאת רבי אברהם שעמד בקרן זוית, צוה החוזה להעלותו לתורה לעלית ששי בפרשת השבוע פרושת לך לך. החוזה פעצמו קרא בתורה, וכאשר סים בפסוק: 'זמלכים ממך יצאו' עצר את קריאתו והעולה ברח על התורה. החסידים נרעשו, ברבה כזו מרבם ליבות לבגים מלכים, ומאן מלכי - רבנו, אין ערך לה, והתפללו לראות את האיש הבלתי מבר שזכה לברכה זו. רבי אהרן משה מברוד, שעמד ליד החוזה, נענה וקרא לעצמו: 'הלואי ואזכה לראות בגים אלו, שהרבי ברח איש זה'. שמע החוזה את דבריו ולחש לו: 'מבטיח אני לך רבי אהרן משה, שתזכה לראותם, אך יהיה הדבר פערב ימיד בארץ הקדש, אולם אפס קצוה תראה וכלו לא תראה'. שמע רבי אהרן משה את דברי הנבואה של רבו, ונצר אותם בלבו.

שנים רבות עברו, לרבי אברהם נולדו פאמור חמשת בגיו הצדיקים ועליהם אחותם מרת גיטל אשת רבי יוסף יוסקא ליסנר אב"ד קלטשוב, ולפתע נתכו עליהם אסונות בזה אחר זה. תחלה נפטר אביהם, ולאחר מכן נפטר שני אחים מתוך החמשה. הגדול רבי שלמה זלמן בהיותו כבן ארבעים בלבד, והקטן רבי ישראל בהיותו כן פחות מעשרים וחמש. גם אחותם הבכירה נפטרה באותם ימים, ושלשת האחים נותרו נבוכים על מה עשה ה' להם ככה. פלא היה הדבר, אך בלב כל אחד משלשת האחים נפלה המחשבה, שמן השמים נתנו להם את אות וסמן לעלות ולפקד את אדמת הקדש בארץ ישראל, ואביהם אף התגלה אליהם בחזיון הלילה וצוה עליהם לעלות ארצה. פאשר באו להפרד זה מעם זה, התברר כי שלשתם פנו לאותה מחשבה ולכן החליטו לעלות יחד. בהגיעם, יצא רבי אהרן משה פאמור לקבל את פניהם, וכאשר שמע מפיהם כי בגים הם של רבי אברהם מפוזנא, נזכר בבת אחת בפעשה שארע עמו שנים רבות קדם לכן בבית מדרשו של רבו לבליו, ונזכר על אהר בנבואת רבו. בדרביו זכה לראות בארץ ישראל שלשה מתוך חמשת האחים בני רבי אברהם, ונזכר בדרביו רבו כי הדבר יקרה פערב ימיו, ומכאן פאה התרגשותו הגדולה. שלשת האחים תפסו עד מהרה את מקומם בהנהגת העדה היהודית בירושלים, רבי יעקב לוי אב"ד אשר למיל ישובו על מדין בבית הדין הגדול שבירושלים, ורבי נחום התפרסם בצדקותו וקדשותו ואמרו עליו שזכה לגלוי אליהו הנביא, ומחלציהם יצאה משפחה ענפה ומפארת. זרע ברח ה'.

מאורות

הנאון הקדוש רבי שמשון מאוסטרופלי הי"ד ליום ההולא ג' במנחם אב ת"ח

מגדולי הרבנים והמקפלים בדורו, אשר זכה לגלוי אליהו ולגלויות מן השמים על יד 'מגיד', וחבר חבורים רבים בתורת הקבלה. נולד בשנת ש"ס בערך בעיר קורין לאביו רבי פסח, ממשפחתו של המהר"ל מפראג. בשנים ת"ח ות"ט, החלו הקונקיס בהתקוממות נגד מלכות פולין, ובמהלך החריבו פשליש מקהלות ישראל שפקדינה ונהרגו מאות אלפי יהודים על קדוש השם, ושני צדיקי הדור, רבי שמשון מאוסטרופלי ורבי יחאל מנמירוב מסרו את נפשם כדי לכפר על בני הדור. להלן עדותו של בעל "זון מצולה" שהיה בתקופתם: "נהרגו על קדוש השם [בפולנאה] פעשרת אלפים נפשות בכל מיתות משונות שבעולם, והיה תוככם איש אחד חכם ונבון ומקבל אלקיס ושמו רבי שמשון מאוסטרופלי, ועשה המקבל הזה פרוש על הזוהר על פי קבלה, וכאשר באו האויבים וצרו על העיר, נכנס המקבל לבית הנקסט ושלש מאות בעלי בתים עמו, פלם חכמים גדולים ובלם מלכשים בתקריבים ובטליתים על ראשיהם, ועסקו בתפלה גדולה, ונהרגו שם בלם בבית הנקסט על אדמת קדש". מפרסמת היא האגרת שכתב על קרבן פסח, והבטיח לכל מי שיקרא אותה אפלו פעם אחת בשנה ובקרט עקרב פסח, שיעצל מקל מכשול וממיתה משנה ושום אדם לא ימשל בו. אחד מצאצאיו המפורסמים היה רבי ליבר הגדול מברדיטשוב, שהיה גם מצאצאי רבי יחאל מנמירוב הי"ד שנהרג אף הוא בשנת ת"ח פאמור, והוא המיסד של העיר ברדיטשוב.

יוסיף דעת

החנייה השלישית של בני ישראל במסעם, היתה ב"פי החירות" שנמצאת בין 'מגדול ובין הים לפני בעל צפון', דהיינו בפתח שנקרא חירות. חז"ל פירשו את השם פי החירות כמזה שופנים, וכבו שהמקום היה מקום מועד לעבירה ומפני שהגיעו עצמם ביציאתם נקרא פי החירות. במדרש לקח טוב נאמר שנקרא חירות לשון חרות, מפני שמנהג היה במצרים שכל עבד הבורח מארצו, כיון שהיה חירות היה נעשה בן חורין. רש"י בפרשת בשלח מפרש, ששם המקום היה 'פיתום' (המפרשים: נטוריקון 'פה סתום', שעמדה שם עבודה זרה שמנעה כל אדם מלברוח ממצרים), ועכשיו נקרא פי החירות על שם שנעשו שם בני חורין, והם שני סלעים גבוהים וקופים והגיא שבניהם קרוי פי הסלעים. ישנן דעות רבות בזהו המקום המדויק בו קרע הקב"ה לאבותינו את הים, ולפי סברה אחת אירע הדבר בחוף נואיבה שבמצרים, שם נראים שני סלעים זקופים עד ימינו אנו, ובניהם שניל מעבר בתחילת ואדי נטיר. יש חוקרים שיהו את פי החירות עם תעלת מים שהמצריים חפרו לפני יציאת בני ישראל ממצרים, ששימשה כנבול המדינה ונקראה במצרים 'מים המפרידים', וכן משמע מהמחליתא שהיו שם בורות מים מרובעים. בשפה האכדית פירוש המלה 'חירות' היא תעלה, ובמצרית עתיקה תרגום המלים פי החירות הוא בית אובליסק, דהיינו בית המחצבה שממנו נלקחו מצבות גבוהות מחודדות שבנו בזמנם כפסלי עבודה זרה. בתרגום השבעים, בו תורגמה התורה ליוונית בידי הזקנים, תורגם השם 'פי החירות' ל'רינוקוריה', תיבה המורכבת משתי מלים: רינו - אף, קוריה - כרות, ויוצא אפוא מהמתרגמים תרגמו את פי החירות כאף כרות. רבי סעדיה גאון מתרגם את פי החירות ל'אל עריש', העיר המפורסמת שבצפון חצי האי סיני, סמוך לחוף הים התיכון. יש מזהים את המקום עם סוכות, בו חנו בני ישראל ביציאתם, כי בערבית תורגמת עריש לסוכה.

ונם שמה רצח מכהנפש בשגה

ההלך שנקנס אל פנדקו של ר' פיטל, היה מתש לחלוטין. בגדיו היו קרועים ועשויים טלאים, גופו כחוש וצנום, ונכר היה כי זו תקופה ארכה שהוא מטלטל בדרכים וזה זמן רב שלא בא אכל אל פיו. ר' פיטל הפנדקאי חרד אליו ומהר לערף לפניו סעדה דשנה, האכילו והשקהו ואף הציע לו נדבה הגונה, אולם הלה קפץ פנשוף נחש ומשך את ידו. הפליא הדבר את הפנדקאי וירגע חשב שמה לא די לו בנדבה שהציע ונסה להכפיל את נדבת לבו, אך להפתעתו פתח ההלך את פיו ואמר: "אל יפצור בי כבודו לטל ממנו נדבה, שכן עשיר גדול אני, ברוד השם". נשגב היה הדבר מבינתו של ר' פיטל. הוא הביט שוב בגופו השדוף של העני, עין בבגדיו הקרועים ואותות פליאה נפרו על פניו. נאנח ההלך אגחה עמקה השונבת חצי גופו של אדם, ופתח בספורו:

עשיר גדול אני כפי שאמרת, ותושב העיר פסט הגדולה. בבעלותי אחזות נרחבות, ובהם שדות וקרמים מניבי יבול עשיר, ועשרות פועלים עובדים במשק ביתי. לפני מספר שנים קרה עמדי אסון גדול. מביתו נעלם סכום גדול של כסף, סכום שגם לעשיר כמוני היה הדבר בגדר אסון של ממש. לא ידעתי לשית עצה בנפשי, חשדתי בכלם וכמעט גם בעצמי, אך לא עלה גידי לעלות על עקבותיו של הגנב. עד שהחלטה נפלה בלבי, פי הגנבה התבצעה על ידי המשרתת שבביתי, נערה יהודיה יתומה שעבדה אותנו בנאמנות ובמסירות, ומעולם לא היה במעשיה שום דפי. מסבות שונות היה ברור לי כמעט לחלוטין, כי הנערה שלחה את ידה בכסף הגדול, ושערתה כי פנראה לא עמדה בפני הפתוי הגדול של סכום כסף בה רב, ולא הצליחה להתגבר על יצרנה. הנערה המסכנה הכחישה כל קשר למאורע, ואני ברב טפשותי ספרתי את חשדי לשר העיר. הלה שלח מיד את שטריו כדי לאסור את המשרתת, והם הכו אותה לכל רחמים כדי להוציא ממנה את ההודאה על גנבת הכסף. למרות היסורים וההכאות הקשות, עמדה הנערה על שלה בי און ידה במעל, ומחסר הודאה נאלץ השר לשחררה לנפשה. כשחזרה המשרתת לביתנו, היתה שבר פלי וכל גופה היה חבול וזכה. ימים אחדים התפתלה ביסוריה הקשים ולאחר מכן השיבה את נשמתה המיסרת ליוצרה. שבועים בלבד עברו, ויום אחד נדהמתי לגלות, כי סכום הכסף בלוי היה צפון במחבוא שבפנת חדר, משמע חשדתי לחנם בבת ישראל ואני הגורם הישיר למוותה. ימים אחדים הסתובבתי בביתי כאבל, ראשי כל עמי וכלי שבור ורצוי. "פיצו אכפר על עוני החמור?" שאלתי את עצמי, והרי אין בית המקדש קים ואין באפשרותי לנס לעיר מקלט עד מות הכהן הגדול.

הספור ארע בשלחי ימיו של רבי מאיר מפרימישון, ואילו נסעתי כדי שיתן לי סדר תשובה לכפרה על עוני החמור. כשבאתי אל הצדיק וספרתי לו את ספורי, אמר לי רבי מאיר: "שלש אפשרויות יש לך, בחר לך אחת מהן. או שתמות בקצור ימים מדה כנגד מדה, אך תזכה לעולם הבא לאחר שפירת במוותך על עונך; או שתפל למשכב ותסבל יסורים קשים במשך שלש שנים, ומפיון שישורים ממוקים עונותיו של אדם, תזכה בכך לכפרה; והאפשרות השלישית היא שתהיה שלש שנים נע ונד בגלות, כדין הורג נפש בשגה שהיה נס לעיר מקלט. כששמעתי את דבריו של הצדיק, חשכו עיני. לא צפיתי לדרך חתחתים שפזו בארץ התשובה שלי, ולא פחרתי בשום אפשרות. אלא שלאחר שחזרתי לביתי, התחלתי לפתע להרגיש חלשה בכל גופי, עד שנפלטתי למשכב. בני ביתי הזעיקו את מיטב הרופאים, אולם בלם אמרו נואש לחיי ואני ידעתי את הסבה לכך. מהרתי לשלח סלגרמה אל הצדיק רבי מאיר בצרור פדיון נפש, ובקשתי שיתפלל עלי שאשוב לאיתני, והבטחתי לשוב לבקר ולקבל ממנו דרך תשובה. הספים הצדיק לבקשתי, התפלל עלי ולאחר כמה שבועות שבתי לאיתני ונסעתי אליו.

כשבאתי אל הצדיק אמר לי כך: "למות עוד יש לך פנאי, חולה המתנסר כבר היית, לא נותר לך אפוא אלא לצאת בגלות. ואז למדני הצדיק מהי גלות. הותרתי אצלו את מלבושי ומעותי, לבשתי בגדים קרועים, ונצטויתי שלא ללון שני לילות במקום אחד ולא לנסע בעגלה, אלא לכתת את רגלי בדרכים. הוא אסר עלי לבקש נדבה או מאכלים, אלא רק אם אנשים יתנו לי מעצמם, וכך עלי להמשיך שלש שנים תמימות, אלא אם פן יודיעו לי בני ביתי כי עסקי מטים לפל. ועתה אני אובד עצות, שכן הצדיק רבי מאיר בקש ממני לחזור אליו בתם שלש שנים, ועתה עברו עלי שנתים של גלות, אולם שמעתי שהצדיק נפטר לבית עולמו, ואנה אני-בא. אך מפיון ששמעתי שבעיר צנו הסמוכה מתגורר צדיק גדול ושמו רבי חיים, אמרתי אפנה אליו ואקבל ממנו עצה מה לעשות". ר' פיטל הפנדקאי נותר נרעש על מקומו, ולאחר שהתעשת החליט להצטרף אל ההלך ולראות ביצד יפל דבר. פתחו השנים את רגליהם שעה ארכה מכפרם עד העיר צנו, וכשעמדו לפני הצדיק נדהמו לראות ביצד רבי חיים פונה אל ההלך, עוד בטרם פצה הלה את פיו, ואומר: "לך לשלום וחזר לפיתך דרך העיר פרימישון, שם תשתטח על ציונו הקדוש של הצדיק רבי מאיר, ואמר לו שהרב מצנו קבע, כי די לך בשתי שנים של גלות, מפני שקימת אותך במסירות נפש של ממש". אורו פניו של ההלך, שידע כי תשובתו התקבלה בשמים ואבן נגולה מעל לבו. הוא יצא מאת פני הקדש בשמחה ושב לביתו כבעל תשובה גמור שתקן את אשר עושה נפשו.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אלה מסעי וגו' - ותמצא שאמרו ז"ל, כי לסבה זו לא נתן ה' התורה לראשונים, שלא היה בהם שלמות הצבא שתשרה עליהם שכינה הנקראת צבאות, גם רמז בתבת לצבאות השראת שכינה עמקם, הרי לפניך זכרון עם קדוש וזכרון מספר השלם והשראת השכינה, וכנגד מחברת כללות מספר השלם אמר ביד"מ"שה ואהרן, משה הוא מחברת מספר השלם, ואהרן הוא שושבין השכינה המקורב ומיוחד אליה כל הענינים, כידוע בסוד הקרבן: ויקתב משה אתמוצאיהם וגו' - צריך לדעת מה מודיענו הכתוב במאמר זה, אם לומר שמשך כתבם הלא כל התורה משה כתבה, והמסעות הכתובים בתורה מכלל התורה. עוד היה לו לומר ויקתב משה אתמוצאיהם. עוד, למה חזר לומר ואלה מסעיהם וגו' והלא כבר אמר אלה מסעי וגו', עוד, למה שנה, בתחלה הקדים לומר למוצאיהם ואחר כך אמר למסעיהם ואחר כך הקדים תבת למסעיהם לתבת למוצאיהם. ונראה שהכתוב נהפוך להודיענו סדר כתיבת המסעות שלא נכתבו ביום אחד אלא על זה הסדר שהתחיל משה לכתב בפנקסו קמעות המלך מיום שיצאו ממצרים, על זה הדרך, יום שיצאו ממצרים כתב פסוק ויסעו בני ישראל מדעמס וגו', שני כתובים הבאים כאחד הכתובים לפנינו, עד תבת ששטים. וכשחנו בסבות, כתב פסוק ויסעו וגו' ויחנו בסבת. וכשנסעו מסבת, כתב ויסעו מסבת. וכשחנו באתם, כתב ויחנו באתם. וכך על זה הדרך, היה כותב כל מסע בזמנו, עד שהגיעו לערבת מואב. ואחר כך אמר ה' אליו שיסדרם בתורה בדרך שהיו כתובים אצלו, והוא מה שאמר הכתוב ויקתב משה אתמוצאיהם:

דברי הימים

תשעה באב, היה יום מועד לפרענות וחמישה מאורעות קשים אירעו לעם ישראל ביום זה.

ביום זה נגזר על אבותינו שלא ייכנסו לארץ ישראל. קבלת התורה היתה בו' בסיון בתמ"ח, בשנה הראשונה לצאתם מצרים, והקמת המשכן בא' בניסן בתמ"ט. כל באייר החלו במסעות ונסעו 48 מסעות מקדש ברנע עד נחל זרד במשך 38 שנה. בקדש חנו 19 שנה, ועד 19 שנה לנדודיהם. בכ"ט בסיון בתמ"ט יצאו המרגלים מרתמה, וחזרו אחרי ארבעים יום בערב תשעה באב והוציאו את דיבת הארץ רעה. העם ככה בכייה של חינום בליל תשעה באב והקב"ה גזר עליהם אז בכייה לדורות.

ביום זה נחרב בית המקדש הראשון. הבית נבנה בידי שלמה המלך בשנת בתתקכ"ח, ועמד 410 שנה. עשרת השבטים החלו לגלות בשנת ג'קפ"ה, ובשנת ג'קצ"ה גלו ראובן וגד ויששכר עבר הירדן המזרחי, ובשנת ג'ר"ה בטלה מלכות ישראל. בשנת ג'שכ"ז היתה גלות יהויכין 'חרש והמסגר' ובתשעה באב ג'של"ח נחרב בית המקדש הראשון.

ביום זה חרב גם בית המקדש השני. הבית נבנה בידי זרובבל בן שאלתיאל ושבתי בשנת ג'ת"ח. לאחר מלאות 70 שנה לחורבן ביהמ"ק הראשון, ועמד 420 שנה עד חורבנו בתשעה באב שנת ג'תתכ"ח.

כ"ט שנה לאחר חורבן ביהמ"ק, חרבה העיר ביתר ביום תשעה באב. ביום זה, תשעה באב, חרש טורנסרופוס הרשע את ירושלים לאחר חורבנה. עוד מאורעות אירעו ביום זה: יהודי אנגליה גורשו בתשעה באב ה', גירוש ספרד בשנת רנ"ב, גירושי יהודי גטו ורשה למשפרות בשנת תש"ב ועוד.

משבח

מדת האצילות, הטוב והחסד, היו חלק בלתי נפרד מאישיותו של רבי אברהם יעקב מספידינגרא בעל "אביר יעקב". רגיש היה לכל נפש יהודי ואפילו לילד קטן מישראל. ספר אחד מחסידיו, כי גנו הקטן תר פעם במכל האשפה שליד בית הרבי, אחר בולי דאר לאסף הבולים שאגר. כשראהו הרבי, נגש לחלון והביע את פליאתו בקול "מיצד מתאים לילד יהודי להתגולל באשפות, והרי בן מלך הוא!?" בתקופת מגוריו בתל-אביב בתקופת מלחמת העולם השנייה, הגיע לבקר אחד ממקורביו עם בני ביתו. בעת שעמדו לפניה, נשמעה פתאום אעקקה שבשרה על הפצצה קרבה והולכת של מטוסי האויב, אשר הטילו הרם וחרבן על הישוב הקטן שבארץ. בבית קמה בהלה, אף הרבי הרגיע את כלם ואמר כי לא יארע להם דבר. לאחר זמן מה נשמעה אות רגיעה, ואולם בחוץ שררה אפלה מחלטת. יצא הרבי בלילות הגבאי ובני הבית, כדי ללוות את האורחים בדרך הארבע עד לאכסנייתם, כדי שלא יטעו בדרך האפלה. כשעמד הרבי לחזור לביתו, שאלו המקרובי: "וכי הרבי יחזר לביתו לבדו?" השיב לו: "יהודי אינו הולך אף פעם לבד". מאחר יותר ספר החסיד, כי בהליכתם עבר לידם שומר אנגלי, וכשראה את הרבי נעצר והתמונה בפליאה במוותו ההדורה של הרבי, וראו עליו את הנאמר: "וראו כלי-עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו מך".

מטעם

אלה מטעמי בני-ישראל (א.ב.צ)

במסכת סנהדרין אמר רבי יוחנן, שעבדו מעל ארבעה חרמים כשנטל משלל האויב, והם: מדון, סיחון, עוג, ויריחו. וראשי התבות שלהן מסעי. וכנגד זה גלו ישראל ארבע גלויות: אדום, מדי, בבבל, וכן. וראשי התבות שלהן הן ראשי התבות אלה מסעי בני ישראל, ולכן מטעמת תבת אלה באולא גרש, שבגלל ארבע המעילות הללו היו צריכים ללכת בגרוש הגליות, והתבות מסעי בני-ישראל מטעמות בטעמי מנח רביעי, לרמז שזה בגלל שהניחו אצלם מעילה ארבע פעמים. (מגלה עמוקות)

יעל אהרן הכהן

(כ.ל.ח)

בטעמי קדמא ואולא, שהלך בנזירות לקים צווי ה', הגם שידע שהוא הולך למוות בחר, וזהו עלי-פי ה' שקים צווי זה מה' כמו שאר המצוות. (פני יוסף)

זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה

(מ.ב.ה)

ארץ ישראל נקראת "ארץ הצבי" ואמרו הז"ל שהיא מתפשטת ונדלה כאשר ישראל יושבים עליה. וכתבו בפסחים, שאחר שגלו ישראל התקטנה ארץ ישראל והיתה רק מאה פרסה על מאה, במקום ארבע מאות, ולכן מטעמות התבות זאת הארץ במנח רביעי, כי משה רמז להם לישראל שעבדו מנח בארץ רק רביע מהגדל שלה, וכשינסו אליה תגדל פי ארבעה. (שמן ראש)

מדגש

על הפסוק "ומחה עלי-בתך ים-כנרת קדמה" מפרש אבן עזרא: "כאשר אמרו קדמונינו תבירתא, מנורת ימחא-רבה". רבים התחבטו בכנות דבריו, והיו שכתבו שפונתו שבתת מחה היא לשון מחה, ותבת תבירתא טעית סופר היא. אולם רבי יוסף שאול נתנון בדברי שאול מפרש, שפונתו לפרש את תבת מחה מלשון שבירה כמו ימחא-רבה (פי קו הגבול נשבר בכנרת), ומפני שבתת מחה מטעמת טעם תביר לכן אמר 'כאשר אמרו קדמונינו תבירתא' שהוא לשון שבירה, ומזה מביא ראיה שהנקודות והטעמים היו כבר מהקדמונים שלא בדברי רבי אליהו בחור. לעמת זאת, בשאר 'מחה' שבתנ"ך שנאמרה שלש פעמים, הפונה למשמעות של מחיקה, יש להוסיף שאבן עזרא עצמו מפרש בהושע: "ובמדות שברים ותבירתא", הרי לנו שפונתו לחשוב מדות בשברים.

ממלכה

אשתו של רבי שאול אב"ד אמשטרדם, היתה מפורסמת בחכמתה ובלקונוניה. ברבות השנים, עקב היותה מטפלת בילדים קטנים וננהול משק ביתה, פסקה מלמודה. פעם, הביע אחד האורחים את פליאתו על כך, והיא השיבה בחכמה: "על גנות צלפחד מפרש רש"י, 'באן מנאן לפי גדלתן זו מוז בשנים ונשאו כסדר תולדותן, ובגלל המקרא מנאן לפי חכמתן', והמיתה עוללה, מדוע מנו אותן בגלל המקומות לפי חכמתן ולאחר שנשאו מנו אותן לפי שנותיהן? אלא שלאחר הנשואין, כשהנשים טרודות בבית ובילדים, פוסקות הן להיות חכמות..."

המרה"ד מבלו היה מפרסם במעשי החסד הרבים שלו ותדיר היה מתרים את אנשי שלומו למען עניים ומעוטי יבלת. פעם נגש אל אחד החסידים ודרש ממנו חמשה ריניש לצדקה. טען החסיד שאין בכיסו כעת מעות והבטיח להביא מחר את הסכום שהרבי דרש. הוכיחו הרבי והמשיל לו משל: מעשה בתלמיד אחד שהשקיע על פאנינגרסיטה ולמד את חקמת הרפואה. כשפסם את חק לפונדיו ובא להבנות, שאולוהו שאלות רבות ועל בלן השיב שוורה. כשגא הנשיא לחתם על התעודה המאשרת לו לעסק ברפואה, אמר לו: "גש לי עוד שאלה אחת אליך. מה תעשה אם יבוא לפנדך חולה מקצן שחש כאב בצלעותיו?" השיב התלמיד: "אצוה להניח עליו עליוקות", כפי שהיו נוהגים במקרים ההם. שאל שוב הנשיא: "וכיצד תעצר את הדם אחרי שפסם את העלוקות?" השיב התלמיד: "בתרופה לעצירת הדם, אמת לו טפות ברזל לחואק גופו". ואם לא תמצא טפות של ברזל?" נשאל התלמיד והשיב: "גם ניר או תחבשת טובים הם לתחבשת הפצע". "ומה תעשה אם לא תמצא ניר או תחבשת?" נותר התלמיד פעור פה ולא ידע מה לענות. מיד קרע נשיא המכללה את העונתו ואמר: "כשאין מוצא אחר, קורעים את המעיל ושורפים אותו, שכן האפר טוב לעצירת הדם. מי שאינו יודע זאת ואינו מוכן בדרךים שונות להצלת חיי אדם, אינו ראוי לשמש ברופא". סים הרבי את המשל הנפלא ואמר: "מדוע דוחה אתה אותי עד למחר? קח את הטלית והתפלן שלך והנח אותם במשכון, ותן לי את המותרת לצדקה, כי מעשה חסד וצדקה אין דוחים אף פעם, אלא עושים מיד בכל דרך אפשרית".

אהבת החסד של רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, היתה תורת החיים שלו. מפניה נדחו כל העשיות האחרות, ולמרות שצמאנו וחשקו לתורה לא ידעו שבעיה, ולא היתה לו שעה פנויה ובטלה מלמוד התורה או קיום אחת ממצוותיה, הרי בשעה שגמילות חסד ועשיית צדקה הזדמנו ללדו, לא היה דבר שיכל למנוע ממנו. התארח אצלו פעם יהודי שהגיע מחוץ לארץ, ועשה אצלו את ליל הסדר. כשעה אחר חצות, קם האורח כדי לחזור לאכסנייתו במלון קמניץ שברחוב יפו, ורבי חיים ראה את הפוסקו של האורח, שכן היה עליו לעבר בדרך לבית מלונו את סמטאות העיר העתיקה, דבר שהיה מטיל פחד גם על ותיקי ירושלים. נגש אליו רבי חיים, נטלו ברועו ואמר: "נו, הבה ונלך". כך לך את האורח עד מלון קמניץ, שברחוב יפו מול שכונת אבן ישראל. כשחזר מהלוי, כבר עמדו להתחיל את תפלת ותיקון בבית הנקסט שבבתי מוסה, וכנראה התעכב בעיר החדשה עד שהתחיל להאיר היום, מפני שתלמיד חכם אסור לו לצאת יחיד בלילה, או מחשש סכנה. כשראה את נבדו, אמר לו: "בזכות האורח הזה, זכיתי לקיים הלילה מצוה בשלמות". ספר רבי נחום אריה צלניקר מיקירי ירושלים שהוציא לאור את הלוחות המפורסמים, כי פעם פגש את רבי חיים בשעות המאחרות של הלילה כשהוא מלך איזה יהודי זקן, ומוליכו בפסקאות האפלות של העיר העתיקה. לשאלת רבי נחום ענה הזקן בתמימות, כי הרב מלווה בעל כרחו, בדרך אל ביתו אשר מחוץ לחומות העיר העתיקה. השתומם רבי נחום למראה מוזר זה, איד מנהיג העדה הנערץ הפך למלווה של יהודי זקן ופשוט, במטרה לשמר עליו שלא ימערדו רגליו באבנים החלקלקות של העיר העתיקה. מחר רבי נחום ח'טוף את הזקן מידי של רבי חיים, אף הוא לא הרפה ממנו עד שהבטיח לו על דברתו, שילכה את הזקן עד לביתו וישגיח עליו כל הדרך שלא יפסלו רגליו לחילה.

הסדרה המושלמת
עכשיו במחיר מבצע

ספר מלא נודש בספרים, עבודות, פרטורות ופנינים מחולק לפי מרחיבות השבת והמערסם לשעבר רחוק, וחייו מולך. חדש! ניתן להשיג בכל תנויות הספרים ברחבי הארץ

אשתו של רבי שאול אב"ד אמשטרדם, היתה מפורסמת בחכמתה ובלקונוניה. ברבות השנים, עקב היותה מטפלת בילדים קטנים וננהול משק ביתה, פסקה מלמודה. פעם, הביע אחד האורחים את פליאתו על כך, והיא השיבה בחכמה: "על גנות צלפחד מפרש רש"י, 'באן מנאן לפי גדלתן זו מוז בשנים ונשאו כסדר תולדותן, ובגלל המקרא מנאן לפי חכמתן', והמיתה עוללה, מדוע מנו אותן בגלל המקומות לפי חכמתן ולאחר שנשאו מנו אותן לפי שנותיהן? אלא שלאחר הנשואין, כשהנשים טרודות בבית ובילדים, פוסקות הן להיות חכמות..."

"ויסעו מקברת התאווה ויחננו בהצרת" - אם רוצה אדם להתרחק מקברות התאווה ולהישמר מפני החטא, עליו לזכר תמיד את הכלל של "ויחננו בהצרת", שאין העולם הזה אלא כעין חצר, כפרוודור בפני הטרקלין של העולם הבא. (רבי יצחק מוורקא)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת מסעי תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

היא פורחת ונבנית בנינים ע"ג בנינים, אגפים ע"ג אגפים, ללא קושי ללא טרחה מרובה.

השיב לו מרן החזו"א על אתר, ידוע כי התורה צוותה להציב סימנים לרוצח שנס לערי מקלט שיידע את הדרך לברוח מגואלי הדם. נשאלת השאלה מדוע א"כ לא צוותה תורה לעשות אותם סימנים גם לעולי רגלים אשר היו הולכים ממקום למקום ושואלים על הדרך העולה לירושלים, מדוע לא יציבו להם סימנים?

אלא, הטעים מרן החזו"א זצ"ל, אילו יבוא רוצח וישאל על הדרך לערי מקלט, יכול להיות מצב כי כל זמן מה יבוא רוצח אחר וישאל, ואחריו עוד אחד, וימצא כי ישמעו הרבה על רציחה, את זה רצתה התורה למנוע כי השמיעה החוזרת ונשנית בכחה לקלקל הנפש, ולכן הציבו לו סימנים חיצים שלא יהיה עליו לשאול וידע את הדרך לבדו, משא"כ עולי רגלים בעלותם להראות פני ה' אדרבא התורה דווקא רוצה שיבואו לכל עיר וישאלו בכל מקום האיך עולים לרגל והאיך היא הדרך ועי"ז בוודאי יצטרפו אליהם ויעלו עמם לרגל לראות פני ה' ולכן לא הציבו להם סימנים.

כן הוא הוסיף החזו"א גם בעניינין, פרנסי האוניברסיטה הדואגים לכלכלתם אילו יקשה עליהם מלאכת איסוף הכספים ויצטרכו לסובב בעולם ולדאוג למגביות ולתרומות הרי בכך ישמעו ממציאותם ויכנסו לתודעת ההמון, וזוה אין חפץ להקב"ה, לכן הוא מספק להם כספים וכלכלתם בהשקט שיבנו ויעשו, העיקר שיהיה בשקט, אבל מי שבונה ישיבה מי שבונה תורה, אדרבא הקב"ה רוצה שישמעו עוד ועוד על מעלת וחשיבות התורה ובכך יתקדש שם שמים בעולם, לכן עושה הקב"ה שיהיה לו קשה לגייס כסף כדי שיצטרך לשוב על פני העולם כולו ולעורר את העם ולדבר אל ליבו על תורה ועל מעלתה ומעלת לומדיה.

(טללי אורות ושי לתורה)

והצילו העדה את הרוצח (לה, כה)

בגמ' בסנהדרין (יז, א) "אמר רב כהנא סנהדרין שראו כולן לחובה פוטריין אותו", הגמ' שם מסבירה שהיות שיש מצוה של "והצילו את הרוצח" וחייבים להלין את דינו שיוכלו להפך בזכותו, וכאן שכולם מחייבים מיד, הרי לא ימצאו לו כבר זכות ממילא א"א להורגו שהרי לא יוכלו להפך בזכותו. לפי דברי גמרא זו מתבארים כמה עניינים בפרשתנו:

בדין ערי מקלט אומרת התורה שישב שם עד מות הכהן הגדול, והגמרא (מכות יא) מסבירה שהטעם בזה הוא כי היה לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה כזו בימיו, שואלת המשנה מה הדין כאשר אדם רצח בשוגג בזמן כהן גדול אחד, ועד שעמד בדין, אותו כהן גדול נפטר, וכהן גדול אחר נבחר תחתיו? התשובה: הוא ישב בעיר מקלט עד אשר הכהן הנבחר (החדש) ימות. שואלת ע"ז הגמרא מה הקשר בין כהן גדול זה לרוצח? מילא הכהן הגדול שהרצח ארע בחייו היה לו להתפלל שלא תארע בחייו תקלה, אבל הרי זה לא היה בימי כהונתו של הכהן השני? ומתרת הגמ' שהיה לו להתפלל שייצא זכאי.

שואל ה"אמרי אמת" קושיא עצומה, הרי אם הדיינים חייבו סימן שהיה באמת חייב, אם כן מדוע היה צריך להתפלל שייצא זכאי? שיעוותו את הדין?! ומבאר, הסיבה שפלוגי יצא חייב הוא כי רוב הדיינים חייבו והמיעוט אמרו זכאי, וכיון שהרוב חייבו יצא דינו לחיוב, אם כן, היה לו לכהן החדש להתפלל שכולם יגידו את האמת שהוא חייב, וממילא ייצא זכאי.

עם יסוד זה מבארים המפרשים (כמובא ב"עלי ורדים") מה שאומרים בראש השנה וביום הכיפורים "באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט וצדקנו במשפט". ולכאורה אם אין עלינו שום מליץ יושר, איך יהיה "צדקנו במשפט"? אלא, "תגיד ליעקב דבר חוק" איזה "חוק"? שאם כולם כאחד מחייבים הנאשם יוצא זכאי. וממילא "וצדקנו במשפט".

עוד מבארים בזה את הגמ' (שבת פט, ב) שלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי ואברהם אבינו משיב "ימחו על קדושת שמך" וכן

"ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש" (לג, לה) פטירת אהרן הכהן היתה בראש חודש אב.

והנה לא מצאנו בכל התורה שתזכיר ותקבע לדורות יום מיתתו של צדיק, רק אצל אהרן הכהן, ונפסק בטור או"ח (סימן תקפ) שאע"פ שהוא ראש חודש, מ"מ מותר להתענות בו, ונקרא יום זה יום תענית לצדיקים. ואפשר, שמיוחדת בזה מיתת אהרן משאר אבות העולם, כי אהרן היה הרב הגדול לאהבת שלום ורדיפת שלום, ולכן הסתלקותו של אהרן יש בה בכיה וצער עמוק לדורי דורות, כי אין צער כמו הסתלקות של מביא שלום בעולם.

ואולי קשורה לזה ההלכה, שמשנכנס אב ממעטים בשמחה. ראש חודש אב הוא תחילת ימי חורבן המקדש וגלות ישראל, והמקור לכל החורבן בא מהסתלקותו של אהרן - איש השלום, וכמפורש בחז"ל שחורבן בית שני בא מפני שנאת חינם.

וחז"ל הדגישו: "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום" (אבות פ"א מ"ב), שבראש ובראשונה צריכים אנו לרב שילמדנו לאהוב את השלום, שכן, באמת רוב האנשים אוהבים דוקא את המחלוקת, כי כאשר יש שלום הכל שקט שליו ומשמעם, לא כן כאשר מזדמנת מחלוקת יפה ושמנה, יש חוויות מעניינות, החיים מגוונים יותר...

זאת ועוד, בזמני שלום הרבה אנשים נבלעים ומוסתרים ברקע שבצד, לא שומעים אותם ולא רואים אותם, לא כן בשעת מחלוקת - בולטים הם לעין כל, ויש להם הזדמנות להשמיע את דעותיהם.

הבה נודה על האמת: המחלוקת עבור רובנו היא מתוקה מדבש ונופת צופים, וצריך רב גדול כמו אהרן, ללמדנו לאהוב את השלום, עוד לפני שנוכל לעשות פעולות מעשיות של רדיפה אחר שלום.

משל למה הדבר דומה? לאותו ילד שהזדמן למקום שריפה גדולה בבית מגורים, ורואה את הפעולות הנמרצות של מכבי האש, עולים ויורדים בסולמות גבוהים, מצילים אנשים, מתזים מים, והוא רואה ומשתאה על המראה, וכ"ש אם הוא עצמו לקח חלק באיזו פעולת הצלה, ואף קיבל תשואות חן על כך, שמעתה מחכה הוא בכליון עינים מתי תזדמן עוד פעם שריפה ענקית כזאת, וכבר הוא חשוד מעתה להדליק אש בבית בכדי לעבור עוד פעם את החוויה הגדולה הזו, ואפילו לגרום לאסון כבד ח"ו, ויש צורך גדול ללמדו לא לאהוב את השריפה.

זה ממש מה שהיה אהרן מלמד, לאהוב את השלום ה"משמעם" ולשנוא את המחלוקת ה"מרגשת"!

לכן יום הסתלקותו של אהרן הוא יום צער ובכיה לדורות, ועלינו לזכור את תורתו של אהרן, לדעת שעד כמה שהמחלוקת נחמדת למראה ותאוה היא לעינים, אסון וקללה נוראים מונחים בה, ולעומתה מביא השלום שפע של הצלחה וברכה מרובה.

(תפארת שמשון)

והקריתם לכם ערים ערי מקלט תהינה לכם ונס שמה רצח (לה, יא)

מפסוק זה למדו חז"ל (מכות י) שהיו סימנים וחיצים שכוונו את הרוצחים להגיע לעיר מקלט, שואלים המפרשים, למה לעיר מקלט שמו שלטים ואילו לעולי הרגל לא שמו שלטי הכוונה?

בספר שי לתורה מביא בשם הגרי"ז שאמר, אדם שרצח בשוגג מבוהל כולו ממעשיו ומפחד ליצור קשר עם אנשים כדי לשואלם איך להגיע לעיר מקלט פן יבולע לו, משא"כ בעולי הרגלים שאין להם פחד לשאול אנשים, וכמו שמצאנו באלקנה אביו של שמואל הנביא שעלה כל שנה מדרך אחרת כדי שיצטרפו אליו עוד אנשים וקיבל שכר גדול.

בספר טללי אורות (פר' וזאת הברכה) הביא מעשה: מרן הרב מפונביז' תינה לפני מרן בעל ה"חזון איש" צערו וכאבו כי בשעה שהוא מכתת רגליו בכל העולם יום וליל ללא מנוח ושהות על פתחי נדיבים ותורמים לקנין וקיום הישיבה הק', הרי בזמן זה הולכת ונבנית להבדיל אוניברסיטה, והנה

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת מסעי. היא הפרשה השנייה, מתוך תלתא דפורענותה.

הפרשה פותחת, בנושא של המסעות שעברו עם ישראל במדבר, במשך ארבעים שנה, ורבותינו בתחילת הפרשה שואלים, מה הסיבה שהתורה מספרת שוב, על המסעות שעברו עם ישראל במדבר. רש"י, בתחילת הפרשה, שואל את השאלה הזאת, בשם ר' משה הדרשן.

אומר רש"י - אלה מסעי. למה נכתבו המסעות הללו, להודיע חסדיו של מקום, שאף על פי שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטלטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתים מסעות. צא מהם ארבעה עשר, שכלם היו בשנה ראשונה, קודם גזרה, משנסעו מרעמסס עד שבאו לרתמה. שמשם נשתלחו המרגלים, שנאמר (במדבר יב, טז) ואחר נסעו העם מחצרות וגו' (שם יג, ב) שלח לך אנשים וגו'. וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויחנו ברתמה, למדת שהיא במדבר פארן. ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מזה ההר עד ערבות מואב בשנת הארבעים, נמצא שכל שמנה ושלשים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות. זה מיסודו של רבי משה הדרשן אז הממוצע השנתי, ממעבר ממקום למקום, זה פחות או יותר, ממוצע של שנתיים. למרות שזה קשה להבין את שרשם של דברים, אני לא מציע לאף אחד, לעבור בחיים שלו, במשך 38 שנה, בערך 20 דירות. ©

כי בדרך כלל, אחרי שאתה עובר דירה ראשונה, אתה מבקש מהקב"ה, שזו תהיה דירה ראשונה ואחרונה, בדר"כ.

אבל בכל אופן, במדבר, זה לא כמו אדם שמעביר את ביתו, כי במדבר לא היה רהיטים, לא היה מקרר ולא היה מכונת כביסה, ולא היה מיבש, ולא היה שניים מיקרו ואחר תרגום © שום דבר. כולם היה להם אהלים, והיה בסך-הכל צריך לפרק את האהלים, לא מעבר לזה, אבל כתוב כאן ברש"י, שהמסעות היו במשך 38 שנה, עשרים מסעות. זה עפ"י תשובתו של ר' משה הדרשן.

אבל ר' תנחומא, דרש פה דרשה אחרת, אומר רש"י - ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהיה בנו חולה והוליו למקום רחוק לרפואתו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישנו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך וכו'.

הרמב"ן, מביא כאן את דברי הרמב"ם (מורה נבוכים), שהרמב"ם כותב, שהקב"ה כתב את אותם מסעות, 42 במספר, שהיו אנשים שיכחישו את הניסים הגלויים, שהיו במדבר סיני. כאשר עם שלם חי במדבר, מקום שאין בו מים, ומקום שלא גדל בו, לא תאנה ולא גפן ולא רימון. מקום שאי-אפשר לזרוע, והקב"ה סיפק צרכיהם במדבר, ארבעים שנה.

כותב הרמב"ן - לא יאמינו השומעים בהם ויחשבו כי עמידתם במדבר הזה היה קרוב מן הישוב מקום אשר בני אדם שם

אנשים יגידו - מה הבעיה?! יש בעיה לגור במדבר? תראה את כל הבדואים האלה, גרים במדבר ב"ה, אז מה אתה רוצה?!

כן, אבל הם נוטעים לבאר-שבע לקנות מה שהם צריכים, וחוזרים למדבר. אז אתה חושב שישראל, חס וחלילה, גם היו ככה?!

ממשיך הרמב"ן - הכל היה מקום נס, המקום לא היה מקום חריש וקציר, ולא היה מקום ישוב בני-אדם, היה מקום מבודד לגמרי, ובא הכתוב להנציח, שהכל היה על דרך נס. הקב"ה נשא את עם ישראל, 42 מסעות, כאשר יישא האומן את היונק.

אומרים חז"ל - היית שם חליפה, בבוקר היית לוקח אותה מגוהצת, העננים היו מגהצים לך את הבגדים. גדלת, הנעליים לא נשחקו, טמפרטורה אחידה, עם ישראל חיי במזגן, ב"ה כך חיו במדבר במשך ארבעים שנה, ללא שום בעיות.

באה התורה ומציינת את זה, כדי שחס וחלילה, לא יבואו אנשים ויכחישו את זה, לכן התורה מציינת את זה לפרטי פרטים.

מסכם הרמב"ן ואומר - שבעיניי המסעות, ישנו סוד, ולא נתגלה לנו סודו.

הייתי רוצה לעמוד על הסוד, שמופיע במסעות, זה לא הנושא שלנו היום, למרות שאפשר לדבר על זה שיחה, ואפילו שתיים, אבל אני לא רוצה להתעכב הזה.

אבל אני מתעכב על זה, כי זה אקטואלי להשנה.

המשנה ברורה, מביא המגן אברהם, שנפסק להלכה, שמי שעולה לתורה בתור כהן, יקרא את כל המסעות, מבלי לעצור באמצע.

יעקב אבינו עונה כך רק יצחק אמר פלגא עלי ופלגא עלך וכו', שואלים המפרשים מדוע אברהם ויעקב ענו כך? רק הם רצו שיהיה מצב ש"כולם מחייבים", וממילא יפטר, (אמנם יצחק היתה לו טענה חזקה בשביל ללמד זכות והקב"ה קיבלה).

עפ"י גמרא זו מבארים את הפסוק בפרשתנו "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה" שהגמ' אומרת (פסחים פח, א) ש"הר" מרמז על אברהם אבינו שקרא לבית המקדש הר, עוד יש בגמ' (ב"מ פד, א) "שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם הראשון" (שהיופי של יעקב כעין היופי של אדה"ר), ואצל יצחק מצאנו "ויחרד יצחק", וזה מה שאומר הפסוק "ויסעו מהר שפר" - מהתשובות של אברהם אבינו (הר), ושל יעקב אבינו (שפר), "ויחנו בחרדה" רק ע"י הלימוד זכות של יצחק אבינו.

(צינוני תורה)

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען (לה, יד)

כתב רש"י: אף ע"פ שבארץ כנען ט' שבטים וכאן אינן אלא שנים וחצי השהו מנין ערי מקלט שלהם משום דבגלעד נפישו רוצחים דכתיב (הושע ו) גלעד קרית פועלי און עקובה מדם.

המפרשים כולם שואלים, מה עניין הרוצחים בגלעד לעניין ערי המקלט, הרי ערי המקלט נועדו לרוצח בשוגג, ושם היו רוצחים במזיד שאינם גולים?

ומתראים ע"פ דבריו הידועים של הגה"ק ר' שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל שכתב על דברי המשנה (אבות פ"ג) "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה ה"ז מושב ליצים" וביאר שאם יושבים השניים ואין "ביניהם" דברי תורה דהיינו שלא מצליחים לדבר בדברי תורה, מסתמא שבעבר היה שם מושב פריצים וליצים אזי ממילא אינו מוכשר מקום הזה שתשרה שם קדושה וזה כוונת המשנה "הרי זה" שבעבר היה שם "מושב ליצים" והמקום גורם.

וזה מה שכתב רש"י מדברי הגמ' שהיות שבגלעד היו הרבה רוצחים במזיד, זה גרם שיהיו גם הרבה רציחות בשוגג כי המקום משפיע וגורם. בעניין הזה שכל מעשה משאיר רושם על המקום, סיפר האדמו"ר מטולנא שליט"א מהחפץ חיים, שפעם באחת ממסעותיו כנראה למכור את ספריו, נכנס לבית מדרש להתפלל, ותיכף בכניסתו חזר על עקבותיו ופנה לבית מדרש אחר, ואחד שהבחין בזה שאלו למה יצא מביהמ"ד הראשון, ענהו החפץ חיים כי הרי שם מדברים לשה"ר ורכילות, שאלו האיך ידע הרב מזה? ענה החפץ חיים "הרי האוויר שם מורעל" (דלופט איז דאך פארסאמט)!

עוד סיפר על הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל שהיה מצדיקי ירושלים, (הוא הלך בדרכי החפץ חיים ואף הוציא ספרים על לשה"ר) שפעם נקלע ר' שמואל לשישיבה מסוימת, והוא שאל בתמימות איפה החדר ששם יושבים הצוות להחליט את מי לא להכניס לשישיבה לפני תחילת הזמן? שאלו אותו: "רבי בשביל מה אתה צריך לדעת?" ענה "כי אני רוצה לדעת להיכן לא להיכנס", "למה" שאלו אותו, ענה רבי שמואל "כי בחדר הזה יש אוירה של רציחה" "בחדר הזה יושבים אנשים וזנים דיני נפשות", ומדברים כנראה לשה"ר ורכילות, "לחדר כזה אני לא נכנס!"

בעניין הזה מן הראוי לציין הסיפור שפעם נסע הבעש"ט הק' עם תלמידיו בעגלתם עם בעל העגלה הקבוע, היה זה אחד מן הנסיעות הרגילות, ולפתע עצר בעל העגלה את הנסיעה והסתובב אל הנוסעים ואמר להם להתכונן למות כי הולך להרוג אותם כולם, התלמידים הק' מאוד נבהלו והתחילו להתחנן על חייהם אצל העגלון כשהם אומרים לו הרי אני ידידים משכבר הימים ולבטח אתה צוחק אבל הוא נשאר בשלו, והודיע להם חד משמעית כי תוך כמה דקות ירצחם ר"ל, פנו אל הבעש"ט הק' שגם הוא היה בצרה זו, מה לעשות עם העגלון הזה שנראה כאילו השתגע אבל הוא עומד לקיים את זממו, פנה הבעש"ט אל העגלון ואמר לו שידוע שנותנים גם לנידונים למוות "משאלה אחרונה" ואם הוא מוכן לתת גם להם, אמר העגלון שהוא מוכן, אמר לו הבעש"ט, הבקשה היחידה שלי הוא, שתמשיך בנסיעה עוד מרחק קטן, אמר העגלון שאם זה לא מקום ישוב הוא מוכן. ואכן העגלון התקדם עם העגלה עוד מהלך קצר ושם עצר. והנה לפתע פונה העגלון אל היושבים בבקשת סליחה על שרצה וחשב לעשות להם כן, והודיע להם שהוא מתחרט והוא אפי' לא מבין למה חשב לעשות להם כדבר הזה.

פנו התלמידים אל הבעש"ט ושאלו אותו מה היה כאן? למה רצה להרגם ולמה התחרט? אמר להם הבעש"ט, אני הבנתי שכנראה שבמקום שעצרנו בתחילה, היה בעבר איזה רציחה, והטומאה שנשארה במקום הכניסה לעגלון את הרצון להרוג, לכן ביקשתי הימנו שימשיך להתקדם, ושם הרי כבר לא יהיה את ההשפעה שהיה במקום הראשון.

(טעם הצבי)

הוא מביא שהמקור לזה, הוא בעל צרור המור, ר' אברהם סבע, בפרשת מסעי, כותב שלא לעצור במסעות.

הלכתי ובדקתי מה הסיבה, שלא לעצור במסעות, למרות שמי שעלה לתורה בשני וחמישי, יודע שעוצרים לראשון שני ושלישי. אבל בשנה רגילה, שקוראים מטות-מסעי מחובר, אין בזה בעיה. כי מי שעולה לתורה קורא את הכל, לא עוצרים באמצע, אבל השנה, שהיא שנה מעוברת, שקוראים פרשות מטות – מסעי בנפרד, אז לוי עולה באמצע המסעות, והשאלה – איך עושים את זה? אז יש כל מיני מנהגים של כל מיני עדות, ובאמת, בחלק מהעדות קוראים עד שלישי, 49 פסוקים בבת אחת, וגומרים את כל המסעות, לא עוצרים באמצע.

מה הסיבה שלא עוצרים באמצע?

כותב בעל צרור המור יסוד נפלא, שכל המסעות האלה, שעברו עם ישראל במדבר, רומזים לשם ה', שנקרא בשם "שם מ"ב" ישנם הרבה שמות לקב"ה – שם אלוקות, צבאות וכו'. ישנו שם אחד, שאנחנו לא יודעים אותו. השם הזה נקרא שם מ"ב.

הגמרא (מסכת יומא) אומרת, שהכהן גדול היה אומר את השם המפורש, שם מ"ב, עשר פעמים ביום הכיפורים, וכל מי שהיה שומע את השם של הקב"ה, יוצא מפיו של כהן גדול (אנחנו אומרים את זה בכיפורים, של סדר העבודה ביום הכיפורים) היה כורע ומשתחוה ונפל על פניו, ואומר – ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. זה השם שנקרא שם מ"ב.

כותב בעל צרור המור, שהשם הזה, שם מ"ב, נמצא במסעות, ולכן ישנם 42 מסעות. זה מכוון ל-42, והסיבה היא – כי המסעות שהקב"ה הסיע את עם ישראל, היה לפי השם מ"ב.

אם אתה חותך את המסעות באמצע, אתה בעצם עוצר בשם ה', שנקרא שם מ"ב. זה כמו שאתה אומר חצי מהשם, אז אתה פוגע בשם מ"ב.

אומר בעל צרור המור – לכן קוראים את כל המסעות, ללא הפסקה. דבר נוסף הוא כותב – שכל המסעות שכתובים כאן בפרשה, אלה המסעות שאיתם אנחנו יצאנו לגלות, וכל המסעות שיעברו עם ישראל, מגלות מצרים ועד שיבוא משיח, נמצאות כאן בפרשה. כל השמות רומזים, לדברים שעם ישראל יעבור, ולכן הכל רמוז כאן.

לכן, אומר צרור המור – כתוב בפסוק הראשון – אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן.

מזה ביד משה ואהרן?

כמו שממצרים יצאו משה ואהרן, הן גאלתי אתכם אחרית כראשית – כך הגאולה שהיא אחרית, תהיה ע"י שני גואלים – האחד יהיה משיח בן יוסף והשני יהיה משיח בן-דוד, כמו שיצאו ממצרים ע"י משה ואהרן. בא המגלה עמוקות ואומר – כל זה רמוז, בארבע תיבות הראשונות של הפרשה אלה מסעי בני ישראל – א- אדום מ – מדי ב – בבל י – יוון. אלה הארבע גלויות שעם ישראל צריך לעבור, לאורך התקופה, עד הגאולה שתהיה בע"ה, בקרוב.

כותב בעל המגלה עמוקות – הטעם במילה אלה, הוא אזלה גריש, ובמילה מסעי בני ישראל, הטעם הוא מונח רביעי

אלה – אזלה גריש – יצאנו לגירוש, יצאנו לגלות. מתי זה יגמר? מונח לביעי – אחרי שתיגמר הגלות הרביעית, אנחנו נהיה מונחים, אז תבוא הגאולה, ולכן אנחנו קוראים את הפרשה הזאת, בשלושת השבועות, בימים שאנחנו עוסקים בענייני החורבן, כדי לרמוז את ענייני הגלות והגאולה ממנה, שטמונים במסעות, שנקרא בע"ה בשבת זאת.

לסיכום הדברים, ישנה עוד נקודה אחת – ישנו פיוט שכל אחד ואחד אומר אותו, בזמן אחר. אבל מי שאומר קרבנות, אומר את זה פעמיים ביום, יש אנשים שאומרים את זה, אפילו שלוש פעמים ביום. אני מתכוון לפיוט שנקרא "אנא בכח".

הפיוט שנקרא אנא בכח, מופיע לאחר קרבן התמיד.

אותו דבר יש לך גם במנחה, לאחר הקרבנות, יש לך שוב אנא בכח, ולבני עדות המזרח, ראיתי שהם אומרים את זה בקריאת שמע שעל המיטה.

הם מחלקים את אנא בכח בנפרד, ואחרי זה, אומרים כל יום את הפסוק שלו, בכל שורה יש 7 תיבות, ואז $7 * 6 = 42$.

כתוב בספרי הקבלה, שאותם שבע בתים, שמבוססים על שש תיבות, שביחד זה 42 תיבות, זה כנגד השם שנקרא שם מ"ב, ולכן כשאנחנו מסיימים את זה, אנחנו אומרים ברוך שם כבוד, מלכותו לעולם ועד, בדיוק כמו שהיו אומרים, בשעה שהכהן גדול היה אומר את השם

המפורש, היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד, מלכותו לעולם ועד, זה מה שאנחנו אומרים, אחרי אנא בכח.

את הפיוט הזה חיבר, רבי נחונייה בן הקנה, והשאלה היא – למה זה מגיע אחרי הקרבנות, בשחרית, ובמנחה אצל האשכנזים?

השם הזה, אנחנו לא יודעים את הגהתו, רק הכהן גדול היה יודע לומר אותו, והיו אומרים אותו בבית המקדש, ביום הכיפורים, וזה רמוז בפיוט אנא בכח.

אם ככה, אנחנו יכולים להבין למה יש 42 מסעות. אם בעל צרור המור אומר, שזה מכוון כנגד השם מ"ב, אז ממילא יש 42 מסעות.

אז אם ככה תבין למה לא מפסיקים באמצע, כיון שזה רומז לשם הזה, ולא מפסיקים בשם הזה.

עוד נקודה אחת, ובזה נסיים את הנושא הזה, ונוכל להתחיל את הנושא המרכזי:

ישנו ספר שמחברו מאוד מוכר – ר' שמשון מאוסטרופולי. הוא היה אחד מהמקובלים הגדולים בכל הדורות, והוא עומד לבאר את הענין של המסעות האלה, מה מונח בהם, ומי שירצה יעיין בספרים שלו, הוא מסביר כיצד כל מילה באנא בכח, מתאימה למסע.

הוא גם מביא את זה, שהשם מ"ב, טמון במסעות, והוא טמון בפיוט אנא בכח.

בספר נר ישראל, למגיד מקו'ניץ, הוא מביא בשם הספר עטרת חיים – וכתבו המקובלים בשם הרמב"ן, שכל כך מסוגלת קריאת פרשה זו, של מ"ב המסעות, שאם קורא אותם אדם, אות באות, תיבה בתיבה, בזמן המגפה בר מיון, יום ביומו, מובטח לו שהוא ניצול ולא ימות במגפה. עד כאן המקבץ שיש מסביב למ"ב. כיון שהשנה, אנחנו קוראים פשרת מסעי בנפרד, אז כל אחד ישאל את הרב שלו, מה נוהגים לעשות, אם הכהן קורא את כל החמישים פסוקים. בכל אופן הבאנו את ההלכה, בשם הגאון אברהם. מקור הדברים הוא בספר צרור המור, של ר' אברהם סבע,

(ברוך שאמר)

ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם (לג, ב)

בספרים הקדושים מובא שכל אדם יש לו את המסעות שלו, במשך ימי חייו. ועליו לדעת שמוצאייהם למסעיהם – הכל על פי ה'. בחשבון מדויק לפרטי פרטים. כל צער וצער הכל במדויק מאת ה'.

סיפור הממחיש זאת, מובא בספר "האמנתי ואדברה", גם לכבוד הילולת רש"י הקדוש החל בימים אלו:

תלמיד ישיבה שהשתתף באותה נסיעה מספר ומשחזר את המעשה לפרטיו שהתרחש בחודש אלול תשכ"ג: היה לנו זמן קיץ מוצלח, ישבנו והגינו על תלמודינו כהלכה, לשביעות רצונם של ראשי הישיבה, כפרס הוקרה, הוחלט לתת לנו יומיים של נסיעה למקומות הקדושים בגליל, ולהתפלל על קברו של רשב"י ורבי אלעזר בנו במירון.

נסענו כולנו, לעלה מחמישים בחורים תלמידי ישיבת "שבט סופר" פרשבורג, עם צוות ההוראה במשאית הטיולים של חברת ההסעות "בראשי". נהג המשאית לחץ על דושת הגז – ולא הרפה – באחד העיקולים החדים במורדות הכביש המוביל ממירון לטבריה, ולא התאים את המהירות לתנאי הדרך הקשים.

ואז, ברגע הבלהות, סטה מנתיבו, התהפך אל הוואדי בשולי הכביש, ולאחר כמה גלגולים, שבמהלכם התעופפו כולם החוצה, נחתה המשאית על צדה. התחלנו לאמוד נזקים. תחילה השתרר דממה מקפיאת דם, אחריה פרצו הזעקות הנוראות וקולות השבר של הפצועים הרבים. לאט לאט התברר גודל האסון המחריד כאשר נודע שישנם ארבעה קרבנות בנפש. ארבעה הרוגים באותו יום נורא. הנהג עצמו, חיים בראשי, שנפל החוצה מן הקבינה ונמחץ מתחת למשאית הכבדה, ואתו שלשה בחורים מבני הישיבה – נהרגו בתאונה הקטלנית. הבחור יצחק נוישטט ז"ל, הבחור אברהם בנימין פרידמן ז"ל והבחור מרדכי פולק ז"ל.

הבחור מרדכי פולק ז"ל היה ידוע כאחד הבחורים המצוינים בישיבה, מתמיד עצום, ירא שמים בתכלית. בהתנהגותו נראה כי גמר אומר לתמוך בכל שלשת העמודים שעליהם העולם עומד – הוא הצטיין בתורה, היה גדול בעבודת התפילה ומופלא בגמילות חסדים. במקביל, שקד על דברי הכתוב "הצנע לכת עם אלוך" ואת כל מעשיו הצניע מאוד, את כל הליכותיו. רק מתי מעט ידעו על מנהגו לכתוב בכל יום בפנקס קטן את כל מעשיו ונפילותיו של אותו יום. בלילה, טרם עלתו על יצועו היה קורא בפנקס, בודק ומבקר בשבע עיניים את כל מעשיו, לראות אם חס וחלילה

לא חטא, אם אין צורך לתקן דבר מה במעשיו. ממש סמל של עובד ה'. מותו הטראגי השרה אבל כבד על כל מכריו.

מאוחר יותר נודע כי אביו של ההרוג, הרב שלום פולק, שהיה אדם חשוב ושימש באותם ימים כמלמד בת"ת 'חוג חתם-סופר' בפתח תקוה, קיבל 'אות משמים' על האסון. באותה שעה לימד את תלמידיו בכיתתו, לפתע קפאו מחוגי שעונו ועצרו מלכת. היה זה בדיוק ברגע התאונה.

ידיד טוב היה לו למרדכי פולק, זאב הלוי שמו. מסיבות שונות לא הצטרף לנטיעה ונותר בישיבה. הידיעה האיומה השיגה אותו בבית המדרש. הוא חש שלבו נשבר בקרבו, שלשה מחבריו הטובים לא שבו חיים, ממסע שכל כולו לא נועד אלא לשם השתטחות על קברי צדיקים, התעלות והתכוננות לקראת יום הדין. במיוחד היה כאבו גדול על ידידו הקרוב מרדכי פולק. עם זאת, ידע בידיעה ברורה כי צדיק ה' בכל דרכיו, א-ל אמונה ואין עוול וכל דרכיו משפט. ומכל מקום, היתה שאלה גדולה מנסרת בחלל ראשו על שום מה נגזרה גזירה קשה על שלשה בחורי חמד שהיו עמלים ויגיעים בתורה?

לאחר כמה שבועות, באחת הלילות, חלם זאב חלום מסמר שיער: ידידו הטוב מרדכי פולק נגלה איליו. פניו מפיקות אור יקרות ואומר לו: "זאב, ראיתי את צערך הגדול, ובאתי לעודד אותך". מרדכי היה נראה מאושר מאוד "אל תצטער על המאורע אשר קרה לנו. רק למראה עיניכם הוא אסון, רק בעולם הזה, השטחי, אבל אצלנו הכל נראה אחרת לגמרי. אני מאושר מאוד. דע לך כי מיד בעלותי השמימה הכניסו אותי לגן עדן ופתחו בפני את שערי היכלו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי שצירפני מיד למתיבתא שלוף יען זכינו להקריב חיינו לטובת עם ישראל בנטיעה שכל כולה נועדה לתפילה על ציונו הקדוש".

מרדכי המשיך וגילה: "זוכר אתה את מנהגי הקבוע ללמוד בכל ערב שבת קודש את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י? היודע אתה מה שכרי? ובכן, זוהי אני ללמוד בחברותא עם רש"י הקדוש, ואני מסתופף בצילוי! האם לא טוב לי? מה לך לבכות על גורלי?"

שערותיו של זאב סמרו למשמע הדברים אך הוא לא אבד עשתונותו. הוא פנה אל מרדכי ואמר: "שתי שאלות יש לי לשאול אותך. האחת, איך נכנסת לגן-עדן מבלי לעמוד קודם במשפט בפני בית דין של מעלה? השנית, מה טעם נקנסה מיתה עליך ועל חבריך מיתה משונה ואכזרית בקיצור ימים ושנים?"

מרדכי ענה: "לפני שנה, בראש השנה של (סוף) תשכ"ב, נגזרה גזירה על כל הישוב היהודי בארץ ישראל, גזירה קשה ומרה, אסון כבד עמד לרדת על יושבי הארץ, בגלל העוונות שהטו את הכף. אך בעל הרחמים ריחם על עמו, שארית נחלתו, והחליט לכפר על הכלל בקרבן ציבור של ארבע נשמות זכות וטהורות ובתוכם שלשה תלמידי ישיבה קדושה מעיר הקודש ירושלים. אנחנו, ארבעת ההרוגים, היינו הקרבן של כולם. מעתה תבין גם איך למרות נפילתה הנוראה של המשאית לא נהרגו יותר אנשים. עד שקצין המשטרה שהגיע לבחון את זירת האירוע שאל בפליאה: 'מי הציל אתכם? רק ארבעה הרוגים מהתרוסקות כזאת? אמנם כן, הגזיר היתה רק על ארבעה ולא יותר!"

ולא זו אף זו, אפילו הפצועים שנפצעו בתאונה הקשה הזו, כל פצוע וחשובו המדויק. כל סריטה, כל שן שבורה וחתך עמוק – הכל בחשבון. קל וחומר הפצועים קשה ובינוני. לכל אחד סיבה מדויקת ומפורטת מדוע ולמה. הכל היה מכוון בחשבון אלוקי מדוקדק עד מיצוי הדין. מעכשיו תבין מדוע לא עמדנו למשפט. קרבן עולה – כשמו כן הוא. קרבנות עולה עולים לרצון הישר לגן-עדן ואינם צריכים לעמוד בפני בית דין של מעלה.

פתאום נעלמה דמותו של מרדכי. זאב הקיץ בבהלה. נפשו היתה כאניה מיטלטלת מהחלום הנורא. הוא התהלך כסהרורי במשך מספר ימים, דמותו המאירה של מרדכי לא משה מנגד עיניו, אך עדיין הרגיש ספק בנפשו האם זהו חלום אמיתי, או שמא בעל החלומות הביא לו חלום זה ממחשבות ליבו. הספק נורא הציק לו וטרד את מנוחתו מאוד. הוא החליט לעשות מעשה. לבקש שיתגלה איליו מרדכי שוב ויתן לו סימן אם אכן החלום אמיתי. זאב הבין שבשביל שימולא בקשתו צריך להיות בעל מדרגה, להתקדש ולהיזכר כראוי.

זאב החל לנהוג בגינוני קדושה וטהרה מופלגים. טבל במקוה, הרבה בצומות התפלל בבכיות מרובות והתחנן כי ה' יאיר אליו פניו וישלח לו ברוב חסדיו את חבריו מרדכי לגלות לו למפרע על חלומו האם הוא חלום אמת או דמיון פורח.

חבירו מרדכי, לא הופיע. לא בלילה הראשון ולא בלילות הבאים. לאחר תקופה ארוכה כמעט נואש, אך כבר סיגל בנפשו הליכות וגינונים של קדושה וטהרה והמשיך להתמיד בהתנהגות מרוממת ועלה ונתעלה עוד ועוד.

זאב הקיץ בבהלה. נפשו היתה כאניה מיטלטלת מהחלום הנורא. הוא התהלך כסהרורי במשך מספר ימים, דמותו המאירה של מרדכי לא משה מנגד עיניו, אך עדיין הרגיש ספק בנפשו האם זהו חלום אמיתי, או שמא בעל החלומות הביא לו חלום זה ממחשבות ליבו. הספק נורא הציק לו וטרד את מנוחתו מאוד. הוא החליט לעשות מעשה. לבקש שיתגלה איליו מרדכי שוב ויתן לו סימן אם אכן החלום אמיתי. זאב הבין שבשביל שימולא בקשתו צריך להיות בעל מדרגה, להתקדש ולהיזכר כראוי.

זאב החל לנהוג בגינוני קדושה וטהרה מופלגים. טבל במקוה, הרבה בצומות התפלל בבכיות מרובות והתחנן כי ה' יאיר אליו פניו וישלח לו ברוב חסדיו את חבריו מרדכי לגלות לו למפרע על חלומו האם הוא חלום אמת או דמיון פורח.

חבירו מרדכי, לא הופיע. לא בלילה הראשון ולא בלילות הבאים. לאחר תקופה ארוכה כמעט נואש, אך כבר סיגל בנפשו הליכות וגינונים של קדושה וטהרה והמשיך להתמיד בהתנהגות מרוממת ועלה ונתעלה עוד ועוד.

אחרי שמונה עשרה חודשים, מרדכי הופיע. מרדכי אמר לו כך: "משמים השגיתו עליך בעיני פקידא, ועקבו אחר התנהגותך. אחרי כל הנהגה של קדושה וטהרה, וכעת ראוי הנך לשמוע תשובה על שאלותיך, ולפיכך נשלחתי אליך שוב. הסתפקת אם החלום הוא אמיתי או שזהו פרי דמיון. תדע בוודאות כשמש שהחלום הוא אמיתי. וזה לך האות, שני סימנים אתן לך להוציא כל ספק מלבך: סימן ראשון, בעוד שבעה שבועות מהיום תתארוס עם בת זוגך בשעה טובה ומוצלחת. שם כלתך המיועדת – דבורה בת שמעון. סימן שני – שלשה שבועות לאחר האירוסים יופי פתאום דוד ארוסתך, שנעלמו עקבותיו באירופה בשנות השואה, ונחשב למת".

הבוקר אור. זאב התעורר וזכר היטיב את החלום הנפלא. זאב רשם את כל הסימנים והחליט לעקוב לראות האם אכן יתממשו הסימנים. לאחר כמה ימים החלו מדברים נכבדות על נערה בת טובים שעלתה זה מקרוב מארגנטינה, שמה הוא: דבורה בת שמעון.

השידוך התנהל בעצלתיים. בדיוק שבעה שבועות לאחר ליל החלום נחגגו האירוסין של זאב לדבורה בת שמעון מארגנטינה!

זאב לא שכח את הסימן השני. בתום סעודת האירוסין ניגש לאבי הכלה ושאל אותו: "האם היה לך אח שנעלם בתקופת השואה?" בוודאי! מהיכן את היודע? שאל אבי הכלה בהפתעה, 'אחי היקר נשלח למחנה עבודה' ונעלם. אין לנו עדות מה קרה איתו. כנראה מת יחד עם ששת מליון הקדושים".

זאב נענה כממתיק סוד: "הוא חי, ועוד מעט יתגלה!"

אבי הכלה הביט בו במבט מוזר. חתן מגלה עתידות לקח לו או שמא בעל דמיונות, רק שלא מעורער בנפשו... שלשה שבועות אחרי כן, מיום אל יום, הגיע מברק בהול לישיבה. החותן המיועד שלח לחתנו: "צדקת, צדקת! אחי הגיע פתאום ארצה, הוא נותר בחיים וברח לרוסיה, שם נשלח למחנות עבודה. באורח פלא שוחרר זה עתה ועלה מיד ארצה ומיד חיפש ומצא אותנו".

זאב ידע כעת בידיעה ברורה מאין כמותה כי דרישת השלום שקיבל ממרומים היתה אמיתית. ארבעת ההרוגים היו קרבנות ציבור – עולה תמימה. ומי שלומד בכל שבוע שניים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י בא על שכרו.

ומעל הכל – כל מקרה הקורה אותנו בעולם הזה הריהו בחשבון מדוקדק "מסעיהם על פי ה'!"

(האמנתי ואדברה)

אם ככה, נוכל להבין עכשיו, למה קוראים את פרשת מסעי, עם הפטירה של אהרון, דוקא בשבת מברכין, חודש אב:

הקב"ה יכל לכתוב את הכל, בפרשת חקת – מתי הוא מת, ואיך הוא מת...

אומר השפת אמת – אתה יודע למה זה נכתב כאן בפרשה? אני אגיד לך – כי משנכנס אב, ממעטין בשמחה. אהרון הכהן, היה הכהן הגדול הראשון שכיהן במשכן. אהרון הכהן, סיבבה ההשגחה העליונה, שימות בראש חודש אב, אתה יודע למה?

כי משנכנס אב, ממעטין בשמחה. כולנו מתאבלים על ההתחלה של החורבן.

אמר השפת אמת – כתוב בספר חסידים, מעשה באדם אחד, שלכל לווייה, היה הולך עם נעלי בית. לא יכל להיות שאדם נפטר, ואני אלך עם חליפה. כל לווייה, היה מוריד את הנעלים ונועל נעלי-בית. הקב"ה שילם לו. הוא נפטר בתשעה באב. כל המלווים, הלכו עם נעלי בית. להראות כמה הקב"ה, מייקר אותנו.

אמר השפת אמת – אתה יודע מתי הקב"ה סילק את אהרון? בראש חודש אב. משנכנס אב, ממעטין בשמחה, כדי שלא יהיה יהודי אחד, שלא יזכור את אהרון הכהן! באותו יום שמתחילים את האבלות, תזכור! זה היום של אהרון הכהן.

שבת מברכין, ראש חודש אב, היום שבו הסתלק אהרון הכהן, אוהב שלום ורודף שלום.

חז"ל אומרים – ש 80,000 ילדים, קראו להם אהרון, על שם אהרון הכהן. כל ילד זה זוג לפחות = 160 אלף הורים, שחזרו לחיות ביחד, בזכותו של אהרון הכהן!

80,000 ילדים, קוראים להם אהרון הכהן. איך ??? אוהב שלום ורודף שלום, זה אהרון הכהן!

לדבוק בלימוד, לרכוש שקידה בשביל עשירות ידיעת התורה - בשביל הלימוד עצמו!

כך. התורה מבטיחה כל מיני הטבות ליגיעים בתורה "ונתתי גשמיכם בעיתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו". רבותי, וכי זה שכר על מצוה?! הלא גשם ופירות הם כצעצוע, כבובה קטנה לגבי השכר האמיתי על לימוד התורה, וכאין לגבי איכות האישי של אדם אשר משתלם בידיעות התורה לשמה.

לכן מסביר הרמב"ם כי ההבטחות הנ"ל המוזכרות בתורה, אינן שכר טוב, הן באות לאותם המתנהגים כראוי, כדי שיהיה להם סיוע נוסף ואמצעי נח ללימוד תורה בשקט ושלווה כדי שתהיה להם יכולת להוסיף עוד בקיום התורה ולימודה.

ומה השכר עצמו? "שכר מצוה - מצוה".

מצוה היא שלימות.

למשל. הקב"ה מצוה שתיקח תפילין ותניחם על היד והראש, מה יוצא מזה? אתה נהיה שלם בעוד חלק, אתה נעשה חפצא של מצוה, ומשתלם. (שלם גם מלשון שלום - שלום עם נפשך), שלם במידותיו והזדווגות בדביקות בה'. יותר מצוה - עוד שלימות, וכאשר אתה מקיים מצוה היא גוררת עוד מצוה - עד כי אתה משתלם ומושלם בכל.

בעולם הבא מי שיותר שלם יותר נהנה. "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". למעשה, אין שם הנאות גשמיות, ולנו, אין מושג בהנאות רוחניות, כמו לדג למשל, אין לו מושג כיצד אפשר בכלל לנשוש מחוץ למים, ומאיך גיסא, אנשי היבשה לא מסוגלים להכניס את הראש למים ולנשוש, כך לבעלי הגוף הגשמי קשה להבין את החיים ללא הגוף, אך מה שברור כי בעולם הבא קיימת האפשרות המרבית לעונג הגדול ביותר - תענוג בלי טבע. ללא מגבלות הגוף.

(הרמב"ם אומר בסוף מסכת עוקצין על המשנה ש"עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק שלוש מאות ועשר עולמות", הרי אין לנו הבנה בהנאות הנפש, אי"כ מה בכל זאת ההבנה שלנו, כיצד נסביר לעצמנו מה הוא השכר בשלוש מאות ועשר עולמות? מבאר הרמב"ם, אלו דבריו: "כאילו תקבוצין את כל מעדני עולם לסוגיהם ולמיניהם, ואח"כ תכפול אותם בשלוש מאות ועשר פעמים", זו דוגמא של שכר מינימום שיקבל כל צדיק בעולם הבא. ועוד כפלי כפליים מה שלא התגלה בתורה ובנביאים "עין לא ראתה אלוקים זולתך יעשה למחכה לו").

"מגיע לקצת עולם הנשמות, בחייו"

האמת כי שייך קצת לטעום בעולם הזה, לצאת מעט מהטבע וליהנות. הפלא ופלא. הסוד הזה מרומז בגמרא בברכות דף י"ז כתוב בגמרא כי בעולם הבא אין בו אכילה, שתיה, סיכה, מקח וממכר וכו' רק צדיקים נהנים מזיו השכינה ובסמוך שם מציינת הגמרא כל מיני איחולים אשר תלמידי הישיבה היו מפטירים זה לזה כאשר נפרדו לשוב לבתיהם: "כי הווי מפטירי רבנן מבי ר' אמי ואמרי לה מבי רבי חנינא אמרי ליה הכי עולמך תראה בחיך ואחירתך לחיי העולם הבא, ותקוּתך לדור דורים. לכך יהגה תבונה, פיך ידבר חכמות ולשונך ירחיש רננות, עפעפיך יישירו נגדך, עיניך יאירו במאור תורה ופניך יזהירו כזוהר הרקיע שפתותיך יביעו דעת וכליותיך תעלוזנה מישרים ופעמיך ירוצו לשמוע דברי עתיק יומין".

"עולמך תראה בחיך" מפרש השיטה מקובצת: "כאשר יגיע האדם לתכלית החכמה, דומה לעולם הנשמות שהן שכל נבדל ומגיע לקצת עולם הנשמות בחייו... גיוואלדיג.

הגדולים, צדיקי ישראל, אלו הם בני אדם אשר כאן בעולם הזה הם בבחינת העולם הבא, ואגב, לכן באמת רואים סביבם דברים גבוהים, שיש קוראים להם 'מופתים' או רוח הקודש וכדומה. כיצד באמת מתרחשים הדברים? כיון שהם חיים למעלה מהטבע, ומי שחי עם גופו ועצמו למעלה מהטבע, יכול לפעול דברים מחוץ לגבולות הטבע.

לבוא שלם עם המצוה לעולם הבא

כיון שלמדנו כי כל מצוה היא קנין בנפש, כבר אמרתי לכם כי מעשה אמיתי, לא משל ונמשל, אני אוהב לספר בכל הפרטים - עם כל הפיטשיווקעס. ואספר:

רבי יחיאל ורקר ז"ל היה מיקירי ירושלים, איש בעל הרגשה מעולה ותפיסה נפלאה (הוא בעל "דפוס ורקר" הידוע בירושלים בימים ההם. כדי לקבל מושג לגבי האיש הדגול הזה, עובדה אחת מני רבות: פעם גמר אומר והחליט: כי שנה מליאה לא יכנס כלל לבית הדפוס שלו, וכך אמנם עשה. וכל כך למה? אחרי כ"ה שנים שהיה בדפוס, אמר לעצמו: שנה זו, שנת

רבותי, בא הקב"ה ואומר - אף פעם לא קורה דבר, שאהרון הכהן מסתלק לבית עולמו, ותמיד בשבת, ראש חודש אב, קוראים בתורה, פרשת מטות-מסעי, ובשנה מעוברת, פרשת מסעי, ללמדך, שלא תשכח, שזה יום הפטירה של אהרון הכהן.

כותב הכלי יקר, שהיסוד הגדול של חורבן בית המקדש, כך כתוב בספר סוכת דוד, בגלל שעם ישראל היה בשנאת חינם.

מיהו הסמל, שתיקן את שנאת החינים?

אהרון הכהן! שהיה אוהב שלום ורודף שלום!

ראיתי בספר פרדס יוסף, הוא מביא, שבחבורת של אדמור"י בית אלאלוב כתוב - שתמיד, ביום שיוצא יום הפטירה של אהרון הכהן, יצא האושפיזין שלו.

אז אם הפטירה שלו יצא, ראש חודש אב, ביום שני, תדפדפו אחורה לחג הסוכות, זה האושפיזין החמישי - אהרון הכהן ביום שני.

משה רבינו אמר - ריבונו של עולם, כך זכה אהרון, ומה איתי??

אמר לו הקב"ה - קיבלת גם אתה.

תמיד שיצא ז' באדר, באותו יום, יצא בחג הסוכות האושפיזין הרביעי. ללמדך, כיצד הקב"ה שומר על הצדיקים שלנו.

שנפטר בן-אדם, כתוב בחז"ל, שכל אחד יכל לזכות בכוחות שלו. כל אחד שנפטר, משאיר את מה שהוא זכה להשיג כאן בעולם הזה.

(ברוך שאמר)

והערים אשר תתנו שש ערי מקלט תהינה לכם את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהינה להן (ו, 1)

"בן עזאי אומר "הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה". (אבות פרק ד')

מצוה קלה?! מה שייך לאדם מצוה קלה ומצוה חמורה?! קל וחומר מצאנו בגמרא ביחס למצוות עצמם - יש מצוות חמורות שנענשים עליהן בכריתות ומיתות בית דין וישנן מצוות קלות ככיבוד אב (עיין בגמ') אך לגבי בן אדם מה שייך לאמר לו רוצ גם למצוה קלה, ודאי שירוצ, מצוה! כדאי לרוץ לעשיית מצוה, מה איכפת לי איזו מצוה!?

הרמב"ם נותן הסבר לענין, והוא עצמו מתפעל מהחידוש שלשונו בפתיחה לפירוש למשנה זו "וכבר העירו חכמים עליהם השלום על חידוש נפלא בתורה שיש בו זירוז על מעשה המצוות".

משה רבינו ייחד שלוש ערים בעבר הירדן לערי מקלט "אז יבדיל משה שלוש ערים בעבר הירדן". משה רבנו ע"ה ידע כי אותן ערים לא מועילות לקליטת הרוצח, אלא רק לאחר שיבדילו במקביל שלוש ערים בארץ ישראל, (כיון שנאמר בתורה "שש ערי מקלט תהינה" ורק כאשר כל השש מיוחדות הן קולטות את הנרצח כמבואר בגמרא) ומשה רבינו הרי לא התעתד להיכנס לארץ ישראל, ליחד שם את שלושת הערים הנוספות, אם כן, למה הבדיל משה את הערים, מדוע? מסביר הרמב"ם: "מפני שאמר, הואיל ובאה מצוה לידי אקיימנה" וממשיך: "ואם משה רבינו ע"ה שהשיג הכל בשכלו והיה שלם שבשלמים, נכסף להוסיף חצי מצות עשה, על כל מעלתו ושלמותו, אין צריך לומר שיעשו כן מי שנצטרעה נפשו והחזק צרעתו". כלומר, אם אדון הנביאים השתוקק כל כך לעוד חצי מצוה - שלושה ערי מקלט - מי שנפשו מצורעת במחלות הנפש - חטאים ופשעים, ודאי שעליו לרוץ אף לחצי מצוה נוספת.

חצי מצוה!

זה הפשט הוי רץ למצוה קלה - לחצי מצוה!

ממשה רבינו למדנו עד כמה צריך לכסוף למצוה, מפרשה זו של ערי מקלט.

משל לתינוק

מסיימת המשנה הנ"ל "הוי רץ למצוה קלה וכו' - שמצוה גוררת מצוה ששכר מצוה מצוה" מה הכונה שכר מצוה מצוה? גם בנושא זה ישנם דברי הרמב"ם (במסכת סנהדרין) הוא נוקט משל, למה הדבר דומה:

לתינוק, ילד קטן, אומרים לו האב או המורה - אם תלמד טוב, אני מבטיח לך צעצועים אוטו קטן, בובה וכדומה. והנה הוא מתחזק ולומד. מדוע? כדי לקבל את הצעצוע, אינו מבין כי כדאי ללמוד לשם לימוד - ללמוד כדי להשכיל ולהבין תורה. הילד מתבגר מעט "אם תלמד יקנו לך נעלים יפות" מבטיחים לו. כאשר מתבגר עוד יותר מבטיחים לו בגד נאה, חליפה חדשה וכו', עד שהוא מגיע לבגרותו ויכול כבר להבין כי כדאי לו

הכ"ו, אהיה כל השנה בן ישיבה, ואכן עזב את הדפוס והלך ללמוד שנה מליאה).

פעם אחת בעת זקנותו של רבי יחיאל ורקר ז"ל, חלה ושכב במיטתו. באתי לבקרו. כמסיח לפי תומו סיפר לי את הסיפור דלהלן:

היה זה בימים המרים והקשים במלחמת העולם הראשונה. התורכים שלטו בירושלים. מוראות המלחמה ניכרו בכל פינה. מחסור, רעב, מחלות ומגיפות, ומעל לכל זה - המצב הנורא שבו גוייסו אנשים לצבא בלא אבחנה, (כאשר פירוש הגיוס הזה היה מוות בטוח). במקרים רבים התורכים גייסו את החיילים לאיסטנבול, שם הטבעו ע"י האנגלים בים. כך נכרתו חייהם של בחורים צעירים, ואלה מהם שכבר היו נשואים - השאירו אחריהם נשים עגונות שלא ניתן היה להתירן. המצב היה טראגי ביותר.

בנסיבות אלה, מובן מאליו, כי כל מי שהיה יכול היה מתחבא, גויים ויהודים כאחד, הכל כדי שלא יגויסו. התורכים ראו כי הם הולכים ומפסידים במלחמה, צעירים לא התגייסו וכוח האדם שלהם נעשה גרוע מיום ליום. לכן עמדו ופרסמו גזירה, כי כל צעיר החייב גיוס שייטפס כשהוא מסתתר - יישלח מיד לחזית. ומי שהחביא אותו - יתלו אותו בכיכר ליד שער יפו, למען ישמעו וייראו.

לאחר שהתורכים אכן ביצעו את איומם - ותלו שני אנשים יהודים ליד שער יפו, נפל פחד גדול על כל אלה שהתחבאו.

היה בחור אחד בירושלים, בשם ברינקר, וברינקר זה גם הוא התחבא, ומסיבה כלשהי נתגלה, נתפס והושם במעצר ב"קישלה" (הלא הוא בית האסורים בעיר העתיקה).

ידוע היה בירושלים, כי התורכים מקבלים שוחד, ואפילו במטבע קטן ניתן היה לשחד כל פקיד בממשלה. בני המשפחה פעלו עפ"י כלל זה ובערב שבת אחה"צ, ניגשו אנשים ממשפחתו אל החייל שעמד על משמרתו ב"קישלה", אחד העסקנים דחה לתוך ידו של השומר מטבע חשוב של חצי דינר, שנקרא אז "שישליק", ואמר לו כי אם יאפשר לברינקר לצאת מהמאסר לשבת, הוא מבטיח לו בהן צדק כי במוצאי שבת יביא אותו בחזרה. השומר, שהמטבע נצנץ בעיניו, נעתר ואכן שיחרר אותו, בתאורה חמורה, כי לא ישכח להחזירו במוצאי שבת.

כמוכן, בני המשפחה החליטו כי יש לעשות כל מה שאפשר כדי להציל אותו, אך לא ידעו כיצד לעשות זאת. הם החביאו אותו במחבוא נסתר במיוחד, ובניתיים שמעו כי הרבה מצליחים להתחבא בפרדסי פתח תקוה, שם לא היתה השגחה קפדנית של התורכים כמו בירושלים (גם היה איזה שהוא הסכם עם מושל האזור כי בפתח תקוה פנימה לא יחפשו רק מי שייצא מאיזור העיר יתפס). אבל הבעיה היתה, כיצד מגיעים עד פתח תקוה, כי הרי לאורך כל הדרך של היציאה מירושלים ועד מורדות שכונת מוצא, סמוך לירושלים, מצויים חיילים תורכיים לרוב, ומאד קשה לחמוק מהם ומעיניהם הבולשות.

ברינקר הצעיר פחד ללכת לבד. הוא גם היה חלוש ותשוש, מורעב וחסר כוחות, כי היה מוסתר זמן רב, עד שהיה כבר מיואש לגמרי, הוא התבטא ואמר לבני משפחתו: מה יש לי כבר להפסיד? וכי אלה הם חיים? אלך ואמסור את עצמי, וחסל. אך המשפחה כמוכן לא הסכימה לקבל את הדין.

בצר להם, הלכה אחותו של ברינקר לר' יחיאל ורקר שהיה לו פטור מהגיוס, וביקשה ממנו כי יגמול חסד עם אחיה, היינו, יתלווה ויציא אתו עד מוצא, ומשם הוא כבר יגיע איכשהו לפתח תקוה. שמע ר' יחיאל ואמר לה: "אני מסכים. בשעה שלוש לפנות בוקר תדפקי בדלת ביתי ואני אלך אתו, וה' יעזור".

ואמנם, בשעה היעודה דפקה אחותו בדלת, ר' יחיאל התלבש מיד, לשאלת אשתו, "מה זה בשעה שלוש בבוקר?" ענה תשובה מתחמקת. כך חמק מן הבית, לקח עימו את הבחור ויצא אתו לדרך.

סיפר לי ר' יחיאל ורקר, השתלשלות הדברים מאותו רגע:

קצין תורכי רוצח

כיון שלא היה שייך ללכת בדרך הרגילה מבלי שיתפסו אותנו, בחרתי במסלול דרך שכונת גבעת שאול. לצורך זה היה עלינו לעבור דרך שלושה הרים, שלוש פעמים לעלות ולרדת, על מנת להגיע למוצא. כך הלכנו, עברנו את ההר הראשון, הגענו להר השני ואף אותו עברנו, אבל כאשר הגענו למרומי ההר השלישי, הבוקר כבר התחיל להאיר, ואנו רואים לפתע לנגד עינינו כי בתחתית ההר רוכב קצין תורכי על סוס ומאחוריו שיירה שלימה של משתמטים שנתפסו, כשהם קשורים בשלשלאות ברזל זה לזה.

התחלנו לרעוד. הגענו מהר למסקנה: הקצין בודאי כבר ראה אותנו, ואם אכן כך - בודאי יתפוס אותנו. המצב מסובך. ברינקר רצה לברוח, אך מיד אמרתי לו: "מה תברח? הרי יש לו סוס והוא יכול לדלוק אחריו ולתפוס אותך! הוא אפילו לא יפחד להשאיר את כל העצורים שלו בכדי לרדוף אחריו כי הרי הם קשורים זה לזה, מה כבר תועיל בבריחתך?..."

"אז מה אעשה?" שאל ברינקר בנימת יאוש:

עניתי לו: מה פירוש מה נעשה? נבטח בהקב"ה, נאמר וידוי ונצעד, שנינו נמצאים בסכנה. אלא מאי? נאמר וידוי ולא נסתכל מולם, פשוט נתעלם מהם ונתפלל לה'. נקוה שיעזור". כך עשינו.

המשכנו בהליכתנו בכיוון מורד ההר. הקצין, כמוכן, ראה אותנו, ירד מן הסוס, נעמד והמתין לנו. הוא אף השאיר רווח, מקום מסויים למעבר עבורנו, כי אם יתברר שאנחנו "בסדר" - נוכל לעבור, (אכן היו הרבה אנשים פטורים מהצבא, במיוחד אזרחי חוץ - תושבי מדינה אחרת, שקיבלו אישור שהם פטורים מלהתגייס, ור' יחיאל אמנם היה לו אישור כזה אבל כמוכן לא נמלט מסכנת 'מוות בתליה' על הליכתו עם הבחור).

אנחנו, המשיך ר' יחיאל את סיפורו, הולכים ואומרים וידוי, פעם אחר פעם, אמרנו אולי חמש-שש פעמים, ו"בין הפרקים", אני אומר לבחור: רק לא לפחד, לא להסתכל אליהם! אנו הולכים ואומרים, והולכים ואומרים, ובודאי הבחין כי אנחנו ממלמלים משהו, הנה אנו כבר קרובים אליו וממשיכים לומר ולא להסתכל אליהם, ובא הרגע המכריע: אנחנו על ידו ממש. אבל ממשיכים בהליכתנו, וממש נס ופלא: הוא נתן לנו לעבור, ניצלנו, חסדי ה' ממש!...

- ניצלנו! אומר ר' יחיאל, אבל גם כאשר כבר עברנו אותו, לא הפנינו שום מבט אליהם, עוד המשכנו באמירת וידוי ולהתפלל, ורק לאחר שעברנו כמאה מטר שמענו כיצד הוא עולה על סוסו ושומעים שהוא צועק לעבר שיירת האסירים בשפה התורכית: "אלא", כלומר לכו...

הלכנו עוד כמה עשרות מטרים, עד שהבינו כי הקצין עבר אתם את ההר ונעלם באופק במורד ההר, ואז נעצרנו. נשמנו לרווחה, התחבקנו והתנשקנו, הלא שנינו היינו בסכנה וב"ה יצאנו ממנה בנס גמור - ממות לחיים!

כאשר סיים ר' יחיאל לספר את קורות הדברים, הוא אמר לי: שמע נא ר' שלום בבקשה, זה לא הכל, כי עיקר הדבר הוא מה שאמר לי ברינקר באותו הרגע של ההצלה:

"יחיאל!" - אמר לי בהתרגשות - "הלא עכשיו קיימת את המצוה של 'כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא' תראה להשתדל ולעשות הכל לבוא לעולם הבא שלם עם המצוה הזו, בל תאבד אותה ח"ו!" אתם שומעים הרגשה נפלאה של בחור באותה שעה גדולה, לשמור על המצוה לבוא עימה מצוחצחת לעולם הבא.

(להגיד)

ושפטו העדה, והצילו העדה (לה, כד-כה)

מכאן שיש לסנהדרין לצדד להציל את הנאשם ולהשתדל לזכותו (פסחים יב, א). ולהימנע בכל מקרה של ספק. עד שסנהדרין ההורגת אחת לשבעים שנה נקראת חובלנית, ורבי טרפון ורבי עקיבא אמרו שאילו היו בסנהדרין לא היה אדן נהרג מעולם, מחמת הספק. (מכות ז, א)

והתורה, לשון הוראה (זוהר ח"ג נג, ב). לכאורה, מה לנו ולזה, הלא איננו חברי סנהדרין. אבל כבר השריש רבי ישראל מסלאנט זצ"ל שכל אדם הוא למעשה דיין על עצמו, בכל אורחותיו. פוסק לעצמו בדיני שבת החמורים, באיסורי סקילה, ובלשון הרע השקולה כנגד שלוש העברות החמורות שבתורה (ערכין טז, א). ובכלל, אם "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" (במדבר רבה כא, ד), משום שמאבדו משני עולמות, הרי שעובר עבירה הוא כמתאבד. כמה יש לאדם להיות ירא חטא, ולהמנות על אותם "שהיו פורשים משבעים שערי המותר מיראתם שער אחד משערי האיסור" (חובות הלבבות שער התשובה פרק א').

כיוצא בכך פירש ב"תפארת ישראל" (סוף קידושין) מאמרם: "טוב שברופאים לגיהנם". ותמוה. שמואל היה רופא, הרמב"ם והרמב"ן, ועד לרבי חיים דוד מפטיריקוב ולרבי שמואל העליר מצפת, זצ"ל. איך יובן. וכתב "שאין מאמר זה גנאי לרופא, אלא שבח לרופא המומחה. שהטוב שברופאים, אין כוונתו לכשר שבהם, רק למי שחושב את עצמו שהוא המומחה היותר גדול שברופאים, הוא המעותד לגיהנם. שבגאוותו זאת סומך על ידיעתו ואינו מתייעץ עם חבריו, גם אינו חושש לעיין היטיב בספרי הרפואות לפני שיתן לחולה סממני הרפואות לוודא שלא זיקקהו, ואינו זהיר בדיני נפשות".

ואנו, לפני שאנו פוסקים לעצמנו היתר באיזה הלכה, האם נועצים אנו במורה הוראה ומעיינים בספרי הפוסקים. והלא כבר אמרו ("שבות יעקב" ח"ב. "פרי מגדים", משבצות זהב סדר ג') שהמורה הוראה מבלי שהסתכל בספר, דינו "כמורה הוראה בפני רבו"!

ואספר – פעם הייתי בשמחה באולמי וגשל. היו שם שולחנות עגולים, עם מקום פנוי לרוב. כנראה שכולם אוהבים לשבת ליד שולחן צר וארוך, לאורך הקיר. רוצים לזכות בקנין תורה של "דיבוק חכמים" (תנא דבי אליהו זוטא יז). לא היה מקום לדחוף שם סיכה. ישבתי ממול, ברווחה, לקיים מצוות "והיו עיניך ראוות את מוריך" (ישעיהו ל, כ).

הגיע רופא חרדי. לא התיישב במקום פנוי. עמד ממול, והסתכל. בעל השמחה יצא מגדרו: "רבי פלוני, רבי פלוני, יבא נא". העיף מבט, ניגש לראש כולל נכבד: "וואיל נא, במחילה". הקים אותו והושב את הרופא, שקיבל את הכבוד בטבעיות. ראש ישיבה לימינו, אב בית דין משמאלו, והוא במרכז, מי אם לא.

הרתיח אותי, איזו עזות. בהרגשה כזו, האם יוועץ במישהו? הלא הוא ואפסו עוד.

בעל השמחה ביקש שאומר מספר מילים. לחשתי לו: "אתה מכבד כל כך את הרופא, כנראה מפני שאין לך מספיק כסף לשלם לו. אז תרשה לי לשלם לו.

פתחתי ואמרתי: "רבותי, שמואל היה רופא. רופאו האישי של רבינו הקדוש (בבא מציעא פה, ב). והיה ראש ישיבה בנהרדעה (שבת קטז, ב) וכל רז לא נעלם ממנו (חולין נט, א) וקראוהו "אריה" (מנחות לח, ב) על גדלותו בתורה, ו"מלך" בה (בבא קמא צו, ב). ועם כל זאת לא נקרא בשם "רבי", אלא בשם "שמואל" סתם, והרופא דנן, קוראים אותו רבי פלוני! אתמהה!"

ראיתי שהשאלה מצאה חן בעיני כולם, וביחוד בעיני רבי פלוני. אכן, זכה למה שלא זכה שמואל בקוראי שמו!

"אבל זו משנה מפורשת במסכת בבא מציעא (פ"ב מ"א): אבידת אביו ואבידת רבו, של רבו קודמת. מפני שאביו הביאו לחיי העולם הזה, ורבו מביאו לחיי העולם הבא –

מעתה, רבותי, הכל מובן! שמואל היה רופא מומחה, והחולים שעברו כמעט לעולם שכולו טוב החלימו תחת ידו והחזירים לחיי העולם הזה, לכן לא נקרא רבי. אבל יש רופאים שמביאים את המטופלים לחיי העולם הבא, בדיון יש לקרותם בשם רבי..."

איי, באותו הרגע הוא היה מוכן לתת את כסאו לאותו ראש כולל... ומי שצוחק, מכה "על חטא" על לב הזולת!

האין אנו עצמינו חותכים דיני נפשות בקלות ראש, נפשותינו שלנו. נכנסים לספקות בעיני הלכה, פוסעים בזחיחות בשדות מוקשים!

(והגדת)

"והקרייתם לכם ערים ערי מקלט... ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה... וימת בה עד מות הכהן הגדול..." (לה, יא, כה)

לפי שהיה לו לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו!" (רש"י)

בספר "נפלאות רבי עקיבא אייגר" מסופר: בפזנא היה חולה שהגיע עד שערי מוות והרופאים התייאשו מחייו, אמרו שאין רפואה למחלתו. בינתיים נודע שפמליית המלך עוברת דרך פזנא. מיהרו והביהלו את רופאו של המלך אל החולה. בדקו והביע דעתו שאין מה לעשות - כדברי הרופאים שקדמו לו.

שמע זאת הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל, רב העיר. פנה אל הרופא ואמר: "יסלח לי כבודו, אם אשאל אותו שאלה".

ענה הרופא: "בכל הכבוד! ישאל הרב את שאלתו!"

שאל הגאון: "לו חלה המלך, חלילה, במחלה זו - מה היו עושים?"

נותר הרופא דומם, ולאחר רגע ארוך השיב: "אומר לרב את האמת. יש עוף אחד בנבכי היער, הרחק מכל מקום יישוב. עוף נדיר, שאם יצודו אותו ויבשלו בשרו וישקו את החולה מן המרק הזה, זו היא רפואתו. כבוד הרב שאל מה הייתי עושה לו חלה המלך במחלה זו - ובכן, הייתי שולח פלוגות חיילים לפשוט על היערות, לפלס בהם דרך, ללחום בחיות הטרף - ולאתר את העוף. רבים הסיכויים, שכאשר ישובו ממסעם המפרך יתברר שאין זה העוף הדרוש אלא עוף דומה, ויצטרכו לשוב על עקבותיהם, ומי יודע אם ימצאו את העוף ויצליחו להביאו. כל זאת היו עושים בשביל המלך - אבל בשביל אדם פשוט אין כל עצה, והמחלה חשוכת מרפא."

הלך הרופא לדרכו, והגאון נכנס לחדרו. לקח בידו ספר תהלים, ושפך נפשו בתחינה לבורא עולם שיזמן לחולה את רפואתו.

עודו מתפלל, ומן התנור נשמע קול שכשור, שקשוק וטפיחה. ביקש הגאון שיעלו לגג, כי קול בוקע מן הארובה. עלה אחד מבני הבית לגג -

ומצא ציפור מוזרה מתחבטת בארובה, מבלי יכולת להיחלץ. נטל את העוף, ושב עימו לחדרו של הרב. נהרו פני הגאון, נטל את העוף והלך עימו לבית החולה. הורה לבני הבית לבשל את בשרו, ולהגמיא לחולה מהמרק - וציזה שאת הנוצות שימרטו מהעוף ישמרו במקום מוצנע. כעבור כמה חודשים נסע רופא המלך דרך פזנא. נזכר בחולה היהודי שהרב גילה בעניינו מעורבות כה רבה. בטוח שהיה שהחולה נפטר זה מכבר, ובכל זאת עלה לביתו. בישורו שהחולה התרפא זה מכבר, והוא שוהה כעת במקום עבודתו. אם הרופא ימתין, יפגוש בו.

נעתקו המילים מפי הרופא. לבסוף שאל: "באיזו תרופה טיפלו בו?" השיבוהו: "הרב הביא לכאן עוף, והורה לבשלו ולהשקות את החולה במרק".

השתומם ואמר: "כלום יש עוף נוסף, שיש לו אותן סגולות ריפוי?" נזכרו שהרב הורה לגנוז את נוצות העוף למשמרת. הוציאון והראון לרופא. התבונן בהן וקבע:

"הרי זה אותו עוף נדיר - כיצד הגיע לידי הרב? עתה נוכחתי לדעת שהרב יכול להשיג בתפילתו כל חפצו - אף מה שיקשה על המלך להשיג בגדודי חייליו!"

והרי מה שכתב הגר"ש וולבה זצ"ל בספרו "עלי שור" (ח"א עמ' קיג)

"והנה ידועה העובדה שבקשו פעם מהגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל (אגרות סופרים עמ' 74) לבקש עבור חולה, וכעבור זמן מה נתקבל ממנו מכתב בו כתב: 'ועל דבר שבקשוננו להתפלל עבור חולה... התפללתי ולא נעניתי, אולי היתה איזו טעות בשם' - שלא עלה על דעת הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כי אמנם לא נענתה תפילתו.

"ולמעלה מכל ספק: אילו היינו אנחנו ודאיים באמונתנו ועבדי ה' בחיינו, הייתה גם תפילתנו מתקבלת תמיד והיינו מביאים לעולם מרפא וברכה בזכות תפילתנו"

הגה"צ רבי מתתיהו סלמון שליט"א, משגיח בליקווד, מביא משמו של הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל לימוד מאלף אודות עוצמתה של התפילה. הגמרא בראש השנה (יח ע"א) אומרת משמו של רבי מאיר:

"שנים שעלו למטה וחולייין שווה, וכן שניים שעלו לגרדום (מקום שדנים בו נפשו להריגה - רש"י) ודינם שווה (שניהם נתפסו על דבר אחד) - זה ירד זה לא ירד, זה ניצל זה לא ניצל. מפני מה זה ירד זה לא ירד? זה ניצל זה לא ניצל? זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה."

שאל הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל: הלא מדובר כאן על שני חולים ש"עלו למטה וחוליים שווה, והרופאים כבר נתייאשו מחייהם. וכן השניים שעלו לגרדום למשפט ההריגה, וכאשר ניגשו כולם להתפלל היעלה על הדעת שלא יתכוונו?"

האם בכלל יכול להיות שיחלמו על דברים אחרים והבלי הזמן, כאשר הם מתפללים ועומדים על סף הריגה? מהו שלא התפללו תפילה שלימה? אלא היה אומר רבי אליהו לאפיאן שבוודאי התכוונו למה שביקשו, אלא שלא האמינו שיכלו להשיג את מבוקשם! ביקשו "רפאינו" אבל לא האמינו בלב שלם שיוושעו!

הייתכן? עד כדי כך...

לדאבונו כך גם המצב היום רח"ל, כשמתפללים עבור חולים, ואפילו כשמגיעים עד כדי בכייה בתפילה, כמדומה שהם כבר מיואשים. לא כך מתפללים! זאת לא תפילה שלימה! צריכים להיות מאמינים בכוח התפילה, כי כשמתפללים באמונה שלימה נושעים!

"זה ירד זה לא ירד" הרבה נושעים ע"י התהלים! רק שאין לנו עיניים לראות שבזכות זה נושעו! כשאחד מתרפא, תולים את שיפור מצבו ברופא זה או אחר, או ב"מזל" שהיה לו. אבל האמת היא שה"תהלים" הם שעזרו, ולא שום דבר אחר!

כוחה של תפילה עצום ורב הוא לאין ערוך "וחביבין ישראל שאין צריכים שליח, וכל ברנש בכוחו למצוא טוב על ידי תפילה, וה' מתאוה, כביכול, לתפילתן של צדיקים. התפילה היא מטה עוז ביד כל אדם, וכל שישים מבטחו בו יתברך כן יעלה וכן יצליח" - כותב מרן החזו"א באיגרותיו (חלק א סימן ב).

הנה מה שכתב רבינו הרמב"ם (הלכות ברכות פ"י הכ"ו) "כללו של דבר לעולם יצק אדם על העתיד לבא ויבקש רחמים ויתן הודיה על מה שעבר ויודה וישבח כפי כחו, וכל המרבה להודות את ה' ולשבחו תמיד הרי זה משובח".

הרי שהתפילה - הבקשה צריכה לבוא מכל הלב ועם כל העוצמה, זו הכוונה במילה "יצעק". ואז, הובטח האדם שיוושע, כמו שנאמר בתהלים (יח, ד) "מהולל אקרא ה' ומן אויבי אושע". פירש האבן עזרא: "בקראי אליו בתהלות מיד אושע".

ללמדנו, שאל יתייבש האדם מן הרחמים, וימשיך וידפוק על דלתי מרומים, כמו שאמר המשורר "דלתי מרום לא ננעלו" (הגה"צ רבי שלום שבזי זצ"ל גדול משוררי תימן), ושכלל פעולה צריך האדם לסמוך תפילה, ולחזור ולהתפלל - עד שיוושע!

נאמר בפרשה: "והקרייתם לכם ערים ערי מקלט... ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה... וישב בה עד מות הכהן הגדול" (לה, יא, כה).

רוצח בשגגה, עונשו הוא גלות, הרוצח הוצרך לנוס אל אחת מערי המקלט שייעד משה, ועד שנכנס לעיר היה צריך לחשוש לחייו מפני גואל הדם. רק בתוך עיר המקלט נאסר על גואל הדם לפגוע ברוצח. עד מתי הוצרך לשהות שם? כותבת התורה - עד מות הכהן הגדול. ברגע שמת, כל הרוצחים יכלו לשוב לעירם בבטחה.

מדוע תלת התורה את שחרור הרוצח במותו של הכהן הגדול? מהו הקשר, שבדודאי קיים, בין שני הדברים?

רש"י בפירושו על התורה מבאר כך: "לפי שהיה לו לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו!"

זאת אומרת, הרצח היה יכול להימנע, אם הכהן הגדול היה מתפלל שלא ישפך דם נקי. ואם כן נשפך, כנראה שתפילתו לא היתה שלמה.

והמסר הוא עצום, אנו רואים כמה גדולה כוחה של התפילה - באפשרות של תפילת הכהן, למנוע רצח בשגגה על עם שלם! (בנועם שיח) "אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)

אמרו חז"ל (מד"ר ותנחומא) למה זכו מסעות אלו להכתב בתורה?

אלא מפני שקבלו את ישראל במדבר והיו אורחיהם. ועתיד הקב"ה לתת שכר טוב למדבר, שעכשיו הוא יבש וחסר כל, אבל לעתיד לבוא יהפוך המדבר לישוב ויהיו בו מים רבים ועצים רבים. ומכאן ילמד האדם קל וחומר, מה מדבר שאין בו דעת יפרע לו הקב"ה שכרו על שאירח את ישראל, כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ונותן לו מזון ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה שיקבל שכר כפול ומכופל מאת הקב"ה.

מוסר עצום ונורא למדים מכאן. הלא המדבר שקבל את ישראל לאורחים לא עשה זאת במחשבה תחילה. ולא היה לו אפשרות להתנגד לזה, בכל זאת, כיון שסוף סוף בא על ידו לעם ישראל טובה אין הקב"ה מקפח שכרם ופרסם שמתם בתורה להוקיר להם טובה. קל וחומר כשאדם היטיב לזולת ככוונה תחילה וברצון טוב שכרו כפול ומכופל לאין ערוך...

כדי ללמוד לאיזו זכות אפשר להגיע ע"י מעשה חסד אחד, הבה ונתבונן בדברים דלהלן:

רחב זונה היתה ובזכות מעשה טוב שעשתה זכתה ויצאו ממנה נביאים וכהנים ואלו הן: נריה ברוך ושריה מחסיה ירמיה חלקיה חנמאל ושלום, רבי יהודה אומר אף חולדה הנביאה מכני בניה של רחב הזונה היתה. עוד אמרו שם: נתגיריה רחב ונשאה את יהושע בן נון.

כתב הסבא מקלם זצ"ל ("חכמה ומוסר" מאמר ז): כשרואים דבר זה עומדים משתוממים, היאומן כי יסופר, למה זכתה רחב שהיתה גויה ופרוצה ארבעים שנה! זכתה להיות אשת גדול הדור ממלא מקומו של משה רבינו, אשר העמיד חמה במקומה, והכניס את ישראל לארץ הנבחרת! וכבש ל"א מלכים וכו' וכו'. ולא די בזאת אלא שזכתה להעמיד

כדי ללמוד לאיזו זכות אפשר להגיע ע"י מעשה חסד אחד, הבה ונתבונן בדברים דלהלן:

רחב זונה היתה ובזכות מעשה טוב שעשתה זכתה ויצאו ממנה נביאים וכהנים ואלו הן: נריה ברוך ושריה מחסיה ירמיה חלקיה חנמאל ושלום, רבי יהודה אומר אף חולדה הנביאה מכני בניה של רחב הזונה היתה. עוד אמרו שם: נתגיריה רחב ונשאה את יהושע בן נון.

כתב הסבא מקלם זצ"ל ("חכמה ומוסר" מאמר ז): כשרואים דבר זה עומדים משתוממים, היאומן כי יסופר, למה זכתה רחב שהיתה גויה ופרוצה ארבעים שנה! זכתה להיות אשת גדול הדור ממלא מקומו של משה רבינו, אשר העמיד חמה במקומה, והכניס את ישראל לארץ הנבחרת! וכבש ל"א מלכים וכו' וכו'. ולא די בזאת אלא שזכתה להעמיד

בדרר הדורש

ושניה היו סדורות לו על פה עד שכתבן ע"כ. והנפקותא בין ב מ"ד אלו דאי אמרינן מגילה נותנה עכ"ל ועכ"ל דבאמת בזה פליגי. מ"ד חתומה ניתנה ס"ל דיש מוקדם ומאוחר בתורה, דהא כל פרשה שנאמרה לו היה כותבה ולאחר שנאמרה לו פרשה שניה היה ג"כ כותבה, וכן כל הפרשיות וחיברן בגדין. אבל למ"ד חתומה ניתנה, שלא נכתבה כל התורה כולה עד לסוף מי שנה, א"כ יש לומר דאין מוקדם ומאוחר בתורה.

וקשה על מ"ד חתומה ניתנה נמצא שלא נכתבה התורה כלל עד לסוף מי שנה לאחר שנאמרו לו כל הפרשיות, א"כ האיך היה רשאי משה לחזור על הפרשיות בע"פ הא קי"ל (שם דף ס') דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן ע"פ. והיינו כפי מה דאיתא במפרשים דמאן דס"ל במס' שבת (דף קה). 'אנכי' נטריקון למפרע יחיבה כתיבה נאמנן א'מריה ס"ל דהתורה היתה צריכה להיות בכתב לפי שלא היה הקב"ה יכול לאומרן בע"פ, ומאן דס"ל 'אנכי' נטריקון א'מריה נעימה כתיבה יחיבה ס"ל דהקב"ה אמרם לכתחילה בע"פ וכדעת ריש לקיש כאן שלא כתב התורה רק לסוף מי שנה, וא"כ למ"ד יחיבה כתיבה

נאמנן א'מריה אשר יצאו מארן מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן וכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' וגו' (לג, ב)

יש לדקדק כמה שאמר על פי ה' דפשיטא שלא עשה אפילו דבר קטן אם לא ע"פ ה'.

ונראה לפרש, דהא לשון הקשה על אומרו 'ביד משה ואהרן' והא קצת מסעות היו אחרי מות אהרן, ואיך יהיו אלה מסעי ביד משה ואהרן.

והנה לכאורה יש לתרץ קושיא זו דהא קי"ל: אין מוקדם ומאוחר בתורה. אך יש להקשות למה באמת אין מוקדם ומאוחר בתורה. אכן זה תליא בפלוגתא דאיתא במס' גיטין דף ס' אמר ר' יוחנן משום ר' בנאה תורה מגילה נותנה, שנאמר וכו' ר שמעון בן לקיש אומר תורה חתומה ניתנה. ופירש"י מגילה מגילה ניתנה כשנאמרה פרשה למשה היה כותבה, ולבסוף מי שנה כשנגמרו כל הפרשיות, חיברן בגדין ותפרן. חתומה ניתנה פירש"י לא נכתבה עד סוף מי שנה לאחר שנאמרו כל הפרשיות כולן והנאמרות לו בשנה ראשונה

אונזער שוין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאווריטש זי"ע ♦ פעייה"ק צפת ת"ו

פֿרשׂת מסעי • תשע"ט ◊ גליון 318

אינטרעסאנט

מאורעות בחודש אב

בימים אלו הוא הזמן הראוי לצפות לבנין בית המקדש, בתקווה ותפלה שנזכה בקרוב לראות כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם.

נביא כמה דברים הקשורים לבית המקדש שארעו בימים אלו.

קרבנות על ישראל

בשנה השניה לבית שני (ג"א תי"ד) עלה עזרא מבבל והעלה עמו הרבה שאלו שנשואו שם. עמו הביא גם הרבה כסף וזהב לבית המקדש. בראש חדש אב הגיע, ובד' אב "נשקל הכסף והזהב והפלים בבית אלקינו" (עזרא ח, לג), וגם "הבאים מהשבי בני הגולה הקריבו עלות לאלקי ישראל פרים שנים עשר על כל ישראל, אילים תשעים וששה, כבשים שבעים ושבעה, צפירי חטאת שנים עשר" (שם לה).

בנין החומה

בדיוק 14 שנה אחר כך (ג"א תכ"ז) בד' אב, התחילו לבנות חומת ירושלים שהיתה פרוצה עד אז².

זמני עצים

כשעלו מגלות בבל לא מצאו עצים להדליק על המזבח, ומשפחות מסויימות התנדבו לתת משלהם. כשכר על מעשיהם קבעו הנביאים שביניהם שבכל שנה תביא אותה משפחה עצים באותו יום שהביאו אז. והיו מדליקים בעצים שלהם אפילו שהיתה הלשכה מלאה עצים. ואותו יום נהגו בני אותה משפחה כיום טוב.

בה' אב הוא זמן עצים למשפחת פרעוש בן יהודה. בז' אב לבני יונדב בן רַכָּב (תענית פ"ד מ"ה ורע"ב).

1 על ראש חודש כתבנו אשתקד (בגליון 266). 2 כנאמר בספר נחמיה (ו, טו) "ותשלם החומה בעשרים וחמשה לאלול לחמשים ושנים יום", וד' אב הוא 52 יום לפני.

והתחזקתם

התורה שלי

אני נמצא לבד, עובר עלי נסיון קטן לא משהו רציני, איזה מבט קטן על משהו שאינו ממש עברה גדולה, איזה שמוש פלשהו בחפץ שאינו שלי (שבועליו בודאי היה מספיק לי...). ולא יקרה מאומה אם לא אתגבר, בעוד כמה רגעים הדבר ישכח וזהו.

התורה מונה את כל המסעות שעברו בני ישראל במדבר. כל מיני מסעות וחסנויות היו שם, היו של קבלת על מלכות שמים והתעלות רוחנית, היו של נסיונות קשים, וגם של נסיונות קטנים שאוליא נכתבו בתורה כבר היו נשכחים מזמן - לפני אלפי שנים.

אבל דע וזכור: אין מעשה של יהודי שנשכח. כל מעשה קטן נחקק לדורות עולם.

ידוע מהבעל שם טוב, שכל יהודי עובר מ"ב מסעות במשך ימי חייו. מצבים של התחזקות ומצבים של נסיונות. יש 'ויסעו' ויש 'ויחננו'. והיה הרה"ק רבי דוד מלעלוב אומר כי כמו המסעות של אז ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם ונעשה מזה תורה, כך כל המסעות שכל יהודי עובר נכתבים בספר על ידי אליהו הנביא, וכשביא משיח יהיה מזה ספר שילמדו ממנו.

כל מאמץ פלשהו שנראה שאף אחד לא יודע עליה, ואף אם אתחזק מעט בתורה או בתפלה, אתגבר על קשי פלשהו, זה לא משנה לאף אחד. אין זה כך. הוא נחקקת ונרשמת לעד ולנצח נצחים. ובקרוב ממש כשתחזינה עיננו בשוב ה' ציון, הדברים יראו לעין כל, וכלם יצביעו ויאמרו הנה זה שקדש שם שמים בסתר, והתגבר כשחשב שאף אחד לא רואה, וזכות התגברות קטנה זו, קרבנו ליום הזה להיות ששים ושמיחים בביאת משיח צדקנו. יהי רצון שנגזרה לזה במהרה בימינו, אמן.

כְּפִינֵי בַת עֵינַן

הַשׁוֹמֵר פִּיּו זֹכֵה לִירְאָה אֲמִתִּית

אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם... וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ בַּמִּדְבָּר, אֶרֶץ צִיָּה וּשְׁמָמָה נֹחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב, כְּדֵי שִׁיתְעוֹרֵר בָּהֶם בְּחִינַת הַפְּחַד וְהִירְאָה מֵאֵת הַבּוֹרָא ב"ה. אֲבָל אֵין זֶה עֵקֶר הִירְאָה, שִׁיתִירָא מִדְּבָרִים אַחֲרִים, וְאֵלוּ רַק מִשָּׁל וְדַגְמָא לְבְּחִינַת הִירְאָה, אֲבָל הִירְאָה הָאֲמִתִּית הִיא לִירְאָה מֵאֵת מַלְכוּת ה' יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא קַל גָּדוֹל וְנוֹרָא וּמוֹשֵׁל בְּעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים כְּרִצּוֹנוֹ. וְלִכֵּן מִטְרַת נְסִיעַתְּם הִיתָה לְהַגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁשָׁם הִיא עֵקֶר הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה וְהַתְּגִלוֹת מַלְכוּת שָׁמַיִם, לִכֵּן יְכוּלִים לְהַשִּׁיג שָׁם בְּחִינַת קְבָלַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם וִירְאָה אֲמִתִּית בְּשִׁלְמוֹת. וְזֶהוּ אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִרְאָה, שְׂכַאֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָהֶם בְּחִינַת יִרְאָה, אֲבָל יִרְאָה פְּשׁוּטָה - מִדְּבָרִים אַחֲרִים, אֲבָל הַתְּכִלִּית הִיתָה מוֹצְאֵיהֶם שִׁיִּצְאוּ מִיִּרְאָה זוֹ, לְמִסְעֵיהֶם שִׁיִּסְעוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל פִּי הַיְי"ה בְּנִימְטְרִיא יִרְאָה, שְׂבִאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל יִשִּׁיגוּ יִרְאָה אֲמִתִּית מֵאֵת הַשִּׁי"ת בְּעִצְמוֹ. "יְהִי רְצוֹן שְׁנִזְכֶּה לִירְאָה כְּזוֹ בְּמַהֲרָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן".

אֵ טִיבֵינּוּ וְוֹאֲרֵט

אֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. ברש"י: אף על פי שבארץ כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים וחצי, השוה מנין ערי מקלט שלהם משום דבגלעד נפישו רוצחים. ויש להקשות הלא ערי המקלט מיועדים לרוצחים בשוגג, ומה יועיל ריבוי ערי המקלט. ומתיר הרמב"ן שהיו הרבה רוצחים במזיד בלי עדים והתראה, ונסים לערי המקלט באמרם שישוגגים היו, לכן היה צריך יותר ערים. על פי זה יש לפרש מה שאמרו בגמרא על פסוק "יראת ה' תוסיף ימים" אלו כהנים שבמקדש ראשון שלא שמשו אלא ח"י כהנים גדולים, "ושנות רשעים תקצורנה" אלו

קוֹרֵץ אֹנוּ טִיֶּאֱרָף

וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם. משה מרוב אהבת ישראל שבו כתב שכל מוצאייהם - החטאים שנכשלו בהם הוא בגלל מסעייהם - בגלל שם המקום, כמו קברות התאוה וכדומה. (אמרי פנחס)

וְאֵלֶּה מִסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם. אֵלֶּה מִסְעֵיהֶם שִׁנְסְעוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר הִיתָה לְמוֹצְאֵיהֶם, כְּדֵי לְהוֹצִיא מִשָּׁם נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה לְהַעֲלוֹתָם לְשָׁרְשָׁם. (קדושת לוי)

וַיִּסְעוּ מִמִּדְבָּר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּקִבְרַת הַתְּאֻוָּה. כִּיּוֹן שִׁנְסְעוּ מִמִּדְבָּר סִינַי שָׁם קָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְעַסְק הַתּוֹרָה לְמַדָּה אוֹתָם אֵיךְ לְהַתְּגַבֵּר עַל הַתְּאֻוֹת, מִמִּילָא וַיַּחֲנוּ בְּקִבְרַת הַתְּאֻוָּה - קָבְרוּ אֶת תְּאֻוֹתֵיהֶם. (מאור ושמש)

כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד. כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ שֶׁהֵיוּ בְנוֹת שְׁבַעִים וְלֹא נִשְׂאוּ לְאִנְשִׁים. וְזֶהוּ כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה לְפָרוֹשׁ מִן הָאִשָּׁה, כֵּן עָשׂוּ בְנוֹת צְלָפְחָד מֵעִצְמוֹן. (תפארת שלמה)

אֵ טִיבֵיכֶּע גְּעִדְאֲנֵק

בַּעֲלֵי הַשֶּׁכֶל אֵינָם נוֹפְלִים לְעַצְבוֹת

וּמִצְרַיִם מִקְבָּרִים אֶת אֲשֶׁר ה' בָּהֶם. הֵינָה יֵשׁ אֲנָשִׁים בְּעַלֵי שֶׁכֶל וְדַעַת רַחֲבָה שְׁגָם בַּעַת טוֹבָה יוֹדְעִים כִּי הַכֹּל מֵאֵת ה' הוּא, וְגַם כְּשֶׁגּוֹבֵר עֲלֵיהֶם מִדַּת הַדִּין, יוֹדְעִים כִּי זֶה מַגִּיעַ מִלְּמַעְלָה לְטוֹבָתוֹ לְעוֹרְרוֹ בְּתִשׁוּבָה אוֹ לְהִיטִיבוֹ בְּאַחֲרִיתוֹ, לִכֵּן יוֹדְעִים גַּם בַּעַת כְּזֹאת לְהַחְזִיק עִצְמָם וְאֵינָם נוֹפְלִים לְאֲבָל וְעִצְבוֹן, כִּיּוֹדְעִים כִּי מֵאֵת ה' הַטּוֹב לֹא תִצָּא רַע. לְעַמַּת זֹאת אֲנָשִׁים צָרִי דַעַת שֶׁשֶׁכֶּלֶם מְצַמְצָם, בַּעַת טוֹבָה יִתְגָּאוּ כִּי כַּחַם וְעִצְמָם יָדָם עוֹשֶׂה לָהֶם חָיִל, וְכִשְׂיִתְהַפְּד עֲלֵיהֶם הַגְּלָגָל, לֹא יִשִּׁימוּ לֵב כִּי מֵאֵת הַבּוֹרָא הוּא, וְאֵינָם יוֹדְעִים לְשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשָׁם מִרַב צַעַר. וְזֶהוּ שְׂאֵמֶר "וּמִצְרַיִם" אֵלוּ שִׁדְעַתָּם צַר "מִקְבָּרִים" עֲנִין זֶה לְדַעַת כִּי "אֵת אֲשֶׁר הִכָּה ה' בָּהֶם" שֶׁה' הוּא הַמְּכַה. וְלִכֵּן אָמַר רַש"י 'טְרוּדִים בְּאֲבָלָם', כִּי מַחְמַת הַסֵּר אֲמוּנָתָם וַיִּדְעַתָּם הֵם טְרוּדִים וּמְתִיבִים בְּאֲבָלָם.

(אור המאיר להרה"ק רבי זאב וואלף מזיטאמיר)

כהנים של בית שני ששמשו בו יותר משלש מאות כהנים. ולכאורה הלא דרשה זו נכונה לכל צדיקים ורשעים למה דרשן דוקא על כהנים גדולים. אלא על הרמב"ן אפשר לפרש שבבית ראשון שהכהנים האריכו ימים, לא היה שכיחים רוצחים שירצחו במזיד בטענת שוגג, כי מי יודע עד מתי יחיה הכהן הגדול, אבל בבית שני שרוב הכהנים מתו בתוך שנתם, נתרבו הרוצחים. וזה הדרשה בפסוק "יראת ה' תוסיף ימים" לאחרים, דהיינו שהכהנים גדולים מאריכים ימים יש פחות רוצחים "ושנות רשעים" אלו כהנים שבבית שני גורמים ש"תקצורנה" חיי אנשי הארץ, כי מתרבים הרוצחים.

(גן רוה בשם שירי קרבן [ירושלמי יומא] להגה"ק נפתלי פרענקיל ראב"ד בערליון)

ויעל אהרן הכהן אל הר הֶהָר, וימת שם

בחדש החמישי באחד לחדש. [לראש חדש אב]

וישב בָּהַ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל. בפטירת אהרן כתוב "ויבכו את אהרן שלשים יום 'כל' בית ישראל", וכתב שם רש"י שכיון שהיה רודף שלום ומטיל אהבה בין בעלי מריבה לכן בכו כולם - האנשים והנשים. ויש להקשות, הלא בפטירת הכהן הגדול נשתחררו הרוצחים בשוגג והותרו לצאת ממקלטם, והם כודאי היו שמחים על הדרור שניתן להם כשנפטר אהרן. ויש לומר דהנה על הפסוק "והאלקים אנה לידו" המדבר על הרוצח בשגגה, כתב רש"י: ולמה תצא זאת מלפניו, הוא שאמר דוד, "כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע", ומשל הקדמוני היא התורה, שהיא משל הקב"ה שהוא קדמונו של עולם, והיכן אמרה תורה מרשעים יצא רשע, והאלהים אנה לידו, במה הכתוב מדבר, בשני בני אדם אחד הרג שוגג ואחד הרג מזיד, ולא היו עדים בדבר שיעידו, זה לא נהרג וזה לא גלה, והקב"ה מזמנן לפונדק אחד, זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם, וזה שהרג שוגג עולה בסולם ונופל על זה שהרג במזיד והורגו, ועדים מעידים עליו ומחייבים אותו לגלות, נמצא זה שהרג בשוגג גולה, וזה שהרג במזיד נהרג. נמצא שרציחה בשוגג מתגלגל כדי להעניש את הרוצח במזיד, אם כן בימי אהרן הכהן שהיה אהבה

ואהבה ושלוש ביניהם, לא היו מגיעים לידי רציחה במזיד, וכשלא היו רוצחים במזיד גם לא היו רוצחים בשוגג, ולא היו צריכים לנוס אל ערי המקלט. וזהו מה שכתב רש"י שבפטירת אהרן בכו 'כל' בית ישראל כיון שהיה רודף שלום, ממילא לא היו מי ששמח במיתתו כיון שאף אחד לא השתחרר מערי המקלט, לכן בכו כולם - ללא יוצא מן הכלל.

וְלֹא תִקְחוּ כֶפֶר לְנַפְשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר הוּא רֹשֵׁעַ לְמוֹת פִּי מוֹת יוֹמָת. לכאורה תמוהה אזהרה זו וכי יעלה על הדעת שדייני ישראל יקחו בצע כסף להוציא את הרוצח לחפשי. גם ידוקדק שתיבות "אשר הוא רשע למוות" נראים מיותרים. אך יש לומר כי זה אזהרה לדיינים, שאל יאמרו כי הנה הנרצח הזה ודאי היה חייב מיתה, כי אם לא כן לא היה מתגלגל הדבר שימות, ואם כן אפשר להקל בדין הרוצח כי לא היה רק שליח מן השמים להרוג את החייב מכבר. לכן אמר "ולא תקחו כופר" כלומר שלא תקחו לעצמכם לקנח ולנקות [מלשון 'אכפרה פניו'] את הרוצח בטענה "אשר הוא" - הנרצח ממילא היה "רשע למוות", "כי" אלא "מות יומת", שלא היה חייב לעשות זאת והרבה שלוחים למקום.

[ילקוט הגרשוני בשם נטע שורק] [פרשת ויגש] להגה"ק שרגא צבי טענענבוים אב"ד משאמה]

מעשה'לענה און סליצות

הרבי ר' אלימלך מליזענסק אמר פעם כי להכיר את הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זה סגולה ליראת שמים. שמע זאת רבי אלעזר בנו, וקם ונסע לקאריץ. בהיותו שם נאנח רבי אלעזר לעצמו ואמר 'טאטע', שמע זאת רבי פנחס מקאריץ ואמר: 'ודלמא לאו אביו הוא', [כלומר האם אתה במדרגה שאתה יכול לומר על הקב"ה שהוא לך בבחינת אב]. כשחזר רבי אלעזר אל אביו סיפר לו את הדברים, שאל אותו אביו: ומה ענית לוי? אמר רבי אלעזר: וכי מה היה לי לענות?! אמר לו הרבי ר' אלימלך: היה לך לומר הלא כתוב "שאל אביך" מלשון שאלה והלואה, [שאפשר לקחת מדרגה זו בתורת שאלה]. ביאר בזה הרה"ק משינאווא את הפסוק [בהפטר] הלא מעתה קראת לי אבי שגם אם לא הגעת למדרגה לקרוא לו, כבר מעתה תוכל לקרוא לו בתורה שאלה.

אין די צפתי'ע געסאלערן

אַר"י יזנק

לתולדות ונפלאות רבנו האריז"ל

נראה בחלום

מספר על הגה"ק רבי משה טיטלבוים מאוהעל זי"ע - הישמח משה', שלאחר נשואיו היה סמוך על שלחן חותנו שהיה מפרנסו בכל צרכיו.

כשנפטר חותנו לא היה לו ממה להתפרנס, ונפל במחשבתו שאלו היה בידו סכום של שלשים אלף רייניש, היה נותנו לאחד שיעסק בהם במשא ומתן ויתחלק אתו ברוחים, וכך יוכל לעסק בתורה ולעבד את ה' במנוחת הדעת באין מפריע.

לפתע נפלה עליו תרדמה, ובחלומו ראה איה שהוא מגיע לרקיע, והלך שם עד שהגיע להיכל אחד. בפנים ראה שם יושב איש צעיר לימים, ובפתח עמד אחד גבה קומה ואמר לו: זה הוא רבי יצחק לוריא, מיד הבין שזה שעומד בפתח הוא תלמידו הנאמן רבי חיים ויטאל, ובקש הימנו רשות להכנס.

נכנס הישמח משה' פנימה והאר"י הקדוש פנה אליו ואמר לו: יונגערמאן! כשיש כבר שלשים אלף רייניש אין צריכים יותר לעזרת השי"ת! הקיץ הישמח משה' והבין שמה שעבר במחשבתו משום חסרון במדת הבטחון, ומעת ההוא יותר לא חשב בקו וּשם בה' מבטחו.

תקון קלוקל בלעם

כתב הישמח משה' שבמוצאי חג השבועות נתגלה לו בחלום, שהאר"י ז"ל חי ל"ד שנה, משום שהוא בא לתקן מה שקלוקל בלעם הרשע בל"ד שנות חייו.

1 לרגל היאר צייט כ"ח תמוז.

2 והגם שהאר"י הקדוש חי ל"ח שנה, באר זאת נכדו הדברי יואל שאף שהאר"י היה קדוש מרחם, בכל זאת כדי לבטל טמאת בלעם הרשע צריך את פח התורה, וזה מתחיל בשנה החמישית שאז בא לידי חיוב למוד התורה - "בן חמש למקרא", אם פן ארבעה שנים ראשונים מחיי האר"י הקדוש אינם נחשבים לענין זה.

מצבת הרה"ק הישמח משה

חלב מהקיר

מִרְן הַבַּיִת יוֹסֵף זַצ"ל זָמַן פַּעַם אֶת הָאָר"י הַקְּדוֹשׁ זי"ע לְסַעֲוֹדַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֶצְלוֹ, אָמַר לוֹ הָאָר"י הַקְּדוֹשׁ כִּי אֵינּוּ רוֹצֵה לְאָכֹל אֶצְלוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִזְהָר מִלְּאָכֵל בֶּשָׂר שֶׁל חֵלֶק הָאֲחֻרֵי שֶׁל הַבְּהֵמָה יַעַן שֶׁמֵּאֵד קָשָׁה לְנַקֵּר שֵׁם וּלְהוֹצִיא אֶת כָּל הַחֲלָבִים, לְכֵן אִם יֵשׁ בְּבֶשֶׂר מְעַרְבַּ חֲלָקִים הָאֲחֻרִיִּים, אֵינּוּ יָכוֹל לְאָכֵל עִמּוֹ.

אָמַר לוֹ הַבַּיִת יוֹסֵף שְׂאִין לוֹ לְדַאָּג מִזֶּה כִּלְל, כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ יַעֲשֶׂה אֶת מְלַאכְתַּת הַנִּקְוָר עַל הַצַּד הַטּוֹב בְּיוֹתֵר. כִּרְאוֹת הָאָר"י שֶׁהַבַּיִת יוֹסֵף כֹּה מִפְּצִיר בּוֹ, הַסִּפִּים לוֹ וּבֵא אֵלָיו לְסַעֲדָה.

בְּאֲמֻצַּע הַסַּעֲוֹדָה כִּשְׁהִגִּישׁוּ אֶת קַעֲרַת הַבֶּשֶׂר לַפְּנֵי הָאָר"י הַקְּדוֹשׁ, הִרְחִיקָה מֵעַל פְּנָיו וְלֹא רָצָה לְאָכֵל, מִרְן הַבַּיִת יוֹסֵף הִבְחִין בָּזֶה וְשָׂאֵל אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ נִקְרָא אֶת הַבֶּשֶׂר הַלֵּא יָכוֹל לִהְיוֹת בְּטוֹחַ שֶׁלֹּא נִשְׂאָר מִשֵּׁהוּ חֵלֶב, אִזּ לְקַח הָאָר"י חֲתִיקָה מִבֶּשֶׂר הַקְּדוּרָה וְהִרְאָה לְמִרְן הַבַּיִת יוֹסֵף שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מְעַט חֵלֶב.

מִרְן הַבַּיִת יוֹסֵף נִצְטַעַר מְאֹד מִזֶּה, שֶׁתִּקְלָה וּמְכַשׁוֹל כְּזוֹ יִצְאָה מִתַּחַת יָדוֹ. בְּלִילָה אָמַר לוֹ הַמַּגִּיד שְׁלוֹ שְׂאֵל יְדַאָּג כִּלְל, כִּי הַבֶּשֶׂר אַכֵּן הָיָה מְנַקֵּר עַל יָדָּהּ כַּדָּת וּכְדִין, וְהָיָה מִתֵּר לְאָכְלוֹ לְכַתְחֻלָּה, אָבֵל עִם הָאִישׁ הַגְּדוֹל הַזֶּה אֵין לָהּ לְהִתְחַרֹּת, כִּי הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא חֵלֶב גַּם מִפְּתֵלֵי הַבַּיִת.⁴

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

3 בחלק האחורי של הבהמה נמצאים חלבים שצריך ממחיות גדולה לנקר (-להוציאם ממקומם), ולא כלם בקיאים בזה. בקהלות ספרד היה להם מסורת כיצד לנקר, אבל קהלות אשכנז החמירו שלא לאכל כלל את חלק האחורים.

4 'קרני ראם' (להג"ר רבי אריה מרדכי רבינוביץ ז"ל אב"ד בני ברק) בשם הרה"ק רבי אברהם מפוריסוב זי"ע.

ליקוטים נפלאים פרשת מסעי

רבים ממפרשי התורה העירו על כך שהפסוק שינה את הסדר: בתחילה הקדים מוצאיהם למסעיהם, ולאחר מכן הקדים את מסעיהם למוצאיהם? מה פשרו של שינוי זה? הגאון רבי דוב לבלוביץ', אב"ד קישקאראש ובעל "דיבובי חן", ביאר זאת בהסבר רעיוני נפלא:

הלא בתורה הקדושה מסופר שכאשר נסעו ישראל ממקום למקום, סבלו בכמה מן המקומות מצער ומכאוב, כגון: במרה היו המים מרים, ברפידים לא היו להם מים ועמלק נלחם עמם, וכאשר סבבו את הר ההר באו עליהם נחשים שרפים וכדומה. והנה, הקורא דברים אלו עשוי לחשוב שדברים מכאיבים אלו אירעו להם רק מפני שהגיעו לאותם מקומות, אך אילו לא הגיעו לשם - היו 'חוסכים' מעצמם את תלאות המקומות הללו...

ולא היא! אחד מיסודי אמונתנו הוא: שאין מקרה בעולם, אלא הכל הוא בהשגחה פרטית, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה, וכמובן שגם כל מה שאירע לאבותינו במדבר, קטן או גדול, הכל היה בפקודת ה'.

מדוע התרחשו ובאו עליהם כל התלאות הללו? הייתה לכך תכלית נשגבה, כלשון הכתוב (דברים ה, ג): "ויענך וירעיבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך, למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם". וזו הסיבה שהקב"ה הוליכם למקומות הללו: כדי ששם יבואו עליהם הדברים המכאיבים והמעציבים, ויקחו מהם לקח ומוסר.

מעתה, זהו פירוש הפסוק שלפנינו: "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם" משה כתב את כל מה שמצא אותם, דהיינו: כל מה שאירע להם במסעיהם השונים, אבל מזהיר הכתוב את הקורא אל תטעה לחשוב שכל מה שאירע להם במקומות הללו, בא עליהם במקרה, אלא "על פי ה'" היו כל הדברים הללו, וממילא "ואלה מסעיהם למוצאיהם", דהיינו: הקב"ה הוליכם לכל המסעות הללו כדי להביא עליהם שם את הדברים שבאו עליהם, כדי שיפיקו מהם את לקח האמונה בהשגחתו הפרטית!

והרי זה דומה לאדם שנסע ברכבת, ובעיצומה של הדרך התנגשה הרכבת ברכבת אחרת, ורבים מהנוסעים נהרגו או נפצעו, ואדם זה ניצל ויצא בשלום ללא פגע כלל.

היעלה על הדעת לומר שרק כמקרה נקלע אדם זה לרכבת בדיוק באותו מקום ובאותה שעה שאירעה התאונה, ובמקרה בלבד ניצל מתוצאותיה הקשות? הלא רק אוויל נבוב מוח יטען כך, אבל אדם בר דעת מבין שמאת ה' הייתה זאת, כדי שינצל ויראה את גודל חסדי ה' עמו, ויתאמץ לתת תודה לה' על טובו וחסדו!

כך גם אבותינו במדבר, הובלו על ידי ה' יתברך למקומות שבהם זומנו להם צער וייסורים, כדי שיראו בעיניהם כיצד מוציא אותם ה' מצרה לרווחה, ויכירו גודל חסדי ה' עליהם, וגודל אהבתו עליהם! (שלל לא יחסר)

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן" (לג, א)

קשה מה בא להשמיענו שיצאו ביד משה ואהרן הלא מקרא מלא הוא (שמות יא, י) ומשה ואהרן עשו את כל המופתים. יש לומר על פי מה שפירש בספר "שפתי כהן" עה"ת מה דכתיב "ויסעו ויחנו" ולא כתיב וילכו, אלא מלמד שהיה ענן מוליך אותם כמו שנאמר ואשא אתכם על כנפי נשרים, בלי עמל, כמו המלאכים שנסעו בלי עמל.

זהו שנאמר "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו" מעצמן בלי עמל "לצבאותם" כמו המלאכים הנקראים צבאות ד' ובאיזה זכות זכו לזה "ביד משה ואהרן" בזכות משה ואהרן כי הכבוד היו בזכות אהרן וכשמת אהרן חזרו בזכות משה. (כסף נבחר)

"ואלה מסעיהם למוצאיהם" (לג, ב)

כשהיו בני ישראל במצרים האמינו במשה והיו נכונים ללכת אחריו המדברה ובזכות אמונה זו נגאלו ממצרים, כפי שאמר הנביא: "זכרתי לך חסד נעורייך... לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיהו ב, א). אם כן, הרי הייתה אז יציאתם של ישראל בזכות המסעות, היינו: "מוצאיהם" בזכות "למסעיהם".

ואילו לאחר מכן, כאשר חטאו בני ישראל בתלונותיהם היו ניתנים לכליה אלא שעמד משה וביקש רחמים עליהם: "למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים" (שמות לב, יא) או: "למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם" (שם לב, יב) - יוצא אפוא כי המשך המסעות לארץ ישראל נתאפשר הודות ליציאת מצרים.

"ואלה מסעיהם" - המשכת המסעות הייתה בזכות "למוצאיהם" - בשל יציאתם ממצרים... (תורת משה)

"ואלה מסעיהם למוצאיהם" (לג, ב)

מצינו במדרש, כי בגאולה העתידה יעביר השם יתברך שוב את בני ישראל דרך כל אותם ארבעים ושנים המסעות אשר עברו במדבר אחרי יציאת מצרים, כפי שאמר יחזקאל הנביא בנבואתו: "והבאתי אתכם אל מדבר העמים" (יחזקאל כ, לה).

זהו אפוא שמרמז הכתוב: "ואלה מסעיהם" - המסעות הללו יהיו גם "למוצאיהם" - כאשר בניהם אחריהם יצאו מגלותם האחרונה יעברו גם הם את המסעות האלה... (אברבנאל)

"ויכתב משה את מוצאיהם למוסעיהם... ואלה

מסעיהם

למוצאיהם"

(לג, ב)

"ויכתב משה את מוצאיהם למוסעיהם על

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש רזנבנים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת מסעי

זרות, ובראותו כי "בעל צפון" נשאר מכל אלילי מצרים, נתעוררו בו ספקות: שמה באמת יש בו ממש. אך משראה אחרי קריעת ים סוף, שלא נשאר "בעל צפון" אלא כדי להמריץ את המצרים כי ירדפו אחרי בני ישראל אל הים ושם יבואו על עונשם מידה כנגד מידה (= בדבר אשר זדו עליהם), ואחר כך בא גם עליו הקץ - נענה ואמר: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל אלוקים" שאפילו בעל צפון אין בו ממש...
(שם)

"כי אתם עוברים את הירדן אל ארץ כנען ואבדתם את כל משכיותם ואת כל צלמי מסכותם תאבדו" (לג, נא-נב)

מצינו בגמרא, שהיה משה רבנו מסוגל לבטל לחלוטין את יצר העבודה זרה, אלא שחסרה לו זכותה של ארץ ישראל.
(עירובין לב)

לפיכך אמר הכתוב: "כי אתם עוברים את הירדן" מכיוון שרק אתם עוברים את הירדן בלעדי משה, על כן "ואבדתם את כל משכיותם ואת כל צלמי מסכותם תאבדו" לבל תכשלו בהם. ואילו היה גם משה עובר עמכם את הירדן אל הארץ, היה הוא מבטל את יצר העבודה זרה ולא הייתם חוששים מפני כל אלה...
(מלא העומר)

"ונתנו ללויים מנחלת אחוזתם ערים לשבת... והיו הערים להם לשבת" (לה, ב-ג)

לשם מה חוזר הכתוב על כך פעמיים? אלא, ערי הלויים הרי שימשו בעת ובעונה אחת גם ערי מקלט לרוצחים בשוגג וגם ערים ללויים, והשם יתברך הרוצה לראות אך טוב בישראל אומר אפוא: מי יתן ולא יקרו מקרים כאלה ולא תהיינה הערים הללו מקום המוכן לפורעניות כי אם רק "להם לשבת" ללויים בלבד.
(מלא העומר)

"ערי מקלט תהיינה לכם" (לה, יג)

אדם מישראל שאירע לו מקרה איום כזה, שהרג אדם בשוגג, ונפשו מרה עליו מאד עד שאיננו מוצא לו מקום בעולם, אומר לו הקדוש ברוך הוא: "ושמתי לך מקום" בערי המקלט, שם תינצל ותמצא לך מנוח.

אמנם, כל עוד לא כבשה המרירות את האדם כולו ועדיין מוצא הוא מקום לעצמו אין ערי המקלט קולטות אותו ואין לו בהן מקום. לפיכך אמרו חכמינו, כי שרו של אדם יטעה ויגוס לבצרה, בחשבו ש"בצרה תקלוט לו כבצר", ולא תהא לו הצלה (מכות י"ב). אם יבוא לבחור לו בעצמו מקום מקלט, הרי סימן הוא זה כי עדיין מוצא הוא מקום לעצמו, ממילא לא יוכל למצוא הצלה במקלט... (חידושי הרי"ם ז"ל)

"פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם" (לג, ב)

מלמדינו הכתוב שיסתפק האדם במה שהכרחי לו ביותר, ואל יבקש המותרות הן באכילה והן בלבוש. שזהו היסוד למי שרוצה לזכות בכתר תורה ולעבוד את השי"ת.
הוא שנאמר "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'" - כלומר אם תהיינה ההוצאות לצורך המסע לעולם הבא, זהו עפ"י ה', ואילו "מסעיהם למוצאיהם" - המסעות של האדם וטלטולו ממקום למקום צריכים להיות "למוצאיהם" - רק להוצאות ההכרחיות ולא להתעשר ולמלא תאוותיו.
(כסף נבחר)

"ויסעו מרעמסס בחודש הראשון בחמשה עשר יום לחודש הראשון" (לג, ג) "ויסעו בני ישראל מרעמסס ויהנו בסוכות" (לג, ה)

לכאורה פסוק ה' חוזר על מה שכתוב בפסוק ג'. מתרץ בספר "ראשי בשמים" על פי מה שכתב התרגום יונתן בן עוזיאל בפסוק "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אל" שה' נשא את בני ישראל על ענני כבוד לארץ ישראל כדי לשחוט את קרבן הפסח בפסח מצרים, ושחטו את הפסח במקום בית המקדש וחזרו עם ענני כבוד למצרים.
והנה, בפסוק הראשון מזכיר את הנסיעה הראשונה להר המוריה לעשות את קרבן הפסח. ובפסוק השני מזכיר את יציאת מצרים ומספר את סדר הנסיעות הרגיל.

"ובאלהיהם עשה ה' שפטים" (לג, ד)

בפרשת בא (שמות יב, יב) נאמר: "ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה'". ולמה אפוא לא אמר הכתוב גם כאן: "ובכל אלהיהם עשה ה' שפטים"?

בפרשת בשלח אומר רש"י שמכל אלילי מצרים נשאר רק בעל צפון, כדי להטעות את מצרים שישמכו עליו וירדפו אחרי בני ישראל אל הים ושם יבואו על עונשם. משמע אפוא, כי לאחר קריעת ים סוף הושמד גם בעל צפון".

לפיכך, בפרשת בא, כאשר השם יתברך מודיע מראש את כל אשר יתרחש במשך גאולת מצרים, וקריעת ים סוף בכלל זה, אכן נאמר "ובכל אלהי מצרים", ואפילו גם "בעל צפון". אבל כאן הרי הכתוב מדבר רק כאשר נתרחש בשעת מעשה - "בחמשה עשר יום לחודש הראשון" - שאז עדיין נשאר "בעל צפון", לכן לא נאמר "ובכל"...

(ברכת השיר)
לפיכך אמר יתרו אחרי קריעת ים סוף: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים, כי בדבר אשד זדו עליהם" (שמות יח, יא) - שהרי בעצם קשה, מה ראה בנס קריעת ים סוף משום הוכחה משכנעת יותר מבכל האותות והמופתים?

אלא, יתרו הרי היה בשעתו כומר לכל מיני עבודות

סיפורים נפלאים פרשת מסעי

עם מורי ורבי, רבי מרדכי מקרעמניץ זיע"א ועשינו את דרכנו בעגלה במורד צר בתוך השלג. פחדתי מאד ואמרתי בליבי: עוד מעט והעגלה תתהפך, עד אשר עמדתי לקפוץ מהעגלה. אחז הרבי בידו ואמר: כלום לא יקרה. כעבור זמן לא רב עזבה העגלה את המדרון המפחיד ונסעה בנתיב מישור בנסיעה רגועה וללא כל מורא. לפתע פתאום ללא כל הכנה מוקדמת, התהפכה העגלה ואנו נזרקנו מתוכה אל צדי הדרך. אמר לי רבי הקדוש: מי שפחד מהיצר הרע, חזקה שלא ייפול אל תוך רשתו, אולם מי שבטוח שלא ייפול לידיו נופל גם נופל.

"אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)

נר לרגליו של רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים, היה הפסוק במשלי "בכל דרכיך דעו והוא יישר אורחותיך". כל רגע מימי חייו וכל תנועה מתנועותיו היו מחושבות, כמו שהעיד עליו גאון המוסר רבי ליב חסמן: "כל תנועה, כל הרמת יד וכל נדנוד עפעף של רבי חיים, היו אך ורק לשם שמים". תמיד היה מקפיד ללכת רק באמצע השבילים של שכונת 'בתי מחסה' שבעיר העתיקה בה התגורר, למרות שהיו מרוצפים באבנים

חלקקות ומשופעות שהכבידו על ההליכה. כשהעירו לו מלווי מדוע מקשה הוא על עצמו בהליכתו ואינו מתהלך בצדי דרכים על האבנים הפחוסות שבהן, השיב: "כל ימי חיי השתדלתי להתרחק מחלונות אחרים כדי ארבע אמות, ולכן מעדיף אני ללכת באמצע הרחוב כדי שלא להיכשל חלילה בהיזק ראייה של תושבי הרחוב משני צדדיו".

"אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)

"ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת: משל למלך שהיה בנו חולה, והוליכו למקום רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין, התחיל אביו מונה כל המסעות, אמר לו, כאן ישנו, כאן הוקרנו (לשון קר וצינה), כאן חששת את ראשך" וכו' (רש"י).

"אלה מסעי בני ישראל... על פי ה'" (לג, א-ב)

אמר הרה"ק מלעלוב זצוק"ל שכשם שמשנה רבינו היה כותב כל המסעות של ישראל ונעשה מהן תורה, כן עתה אליהו הנביא כותב כל המסעות וההרפתקאות של כל אחד מישראל, וכשיבוא משיח בב"א יהיה מזה ספר שילמד ממנו. אמר רבינו החפץ חיים ז"ל כי המצאת הטלפון מחזקת את האמונה בכך שעין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים. כמו כן אמר האדמו"ר מסלונים זצ"ל שמהטלפון ניתן להתבונן שאפשר לפנות אל הקב"ה בכל זמן שיחפוץ האדם. ואילו האדמו"ר מסדיגורה היה אומר שמהרכבת ניתן ללמוד שלכל רגע יש ערך. מהטלפון נלמד שמה שאנו מדברים נשמע

במקום אחר. והמטלגרף נלמד שאדם חייב להחשיב כל מילה שכן כל מילה נספרת ונחשבת.

ממכשיר הניווט שנותן לנו הוראות מתי ואיך לנסוע אפשר ללמוד כמה דברים:

- א. הטון רך ואיננו מתנשא.
- ב. לעולם אינו כועס גם כשטועים וחוזרים וטועים.
- ג. תמיד ימצא מסלול נכון לחזור לדרך הישרה.
- ד. עין פקוחה - בכל מצב יודע היכן אתה בעולם.
- ה. כשאתה רוצה להגיע ליעד מסוים, עליך להגדיר מראש את שאיפותיך.

- ו. ניצול הזמן - כאן מתארך חמש דקות, מצאנו דרך קצרה יותר.
- ז. גם כשהדרך מוכרת, נסע על פיו, כי יתכן ויש תאונה או כביש חסום שעיינינו הבשריות לא משיגות.
- ח. כשאינן סוללה לא יעזור כלום - כשאינן חיבור לצדיק, כשאינן תורה ותפילה - גם המכשיר החכם ביותר לא יהיה שווה מאומה. והאדמו"ר מספינקא הוסיף, כשמגיעים ליעד, המכשיר אינו מתריס ואומר "אמרתי לך?".

"אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)

כל מסע ומסע של בני ישראל היה על פי ה' (בעל הטורים). סיפר הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א: בחורף אחד בימי נעורי, נסעתי

"ת"ר מעשה בהלל הזקן שהיה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר אמר מובטח אני שאין זה בתוך ביתי" (ברכות ס ע"א)

מהיכן ידע שהצעקה לא מגיעה מהבית שלו, אולי חלילה אירעה שם איזו צרה?

הלל הזקן חניך והנהיג בביתו תמיד לנהוג ברגיעות, ולכן ידע שיקרה מה שיקרה, גם אם חלילה יקרה דבר קשה, בביתו שלו לא יגיבו בצעקה!

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש

רוזנבוים זצוק"ל כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת מסעי

במהירות רבה והעיקר הם החיים שיש בהם יתרון, יתרון של תורה ומצוות המביא את האדם לחיי העולם הבא.
(חפץ חיים)

"ויעל אהרן הכהן אל הר ההר... וימת שם" (לג, לח)

בספר 'מנורת המאור' (נר ו, כלל ב, חלק א, פרק ב) מובא ששמונים אלף ילדים שנקראו אהרן, הלכו אחר מיטתו של אהרן, והם נולדו לאחר שאהרן עשה שלום בית במשפחתם! אם נחלק שמונים אלף לארבעים שנה שהיו במדבר, נמצא שאהרן עשה "שלום בית" עשרות פעמים בשבוע, זאת בנוסף לתפקידו ככהן גדול, והתפקידים האחרים שהיו מוטלים עליו! צא ולמד עד היכן מדתו של אהרן "אוהב שלום ורודף שלום!" (לאור הנר)

"מות יומת הרוצח" (לה, טז)

יש לציין מעשה פלא שהובא ב"קב הישר" [סי' פון] וב"יסוד יוסף" (פרק פ"ו) על רבי שלמה גבירול, שהיה בקי בחכמת הקבלה ובדקדוק, וחיבר הרבה פיוטים, ומרוב חכמתו נתקנאו בו שונאי ישראל, וארב עליו ישמעאל אחד והרגו, וקברו בגן שלו, אצל אילן תאנה, והתאנה חנטה פגיה קודם זמנה, ועשתה פירות תאנים גדולים ויפים מאוד.

ויתמהו כל יושבי העיר, והדבר בא אל מלך הישמעאליים, וירא המלך הפירות, ויתמה, וישלח המלך אחר הישמעאלי הנ"ל, ושאל אותו, איך התחכם לעשות פעולה לבשל הפירות קודם זמנם, (ובילקוט מעם לועז בפרשתן כתב, שהמלך פתח תאנה אחת כדי לאוכלה, וטעם זה טעם דם, ושאל המלך על זה, הלא דבר הוא).

מרום הפחד לא היה ביכולתו להשיב כלום, ולהשתמט ולדחות את דברי המלך, וציווה המלך לייסר אותו בייסורים קשים ומרים, עד שהוכרח הישמעאלי להודות, שמאותו היום שהרג את היהודי רבי שלמה גבירול, התחיל האילן לעשות פירות קודם זמנו.

ציווה המלך לתלות את הישמעאלי הרוצח על אותו אילן.

לרפואת

הבה"ח רפאל בנימין אשר בן חנה

מרת מרים יוכבד בת הענדל

בתוך שאר חולי ישראל

א גוס שבת

מבאר ה"אמרי אמת", שבמילים קצרות אלו הוכיחם משה רבינו על חטאיהם ברמז:

"כאן ישנו" הכוונה למתן תורה, שמשה רבינו היה צריך להעיר אותם מהשינה ולהוציאם מן המתנה לקראת השכינה.

"כאן הוקרנו" הכוונה למלחמת עמלק, ששם "התקררו" באמונתם, כמו שנאמר "אשר כרך בדרך" (דברים כה, יח).

"כאן חששת את ראשך" הכוונה למה שאמרו: "נתנה ראש ונשובה מצרימה" (במדבר יד, ד), או שהכוונה לקרח שחלק על משה רבינו, ראש בני ישראל.

מה טעם יש בהזכרת המסעות הללו ובציון ההתרחשויות שבהם?

אמר הגאון ר' אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, כל אדם עובר בחייו מסעות רבים, מהם פשוטים ומהם מורכבים. גם 'מסע' לבנק ו'מסע' הביתה, מסע ל'חיידר' של הילד או לקופת חולים גם הם אינם סתמיים. לכל אחד מסעות שונים ומשונים, והתרחשויות המיוחדות לו, ומיוחד לו גם אופן התנהלותו בהם.

אומרים לאדם שים לב, עברת כל כך הרבה מסעות, האם למדת מהם משהו? או אולי הסתובבת כאילו הכל מקרי, כאילו יש כאן איזשהו גלגל ענק, שמסתובב ואין אתה רואה לא מטרה ולא תכלית?! לא לחנם אומר המדרש "התחיל אביו מונה כל המסעות", ולא אמר לו: יודע אתה מדוע קיבלת כאן מכה זו? משום שנהגת לא כשורה בעניין פלוני! וצער שהיה לך יודע אתה משום מה בא? משום חטא זה שעשית...

התורה פירטה את המסעות, כדי שנבין שאין כאן כל מקרה, כדי שהמסעות לא יעברו 'ליד' האדם, אלא ישכיל וילמד את הלקח הנכון.

"אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)

צריכים להרגיש בעצמנו את ארעיות העולם הזה, וכל ימינו אנו נוסעים אל מקומנו הקבוע.

כאשר החפץ חיים היה נוסע למכור את ספריו בעיירות, היה מתאכסן באכסניות שונות. וכך סיפר: באחת האכסניות שוחחתי עם בעל האכסניה, ואמרתי לו, כי המעון שלו בכללותו הוא טוב, אלא שצריך לתקן כמה דברים: התנור קרוב מדי למיטות, החלונות קטנים ועוד תיקונים. שאל אותי בעל האכסניה אם בדעתי להישאר ימים רבים במקום זה, ועניתי לו כי חושב אני לנסוע לפנות בוקר. השיב לי על כך בעל האכסניה: אם בדעתכם לשהות כאן רק עד אור הבקר, מדוע יש לכם ענין בתיקון הבית והנכם מציעים תיקונים ושכלולים, והרי בקרוב תעזבו את המקום.

הסביר החפץ חיים: נאמר בפסוק על ימי חיינו בעולם הזה: "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה" (תהלים צ, י). זמן קצר הוא מאד ביחס לנצח חיי העולם הבא. והנה, למרות זאת, עיקר עיסוקיו של האדם בחייו הם בסידור האכסניה ותיקונה, כלומר, סידור תנאים נוחים יותר למגורים כאן בעולם הזה. הוא משתדל שהכל יהיה על הצד הטוב ביותר,

ואין הוא שם את לבו לכך שחיים אלו חולפים

תורה למשפחה קליטת על ואישור לשריפת בתמורה

גליון 371
שנה ח' תשע"ח

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

מעניי הדור נעלם הסוד
אמר רבי אלעזר לאביו, יום אחד כשהיינו בבית המדרש, דנו החברים במה שאמר רבי עקיבא לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים, שמא תסתכנו בעצמכם, כי נאמר (תהלים ק"א - ז') "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". עוד אנו יושבים שם המשיך ר' אלעזר, ירד זקן הזקנים ושאל אותנו במה אנו עוסקים, כשהשבנו לו שאנו עוסקים בדברים שאמר רבי עקיבא לתלמידיו, אמר לנו בדברים יש סוד עליון ואנו בישיבה של מעלה פירשנו אותם, וכדי שלא תטעו בפירוש ירדתי ממרומים כדי לבארו לכם, מעיני הדור נעלם הסוד, אך לכם יש לי רשות לגלות, ואמר לנו האיש מעולם העליון סודות תורה.
(זוהר ח"א כ"ו ב')

פרשת השבוע

ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה
(ל"ג - כ"ד)
פעם אחת ישב ה"חווה הקדוש מלובלין" זיע"א במסיבה עם תלמידיו הק', ודרש תורה על כל מ"ב המסעות שנזכרים בפרשה, כשהגיע לפסוק "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה" לא פירש על פסוק זה. נענה לו תלמידו הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א ואמר, שיש לו לומר תורה על פסוק זה, ואמר בוה כי הנה מצינו באברהם אבינו ע"ה שנקרא 'הר' שאמרו חז"ל (מסכת פסחים) 'לא כאברהם שנקרא הר', וגם מצינו ביעקב אבינו ע"ה שנקרא 'שפר', כמאמר חז"ל (מסכת בבא בתרא) 'שופריה שיעקב מעין שופריה דאדם קדמאי', וכן מצינו שיצחק אבינו ע"ה נקרא 'חרדה' כמו שאמר הכתוב 'ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד', והפירוש הוא, שהנה איתא (מסכת שבת) אמרו חז"ל דלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם, בניך חטאו, ויאמר לו רבש"ע, ימחו על קדושת שמך, וכן יבא אל יעקב ויאמר לו, בניך חטאו, והוא משיבו ג"כ, ימחו על קדושת שמך וכו', ואח"כ יבא אצל יצחק אבינו ע"ה ועשה לו חשבון, עיי"ש.
ועפ"ז אפשר לפרש, ויסעו מהר שפר היינו יסעו "מהר" שרומז לאברהם אבינו, וכן יסעו מ'שפר' שרומז ליעקב אבינו, ויחנו 'בחרדה', היינו ביצחק אבינו שנקרא 'חרדה', שהוא עשה חשבון ואמר פלגא עלי ופלגא עלך וכו'.

ותהיינה מחלה תרצה וגו' בנות צלפחד לבני דודיהן לנשים (ל"ו י"א)
מסופר על אחד מנכבדי וילנא שבא אל הגה"ק רבי שלמה זלמן מוילנא זיע"א, והתלונן בפניו שמחותנו הערים עליו ועל בני משפחתו, ולאחר שהשיא את בנו הלמדן לבתו של אותו אדם, יצא הסוד ברבים שהאשה מבוגרת מבעלה בכמה שנים טובות. הרגיע רבי שלמה זלמן את האיש ושכנע אותו שלא יגרום חלילה לביטול קשר הנישואין של בנו, ובין השאר אמר לו צא וראה, שאף בתורתנו הקדושה מצינו מעין המעשה שארע לך, הנה אנו רואים על בנות צלפחד 'ותהיינה מחלה תרצה וחגלה ומלכה ונועה בנות צלפחד לבני דודיהן לנשים' אומר על כך רש"י "כאן מנאן הכתוב לפי גדולתן, לפי גילן, ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן" ויש מקום לשאול, מדוע מקפיד הכתוב למנות בכל מקום את בנות צלפחד לפי חכמתן, ורק בפרשת מסעי נמנות הבנות לפי גילן? אלא המשיך רבי שלמה זלמן ואמר כשחיוך של אהבת ישראל על פניו: בגמרא (בבא בתרא דף קיט) אמרו חז"ל על בנות צלפחד, שאפילו הקטנה שבהן לא נישאה קודם שהיתה בת ארבעים. במצב זה לא היה מן הראוי למנות את הבנות לפי שנותיהן, ולכן מנה אותן הכתוב לפי חכמתן, אבל בסוף פרשת מסעי מדובר על בנות צלפחד לאחר נישואיהן, ולכן הן נמנות כאן לפי גדולתן זו מזו בשנים, שכן לאחר הנישואין שוב אין לחשוש מכך שיוודע ברבים הגיל האמיתי של האשה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:14 ת"א: 8:17 ר"ת: 8:49

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:00 ת"א: 7:15

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:00 ת"א: 7:15

כל עוד היו בידי האברך קצת מזומנים ממה שהביא עמו מחו"ל, ישב באהלה של תורה מבודד יומם ולילה, אך עברו כמה שבועות והכסף תם, העוללים שואלים ללחם והבית ריקן, אשתו הצדקנית מיעצת אותו להכנס אל רבי שמואל ולבקשו שיקבלו לישיבה, ברעיונה עולה דמות ים הגדול ונחשוליו אשר בלעו ללא רחם את המכתב, הה הה היא נאנחת חרישית, אילו היה עתה מכתב זה ביד בעלה. עבר יום ועוד יום והאברך נוכח כי צדקה אשתו, בדברה אליו יום יום ללכת אל רבי שמואל ולבקשו שיקבלו לישיבה כי כלתה פרוטה מן הכיס, אך כדי שלא יהיו הדברים נראין כפגימה דקה באמונה, חוזר האברך בפני אשתו על דברי המסילת ישרים ספר שלא מש מכיסו, לא שהשתדלות הוא המועיל, אלא שהשתדלות מוכרח, ובכן כדי לקיים חובת ההשתדלות הוא מודיע לה שהוא נאות ללכת אל הרב, ועל ה' הוא משליך יתבו. למולו וכרצונו נודמן רבי הירש'ל לחדרו של רבי שמואל בשעה שלא היה אף איש בחדרו, בחרדה ובכפיות קומה ניגש אל רבי שמואל ושטח את בקשתו להתקבל לישיבה, ובצדקתו גם נימק רבי הירש'ל את בקשתו, יען כי אין לי פרנסה. בשביל פרנסה נכנסים לישיבה? מתמה רבי שמואל, והלא תכלית הישיבה הוא ללמוד תורה ולעמול בה, וכשלומדים תורה ממילא יש קמח, נו, ממשיך רבי שמואל, האם יש לך איזה המלצה מחו"ל שאתה בר אוריין ושאתה בכלל אברך המעוניין ורוצה לעמול בתורה? רבי הירש'ל עומד דומם ליד רבי שמואל ושותק, הוא נוכר במכתב רבו שהושלך לים הגדול מפני שלא רצה להשתמש בכתרה של תורה, הוא מעדיף איפוא גם עתה להעלים מהרב את דבר המכתב, וכך עברה כמחצית השעה, האברך עומד שותק ושוקע בהרהוריו, ואילו רבי שמואל יושב על כסאו רדום, משא ועול הציבור בעיר הקודש, המקבצת לתוכה בנים מארבע כנפות הארץ, גוברים על כוחותיו של רב העיר.

צעדים כבדים נשמעו מן החצר, הרב ננער, נושא המכתבים הארמני נכנס ברעש אל הרב, והניח צרור גדול של מכתבים מחו"ל המיועדים לרבה של ירושלים. האברך התרחק מיד קצת הלאה מכסאו של רבי שמואל, למען לא יפריע לו לעבור על המכתבים שהגיעו עתה, הרב ממיין את המכתבים, והנה מכתב של בעל הרה"ק ה"חידושי הרי"ם" מגור, רבי שמואל מבכר את המכתב של ידידו המצוין כדי לפותחו ולקוראו ראשון, והרי כל תוכנו מכתב קצר כתוב על ניר רחב שוליים "היות ותלמידי האברך רבי הירש'ל מטומנוש נסע לעיה"ק ירושלים ת"ו למקום שאין מכירים אותו, והגם שנתתי בידו מכתב המלצה להגיד לאדם ישרו, אבל אני יודע אותו וחושש אנכי שלא ימסור המכתב למעלתו, לכן אני מעתיק לכת"ר מה שכתבתי במכתב ההמלצה הראשון, כי האברך הזה לומד תורה מתוך יסורים מאז עמדו על דעתו, ומשחזר פניו על עמלה של תורה לשמה, נא לקרבו ולסעדו". מבדיל, מבדיל, קרא רבי שמואל בקראו את המכתב פעם ופעמיים, כשמבטו מופנה בהתפעלות לעבר האברך הניצב לימינו, מבלי שהאברך תפס בכלל במה עוסק מכתב זה שהרב כבר קראו ושלוש. "אתה משלנו", "אתה משלנו", קרא רבי שמואל בהתרגשות אל האברך, כשהוא מתרומם מכיסאו ומושיבו על ידו. למותר לציין, כי בו ביום נתקבל רבי הירש'ל לישיבה ולא פסק פומיה מגירסא עד יומו האחרון.

ראה מזכיר הישיבה כי העשיר טרכטנבערג עוב את בית הרב ברוגו ובנויפה, מה עשה? הלך בערב אל חדר מלונו כדי לנסות להפיג את כעסו ולרכבו, אבל לשווא. אחרי רוב דברים ושכנוע הציע לו המזכיר ללכת אל ביתו של האברך, לעמוד מבחוץ ולהציץ דרך החלון פנימה, כדי לראות את תהלוכותיו. העשיר נאות ויחידיו הלכו לראות מה מתרחש בפנים ביתו של האברך אשר הרב כה חרד לקראתו, עד שדחה מפניו את אחד מגדולי נדיבי מוסדותיו. והשעה שעה אחת אחר תפילת ערבית,

א פולישער יונגערמאן (האברך מפולין) בירושלים של מעלה (ב') (תקציר משבוע שעבר) אשר טרכטנבערג היה עשיר מופלג מארה"ב, ידוע היה בשפע תרומותיו למוסדות הישוב הישן בירושלים, אמנם היה יהודי פשוט אולם לבו היה קשור ומלא רגש עמוק לתורת הישוב הישן בעיר הקודש. יום אחד עלה בלבו של מר טרכטנבערג לעלות ולבקר בארץ ישראל, אשר במוסדותיה הוא משקיע תרומות הגונות, באחד מימי חודש אלול, והנה מר טרכטנבערג נמצא בירושלים, מזכיר ישיבת עץ חיים בחורבת רבי יהודה החסיד אשר מר טרכטנבערג היה מתומכיה הגדולים, קיבל ידיעה מראש על בואו, ועוד ביום שהגיע, הלך אל בית מלונו והציע לו לערוך ביקור אצל הגאון רבי שמואל סלנט וזע"א מרא דאתרא וראש הישיבה. מר טרכטנבערג שמח על ההצעה ושניהם הלכו מיד אל ביתו של רבי שמואל. המזכיר הציג את מר טרכטנבערג בפני הרב כאחד מתומכיה הגדולים של הישיבה. הרב כיבדו בלבביות כדרכו והתייר ישב וסיפר לו על עזרתו הרבה בעבר למוסדות התורה בירושלים, ועל תכניותיו להבא. הרב האוין ועודדו מאד.

עודם משוחחים ומישהו דופק על הדלת החיצונה, רבי שמואל מרמו למזכיר הישיבה שיפתח, הדלת נפתחה והנכנס התיישב להמתין בחדר החיצון עד שהרב יתפנה לו. כלאחר יד שאל רבי שמואל את המזכיר מי הוא הבא? 'דער פולישער יונגערמאן' - 'האברך הפולני' עונה המזכיר. הרב התרגש מאד לשמע מי הוא האורח, ובין רגע התרומם מכסאו ואץ רץ אל כוון החדר החיצון, הכניס את האברך פנימה, גפפו ונשקו ולא נרגע עד שהושיבו לימינו ולא זו מלחבבו וללטפו. מה רצונכם אברך יקר? שואלו רבי שמואל בלבביות מפתיעה. שום דבר מיוחד רבי, משיב האברך, רציתי פשוט להציע לפני הרבי ישוב נאה על קושיית רבי עקיבא איגר בפירוש המשניות, שנפל במחשבתי היום לפני הצהרים בשעה שישבתי וחיכיתי בחדר ההמתנה של מרפאת העיניים. נו, נו, חידושי תורה שנתחדשו במרפאת העיניים, ודאי יאירו את העיניים, מגיב רבי שמואל בבדיחותא. השיחה נמשכה חצי שעה ויותר, ובינתיים חלשה דעתו של העשיר בראותו איזה כבוד חולק הרב לאברך זה, ואיזה אהבה הוא רוחש לו עד ששכח עליו כלל. ומכיון שר' אשר בא לכלל חלישות דעת, בא לכלל כעס, ונענה ספק מדבר לעצמו וספק מדבר לנוכחים, "תמהני אם אצלנו באמריקה היה קורה דבר מעין זה, שהרב דמתא אשר הוא אישיות מכובדת ביותר על כולם, יעשה טקס מיוחד מאיזה אברך בטלן ועני מפוזר".

הדברים יצאו מפיו, וצורתו של רבי שמואל נשתנה לפתע, וכל גופו התחיל רועד, עבר רגע קט ורבי שמואל התחיל גם גוער בחריפות בנרבן שישב למולו כשהוא דופק בחוקה על שולחנו הרעוע לאמר, איזה מין חוצפה היא להתבטאות דברים מעין אלה על אברך בן ישיבה ותלמיד חכם? הרב לא נרגע והרעים עוד, אני אומר שזו היא חוצפה, חוצפה שאין לה גבול. לדעתו, מוסיף הרב, הוא צריך לקבל נזיפה כדיון, ביני וביני קם הנדבן ועזב את בית הרב במהירות, והנהלת הישיבה התייאשה כלל מלקבל עוד כל עזרה מהעשיר טרכטנבערג, היחסים עמו כאילו נותקו.

מי היה אברך זה אשר רבי שמואל תבע כה בחוקה את עלבונו? שמו רבי הירש'ל, לידתו בפולין בעיר וורשא, למד תורה אצל הרה"ק בעל "חידושי הרי"ם" זע"א. הוא עצמו למדן גדול מאד, ויחד עם כל זה ממולא יסורים ומכאובים ובעניות. לימים נפטר אחיו בירושלים, והוא בא לארץ ישראל לתת חליצה לאשת אחיו המת, ובהזדמנות זו החליט להעלות את משפחתו לארץ הקודש ולהשתקע בה.)

משל ונמשל

מיום שחרב בית המקדש לא נראית רקיע בטהרה משל לעולם, שיום אחד לפתע פתאום כבה אור השמש לבלי שוב, ברגע אחד חשך על כל האנשים עולמם, בצערם כי רב, נאלצו לחשוב על פתרון יצירתי שיאפשר להם לקיים חיים כסדרם עד כמה שאפשר. הפתרון נמצא בדמותן של מנורות. בהתחלה זה היה קשה מנשוא, שכן ההבדל הורגש מיד ומנורות נתלו בכל מקום אפשרי כדי לנסות להחזיר לעולם מעט מהאור שהועם בו. לאט לאט, אנשים החלו להתרגל אל המצב. אחד מאותם אנשים שחיו באותו עולם ובאותה התקופה, כבר הודקן והיה לישיש מבוגר. באחד הערבים הוא טייל להנאתו עם אחד מנכדיו. כל הרחוב היה עמוס לעייפה בנורות ניאון. "סבא, תראה איזה יופי של מנורות!", קרא הנכד בהנאה, תראה איך הן עומדות יציבות ולא נכבות! בכל יום נדלקות בסדר מופתי, אחת אחרי השנייה!", עוד הוא מביט בנורות הרחוב בהנאה גלויה, אנחה כבדה שנמלטה מפיו של סבו האהוב, הגיעה לאוזניו. הנכד, הביט בסבו בפליאה, והסב הסביר לו: "נכדי היקר! אתה יודע אתה נולדת לתוך עולם שכולו מנורות. בגדלים שונים, בצבעים שונים. את האור שלהן בלבד אתה מכיר. אבל אני נולדתי בדור אחר. בדור שלי היה כדור אש גדול, שהיה תלוי במרום, ולכדור הזה קראו שמש. השמש הייתה מאירה עלינו כל היום, ולא רק מאירה, אלא גם מחממת בקרניה הנעימות. האור שלה היה משהו יוצא דופן, שלעולם לא אוכל להסביר לך. הוא היה חודר לכל פינה ומאיר את העולם כולו. זה היה אור טבעי ומיוחד, חזק מכל מקור אור שעוד ימצאו בעולם. ויום בהיר אחד, השמש כבתה. ברגע אחד, נתמלא כל העולם כולו בחשיכה גדולה, שמאו ועד היום לא הצליחו להאיר. האור שאתה רואה היום זה רק הבלחות קטנות של אור עצום, לו רק היית זוכה לחוות פעם אחת באור השמש שאבדה לנו.

הנמשל: גם אנחנו חיים בדור של "מנורות רחוב". גם אנחנו חיים תחת הרושם ש"נורות הניאון" שסביבנו הן האור החזק ביותר שיכולנו ליהנות ממנו, אבל זה רק בגלל שמעולם לא זכינו לחוות באורה של השמש. קשה לדמיין את זה, אבל פעם היה פה אחרת. הגמרא מלאה בתיאורים שלפני החורבן: "מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה... ונפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים" (מסכת ברכות, ל"ב, ב) "מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות" (מסכת סוטה, מ"ח, א') "מיום שחרב בית המקדש לא נראית רקיע בטהרה" (ברכות, נ"ט, א'). המשמעות של רק מקצת האזכורים על התיאורים הללו, מלמדים אותנו על שינויים שהיו החל מהפרטים הקטנים ביותר ועד הדברים המשמעותיים ביותר - כמו העובדה שנעלו עברנו שערי תפילה. שיבנה בית המקדש במהרה בימנו.

(מתוך מאמר)

כיון שהגיעו על יד ביתו של רבי הירש'ל, תפסו השנים מקום לתצפית, נצבו בחשאי סמוך לחלון הבית, והמוכיר רמו למר טרכטנבערג להציץ היטב פנימה. מר טרכטנבערג הופתע כולו לראות את האברך אשר פגש בשעתו בבית רבי שמואל, יושב ליד שולחן ארוך, רגליו החשופות עד קצת למעלה מעקביו נתונות בתוך ספל מים קרים כדי שלא תחטפנו שינה, וששת ילדיו עוטרם את השולחן. האבא נותן להם ארוחת ערב ומחלק לכל ילד מנה של שתי פרוסות לחם יבש בתוספת חתיכת חלבה, מאכל עממי של הימים ההם. חתיכת החלבה בותרה לששה חלקים דקיקים וחולקה לילדים הקורנים מאושר, ואילו הוא האבא עצמו אוכל את מנת הלחם ללא התוספת, אלא טבול בכוס תה בלבד. גמרו לאכול ולברך, ישב האבא ללמוד עם ילדיו לאור מנורת הנפט הכהה שעמדה באמצע השולחן.

תוך שעה קלה התחילו כולם ללמוד בצוותא, וקול התורה השתפך החוצה, והשנים מר טרכטנבערג והמוכיר עומדים מבחוץ ומסתכלים במחזה, מעיני מר טרכטנבערג זולגות דמעות, המוכיר הבין שהביקור פעל על לב נדיב המוסד, והוא מעיר לו כי השעה מאוחרת וכדאי לחזור אל מלוננו. אך מר טרכטנבערג מסרב, הוא אינו רוצה לעזוב את המקום, החיווין שברו לגמרי, עתה הוא עומד צמוד ליד החלון ומסתכל אל הילדים רוי הפנים הלומדים בנעימות, וחליפות הוא שם עיניו בפניו של האבא אשר בכח כוית לחם וכוס תה, הוא יושב ולומד עם הילדים בדביקות כזו שלא ראו עיניו מימיו. אחרי כשעתיים העיר המוכיר שוב על השעה המאוחרת, גם הוא עצמו עייף, אך מר טרכטנבערג מתעקש הוא רוצה לראות הלאה והלאה, וכך עברו ארבע שעות תמימות, הילדים נרדמו אחד אחד על הגמרא הפתוחה, גם האבא נרדם לבסוף, אך מר טרכטנבערג אינו עוזב עדיין את המקום. כרבע שעה עברה, האברך ננער משנתו, העיר את ילדיו, הגיש להם מים ליטול ידיהם, ושוב בקע קול מקהלת הילדים, הם קוראים קריאת שמע בהתלהבות. עתה חוזר מר טרכטנבערג אל מלוננו נדהם ומופתע כזאת לא ראו עיניו מימיו, כל אותו לילה לא עצם מר טרכטנבערג עין, דמותו של רבי הירש'ל וילדיו עמדו לנגד עיניו, קול ניגון לימודם עלה באוזניו כקול הכינור, ולא היה יכול להירדם, הוא מתחיל לפשפש במעשיו כי באמת חטא במה שהפליט נגד אברך טהור כזה, ביטוי בלתי מנומס, אהה כמה צדק רבה של ירושלים בניפתו.

קרא הגבר, האיר היום ומר טרכטנבערג בלייית המוכיר כבר עמדו בביתו של רבי שמואל סלנט, מר טרכטנבערג ממרר בבכי ומבקש מרבי שמואל סדר תשובה, הוא רוצה כפרה ומודה על שגתו, רבי שמואל מקבלו עתה בסבר פנים יפות, אך מפנה אותו אל רבי הירש'ל כדי לפייסו השנים עוד הספיקו לפגוש את רבי הערש'ל בבית הכנסת אחרי תפילת שחרית, ורבי הרש'ל לא רק שהתפייס, אלא שלא הבין את חטאו של זה שפגע בו. מר טרכטנבערג מציע לו באותו מעמד לעשות עמו עיסקא של "יששכר וזבולון", כלומר: הוא יכלכל אותו וכל מחסורו עליו, ותמורת זה יהא שותף עמו בגן-עדן בשכר תורתו. רבי הירש'ל אינו מסכים לעשות מעשה מבלי לשאול את דעת רבו "החידושי הרי"ם". למחרת עזר טרכטנבערג את ירושלים בדרכו לחו"ל, מתוך החלטה נחושה להכפיל ולשלש את עורתו למוסדות הישוב הישן בעיר הקודש אשר נשמות קדושות שוכנות בתוכם, ואכן נשמתו של ר' הרש'ל לא היתה בודדת בירושלים של אז, חברים רבים היו לו ולדרכו בקודש.

צ'ין אדם לחברו

חכם לב יקח מצוות
במסירות נפש ממש

מסופר ע"י יהודי בשם ר' ישראל שהיה נוכח בשעת מעשה. היה זה בשנת תש"ח בירושלים, הערבים ירו וזרקו רימונים בהרבה אזורים בארץ, אזעקות נשמעו ואנשים רצו למקלטים לעתים קרובות. ר' ישראל שהה באחד המקלטים בירושלים כששמע על אחד מתלמידיו שנפגע מרימון והובא לבית החולים ביקור חולים בירושלים. הוא רץ לאורך הרחובות לבית החולים, הוא נמנע מללכת במקומות הפתוחים אשר שם יוכלו לפגוע בו כדורי הערבים. כשהגיע לכניסה של בית החולים, הוא ראה במרחק את הצדיק רבי אריה לוי זיע"א רץ עם אדם נוסף לכיוון בית החולים, כשנכנסו למחלקה המרכזית של בית החולים נדהמו מהמראה הנורא של גופות רבות המכוסות בסדינים, התוצאות הנוראות של התקפת הערבים. ר' ישראל החל לחפש אדם כדי לשאול ולאתר את מקום תלמידו. באותו רגע הוא ראה דבר לא יאומן, ר' אריה לוי עבר מעל לכל נפטר, הרים את הסדין הלבן שכיסה אותו, וביקש מהאדם שליווה אותו לצלם את פניו של הנפטר, וכך הם עברו מהרוג להרוג. הוא ידע שר' אריה מפורסם כאוהב ישראל גדול, ולכן הוא לא הבין כלל מדוע ר'

אריה מצלם את ההרוגים, האם אינו חושש לבזיון המתים? ר' ישראל חשב בתחילה שכנראה ר' אריה רוצה את התמונות כדי להראות לעולם את אכזריותם של הערבים, אך הוא הבין שאין זה הפתרון למעשה. ר' אריה, קרא ר' ישראל, היכן כבוד המת? ר' ישראל, השיב ר' אריה, אתה יכול להאמין לי שהדבר נצרך ביותר, כשמעתי את החדשות הנוראות על ההרוגים, עלה בלבי חשש שבגלל ריבוי ההרוגים לא יצליחו הקברנים לזהותם כראוי, ונשותיהם תשארנה ח"ו עגונות, ולעולם לא תוכלנה להינשא שנית. חשבתי שכנראה התמונות הללו יסייעו לרבנים בתפקידם. ר' ישראל עמד בפה פעור, כשר' אריה ממשיך להסביר, רצתי מהמקלט כדי לחפש צלם, בתחילה לא מצאתי אדם שיסכים לבוא איתי, גם כשמצאתי לבסוף את האדם הזה, נשמעו האזעקות למשך הרבה זמן, והוא פחד ליצאת. ניסיתי להסביר לו את חשיבות המעשה שאנו חייבים לבצע, אך בכל זאת הוא חשש. אז אמרתי לו, אני מבטיח לך שאתה ואני נתחלק שווה שווה בשכר המצווה החשובה בעולם הבא, רק אז הוא הסכים לבוא איתי. במצב חירום וסכנה כה גדולה רק אדם כר' אריה לוי חשב על מצוה כה גדולה.

תילולא דצדקיא

יום ראשון ג' מנ"א

הרה"ק רבי שמשון מאוסטראפאליע ב"ר פסח (ת"ח)

הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק ברכיה (רמ"א מפאנו - שפ"ה)

יום שני ד' מנ"א

הרה"ק רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב (קדושת ציון - תש"ג)

יום שלישי ה' מנ"א

רבינו יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה (האר"י הקדוש - של"ג)

הרה"ק רבי חיים מקראסנא ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט - תקנ"ג)

יום חמישי ז' מנ"א

הרה"ק רבי ישכר דב ב"ר אריה יהודה מזלאטשוב (תקנ"ה)

הגה"ק רבי משה גרינוולד ב"ר עמרם (ערוגות הבושם - תרע"ז)

הרה"ק רבי אליעזר רוזנפעלד מאושפיזין הי"ד ב"ר יהושע מקאמינקא (תש"ג)

הרה"ק רבי שלום נח ב"ר משה אברהם (ה"נתיבות שלום" מסלונים - תש"ס)

יום שישי ח' מנ"א

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מיאס ב"ר אהרן משה בעל ה"קרני ראם" (תרכ"ז)

הגה"ק רבי שמחה יוסל (הסבא מקעלם) ב"ר ישראל נחומ"ס (תרנ"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמלאיל הכהן רביטבין שליט"א
מילים "גם אני אודך" יפרסם יוסף הירש"ל על המעשים.

הלכות מוקצה (ח)

א) אם נטל כלי שמלאכתו לאיסור בידו, לצורך גופו, או מקומו, באופן שמותר לו עתה להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניחו מיד מידו, מכל מקום אם עמד לנוח, או שהתיישב, שוב אסור להמשיך לטלטלו, כי בשמתחיל ללכת, הרי הוא טלטול חדש. (שו"ע הרב, סימן ש"א, קונטרס אחרון, ס"ק י')

ב) קדירה שמלאכתה היא לבישול, דינה ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלה רק לצורך גופו, או מקומו. (משנה ברורה סימן ש"ח, ס"ק כ')

ג) קדירה שמלאכתה היא לבישול, ונשאר בה מהתבשיל, מותר לטלטלה כדין כלי שמלאכתו להיתר, אבל שלא לצורך כלל, אסור לטלטלה. (שם)

לע"נ

הרה"ק רבי שלום נח ב"ר משה אברהם ה"נתיבות שלום" מסלונים זיע"א
נלבי"ע ז' מנ"א תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת מסעי - להתבונן על כל התמונה

"והקריתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם ונס שמה רצח מכה נפש בשגגה" (במדבר לה, יא)

מעשה ומעשה שהוא עושה!

עליו לדאוג לכך שכל מעשיו יעשו בזהירות ומתוך מחשבה מדוקדקת, כי אם לא יעשו כן- הרי שהתוצאות עלולות להיות רות אסון, כמו במקרה שלפנינו!

כאשר אדם מגיע לידי כך שהוא הרג את חברו בשוגג- אין ספק בכך שהוא לא התבונן היטב בכל מעשיו, ולא הרגיל את עצמו לפעול ולחיות מתוך שיקול דעת נכון! אילו היה מתבונן וזהיר בכל מעשיו- הוא בוודאי היה עומד מראש על התוצאות שעלולות להיות למעשיו, ולא היה מגיע לידי המעשה הנורא שעשה, והתוצאות הטראגיות היו נמנעות ממילא.

לפיכך הגדירה התורה את האדם הזה כ'רוצח', שכן הוא נושא באחריות מלאה לתוצאות מעשיו, אותן תוצאות שהוא לא הקדיש את תשומת הלב הנדרשת בכדי לצפות אותן מראש! לפיכך עליו לגלות לעיר מקלט, שכן הגלות הזאת אמורה להביא אותו לידי התבוננת על מעשיו מכאן ואילך, וללמד אותו לחיות מעתה את חיו מתוך חשבון מדוקדק על מנת שלא יגיע לידו שוב מעשה נורא מעין זה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שנת לבת

עיר	כניסת לבת	צאת לבת	יציאת חס
י-ם	19:00	20:11	21:03
ת"א	19:18	20:09	21:00
מיספ	19:21	20:12	21:04
ב"ל	19:18	20:09	21:01

לכאורה צריך להבין, הלא התורה מעידה שמדובר כאן ברוצח נפש בשגגה כפי שנאמר: "ואם בפתע בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה, או בכל אבן אֶשֶׁר ימות בה בלא ראות ויפלו עליו וימת והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו" (במדבר לה, כג).

הרי שמדובר כאן באדם שלא היתה לו כל כוונת זדון, והוא מעולם לא שנא את ההרוג, והמאורע הטראגי אירע בפתע פתאום בלא צדיה ומבלי שהיתה להורג כל אפשרות למנוע זאת.

מעתה לכאורה עלינו לבאר, מדוע מגדירה התורה את ההורג כ'רוצח' לכל אורך הפרשה?

ומדוע היא שולחת אותו לגלות אל עיר מקלט, ומעמידה אותו בסכנת נפשות כאשר היא מתירה לגואל הדם להרוג אותו במידה ויצא מעיר מקלטו?

הרי לכאורה הוא לא עשה מאומה! הרי אינו אשם, ולא היתה לו כל כוונה לעשות דבר מה לחבירו.

ביאר הרב 'מקדש הלוי': אומנם הרוצח בשגגה לא שם לב למעשיו ולתוצאות שעלולות להיות להם, אולם בדיוק על כך הוא נתבע!

האדם נברא וירד לעולם הזה- בכדי שישים לב! בכדי שיתבונן במעשיו, ויחשוב בכל רגע מה מוטל עליו לעשות, מה מצפה ממנו הקב"ה, ואלו תוצאות עלולות להיות לכל

הצלחה בגור"ב

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאל בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל יצחק בן שרה בנימין בן ברכה נעימה בת שרה משה בן נזימה ישראל בן חווה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלוון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק ד'

האם נבטים על גידולי מים חייבים בתרומות ומעשרות? וכן מה הדין עם פירות שאינם ראויים לאכילה, האם כשאוכל מהם, מתחייב בתרומות ומעשרות?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחס, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

גידולי מים כגון, נבטים, שמטרתם לשם נטיעה - וכן, חיטה שמנביטים אותה במיוחד, כדי שתהיה ראויה לאכילה, חייבים בתרומות ומעשרות אפילו שאינם בקרקע. **מקורות:** הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל הובא בשו"ת מאמר מרדכי ח"ג (חאו"ח סימן יב).

פירות, שאינם ראויים לאכילה בעודם קטנים, אינם חייבים בתרומות ומעשרות עד שיגדלו ויהיו ראויים לאכילה, שנאמר "מזרע הארץ מפרי העץ" - עד שיהיה פרי. **מקורות:** רמב"ם (פ"ב מהל' מעשר ה"ג), שו"ע (שם סעיף עט) ובאופן שהם ראויים לאכילה בעודם קטנים כגון, מלפפונים, שממתינים עד קטיפתם, כדי שיגדלו, חייבים בתרומות ומעשרות.

יש חילוק בין תבואה וקטנית, שהולכים בו אחר א' בתשרי. וכל שהגיע לעונת המעשרות לפני ראש השנה של שנה שלישית לשמיטה, אף על פי שנגמרו ונאספו בשלישית, מפריש מהם מעשר ראשון ושני. ואם לא באו לעונת המעשרות, אלא לאחר ראש השנה של שנה שלישית, מפריש מהם מעשר ראשון ומעשר עני.

אולם בפירות הולכים אחר התאריך ט"ו בשבט. אם הגיע לעונת מעשרות קודם ט"ו בשבט של שנה שלישית לשמיטה מפרישים ממנו מעשר שני, וכל שבא לעונת המעשרות לאחר ט"ו בשבט של שנה שלישית, מפרישים ממנו מעשר עני.

אף אם הגיעו הפירות והירקות לעונת המעשרות, אינם חייבים בהפרשה, עד שתיגמר מלאכתן, שנאמר: "כִּדְגָן מִן הַגֶּרֶן וְכַמְלָאָה מִן הַיָּקֵב" (במדבר יח, כז). אבל כל עוד לא נגמרה מלאכתן, מותר לאכול מהן אכילת עראי. ולאחר גמר מלאכתן אסור לאכול מהן אכילת עראי, עד שיפריש תרומות ומעשרות. **מקורות:** שו"ע (שם סעיף פב). אבל אם כשגמר מלאכתן, בכוננתו להולכים לבית, מותר לאכול מהן עראי, אף אחר שנגמר מלאכתן, עד שיקבעו למעשר.

כָּל מֵאֵן דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא - לְטַב עֵבִיד

פעמים רבות אין אנו יכולים להבין, מדוע 'נוחתת' על האדם צרה מסויימת. יתכן מאוד, כי מתקשים אנו להבין, שהדבר לתועלת. אולם לעיתים לאחר זמן מה, אנו מגלים את סוד ההצלה הגדול דווקא בזכות אותה 'צרה'. צריכים אנו להתחזק באמונה, במי שאמר והיה העולם ולהאמין, כי כל מה שעובר על האדם - לטובתו ולתועלתו.

מסופר על בחור המתגורר בבני-ברק שבשעה טובה ומוצלחת בא בקשרי האירוסין עם בת תלמיד-חכם המתגוררת בחו"ל. למרבה הצער, בשבוע לפני החתונה התמוטט הבחור והובהל לבית-הרפואה. לאחר בדיקות התגלה שעל אף גילו הצעיר, חולה הוא ל"ע בסוכרת. (מדובר במחלה, שהלוקה בה עלול מצבו להידרדר לסיבוכים ועלול להתעורר, לקבל שבץ מוחי - ומחלה זו אפילו עלולה לגרום למוות).

כדי לסייע לבחור להימצא במצב מאוזן ושיהיה מודע למצבו, שחלילה רמת הסוכר לא תעלה מעל הרמה המותרת או תרד מתחת לרמה הנורמטיבית, הצמידו לגופו מכשיר המודד את רמת הסוכר - וכאשר נמצא במצב מסוכן כזה, המכשיר מצפצף ומתריע על כך.

הבחור התחתן והקים בית נאמן בישראל ואף התמנה במקום מגוריו למרביץ תורה. כעבור שנה לערך, נולד לזוג בן בשעה טובה ומוצלחת. מיודענו התארח בבית-חותנו ולאחר הסעודה בליל שבת-קודש ראה, שהמשפחה מאריכה בסעודה זמן רב ומאחר שרצה להגיע לבית-המדרש כדי לערוך שם 'שבת זכר' (שולם זכר) יצא לבדו מבית-חותנו.

כדי להגיע לבית-המדרש היה עליו לעבור ביער קטן. מדובר במקום, בו רבים חוששים לעבור בלילה בשל גנבים וגזלנים הנטפלים לאנשים שהולכים שם. מיודענו על אף שידע על הסכנה, נאלץ לעבור שם לבדו מחוסר ברירה, כשהוא נושא תפילה לבורא-עולם, שישמור עליו בדרך.

אולם לצערו הרב, כשעדיין עליו לעבור עוד כברת דרך כדי לצאת מאותו היער, ניגשו אליו קבוצת גויים. הללו הפליאו בו את מכותיהם כשראו, כי אין ברשותו דבר ערך (ליל שבת), ביקשו לפגוע בו ואף היכו אותו מכות נמרצות. מיודענו נפל לארץ, ובאותו הרגע המכשיר המוצמד לגופו החל לצפצף בקולי קולות.

הגזלנים חשבו, שמיודענו לחץ על כפתור של מכשיר המחובר לגופו - וחששו שהמכשיר הנ"ל כנראה מזעיק לעזרה את כוחות הביטחון, וכפי הנראה משדר גם את מיקומו הנוכחי של האדם. הם ברחו ונסו משם במהירות עצומה, כאשר מיודענו מתקשה להאמין, כי חיוו ניתנו לו לשלל, והכל בזכות 'הצרה שנחתה על ראשו' - בדמות מחלת הסוכרת.

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יצחק יוסף זילבר זצ"ל

הגאון הרב יצחק יוסף זילבר זצ"ל - נולד בבקאזאן ב-ג' אב ה'תרע"ז (1917). בהיותו כבן שש כבר ידע להתפלל את כל התפילות בעל-פה. אביו לא שלח אותו לבית הספר, כדי להימנע מחילול שבת, אלא לימדו בעצמו. מגיל ארבע עשרה החל לעבוד בבית מלאכה לתיקונים. בשנת ה'תשי"א (1951) נשפט לשנתיים מאסר במחנה עבודה שם קיבל את התפקיד של שואב המים (תפקיד שאמורים למלא חמישה אנשים), כדי שלא יצטרך לחלל שבת ודאג בששת ימי החול להכין גם עבור שבת ומחמש בכל בוקר עד שבע וחצי בערב נשא ללא הרף דליי מים מהנהר למחנה. כדי שתהיה לו שהות ללמוד תורה - במקום ללכת הוא התחיל לרוץ, ובזמן שחסך למד תורה.

בשנת ה'תש"כ (1960), בעקבות הביקורת, שנכתבה נגד אורח חייו הדתי בעיתונות הסובייטית, ובגלל החשש שיקחו את ילדיו, עבר להתגורר בעיר טשקנט. הרב הקפיד שלא לשלוח את ילדיו בשבת ללימודים וישב שנתיים בכלא הרוסי בעוון 'חתיירה כנגד יסודות השלטון' ובתנאים בלתי אנושיים ובמסירות נפש הצליח לשמור שבת. היה מסורב עליה במשך 12 שנים. עד עלייתו ארצה סיים מספר פעמים את כל הש"ס.

בשנת ה'תשל"ב (1972) עלה לארץ וגר בשכונת סנהדריה מורחבת בירושלים. העביר שיעורי תורה בישיבות 'שבות עמי' ו'דבר ירושלים'. פעל למען סידור גיטין עבור נשים מסורבות גט. יסד את ישיבת "שבי גולה" ובשנת ה'תש"ס (2000) הקים את ארגון 'תולדות ישורון' לעולים מרוסיה שבו פעילים יותר מ-350 רבנים. בשנת ה'תשמ"ט (1989), כשהשלטון הקומוניסטי החל להתרופף, נשלח מציריך למוסקבה, יחד עם הרב אלכסנדר אייזנשטט והם הקימו את ישיבת "תורת חיים". מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל כינה את רבינו 'אחד מל"ו צדיקים של הדור'. כל חייו היו ניסיונות. נפטר ב-ח' באב ה'תשס"ד (2004). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

סבא (מצד האב): ר' נפתלי. **סבא (מצד האם):** ר' משה מישל שמואל שפירא (רב העיר רוגובה שבליטא, מחבר הספר "תבואות שמש"). **אביו:** ר' בן-ציון חיים (רב העיר קאזאן). **אימו:** מרת לאה גיטל. **אשתו:** מרת גיטה-לאה זיידמן. **מתלמידיו:** ר' מיכאל חן (ראש ישיבת 'שבי גולה'), ר' יעקב אוסטרוסקי (ראש ישיבת 'שבי גולה'), ר' ישראל אלטשולר (ראש 'מכון היכל ישראל'). **ילדיו:** ר' בן-ציון חיים ('יו"ר ארגון 'תולדות ישורון'), מרץ מלכה ועוד שתי בנות. **חתניו:** ר' חיים זאב זבדי, ר' אברהם קופרמן ור' יוסף שוינגר. **מספריו:** יולהבה לא תבער בך - על קיום הנבואות ישיחות על התורה להישאר יהודי-תולדות חיים אחד מל"ו - נכתב ע"י תלמידו ר' אברהם כהן.

הרב יהודה לייב אברך מתלמידיו הקרובים של רבי יצחק ומראשי ארגון 'תולדות ישורון' מספר: "ברשות הרב היה סכום כסף גדול מאוד בדולרים, שלא היה שלו, והוא היה צריך להעביר את הסכום הזה למישהו לצדקה. יום אחד, כשהגיעו הביתה, ראה, שפרצו את הדלת, הפכו את כל תכולת דירתו, והכסף איננו! הוא נבהל מאוד וחשש שאשתו תבוא ותצטער. היא הרי נאלצה לעבוד קשה והיו להם בעיות כלכליות קשות, ועתה מה יהיה אם יצטרכו להחזיר את הסכום מכספם... רק על זה הוא חשב וחרד, שאשתו לא תצטער.

מיד רץ לחנותו, הרב חיים זבדי, בעלה של בתו הבכורה, שאביו היה מומחה גדול למנעולים. הם תיקנו במהירות את המנעול והדלת, ניקו, סידרו את כל הדברים, ועד שאשתו חזרה הביתה, היא אפילו לא הבחינה, שהדלת נפרצה. עד יום מותה היא לא ידעה, שהכסף נגנב, ושהרב זילבר החזיר בחשאי את כל הכסף עד האגורה האחרונה. היא רק התפללה לפעמים — מדוע כמה דברים נמצאים שלא במקומם..."

הגב' סופיה קרוגליאק, שהכירה היטב את רבי יצחק עוד מתקופת מגוריו בטשקנט מספרת: רבי יצחק היה צריך למצוא מישהו באופן דחוף, כנראה בשביל גט, אבל לא ידע את כתובתו. הוא הזמין מונית, יצא מהבית, התיישב ברכב ואמר לנהג: "בוא ניסע!". שאל הנהג: "לאן נוסעים?" - "לא יודע. אני צריך למצוא מישהו. סע...". הם יצאו משכונת סנהדריה והגיעו לצומת. "לאן הלאה?" ורבי יצחק משיב: "אם לא יודעים לאן לפנות, כתוב לפנות ימינה". הם פנו ימינה, עברו את כל שכונת רמות, ויצאו מירושלים לכיוון השפלה...

נהג המונית, שלא יכול היה להחזיק מעמד יותר, פנה ליישוב הראשון בדרך גבעת זאב ואמר: "אתה הרי לא יודע את הכתובת! למה שתבזבז סתם כך את כספך? רד כאן. הנה, יש פה תחנת אוטובוס, ותחזור הביתה. חבל לי על הכסף שלך!". יצא רבי יצחק מהמונית ושאל את האדם הראשון שהזדמן לו ברחוב: "תגיד, אתה מכיר במקרה את פלוני?" והוא ענה: "הנה, כאן, הוא מתגורר בבית הזה". זה נשמע כמו סיפור, שמספרים על הבעל שם-טוב הקדוש. אבל כך זה היה באמת! נהג המונית, שהסיע את הרב סיפר את הסיפור הזה לבעלי.

הרב צבי פטלס מצטט סיפור, שראה בעלון שפרסמה הגב' כרמלה רייז. הסיפור הוא בערך: פעם בחורף יצא רבי יצחק לשכונת גאולה. ירד גשם חזק, הכול היה בוץ ומלוכלך. נדמה לי, שהוא עלה במעלה רחוב יחזקאל לכיוון גאולה. ומולו הלך במורד הרחוב בחור צעיר וחסון. הלה הלך במהירות — ואז, או שלא הבחין ברב יצחק שהגיע מולו, או שרצה שהרב יפנה לו את הדרך בקיצור, הוא דחף אותו חזק בכתפו ומבלי להסתובב המשיך לרוץ הלאה, בירידה. כנראה מיהר, כדי לא להירטב יותר מדי בגשם. מעוצמת המכה נפל הרב לשולית... הוא קם מהשולית — כולו מלוכלך ורטוב — הרים את ראשו כלפי שמיים וצעק: "נפלתי מעצמי! זו לא אשמתו! אין עליו שום אשמה!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?" צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

זְהִירוֹת מִפְּנֵי הַפְּגִיעָה בַּזּוּלָּת

דבר. באותה תקופה התקשר חבר להזמין אותו לאכול אצלו סעודת ליל-שבת. והוא הסכים.

כשנכנס לביתו, אומר לו החבר: "תנחש מי התקשר אלי?" ונקב בשם הנפגע השני אותו הוא מנסה לאתר זמן רב. "הוא מנסה לארגן מפגש בוגרים קטן".

"ומה אמרת לו? האם ניסיתם 'להרים' פרויקט לצורך מפגש?" - "ממש לא. אמרתי לו שלא נראה שיצא מזה משהו ובזה בעצם הסתיימה השיחה".

הוא שאל בתמימות מעושה: "איפה הוא גר היום?". החבר נקב בשם מקום נידח. הוא הבין, שכדי להגיע למקום, יהיה עליו להיטלטל בדרכים כהוגן, וגם אז לך תמצא אותו שם!

עד מהרה התארגן לצאת לדרך הארוכה. הוא הגיע למקום הנידח ועמד שם באמצע הרחוב לבד. אין נפש חיה בכל האופק. "טוב, עכשיו שעת צהריים ואנשים עדיין נמצאים בעבודה", חשב.

הוא התחיל לצעוד בלי מטרה מוגדרת, עד שזיהה מבנה של בית-כנסת. "אין לי מה להפסיד. אקבע כאן את מקומי לשעות הבאות. לפנות ערב, כשיגיעו אנשים למנחה-מעריב, אולי יחוס אולי ירחם", חשב לעצמו..

כשהוא נכנס לבית-הכנסת, כמעט פרחה נשמתו. בית הכנסת היה ריק. שומם. אבל בפינה אחת ישב מישהו. הבחור שנפגע! הוא הצטמרר.

רק לפני עשרים שניות היה סקפטי לגבי האפשרות למצוא אותו, והנה הוא מולו בגודל טבעי. הוא הרגיש, שיש לו סייעתא- דשמיא ושהקב"ה שמח עם מה שהוא עושה.

הוא ניגש אליו: "שלום עליכם! זוכר אותי מהישיבה?" הוא השיב בחיוב. הם דיברו שיחה סתמית, תוך כדי שהוא חותר ומגשש לכיוון המטרה לשמה הגיע.

תוך כדי כך מתברר לו, שהמציאות הרבה יותר גרועה ממה שחשב. בהתנהגותו הוא פער אצל הבחור שנפגע פצע שבמשך שבע-עשרה שנה(!) 'שתת דם'.

בסופו של דבר העיז לבקש מחילה. הבחור שנפגע השיב בכנות: "אני לא יכול. לא מצליח. לא רוצה להיות שקרן ולומר לך, שסלחתי, כי זה עדיין כואב לי. אבל אני מעריך את הצעד שעשית. תן לי זמן לעבוד על עצמי". חלפו מספר שבועות של שקט ומתח. בסוף הבחור שנפגע התקשר ובישר: 'סלחתי!'.

סיים הלה את סיפורו: "אז אתה רואה אותי ב"ה בריא ושלם ונשוי. למה סיפרתי לך את זה? כדי שתפרסם לאנשים בעלון שלך ('איש לרעהו') שכדאי מאוד להיזהר לא לפגוע בזולת. אני פגעתי ואינני מאחל לאף אחד לעבור את מה שעברתי!".

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'איש לרעהו' ויש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר לבל נפגע בזולת, שכן מעבר לעובדה שפגענו באחר, מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם ואנו עלולים לשלם בגין מעשינו 'מחיר כבד'.

מספר הרב י. וינברג: השתתפתי פעם בחתונה בחו"ל. תוך כדי שאני מתארגן לצאת, פונה אליי יהודי, וביקש להצטרף אלי כטרמפיסט. הסכמתי בשמחה.

במהלך הנסיעה סיפר: בשעתו, לפני שהתחתן, היה בחור מבוגר. באחד הימים הרגיש כאבים חזקים בחזה. הוא ניגש בדחיפות להיבדק, ולאחר מספר בדיקות המסקנה הייתה, שצריך לנתח בדחיפות.

מאחר וחשש מהניתוח, בצר לו ניגש אל אחד מחשובי מרביצי התורה והיראה ושאל: "מה עלי לתקן?". הרב ענה שאין לו רוח-הקודש והוא גם לא יודע לעשות מופתים- "אבל אם יש משהו, שהייתי חושש לגביו זה בכיוון של בין אדם לחבירו".

הלה החל לשחזר את מאורעות חייו. מי היה עלול להיפגע ממנו? הוא נזכר ביהודי אחד, שהיה קשור לצוות הישיבה.

הוא פתח ב'מבצע חיפושים'. על אף שמדובר בימים בהם הקושי לאתר מישהו היה גדול שבעתים מבימים אלו. אבל המאמץ השתלם. הוא השיג את מספר הטלפון והתקשר. רק החל לדבר- והלה ידע בדיוק על מה מדובר.

זה היווה עבורו סימן, שבשעתו הוא אכן נעלב ממנו חזק. הוא ביקש לבקר אצלו והלה הסכים. תוך כדי נסיעה בדרך אליו, הוא מבחין ברחוב באדם, שמזכיר לו דמות של חבר- חדר בישיבה לפני שנים רבות.

בתחילה שאל את עצמו, אם מדובר באותו אדם - אבל לא. אולם ידיעה זו לא היה בכוחה 'לשלוף את החץ', שננעץ לו בלב. הוא נזכר, כיצד פגע והשפיל אותו - ולמעשה לא זכר זאת ב'איתור הנפגעים' ממנו.

בינתיים הגיע לביתו של הנפגע הראשון, הוא אירח אותו יפה, מחל וסלח בלב שלם.

"האם אני צריך לטרוח לאתר את הנפגע השני?" פנה ושאל את המרביץ-תורה. "זה כמו למצוא מחט בערימת שחת!" - "כן. זה רעיון טוב" הוא עודד אותו.

המשימה הבאה הייתה קשה יותר. מדובר גם בשם פרטי וגם בשם משפחה נפוצים ביותר. וכן הוא גם התחתן מזמן. הוא ניסה דרך משרד הישיבה, אך התייעוד החלקי שבידם לא קירב אותו למטרה.

הוא בדק אצל כמה חברים- אולם כל החיפושים לא העלו

לע"נ

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר יא אטון זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
אביבה בת איריון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותן ע"ה
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
חי יזיז בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	משה בן רוזה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוזה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "מסעי"

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן" [לג, א].

כל מסעות האדם – בהשגחה עליונה

"אלה מסעי" – כותב רש"י: למה נכתבו ופורטו כל המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום, שאע"פ שגזר עליהם הקב"ה בשביל מעשה המרגלים לטלטלם ולהניעם במדבר ארבעים שנה, וכמו שנאמר 'ובניכם יהיו רועים במדבר ארבעים שנה'. לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע למסע כל אותן ארבעים שנה ולא הייתה להם מנוחה, שכן פירוט המסעות מוכיח שברוב השנים הללו היו יושבים במנוחה, ולא היו מטולטלים במסעות. שהרי בסך הכל המסעות שפירט הכתוב אין כאן אלא ארבעים ושתיים מסעות, צא מהם ארבעה עשר מסעות, שכולם היו בשנה ראשונה קודם הגזירה.

וארבעה עשר מסעות אלו הם משנסעו מרעמסס עד שבאו לריתמה, שמשם נשלחו המרגלים, שנאמר 'ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן', ובאותו מקום נאמר למשה: 'שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען' ואילו כאן הוא אומר 'ויסעו מחצרות ויחנו בריתמה', מכך למדת ש'ריתמה' היא מדבר פארן.

ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן, שנסעו מהר ההר עד ערבות מואב, ומסעות אלו היו בשנת הארבעים. שכן מיתת אהרן בהר ההר הייתה בשנת הארבעים כמו שנאמר 'וימות שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים'. נמצא שכל שמונה ושלושים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות, הרי שלא היו נעים ונדים כל-כך ברוב שנות הגזירה. זה מיסודו של רבי משה הדרשן.

כל מסעות האדם בחייו, גלגל אחד הם וכל אחד מהם הוא חוליה בשרשרת הארוכה של ארבעים ושניים המסעות, שצריך כל אדם לעבור בחייו. מעשה אחד כרוך בשני, שיתבונן במעשיו ויבחנם כצרוף הכסף, יראה שהקב"ה משלם לאדם כמעשהו, ומשיב לו במידה כנגד מידה על כל מה שהוא עושה, לטוב, וחלילה גם להיפך. צריך רק 'למנות את המסעות', את תחנות הדרך בחייו, ולראות עין בעין, איך כל המסעות בהשגחה עליונה ומדוקדקת.

יהודי סיפר מקרה מעניין שאירע לו:

נהגתי כהרגלי במונית, לקוח מסמן לי לעצור – עלה למונית "סע לשנקין" הוא אמר, תוך כדי נסיעה התרומם שרוול החולצה שלו, ויכולתי להבחין במספר הטבוע לו על ידו, כזה שהוטבע על זרועותיהם של היהודים המובלים למחנות ההשמדה. באותו מבט חטוף "צלמתי" את המספר, וזה גרם לי להתרגשות עצומה.

מיד עצרתי בצד הכביש וביקשתי שיספר לי על קורותיו בתקופת השואה, הוא לא הבין מדוע עצרתי, אך לאחר היסוס הסכים לספר מעט על קורותיו, הוא סיפר שבני משפחתו נספו בשואה והוסיף: הגיעה אלי שמועה שאחי נמצא בארץ ישראל, הגעתי לכאן אבל אף אחד לא יודע להגיד לי דברים ברורים מישהו שפגשתי סיפר שהכיר את אחי והוא נפטר בארץ, וכך נשארת לבד בעולם.

לפני שאמשיך לספר לכם מה קרה עם הנוסע, אני מבקש שימו לב קודם לסיפור האישי שלי והוא ממשיך:

אני חזרתי בתשובה, נולדתי בקיבוץ חילוני והייתי חילוני גמור לא היה לי שום קשר לדת, הייתי נער בגיל שלפני הגיוס, ובמקום עבודתי בקיבוץ הייתה גיגית ענקית שם היינו זורקים תפוחי אדמה, ובתחתית הגיגית היו להבים גדולים כמו בבלנדר שבהם קוצצים את תפוחי האדמה.

באותו יום חזרתי לעבודתי ליד מכונת קיצוץ תפוחי אדמה, נעלי היו רטובות, עליתי לגיגית לשפוך את תפוחי האדמה ומעדתי פנימה לתוך הגיגית, בשעה שהמכונה פועלת, צעקתי בכאב, אבל הרגשתי עוד יותר נורא כשקלטתי שלאט לאט אני יורד עם תפוחי האדמה לתחתית הגיגית אל תוך הסכינים.

היה ברור לי שאני עלול תוך זמן קצר להיפגע מהלהבים זעקתי בכל כוחי לעזרה, אולם אף אחד לא שמע כי כולם היו בחזר האוכל, ניסיתי לטפס על הדופן הפנימית החלקה והגבוהה על מנת להחליץ משם – אך לשווא.

ואז התחלתי לצעוק לבורא עולם לעזרה... דומני שזאת הייתה הפעם הראשונה בחיי שפניתי לבורא עולם, צעקתי אליו מקירות ליבי קראתי בקול: 'ה' תעזור לי – תציל אותי איני רוצה למות!'

בעודי צועק וצורח מבוהל ומלא חרדה, אני רואה פתאום יד משוטת אלי, לופתת את ידי בחוזקה ושולפת אותי מתוך הגיגית, הדבר הראשון שראיתי על היד היה מספר טבוע זו הייתה ידו של זלמן מהקיבוץ.

זלמן היה ניצול שואה ובגלל מה שעבר בשואה הוא היה בהלם וטראומות, ולא דבר ולא תקשר עם אף אחד, אמרתי לו בהתרגשות תודה רבה ממש הצלת אותי!

הוא לא התייחס לעניין יותר מדי פשוט המשיך ללכת, מאותו אירוע מוסיף נהג המונית לספר, המספר שראיתי על זרועו של זלמן ריתק אותי כל חיי.

כעת נשוב לנוסע שהסעתי במונית, כשהוא הרים את ידו הבחנתי שהמספר היה כמעט זהה למספר של זלמן, שאותו ידעתי בעל פה כל חיי, רק הספרה האחרונה שונה. משום כך עצרתי כדי שיספר לי את קורותיו, ובאותו הרגע הבזיקה במוחי מחשבה – עשיתי סיבוב פרסה והתחלתי לדהור לכיוון ההפוך, הנוסע נבהל והתחיל לצעוק עלי: "לאן אתה נוסע?" ואני לא מגיב רק לוחץ על דוושת הגז ומאיץ מהירות.

הוא חשש שאני חוטף אותו והחל להשתולל ולצעוק ואני שותק ולא מגיב, הייתי בטוח שאני עושה את המעשה הנכון. נהגתי במהירות רבה, המחשבה שהבזיקה במוחי רק שניות אחדות קודם לא הרפתה ממני. לא רציתי לשתף את הנוסע במה שעובר עלי. פני מועדות לקיבוץ שבו גדלתי, החלטתי לנסוע לזלמן לא ידעתי אם הוא עדיין קיים. אולי נפטר, אחרי הכל כבר עברו שנים רבות מאז שעזבתי את הקיבוץ.

למרות חששותי שנסיעתי תהיה לשווא, היתה לי תחושה ואולי רק תקווה שאמצא את זלמן חי וקיים, הגעתי לקיבוץ היישר לביתו של זלמן, כאילו רק אתמול עזבתי את הקיבוץ ירדתי מהמונית שהנוסע ההמום עדיין בתוכה. דפקתי בהתרגשות ובחזקה על הדלת, מסופק אם זלמן עדיין חי כעבור דקה או שתיים שנדמו לי כנצח, הדלת נפתחה, ולא יאומן זלמן חי וקיים עומד בפתח. הוא עמד שם עם המבע האטום משהו, כמו אז ואני מתנפל עליו בחיבוק כמי שלא ראה אדם קרוב שנים רבות כל כך.

זלמן שלא היה מדבר נשאר אדיש ונראה שלא זכר אותי, וכך, בעודי אוחז בזלמן בפתח הדירה, ירד הנוסע מהמונית התקרב אל שנינו מבלי שהבחנתי, ראה את המחזה והתנפל על זלמן בחיבוק, לא ידעתי את נפשי מרוב שמחה, הניחוש הפרוע שלי נמצא נכון: זלמן והנוסע שלי היו אחים! על אף כל השנים שעברו ועל אף שבגרו והזדקנו – ניכר הדמיון בין השניים, השניים קלטו בחושיהם הבריאים שהם אחים. בפעם הראשונה בחיי ראיתי את זלמן מדבר.

הרגשתי שזלמן נשלח מן השמים להציל אותי מלהבי מכונת החיתוך, על מנת שאוסיף לחיות, ולהביא אליו את אחיו האבוד. הרגשתי שהתפקיד שמלאתי בדרמה הזאת לא היה מקרי היה ברור לי שמלמעלה הועידו לי תפקיד זה, ולא נשאר לי אלא להיות אסיר תודה על שהשגחה זמנה לי תפקיד כה נהדר ונפלא בדרמה הזאת, כך סיפר הנהג על האירוע המדהים.

מכאן רואים שכל מסעות האדם בחייו, גלגל אחד הם, וכולם שרשרת אחת גדולה של השגחה פרטית, השגחה אחר השגחה. רק צריך עיניים חדות, לראות את כל מהלך מסעיו, שלב אחר שלב. ואז יראה ויבין שהכל בהשגחה, ויש יד מכוונת מלמעלה את כל הנעשה (ויוציא עמו בששון).

"אלה מסעי..." [לג, א].

המעשה שלפנינו אירע בבחור שהקפיד תמיד לשמור על הוראת גדולי הדור להימנע מעצירת טרמפים (מפאת חששות רוחניות וסכנת נפשות), אך באחד הימים, נקלע למצב שנאלץ להגיע לביתו על ידי טרמפ, ולכן עמד ביציאה מירושלים, וקיווה שאחד הנהגים יעשה עמו חסד ויסיכים להעלותו לרכבו.

שני נערים שעמדו בסמוך, עצרו מונית, ולאחר שהתיישבו ונהג המונית עמד להתחיל בנסיעה, הם ביקשו ממנו להמתין לרגע, פתחו את חלון הרכב וקראו לעבר הבחור שהמתין לטרמפ: "בחור צדיק, להיכן אתה צריך להגיע?". הלה השיב שצריך להגיע לאחת מערי המרכז. "הו, ישתבח שמו - הגיבו השניים - גם אנו נוסעים בדיוק לאותו מקום, בוא ותיסע עמנו!".

הבחור ענה בנימה מתנצלת: "איני יכול להרשות לעצמי להוציא כסף על נסיעה במונית...". הנערים קטעו את דבריו: "מי דיבר על כסף?! וכי חשבת שניטול ממך תשלום?! פשוט חשבנו לעצמנו, שאם ממילא אנו משלמים על הנסיעה, אז למה שלא נעשה עמך חסד ונעלה גם אותך...".

הבחור נכנס למונית תוך כדי שהרעיף על שני הצדיקים ברכות והודאות.

כעבור שעה של נסיעה, המונית התקרבה ליעד, ולפתע שני הנערים ביקשו מהנהג לעצור לכמה רגעים, "יש כאן חנות גלידות מיוחדת במינה, נעצור לרכוש גלידות ונמשיך בנסיעה". השניים אף הציעו באדיבות לנהג ולבחור שנלווה אליהם: "אולי נוכל לכבד אתכם בגלידה טעימה?". מפאת הנימוס השניים סירבו.

הבחור והנהג יושבים וממתינים לשניים, דקה, דקותיים, חמש דקות... כעבור עשר דקות, פקעה סבלנותו של הנהג, הוא יצא לבדוק היכן הנערים, וגילה ש... הם לא נכנסו כלל לחנות הגלידות, אלא ברחו ונעלמו! עכשיו יוצא הבחור מהמונית ואומר לנהג: "מכאן כבר אמשיך לבדי ברגל, תודה רבה וכל טוב...".

"מה כל טוב?! - התרעם הנהג - לא שילמת לי על הנסיעה!... מאחר ונתרת לבדך, עליך לשאת בתשלום הנסיעה כולה!". הבחור השתומם לנוכח התביעה: "הלוא שמעת היטב שגיליתי דעתי בפירוש, שלא היתה לי כל כוונה לשכור מונית, אלא לעלות על טרמפ, ולכן איני צריך לשלם לך!". עם מי הדין?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: כתב הרמ"א (בחו"מ סי' רמ"ו סעי' י"ז), שאדם שאומר לחבירו 'בוא ואכול עמי', ולאחר הסעודה דרש שישלם לו עבור מה שאכל, הדין הוא שחייב הסועד לשלם לו, היות ונהנה מהמזון. וכתב הש"ך (ס"ק י"א), שבמקרה שלאותו אורח שסעד אצל חבירו, היה מקום אחר בו יכול היה לאכול בחינם, פטור מלשלם, אם אכן דעתו היתה לאכול בחינם ולא היה זקוק כלל למזון של חבירו.

ומכאן נוכל לדון גם בשאלתנו: כפי שראינו, הבחור לא היה חפץ בנסיעה תמורת תשלום, אלא ב'טרמפי' - בנסיעה ללא תשלום שהיתה מצויה לו. ואף הנהג נוכח לדעת זאת, שהרי ראה שהבחור ממתין לעצור טרמפ, וגם שמע היטב את הדו-שיח בין הנערים. וממילא הבחור פטור מלשלם לנהג, וחוב התשלום רובץ רק על שני הנערים שברחו.

אולם, אילו המקרה היה מתרחש לקראת כניסת שבת קודש, או ביום בו שרר מזג אוויר סוער במיוחד, מסתבר שיצטרך הבחור לשלם מקצת מסכום הנסיעה, שהרי קיימת אומדנא שבשעת הדחק שכזו, גם אחד שאינו מעוניין בנסיעה בתשלום מלא של מונית, יהיה מוכן [בנסיבות שכאלו] לשלם תשלום מופחת על מנת להגיע ליעדו בהקדם.

לסיכום: הבחור אינו חייב לשלם לנהג (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ לון בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

ברכה על הנסים שנעשו לאבותינו

"אלה מסעי בני ישראל" (ג א)

כתב רבי יהושע אבן שויגיב תלמיד הרשב"א:

לא לחנם פרטה התורה את שמות המסעות, אלא כדי שלמים יוכל ההולך במדבר סיני לזהות את המקומות שבהם צעדו אבותינו ולהודות לה' על הנסים שארעו להם בדרך. כפי שאמרו חכמים (ברכות נד א): "הוואה מקום שנעשו בו נסים לישראל, אומר: ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה".

ד'רשות עה"ת לר"י אבן שויגיב

בזכות 'במקהלת' תנצלו 'מחרדה'

"ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת" (ג טו)

דרש רבי משה ליב לייטש רוזנבוים בעל 'מתא דירושלים': בפסוק זה נתן למצא רמז לדברי הגמרא (ברכות ו ב): "בשעה שיהקדוש ברוך הוא בא בבית הכנסת ולא מצא בה עשרה, מיד הוא כועס"; "ויסעו מחרדה" - כיצד תוכלו להמלט מפעס ה' "ויחנו במקהלת" - אם תקפידו שהקהל יקדימו 'לחנות' בבית הכנסת לפני תחילת התפלה.

'אמרות ה'

אל יפרש מן הצבור

"ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת" (ג טו)

בשני מקומות בתנ"ך מזכרת הקלה "במקהלת": כאן, ובפסוק (תהלים סח טו): "במקהלות ברכו אלקים" (בעל הטורים).

את הקשר בין שני פסוקים אלו פרש בעל 'שבט מוסר':

הלכה ידועה היא (ברכות נא) שחבורת אנשים ששערו יחד, אסור להם לברך את ברכת המזון כל אחד בפני עצמו בלא זמון, היות שכבר התחייבו לזמן יחד. להלכה זו רמזו הפסוקים: "ויחנו במקהלת" - הקובעים סעודתם יחד, "במקהלות ברכו אלקים" - חובה על כל אחד מהם לברך יחדו.

חוט של חסד

'הללוי-ה' כמנן שנותיו של אהרן

"ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו בהר ההר" (טו)

"מנהג קריאת ההלל בימי חכמים הראשונים כן היה: אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל, מתחיל ואומר: 'הללוי-ה', וכל העם עונין: 'הללוי-ה'. וחזר ואומר: 'הללוי עבדי ה', וכל העם עונין: 'הללוי-ה'. וחזר ואומר: 'הללוי את שם ה', וכל העם עונין: 'הללוי-ה'. וכן על כל דבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל 'הללוי-ה' מאה ושלש ועשרים פעמים, סימן להם - שנותיו של אהרן" (מב"ם

מקיימים אותה אף אלמלא הצטיינו עליה. ויש לומר כי אף מצות ישוב הארץ היא מצוה שכלית, כפי שעיינו רואות שכל אמה עוסקת בישוב מולדתה, ולפיכך לא תקנו ברכה עליה.

'תולדות זב"ב ח"ב עמ' סו; 'תורת ירחם' ס"ט

'שנהלת לאבותינו', ולא לכהנים, לויים ונשים

"צו את בני ישראל ונתנו ללויים מנחלת אחתם ערים לשבת ומגורש לערים סביבותיהם תתנו ללויים" (לה ב)

הגמרא (ברכות כ ב) מסתפקת אם נשים חייבות בברכת המזון מן התורה או רק מדרבנן. ונחלקו רש"י ותוספות מהי הסבה שבגינה יש מקום לפטר נשים מברכת המזון, הלא אין היא בכלל 'מצות עשה שאין הזמן גורמא':

רש"י פרש, כי על ברכת המזון הצטיינו (דברים ח י): "ואכלת ושבעת וברכת... על הארץ הטבה אשר נתן לך", ולפי שיש לא נטלו חלק בארץ, יתכן שמצוה זו לא חלה עליהן. אך הקשו התוספות (שם ד"ה נשים), שהלא אף הכהנים והלויים לא נטלו חלק בארץ, וכי משום כך יש לפטר אותם מברכת המזון?! ולכך פרשו כי כיון שבברכת המזון הזכירו 'ברית' ו'תורה' - 'על ברייתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדנתנו', ומצוות אלו אינן שכיחות בנשים, לכך היה מקום לפטרן.

בעל 'תוספות יום טוב' תמה, כי על פי הפסוק שלפנינו קשיית התוספות על רש"י אינה מובנת, שהלא נאמר בו כי הכהנים והלויים קבלו חלק בארץ?

תנ"ך רבי דוד קוויאט ראש ישיבת מיר בניו יורק, כי לדעת התוספות ארבעים ושמונה הערים שנתנו לכהנים וללויים אינם נחשבים כ'נחלה' אלא כ'מתנה' שנתנה להם כדי שיהיה להם היכן לגור, ומיאלו דינם שנה לנשים שאף שיש להן מקום לדור, לא נחשב שקבלו 'נחלה' בארץ.

'מעדני יום טוב' פ"ג ס"ג; 'ספת דוד'

תפלת העני נוחה להתקבל

"וישב בה עד מות הכהן הגדל אשר משח אתו בשמן הקדש" (לה טו)

במסכת מכות (א א) מבאר, שאמו של הכהן הגדול היתה מספקת לגולים בערי המקלט כסות ומזון, כדי שלא יתפללו על בנה שימות כדי שישחררו. ויש להבין כיצד סברו אמהות הכהנים כי יועיל להם הדבר, וכי די במעט כסות ומזון כדי להשקט את סבלם הגדול של הגולים, אשר היו מנתקים ממשפחתם, מחבריהם ומפונקתם?

פרש רבי זלמן סודוויצקי: צדקניות אלו ידעו כי תפלה הנאמרת מתוך עני ומחסור מתקבלת יותר מתפלה הנאמרת מתוך עשר והרחבת הידע. לפיכך ספקו להם כסות ומזון, כדי שתפלתם לא תאמר מתוך מחסור.

'אגנים לתורה'

מגלה ונחפה ג יב.

את הקשר שבין שנותיו של אהרן למנן 'הללוי-ה' הנאמרות בהלל פרש רבי יהודה גרוס שלי"ט א:

ששה עשר מתוך שמונה עשר ה'מים המיוחדים שבהם גומרים את ההלל, נתקנו בזכות אהרן ובניו; שמונת ימי הסכות שנתקנו לזכר ענני הכבוד שנתנו בזכות אהרן (תשני ט א), ושמונת ימי החנפה שנתקנו לזכר הנס שנעשה על ידי הכהנים החשמונאים. לפיכך תקנו לומר בהלל 'הללוי-ה' כמנן שנותיו של אהרן.

צ"ל ציון

רזי אמונים

מרכזי אמן בפרשה

'אמן' - מסכות ולא רך השנה כלה

"ויסעו מסכת ויחנו באמת" (ג יג)

'סכה' בגימטריה 'אמן', ו'אתם' אותיות 'אמת' שאו משמעות תבת 'אמן'. בחג הסכות, ביושבו בצלא דמהימנותא, צריך האדם לחזק את האמונה בלב, כדי שגם 'בנסועו מסכות' תהיה האמונה חזקה בלב. וכיצד יעשה זאת? בהקפדתו על ענית 'אמן' שהיא סמל האמונה.

'תולדות יצחק'

ברכה על מצות ארץ ישראל

"והורשתם את הארץ וישבתם בה פי לכם נתתי את הארץ לרשת אתה" (ג יג)

"זו מצות עשה היא, צוה אותם שישבו בארץ וירשו אותה, כי הוא נתנה להם, ולא יאסו בנחלת ה'. ואלו יעלה על דעתם ללכת ולכבש ארץ שנער או ארץ אשר זולתו ולהתישב שם, יעברו על מצות ה'" (מב"ם).

לדברי הרמב"ן שישבת ארץ ישראל היא מצות עשה, יש להבין מפני מה יושבי ארץ ישראל אינם מברכים על ישיבתם בה?

רבי חיים שרנא פייבל פראנק רב שכונת 'מין משה' בירושלים, חדש כי בך שאנו מודים בברכת המזון: "על שנהלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה... ברוך אתה ה' על הארץ ועל המזון", יוצאים אנו ידי חובת ברכה זו. ואכן על יושבי ארץ ישראל לשים לבם לכוון לצאת ידי חובת ברכת מצות ישוב ארץ ישראל בברכה זו.

באופן אחר תנ"ך זאת רבי ירחם זאב צ'כוביץ, על פי הכלל שקבע רבנו בחיי (בפסוק טו לח) שאין מברכים ברכת המצוות על מצוה שהשכל הישר מחיב לקיימה והיינו

מאה פעמים!!!

"האר"י הקדוש היה עונה אמן אחר המברכים ברכות השחר בבית המדרש, אפילו היו מאה היה עונה אמן אחריהם. ואפילו באמצע פסוקי דזמרה."

'שערי תשובה' שם ו ה

‘בהיכלו של מלך’ (ו)

קביעות מקום לתפלה (הקטן)

הקביעות מחזקות את הדבקות הראשונים הגדירו את משמעות קביעות המקום לתפלה: "שהולך בכל יום לבית הכנסת אחד ואינו הולך פעם בזה ופעם בזה" (ארוחת חיים [מלוניל] תפלה אות א). וכן באר זאת הרשב"א (תדשי אגדות ברכות ו א): המתפלל במקום קבוע, קל לו יותר להתמיד בתפלה, מתוך קביעותו והרגלו, ובכך שתפלתו נאמרות בקביעות וזלל רפיון, גדלה סגולתו להתקבל. אך מי שאינו מתפלל במקום קבוע, עומד על מנתרה מלהתפלל, מתוך אהב ונצלת שאוהזים בו כשאינו מצליח למצא מקום ראוי וכיצא בזה.

עוד כתב הר"ף (על עין עשבי ברכות ו א), כי מי שמתפלל בכל מקום שמוצא, מרצה הוא כי תפלתו נחשבת בעיניו כדבר שבשגרה וכמשא כבד שאותו הוא מבקש לפרק במקום הראשון שמוצא. אך מי שמקפיד להתפלל במקום קבוע, אות היא כי מרגיש שכל תפלה היא הזדמנות מחדשת לבקש רחמים ולהפיל תחנונים לפני ה', ושל כל הוא מחדש תמיד אלומוקם במקום קבוע ומסדר.

יתר על כן כתב המהר"ל (תנחומים עולם נתיב הצדקה פי"ד), כי בעבודת ה' הנעשית בדרך מקרה, אינה מביאה את האדם לתפלה שלשמה היא נעשית, הינו לדבקות מחלטת בו יתברך. ש'הלא דבקות' המסתלק קביעות, להפך מ'מקרה' המסתמל עראיית. לכן הזהירו את האדם שיבקע מקום לתפלתו, כי רק בכך יוכל להגיע לשלמות המבקשת, כלומר: להדבק בו יתברך ולצבא.

המתפלל ולא יענה יחזר ויתפלל

ב'בית אלקים' למב"ט (תפלה פי"ה) דרשן מן ש'נצטו לתפלתו' ולא לתפלה, שיש שבח מיוחד למתפלל וחזרו ומתפלל על אותו הדבר, כאשר הוא עושה זאת באותו המקום שהתפלל קודם, ודבר זה אף מהרה סבה למקבלת תפלתו. יתר על כן, כתב המב"ט, כי אף אם לא יתפלל שוב באותו המקום, אלא רק יראה עצמו שם בשנית, יכול הדבר לגרם לדבר שיגיע. פדגמת המב"ט דבר מלאך בשר ודם, וחזרו לאחזר מן לאותו מקום שבשם, שבכך מתעורר המלאך לזכרו ולמלא חפצו.

הגה"צ רבי שלמה זלמן ארנר, ויתעשר.

משאמלו דרש על כך את דברי הגמרא שבהם פתחנו את מאמרנו: "כל הקובע מקום לתפלתו" - הינו שמשפטי להתפלל אף כשנראה כי תפלתו נותרת קבועה במקומה ואינה מתקבלת למעלה, "אלקי אברהם בעירו" - כי כפי שתפלתו של אברהם אבינו עשתה פרות ולבסוף, בקב שמוט בן אחיו יצאה רוח המואביה אשר מפנה נולד דוד המלך עליו השלום, כך גם תפלתו עתידה להענות (אבי הקוסם, אבו העיר אות ב, וראה פרי צדיק [לבי צדוק הפה"ח] ורא).

משל ידוע הובא על כך בשם כותבי האר"י, למלך הצר על עיר ומבוקש לבקע פתח בחומתה כדי שיוכל לכבושה; אם טפש הוא יורה בותתקויו בכל פעם על נקדה אחרת בחומה ובכך יכלה את זמנו לריק. אך אם הוא חכם, יתמקד בנקדה אחת ויורה עליה פעם אחר פעם, עד שלבסוף יוצר שם פתח שדרכו יוכל להפנס לעיר.

כך לענינו, מיום שחרב בית המקדש מפסקה חומה של ברזל של משטינים ומקטרגים המבקשים להפריד בינינו לשמים (ברכות לב א). המבקש לבקע פתח בחומה זו, עצתו היא שיבקע מקום לתפלתו, וככל שיבנה להתפלל באותו מקום, כך תגדל סגולת תפלתו לגבר על המשטינים ולבסוף תתקבל (ספר הפו ודרד משה' ליום ט).

העני שומר על מקום קבוע

נסים בדברי בעל ספר הגן וה' דרך משה' (ליום ט) שלא לחנם כנו חכמים את הקובע מקום לתפלתו: 'חסיד' וענו, משום ש'כדי לקבוע מקום בכל יום לתפלה, מבלי שאיש יתפס את מקומו, יכול האדם לנקוט שתי אפשרויות: א. לנהוג כחסידים הראשונים שהיו שוהין שעה אחת קודם תפלתם (ברכות ב), ואז איש לא ידענונו. ב. להתנהג בענייה ולקבוע את מקומו בשפולי בית הכנסת - שם מקום שאין עליו קופצים, ומתוך כך יוכל לקבוע לתפלתו תמיד מבלי שיתפס על ידי אחרים.

כעין זה פרש ב'בו יהודע' (ברכות ו א) שהקובע מקום לתפלתו נקרא ענו לפי שבדרך כלל האדם משנה מקומו לפי גדלותו. אולם 'הקובע מקום לתפלתו' מעיד בכך על ענוותנותו, שתבמקום שבו ישב בהיותו ילד או עני, שם הוא יושב כל ימיו, אפילו לאחר שיגדל והגה"צ רבי שלמה זלמן ארנר, ויתעשר.

מעשה אמונים

ספור שבועי על אמן ותפלה

משפט שהכרע בברכה אחת

רבי יענקל, אברך ירושלמי נכבד בעל משפחה ברוכה, בלי עין הרע, לא חלם לרגע שאי פעם ימצא את עצמו בסיטואציה מזוהה שכזו, כשהוא יושב על ספסל הנאשמים בבית המשפט, כנאשם מרכזי בפרשיה משפטית חמורה, ובידו הקפוצה הוא אוחז... סכריה קטנה ומתקה.

הספור התחיל כשנה קודם לכן. שלא באשמתו נקלע רבי יענקל לתוך פרשיה משפטית סבוכה, יחד עם עוד כמה אנשים. חלקו בפרשיה היה בתחלה שולי למדי, אלא שבנגוד ליתר השתפים בפרשיה, בהיותו נעדר אמצעים, לא עלה בידו לשכר מלכתחלה עורך דין טוב שייתמודד עם טענות התביעה. וכן התגלגלו הדברים עד שלבסוף הפך להיות הנאשם המרכזי בפרשיה. הגיעו הדברים עד כדי כך שהתביעה דרשה מבית המשפט להטיל עליו ענש מאסר כבד וממושך.

רק לאחר שהסתבכו הדברים כל כך, פנה ר' יענקל ליועצתם של חבריו. הללו התניחו בכל מאוהם לעוזרו, אולם נראה היה כי הסכונים קלושים. בזמן הרב שעמד לרשותה, הספיקה התביעה להכין כתב אשום ארוך ופתלתל, שהיה מבסס על מאות עדויות ומסמכים. אף עורכי הדין הטובים ששכרו לו חבריו בטוב לבס לא הגליחו לעמד מול העדויות הברורות. נראה היה כי סכינו של ר' יענקל להציל לחלוטין מפאסר קלושים ביותר, וכי כל מה שנותר לו לעשות הוא רק להתמסך על גבה הענש.

בבקר שבמהלכו אמור היה להנתן גזר הדין, נכנס רבי יענקל בברכיה יעקב פישר וצוקל, ראב"ד הקדה החרדית ורבה של שכונת יצרון משה. במר לבו תנה הוא בפני הגאון את מצוקתו הקשה. הוא ספר על המתח הרב שהוא ומשפחתו שרויים בו מיום החל המשפט ועד היום, ובקש את עצתו וברכתו של הרב.

רבי ישראל יעקב הקשיב בסבלנות למצוקתו של האברך והשתתף בצערו. הוא הרעף עליו טללי נחם, ברוח בחם רב, ואחר פתח את מורת שחוקו, הוציא משם סכריה אדמה קטנה והגיש לו. ר' יענקל נטל את הסכריה במבוכה קשפניו שפדורות אי הבנה, ורבי ישראל יעקב מהר לאחז בידו ולהסביר לו:

"קח את הסכריה וטמן אותה בכיסך. בהגיע שעת משפטך, עם הנס השופט לאלום בית המשפט, טל את הסכריה בידך, ותוף התעלמות מחלטת מכל הקורה סביבך, ברוך עליה עם כל הכונה: 'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהלל נהיה בדברך'."

חשוב מאד שפשתאמר 'שהכל' תכנו את הפנה הפשוטה והבסיסית: שהכל - ללא יוצא מן הכלל - נהיה בדברו של מלך המלכים! הכל משמעונו: 'הכל!'; מה שיגור השופט, האפן שבו תתמודד עם הפסק, הקנס שאולי יטל עליי... - הכל נהיה בדבר ה' ויהי רצון שבזכות האמונה התמימה שמתאמין בו ישפיע עליך הקדוש ברוך הוא שפע ברכה והצלחה."

מרגע זה ואילך התמקד מידענו אך ורק בסכריה הקטנה שבכיסו. הוא התעלם מכל העצות הרבות שקבל עד עתה מיידייו ומחבריו, והתמקד אך ורק בסכריה. כלומר: בברכה שעתידה היה לברך עליה.

בשעות הבאות הוא חשב שוב ושוב על הסבר הפשוט שאמר לו רבי ישראל יעקב, בנגונו המיוחד: "שהכל - הכל הכל - נהיה בדברו! אין עוד מלבדו."

בהגיע שעת המשפט הושב ר' יענקל על ספסל הנאשמים. עורכי הדין שישבו לצדו נסו ליעץ לו אי אלו עצות, אולם אגינו כמעט ולא הקשיבו להם. הוא היה שרוי בדבקות וברכה, מכון את כל מחשבתו למלים 'שהכל נהיה בדברו'.

כשעת הפשיה החזירה אותו למציאות. "בית המשפט" - הכריז הפרוץ, השופט נכנס לאלום והכל נעמדו במקומותיהם. שקט מופתי שרר באולם, אולם ר' יענקל לא נמו לשקט בלבבל אותו. עיניו היו עצומות

ברוכו כשהוא הוציא את הסכריה מכיסו וברך לאט, ברכו ובכונה:

"ברוך אתה ה' - אדון הכל היה הווה ויהיה, 'אלוקינו' - תקיף ועלה הוללת ומבטל ובעל הכחות כלם, 'ש-ה-כ-ל-ג-ה-י-ה-ב-ד-ב-ר-ו'!"

השופט נתן בו מבט חמור. כמה מהנוכחים באולם נעצו בו עינים זועמות, וכמה מהם ענו 'אמן', אולם ר' יענקל התעלם מהכל. הוא מצץ את הסכריה בתחושת אשר. מעולם לא ברוך בכונה כה רבה.

המשפט החל. התובע החל להקריא את סעיפי האשום, ולבסוף כנס: "התביעה מבקשת להטיל על הנאשם שתיים: התובע, אולם לשונו שהיתה מגמגמת במקצת ומשכנעת, טענותיו מבססות וסודרות, והכל צפו לראות כיצד יתמודד עמן הסגור."

או אז עלה הסגור והחל לומר את דברו. הוא הרצה בלשונו מלמדת את טענותיו הנגדיות, כאשר הוא מנסה בתוך דבריו להפחית מחשיבותן של העדויות והראיות שהציג התובע, אולם לשונו שהיתה מגמגמת במקצת הסגינה כי אין הוא אינו משכנע בצדקת דבריו.

אף בסיום דבריו, הוא לא העז לבקש על בטול מחלט של הענש, כי אם להפחיתו לשנתים.

שקט השתרר באולם המשפט. הכל היו דרוכים לשמע את הכרעת דינם של השופטים. הללו הסתודדו ביניהם ארכות, נראה כי ויכוח עז נישב ביניהם; היבדן כי משהו דרמטי עומד להתחולל! לבסוף הכריז השופטים על הפסקה בת חצי שעה לצורך התעצות.

מרבית הנוכחים יצאו אל מסדרון אולם המשפט, אולם רבי יענקל מידענו נותר עומד במקומו, מרכז לחלוטין בעצמו, כשכפוחו הוא אינו פוסק לרגע מלכתו, עם כל העצמה - "שהכל נהיה בדברך".

שלושים דקות חלפו עליו נצנח. ולבסוף שבו השופטים לאלום. יושב ראש ההרכב פתח את דבריו בטון רשמי וסכם את הכרעת הדין בכמה משפטים:

"מכתב האשום התרשמו, אני וחברי, כי המעשים שתארנו בו הנם אכן חמורים ביותר. אולם בהמשך, שכאשר בחנו את העדויות שהגנו בתמי, נוכחנו בסתירות חמורות ומהותיות בעדותו של העד המרכזי. אי לכך, החלטנו ברב דעות לזכות את הנאשם מחמת הספק."

השופטים קמו ממקומם, מתעלמים לחלוטין מההלם שהותירה הכרעת דינם.

התובע נסה בתחלה לערער ולבקש דיון חוזר, אולם מבט חמור שנתן בו אחד השופטים הבהיר לו כי סכניו לשנות את ההחלטה אפסיים.

היה זה נס גלוי! גם שמימי ומפלא. לא היתה כל אפשרות אחרת להסביר זאת.

רבי יענקל יצא מבית המשפט בצעדים מתרוננים. על סוף מה מתק הוא לא חלם אף בחלומותיו הודים ביותר. הוא הביט בשמש האורחת, בצפורים המציצות ובעולם הנוהג כמנהגו ועיניו לא שבעו. רק לפני זמן לא רב היה סבור כי את השנים הבאות יאלץ לבלות בין כתלי בית הפלא, הרחם מכל אלו, והנה, נס גלוי. זכוי מחלט.

מיד עם שובו פנה לעבר ביתו של השליח הטוב, הגאון רבי ישראל יעקב פישר, כדי לספר לו על הנס הגדול ולהודות לו על עצתו. רבי ישראל יעקב שמח מאד בשמחתו ואמר לו:

"הנה ראית, ר' יענקל, מה גדול כחה של ברכת 'שהכל' אחת. השתדל כי הברכה הזו לא תהיה יחד פעמית, וכי החאק לא יחדל בברכה זו בלבד. הבטח נא לעצמך כי מיום זה ואילך תקפיד לברך את כל הברכות בכונה! ובכך בנדיא תזכה להמשך סענמא דשמאי ולהצלחה בכל מעשי ידך."

דורש טוב' ספוט עמי תקנו

אלֶזְנֹת

לְעֵלְמָן עֶבֶת

פֶּרֶת אֶסְאִי

כס"ז, ע"יו"י

אומר כה כלפי כל יהודי. כל יהודי, ואפלו פשוט שבפשוטים, גם הוא פלאי פלאים. כל יהודי חשוב לפני הקב"ה כיהלום נוצץ, ואם כן צריכים לעשות את כל המאמצים כדי להצילו ולהעלותו לאיגרא רמא. והיה ואם לא רואים בו מאומה, אין זה אומר כי אין בו מעלה, צריך להיות 'מבין' בכל יהודי... (בית רבי)

אהב את המלאכה ושנא את הרבנות ראשי אבות לבני ישראל (לו, א).

גאון מפלג ובקי עצום בכל מכמני התורה, היה הגאון רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זצוק"ל, המהרש"ם מברעז'אן. ואולם, על אף גאונותו העצומה סרב בכל תקף לקבל על עצמו את הרבנות, על אף שעטרת הרבנות הלמה אותו ביותר, באמרו כי המלאכה אהובה עליו יותר, שכן אמרו חז"ל אהב את המלאכה ושנא את הרבנות.

גם כשנסו לדבר עמו אודות משרה רבנית היה דוחה זאת מכל וכל, כשהוא דורש מהמציעים לבל לשוחח עמו כלל בנושא זה, כיון שאינו חפץ לעשות את התורה כקרדם לחפור בה. ולא עוד, היה מוסיף ואומר כי רב צריך תמיד לעמד על משמרת הקודש, בבחינת ומשמרתם של בני העיר על ידי הרב. אבל הוא, אין לו כח לשמר כל אחד ואחד. די לו באם הוא שומר את עצמו.

כאשר שמעה אמו הרבנית, כי בנה מסרב להתעטר בכתר הרבנות, זלגו עיניה דמעות מתוך

"צריך להיות 'מבין' כדי לראות ביהלומים" ושפטו העדה... והצילו העדה... (לה, כד-כה)

דרכו של הרה"ק האדמו"ר רבי שלום דובער מליובאוויטש ז"ע הייתה לקרב כל נפש יהודית, ואפלו יהודים פשוטים היו זוכים אצלו לאזן קשבת. והיה לבו רח פקנה לסייע ולעזור לכל אחד כפי יכולתו בגשמיות וברוחניות.

בין החסידים שהסתופפו בצלו של הרבי, נמנה החסיד המפלג ר' מוניא מוסינזון שהיה גביר גדול וסחר במסחר של יהלומים. פעם ישב ר' מוניא במחצת הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש, ושמע כיצד הרבי משבח ומפאר אי אלו אנשים פשוטים על תמימותם. נפנה החסיד ר' מוניא אל הרבי ושאל: וכי למה הרבי "עושה ענין" מאנשים אלו? במה הם חשובים כל כך? והרי ברבים מהם יש אי אלו חסרונות? השיבו הרבי: "יש בהם מעלות רבות, והם מלאים מעלות פרמון". נענה ר' מוניא ואמר: מה אעשה, אבל אני איני רואה בהם כל מעלה שהיא...

לאחר מכן שאלו הרבי הרש"ב האם הביא עמו יהלומים. השיב החסיד בחיוב, והוציא מחיקו רפידה ובה יהלומים נוצצים. הצביע על אבן אחת ואמר: "אבן זו היא פלאי פלאים". אמר לו הרבי הרש"ב: "אתה רואה בה פלאי פלאים, אבל אני איני רואה בה כלום... שום מעלה שהיא". נענה ר' מוניא ואמר: "צריך להיות 'מבין' כדי לראות ביהלומים". נענה הרבי הרש"ב ואמר לו מיניה וביה: "ואני

“האמנם ראוי אני לישוב על כס הרבנות בעיר קראקא המעטירה?”

ראשי אבות לבני ישראל (לו, א).

פעם נסע הגאון רבי יואל סירקיס זצוק”ל, רבנו הב”ח, רבה של קראקא לעיר אחרת לצורך ענין מסוים. בבואו לאותה עיר, נהג כנהוג אצל כל הרבנים, והלך לבקר את הרב דמתא. הוא נכנס עמו לשוחח בפלפולא דאורייתא. אבל עד מהרה הבחין כי אותו רב אין כחו גדול כלל בעניני תורה ובפסקי הלכה.

נפנה רבנו הב”ח ואמר לו: “כבוד הרב. נראה לי שמן הראוי כי נתחלף שנינו במשרות שלנו. כבודו יבוא לכהן פאר בעיר שלי, קראקא, ואלו אני אבוא לעיר זו לכהן כאן ולישב כאן על כס הרבנות”.

אותו רב, שכהן כמובן בעירה קטנה, נתרחב לבו לשמע הדברים ונתמלא בגאווה יתרה. “האמנם באמת כך סבור כבוד הרב?” שאל את רבנו הב”ח. “האמנם ראוי אני לישוב על כס הרבנות בעיר קראקא המעטירה?”

נענה ואמר לו הב”ח: “אמנם כן. שכן, בעיר שלי, קראקא, כל העדה כלם קדושים. מצויים בה תלמידי חכמים מפלגים, רבנים, דינים ופוסקי הלכה לרב, ולכן אפשר לסמוך עליהם בכל עניני ההלכה והפסיקה, כיון שהם באמת יודעים לדון ולהורות. לפיכך, כל רב שהוא, ואפלו מי שאין כחו גדול כלל בתורה, יכול לשבת שם על כס הרבנות, שכן אפלו באם הוא לא ידע, הרי כבר יהיה מי שיודע לפסק את ההלכות, ולכן ‘רב לכם’, גם אתם יכולים לישוב שם כרב. אבל כאן, בעירה הזאת, הרי אין תלמידי חכמים מצויים, ואם כן מן הראוי כי כאן ישב על כסא הרבנות רב שיודע ומבין לפסק הלכות...”

(עיר הצדק)

אשר ושמחה עצומה, באמרה “האם זו תורה וזו שכרה, כי בני ישתמש בכתר של רבנות אשר מקברת את בעליה? אוי לי ואבוי לי באם בני אשר גדלתיו ורוממתיו ישתמש בכתר הרבנות שהוא למורת רוחי”.

כך עסק המהרש”ם מברעז’אן שנים מספר במסחר, שכן חפץ היה להנות מיגיע כפיו, וכל ימיו הצטער על שנאלץ היה לשמש כרב. ואף לעת זקנתו, כאשר כבר כהן כרב ואב”ד בברעז’אן, אמר כמה פעמים: “הלואי יעזר לי השי”ת ויהיו לי כמה אלפים רובל, כדי שאוכל לפרנס את עצמי אפלו במדה של פת במלח ומים במשורה, ואז אעזב את הרבנות ואעלה לארץ הקדש, שם אוכל לישוב על אדני התורה ללא טרדות, שכן, אינני יכול לשאת את המשא שהטילו עלי לכהן כרב”.

ואולם, לבסוף נאלץ לקבל על עצמו את על הרבנות, וזאת מפני מעשה שהיה. בשנת תרכ”ו התלקחה מלחמה בין אוסטריה לגרמניה, אז היו צריכים לפשתן רב עבור אנשי הצבא. בשל כך שלח המהרש”ם מבית מסחרו את הפשתן, אלא שמסלת הרכבת התקלקלה, הרכבת נותרה לעמד בקראקא, ועד שתקן הדבר נעשה שלום בין המדינות, ומחיר הפשתן ירד וההפסד היה עצום.

גם אביו רבי משה הפסיד אז במסחרו הון רב, ובשל כך נותר המהרש”ם בערום וחסר כל. אז, כדי שיוכל לפרנס את בני ביתו, הצרו לקבל עליו את על הרבנות בעל כרחו. וכי אז התבטא על עצמו בבדיחותא: אינני יודע האם אני ‘שומר חנם’ (דהינו ללא משכורת מהקהלה) או שמא ‘שומר שכר’ (עם משכורת). ימים יגידו ויזכירו במה דברים אמורים...” (דובר שלום)

חידון אִצְנוֹת - נושא פרסים
תאריך פטירתו של מי, הוא תאריך הפטירה היחיד שמצוין בתורה?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי”ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת “עוז והדר”. את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

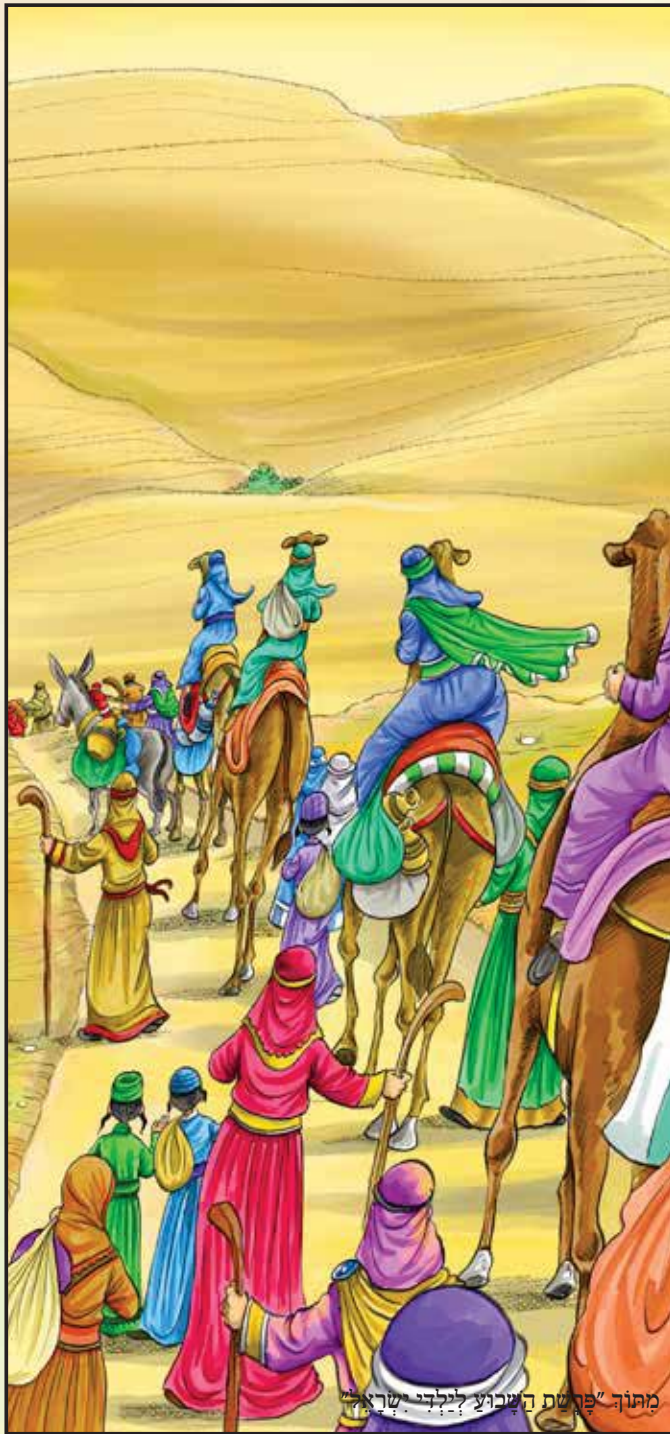
למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין “עבור חידון לנוער”.

בס"ד תשע"ט
< נא לא לקרוא בשעת התפילה >

מתוך "פרישת השבוע לילדי ישראל"

**"וַיֵּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶס וַיְחִנוּ בְּסֹכֶת"
(לג, ה)**

בפסוק זה נרמזות התקופות שעברו על עם ישראל עד לבנין בית המקדש, וכיצד?

"רעמסס" - בגימטריא 430, רמז ל-430 השנים שחלפו מברית בין הבתרים עד יציאת מצרים.

"סכת" - רמז לבית המקדש, בגימטריא 480, כנגד 480 השנים שחלפו מיציאת מצרים, עד להקמתו של בית המקדש הראשון.

(דברי תורה)

**"אלה חסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"
(לג, א)**

מדוע אומרת התורה "אשר יצאו מארץ מצרים", ולא "אשר נסעו לארץ ישראל" - שהרי זו מטרת המסעות?

התשובה לכך היא, שמטרת המסעות במדבר לא הייתה רק כדי להגיע לארץ ישראל, אלא גם כדי להמשיך ולהתרחק מטמאת מצרים עוד ועוד. בכל אחד מהמסעות יצאו בני ישראל "מארץ מצרים" - התרחקו מטמאת מצרים והתקרבו לקדשת ארץ ישראל. כל מסע הנה יציאה חדשה ממצרים, ולכן מדגיש הפסוק: "מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים".

(מלבי"ם)

**"ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ד'
ואלה מסעיהם למוצאיהם" (לג, ב)**

מפני מה כתוב בתחלת הפסוק "מוצאיהם למסעיהם", ובסוף הפסוק נכתב בסדר הפוך: "מסעיהם למוצאיהם"?

משל לאדם שהתאלמן מאשתו הראשונה, ונשא אשה נוספת. בן היה לו מן האשה הראשונה, והתקשה מאד להתרגל לנוחיותה של האם החורגת, וסבל מכה מאד. חשב האב: "לא ירחק היום, ובני ינשא ויעבר לגור בעיר אחרת. אז לא יסבל מאמו החורגת, והכל יבוא על מקומו בשלום!"

לימים גדל הנער, והצעה עבורו פלה ממשפחה חשובה ומכבדת. שמח האב שמחה גדולה, הזמין כרפרה, ויחד עם בנו יצאו אל הדרך.

בעודם נוסעים, שאל הבן את העגלון: "סלח לי, התוכל לומר לי כמה התרחקנו כבר מן העיר?"

ואלו האב חקר את העגלון: "אמר נא לי, כמה הרה נותרה לנו עד שנגיע אל מחוז חפצנו?"

בשמעו זאת, פנה הבן אל אביו ושאל: "אבא, מדוע שאלותינו הפוכות זו מזו? אני התענינתי במרחק מעיר מוצאנו, ואלו אתה חפץ לדעת את המרחק אל עירה של הפלה!"

ענה האב בתבונה: "כל אחד שאל את השאלה הנוגעת למטרתו בנסיעה. אתה חפץ להתרחק מן האם החורגת, ואלו אני שידע בטיבה של הפלה ומשפחתה, חפץ ושמח להתקרב ולהגיע אל מחוז חפצנו..."

בהליכתם במדבר, דומים היו בני ישראל לבן. כל חפצם הוא להתרחק משעבוד מצרים, מן המקום שממנו יצאו, לפיכך הם מנו את "מסעיהם" לפי "מוצאיהם" ארץ מצרים.

אולם משה רבנו, שכבר השיג וידע את גדל מעלתה של ארץ ישראל, חפץ להתקרב ולהגיע אליה, ולכן כתב את "מוצאיהם למסעיהם" - כמה מסעות נותרו להם כדי לזכות להגיע לארץ המבטחת.

(המגיד מודבנא)

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי חיים עוזר ב"ר דוד שלמה גרודזינסקי <
יום שלישי ה' אב (ת"ש)>

ביתו רחב הידים של רבי חיים עוזר היה נראה כמו מקום צבורי. רב שעות היממה נכנסו ובאו בו אנשים רבים אשר נזקקו לעזרתו. היו אלו עניים שבאו לבקש צדקה, או חולים שהגיעו לקבל ברכה, סוחרים שבאו ללוות כספים מהגמ"ח הגדול שפעל בתוככי הבית, ורבני ערים לצד עסקני צבור ונגבאי קהלות אשר הגיעו לטל מפיו של גדול הדור עצה טובה והכונה נכונה.

ורבי חיים עוזר, לבו פתוח כאולם ועינו פקוחה לרוחה. עובר הוא פל העת בין חדרי הבית, מודא שכל הפונים מקבלים מענה, כולל החלשים והבישנים שבהם. וכמו אותה ילדה קטנה, פרידל'ה שמה, אשר הגיעה מברנוביץ לוילנה לבדה. פרידל'ה זו סבלה ממחלה מסתורית אשר מנעה ממנה לגדול ולהתפתח כראוי. מאז היותה תינתק קטנה היתה חלושה וחורת, תאבונה מועט ועצמותיה דואבות. הרופא המקומי בברנוביץ המליץ להוריה לשולחה לעיר הגדולה ווילנה, שם יש בית חולים גדול ומשכלל, ורופאים ידועי שם.

אך הוריה של פרידל'ה עניים ודלים. בקשי רב הצליחו לאסוף כסף לנסיעה, וסכום כסף זה יספיק אך ורק לנסיעתה של פרידל'ה לבדה.

"פיצד אוכל לנסע לבדי לוילנה הגדולה? מי יעזר לי, ומנין יהיה לי כסף לשלם לרופאים?" בכתה פרידה ביאוש.

"בווילנא גר גדול הדור רבי חיים עוזר, נסה אביה להרגיעה, תפני אליו - הוא מסייע לכל פונה, בודאי יעזר גם לך."

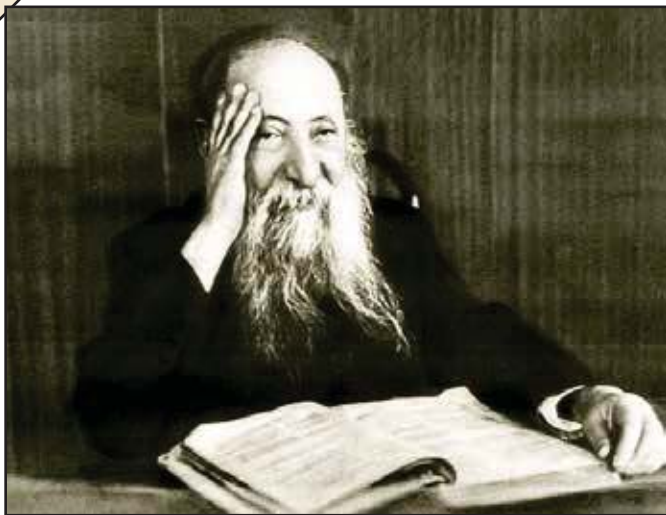
ועתה עומדת היא בפתח ביתו של רבי חיים עוזר כשבקומתה הקטנה נראית אך בקשי בכל ההמלה הרוחשת בתוככי הבית.

באותה שעה ישב רבי חיים עוזר עם קבוצת עסקנים נכבדים שנכנסו להתעץ עמו בענינים העומדים על הפרק. והנה רואה הצדיק את פרידל'ה הקטנה נכנסת אל הבית בצעדים מהוססים. "סלחו נא לי, תכף אשוב" הוא אומר לעסקנים, וממהר לעבר פרידלה.

"מה לך בתי, במה אוכל לעזר לך?" שאל בקול רך,

בקול רועד שחה פרידל'ה בפניו את סבת בואה לוילנה.

רבי חיים עוזר לא התמהמה. הוא נטל את מעילו העליון ויצא עם פרידה לבית החולים, שם דבר בעצמו עם טובי הרופאים. הוא שלם מכיסו את שכרם ככל הנדרש, ובקש מהם להעניק לה את הטפול הטוב ביותר.

עד מה הפתעה פרידה כאשר ביום המחרת הופיע שוב רבי חיים עוזר בבית החולים. הוא התענין בשלומה ואף הביא לה עוגות וממתקים כדי לשמחה.

במשך מספר פעמים הוסיף לבקרה, וכשהחלימה העניק לה סכום כסף נאה עבור הוריה המחפשים לה בברנוביץ.

רבי חיים עוזר הקים עשרות תלמודי תורה וישיבות בכל רחבי ליטא, ובווילנא הקים "כולל" גדול ובית יתומים.

מזודתו היתה פרוסה בכל רחבי אירופה. לעתים קרובות שלח ליהודי רוסיה העניים והנרדפים חבילות מזון ובגדים. בזכות פעילותו הנמרצת זכו יהודים רבים שהתגוררו במקומות נידחים למצות כשרות לפסח וזין לארבע כוסות. בכל מפעליו החשובים הללו היה רבי חיים עוזר ומסייע בעצמו במלאכת החסד. ממין מצרכים, ממלא ארגזים וקושר בחבלים.

גאון עצום וגדול בתורה היה רבי חיים עוזר. את חדושי תורתו הוציא לאור בספריו הנודעים "שו"ת אחיעזר", ובכל יום היה נותן מענה לשאלות הלכתיות סבוכות אשר הגיעו לשלחנו מפל רחבי העולם היהודי. גם סוגיות צבוריות היו מגיעות להכרעתו, והוא זה שהנהיג את הדור בשנים הקשות שלפני פרוץ מלחמת העולם השנייה.

בה' באב שנת ת"ש נפטר רבי חיים עוזר ונטמן בבית הקברות בווילנה. רבבות יהודים השתתפו בהלוויתו, והפל חשו כי אבדו אבא רחמן, מסור ודואג.

"ואם יצא יצא הרוצח את גבול עיר מקלטו... ורוצח גאל הדם את הרצח" (לה, כו- כז)

באיזה מרחק מעיר המקלט יכול גואל הדם לרצח את הרוצח?
חז"ל דרשו על המלים "ואם יצא יצא" - שאפלו אם יצא הרוצח פסיעה קטנה מעיר המקלט, שוב איננו מוגן, וגואל הדם יכול לתפסו ולהרגו.

איזה לקח מוסרי נתן ללמד מכך?

בפסיעה קטנה יכול אדם לגזר את דינו למות, ומדה טובה מרבה ממדת פרענות - בפסיעה קטנה שפוסע היהודי לקראת ד' תפורה, יכול להביא על עצמו חיי נצח. (אמרי אמת)

השנה מספרת לי בין המצרים

מה קרה ב-3 השבועות לפני 2000 שנה בשפה קלה, מענינת ומשקת את הלב.

נתן לקבל גם באידיש וגם באנגלית בחגיות הספרים ובמספר הנ"ל

הילאי 4 ומעלה

לתגובות והערות: שליח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִיטַת הַשָּׁבֶת: 19:16

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:16

ר"ת: 20:49

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 412 2.8.2019 - א' מנחם אב תשע"ט

זו השנה לה' צדיקים יבואו בו

פְּרִישַׁת - בְּמִסְעֵי

הרב גדעון ראובן שליט"א - אלה מסעי בני ישראל (לג,א)

התורה מספרת לנו את כל מסעות עם ישראל שעברו מיציאתם ממצרים. כאשר עמוד הענן היה שוכב במקומו - העם ידע שצריך לחנות, אך כאשר עמוד הענן נעמד ומתנשא לפני הארון - ידעו עם ישראל שצריך להתחיל ללכת. הקב"ה תמיד זוכר זאת לעם ישראל והנביא אומר "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך... לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" ומדוע הקב"ה כל כך מחשיב זאת?

מכיוון שהיה כאן קושי מעל הטבע - עם ישראל יוצא אל מסע ארוך ללא לחם ומים, ילדים נשים וטף מנער ועד זקן ואינם יודעים מה ילד יום. ובכל זאת בוטחים בו יתברך!..

סיפר ר' אליהו לופיאן זצ"ל - בדורות הקודמים היו עלילות דם כנגד היהודים (ששוחטים גוי בשביל עשיית מצות לפסח) בעיר אחת מצאו בערב פסח פגר של גוי בחצר של יהודי, נהיה מכך רעש גדול והגויים צעקו לטבוח ביהודים ולהרגם... אמר מושל העיר להמון העם "מי אמר שהיהודים הרגוהו? אולי דווקא הגויים הרגוהו בשביל לומר שהיהודים צריכים דם?", אמרו לו "הרי המת נמצא כאן לפנינו בחצר של היהודי".

השיב להם המושל "אולי אחד מהגויים הביא אותו לכאן?", שאלו את המושל "איך נדע, הרי ודאי אי אפשר לעבור על כך לסדר היום. העולם אינו הפקר?", אמר להם המושל "יש לי דרך לברר זאת, נביא כלב שיריח את הפגר והוא ילך לפי הפסיעות.

אם הפסיעות הגיעו מתוך הבית, הוא ילך אל הבית פנימה ואז נגרש את כל היהודים ואת המשפחה נהרוג. ואם הפסיעות הם מבחוץ, הוא ילך החוצה ואין ידם של היהודים בהריגה זו של הנער הגוי"... היהודים ששמעו שהכלב הוא עתיד להיות השופט והפוסק שלהם, החלו בתעניות, תפילות ובכיות לפני בורא עולם שייתן לכלב שכל לצאת החוצה--לאחר שהביאו את הכלב למקום האירוע, הביאו את המושל בשביל שיהיה נוכח במקום בעת גזר הדין, הכמרים והרבנים היהודים היו נוכחים גם הם. באותו זמן תושבי העיר היהודים התכנסו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות צעקו, בכו והתפללו. הכלב התחיל להריח את הפגר, מריח ומריח ועושה הקפות סביבו.

עיני כולם נעתקות לראות מה יעלה בגורל היהודים, אך הכלב ממשיך בשלו מריח ומריח ועושה הקפות שוב ושוב... עד שבסוף סיים להריח ויצא החוצה! וליהודים הייתה אורה ושמחה... המשיך ר' אליה ושאל "איזה שכר מגיע לו לכלב? כזו זכות גדולה להציל שלושים אלף יהודים מגזירת גרוש, ואף הציל משפחה שלמה מהריגה! בטח תענו לי שלכלב אין עולם הבא ולא מגיע לו כלום... הרי סוף סוף הכלב עשה מעשה נורא?

אלא שלא מגיע לו שכר מכיוון שהוא עשה מעשה טבעי, ככה לימדו אותו, הוא מאולף ללכת אחרי פסיעות... כך הוא היהודי כאשר הוא קם בבוקר נוטל את ידיו, הולך לבית הכנסת, מתפלל ומניח תפילין וכו'... הוא עושה את המצוות כמעשה טבעי ללא מחשבה וכוונה האם יגיע לו שכר? נכון שאין הקב"ה מקפח אף שכר ברייה וה' יתברך ייתן שכר גם על זאת! אך אין זה משתווה כלל וכלל לעושה מצוות בכוונה ובשמחה. ממש הבדל שמים וארץ!

אצל האחד התפילה וברכת המזון זה עבודה, ואילו אצל חברו יכול להיות שזה טבעי ללא מחשבה כלל! "...כאן אנו רואים כאשר אדם עושה מעשה, שיעשה זאת עם כוונה, ולדעת שלא עושים מצוות רק כאשר זה קל לאדם, אלא גם כאשר קשה לו יעשה זאת בשמחה וזה עיקר השכר שהקב"ה ישלם לו על כך! עוד על האדם לדעת שלכל זמן ומצב יש עבודה מיוחדת, והאדם נבחן בכוח עמידתו במצב הקשה ביותר ...

זו הייתה מציאת החן של עם ישראל ביציאתם ממצרים שהלכו אחר ה' במדבר בארץ לא זרועה, ועבדוהו בכל מצב בשעות הקשות ביותר! יהי רצון שנזכה לעבוד את ה' יתברך בכל מצב, ולשמוח שאנו בניו של הקב"ה הדואג לנו שנזכה לעולם הבא!...

וְנִסְ שְׁמַחַת רִצְחָה, מִכֵּה נַפְשׁ בְּשִׁגְגָה (לה,יט)

מורי ורבותי, יש בפרשה אמורידיקער רבינו בחיי. אני מקדים ומדגיש שאנו אומרים את דברי רבינו בחיי. ומדוע אני מקדים? כי אם לא אגיד שרבינו בחיי שואל את השאלה, אתם תתפסו אותי ותזרקו אותי מחוץ לבית המדרש... לכן אני מקדים שוב, כי לא אני השואל השאלה נשאלה על ידי רבינו בחיי. אם יש לכם טענות? לא עלי תלונותיכם... בפרשתנו למדנו, כי הרוצח בשוגג חייב גלות לעיר מקלט, אבל רוצח במזיד חייב מיתה. ואם הרוצח במזיד ובהתראה רוצה לגלות? – אין כזה דבר, מוציאים אותו מעיר מקלט ומביאים אותו לבית הדין, למיתה.

נשאלת השאלה: מדוע? מה ההבדל בין הרוצח בשוגג לרוצח במזיד, הלא סוף כל סוף שניהם עשו את אותו מעשה? בוא נגיד ככה. אחד היה רוצח בשוגג. הלך ביער לחטוב עצים, ונשל הגרזן. הוא לא ידע שיש שם מישהו והוא לא שונא למישהו הזה, הכל בסדר, ואוי, רחמנא ליצלן, הגרזן נפל, העץ נפל – ובן אדם נהרג. הוא קורע את השערות מהראש: "מה עשיתי?!". מצטער מאד. בוכה ומילל: "הרגתי בן אדם!!". בסדר, מבינים ללבנו. אבל למעשה, בוכה ומצטער או לא מצטער, הוא הרג בן אדם.

לוקחים את הנפטר שנרצח בשוגג, מניחים אותו בחדר המתים, להכין את הלוויה. באותו יום, רחמנא ליצלן, במרחק של כמה קילומטרים, היה בן אדם, רוצח. עם עדים, עם התראה, הלך ורצח בן אדם. נו, מה עושים עם הנרצח? שמים אותו גם כן בחדר המתים, על יד הנפטר ההוא. שואל רבינו בחיי: וכי יש הבדל בין שני הנפטרים האלה, שני הנרצחים? זה מת וזה מת, אם כן, מדוע רוצח במזיד נענש במיתה ורוצח בשוגג רק גלות? תשמעו תשמעו, הלא למעשה התוצאה שווה, שניהם עשו את אותו הדבר – הרגו בן אדם.

זה בשוגג, זה במוזד, אבל הנפטרים שווים, מתו ונקברו. אז מה, – ממשיד רבינו בחיי ואומר: זה אתה מבין שהקושיא לא קושיא. מדוע? אתה שואל מה ההבדל?! הרי שמים וארץ – ההבדל ביניהם! מה פירוש מה ההבדל? כל בר דעת יאמר לבד את ההבדל: זה הרג עם מחשבה, עם כוונה, עם רצון, לכן הוא רוצח במוזד וחייב מיתה. השני, גם הרג, נכון. אותו המעשה עשה, אבל בלי שום מחשבה. בלי כוונה, וללא רצון כלל.

אה, אומר רבינו בחיי – זה אתה מבין שיש הבדל. אם כך, תמשיך להבין עוד: אחד מברך ברכת המזון, עם כוונה, עם שמחה, עם רצון. והשני לידו מברך, ללא כוונה, בלי מחשבה, בלי רצון ושימת לב. נו, מה ההבדל ביניהם?! איי רבותי. איי, כמה חיזוק יש בדברים אלו של הרבינו בחיי. – שניהם עושים את אותו מעשה, וההבדל – שמים וארץ. גיועלדיק. אותו מעשה, ועולם אחר. שונה לחלוטין.

הכלב ושכרו

אני נזכר במעשה שסיפר לי בחור, שהיום הוא כבר סבא זקן ובבחרותו למד בישיבת פוניבז'. אגיד את שמו – "מביא גאולה לעולם" – הרב ר' אליהו טהרני, שיהיה בריא. וכך הוא סיפר: ביום בהיר הגיע לישיבת פוניבז' אורח. רבי אליהו לופיאן זצ"ל. הוא עוד למד אצל הסבא מקלם, והכיר את מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מכמה תקופות בחייו. הוא בא לר' חצקל ודיבר אתו ויש תמונות מאותו ביקור ששניהם יושבים יחד, ליד המרפסת של הישיבה. לפני שהלך לדרכו, ר' חצקל ביקש ממנו שיגיד דברי חיזוק בישיבה. מספר הרב טהרני. בסדר, ר' אליהו הסכים. בין הדברים בשמוע'ס הוא אמר לתלמידים: אני רוצה לספר סיפור. בדורות קודמים היתה, כידוע, מציאות של עלילות דם, ה' ישמור. הגויים היו מעלילים עלילות שהיהודים שוחטים שייגן, גוי, ואת הדם לוקחים לאפיית מצות. אי אפשר לתאר מה שהיה באותן תקופות, כזה שיגעון נכנס בהם באומות העולם, בגזירת שמים.

(סיפר לי רבי יוסף טולידנו זצ"ל, שאביו – רבי ברוך זצ"ל – היה רב במקנס. וסיפר לו שמלך מרוקו – שהיה מלך חסד – שלח לקרוא לו בצנעה. הוא הגיע למלך. המלך נכנס איתו לחדר לפניו מחדר. התיישבו. ואמר לו: "אף אחד לא שומע. אני רוצה לשאול אותך דבר. אין איש איתנו, אין לך מה לפחד, אני נשבע לך שלא אספר לאדם בעולם. תגיד לי – זה אמת שהיהודים לא צריכים דם של גוים למצות? האם זה אמת לאמיתה? הוא אמר לו, מה המלך מדבר? במצות, דם? וכי במצות שמים דם?! מצות עם דם?!... עד כדי כך, ממש עד לפני דור, עוד היו כאלה שידעו – שהיהודים לוקחים דם למצות. מירעדיק. כאלו גזירות היו על עם ישראל קדושים. וידוע שהמהר"ל מפראג ברא את הגולם לענין הזה, ודרכו היו מירעדיקר (ישועות).

ובכן, אמר רבי אליהו, בעיר ובמקום פלוני, מצאו בערב פסח פגר גוי בחצר של יהודי. שייגן. נו, נהיה רעש גדול. אוהו, ותהום כל העיר. הגויים צעקו – "אטבח אל יהוד", יש להרוג את כל היהודים! כתוב – "לב מלכים ושרים ביד ה'" – הקב"ה הכניס למושל העיר בראש, ואמר להמון העם: "מה פתאום? למה אתם אומרים שאם מצאו גוי, היהודים הרגוהו? מי אומר, אולי הגויים הרגו אותו כדי שיגידו שהיהודים צריכים דם? – מדוע אתם בטוחים כי אטבח אל יהוד?", אמרו לו: "מה פירוש, אולי? הרי כאן הוא נמצא – בחצר של היהודי".

אמר המלך: "אולי גוי עשה את זה?", אז כיצד נדע? תמהו המון העם, "הרי אין לנו אפשרות לעבור על מקרה כזה לסדר היום, העולם אינו הפקר!" צעק ההמון המוסת. אמר המושל: יש לי דרך לברר האם הרוצח הוא מתוך הבית או מחוץ לבית. והיה, אם נגלה כי הרוצח מתוך הבית – יהודי הרג אותו. נגרש את כל היהודים שנמצאים בעיר נכשלושים אלף יהודים ואת המשפחה נהרוג מיד, אבל אם הרוצח מבחוץ – הרי שלא היהודים עשו את הדבר הרע הזה. נו נו, ואיך אפשר לברר את הדבר?

אמר המושל: "לאחרונה המציאו את המושג של כלב הגישוש. נביא כלב גישוש, שיריח את הפגר. ואחרי שהוא מריח את הפגר, הוא הולך לפי הפסיעות. אם הפסיעות מבפנים – הוא ילך פנימה. אם הפסיעות מבחוץ – ילך החוצה. אה, היהודים שמעו שהכלב, הוא העתיד להיות השופט שלהם, הוא יהיה הפוסק. אוי, מה שיהיה... התחילו תעניות, וצעקות, תפילות, עד השמים. התחננו שהקב"ה יתן שכל לכלב שיצא החוצה. הרי אם יטעה ויכנס בפנים, שומו שמים. אקיצע'ר רבותי. הביאו את הכלב לעיר. לקח שעות רבות עד שהביאו אותו למקום, הבולדוג הגדול. המושל עמד שם בשעת מעשה, אתו עמדו גויים וכמרים, וגם הרבנים היהודים עמדו שם, לראות בדיוק כיצד מתנהל הדבר.

תושבי העיר היהודים התכנסו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, וצעקו ובכו והתפללו. כאמור, הבולדוג התחיל להריח את הפגר, עוד, ועוד ועוד, והוא היה עצבני. הריח את הפגר של השייגץ. מריח, מריח. הכלב, התחיל לעשות הקפות. מקיף את הפגר פעם, עוד פעם, מריח, שוב פעם עושה הקפות, הנשמה פרוחה. נו כבר, – יכנס בפנים או יצא החוצה? מריח עוד פעם, ולא מסתפק, מריח, מסתובב, עושה סיבובים. עד שבסוף, אחרי שסיים להריח, ואת הסיבובים – הלך החוצה!! וליהודים היתה אורה ושמחה. זה מעשה שהיה.

כך אמר רבי אליהו זצ"ל בשמועת' בישיבת פוניבז'. עד כאן הכל טוב ויפה. אבל – ממשיך רבי אליהו – אשאל אתכם שאלה: איזה שכר מגיע לכלב? כזו זכות יש לו, הציל שלושים אלף יהודים מגזרת גירוש, והציל משפחה שלמה שלא ירצחו אותם. כאלה זכויות. כמה ומה השכר המגיע לכלב? מה תגידו לי? עולם הבא ודאי שלא מגיע לו. – לכלב אין עולם הבא. אולי עולם הזה? אויכנישט [גם לא]. מדוע? והרי עשה כזה מעשה נורא! אה, כי הוא כלום. הוא עשה מעשה טבעי בלבד! ככה לימדו אותו! הוא מאולף ללכת אחרי הפסיעות. אינו יכול אחרת. על מעשה טבעי, לא מגיע שום שכר. נמשיך. איי, כעת כבר לא כל כך שמח. אומר לכם מה הוא אמר, עם מעט הוספה. אם ככה, יהודי קם בבוקר, נוטל נעגל ואסער, מתלבש וכו', הולך לבית הכנסת, מניח של יד, מניח של ראש ומתחיל להתפלל. מסיים להתפלל, מניח את התפילין בנרתיק, חוזר בחזרה הביתה. מה זה? טבעי. הוא רגיל. אם מניח תפילין ללא מחשבה, אם עושה את כל הנ"ל ללא שמחה, אם זה טבעי בלבד כי לכך הוא רגיל, "מצות אנשים מלומדה" שמקיימים מצוות – האם מגיע לו שכר עבור מעשים אלו?... אלו הם דברי קדשו של ר' אליהו. ודאי שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, ויהיה שכר גם על כאלו מצוות, אך כפי שאומר רבינו בחיי: אין דמיון כלל בין העושה מצוה עם כוונה לעושה ללא כוונה. ההבדל הוא כהבדל שמים וארץ! אצל פלוני ברכת המזון זו 'עבודה', התפילין 'עבודה', התפילה עבודת ה'. ואצל חבירו – שום דבר, טבעי בלבד. מייעדיק רבותי. כמה עלינו להתחזק ולהוסיף באמונה ובעבודת הלב. ולה' הישועה. (יחי ראובן)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיאל בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 19:16
שקיעה: 19:38
צאת שבת: 20:16
דבנו תם: 20:51

הזמנים לפי אופק נתיבות

אור השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"ג מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל וכן לרפואת רבי מרדכי בן יפה בתושח"י

מאמן נרמס לאלו נשיות: מורה בת נשיא - ארן לי וסמחה בת נשיא - אמת כהן
בן לאלו נשיות נקראו בן ליל אופסחת

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהוקמו על שולחנם של גידולי ישראל שפי"ט א תמוז ויבטל פתח

אם מותר לעכב ביצוע השידוך בכמה ימים כדי לקבל מענק גדול יותר בדמי השדכנות

שאלה: מעשה בשדכן שהביא לידי גמר בשעטרו"מ שידוך והבחור היה אז בן עשרים וחמש פחות שבוע ימים, ונודע לשדכן שישנו נגיד שנותן מענק גדול לשדכן שמצליח לסגור שידוך של בחור מבוגר בן כ"ה, והוא מבקש מן ההורים משני הצדדים שימתונו עם ביצוע השידוך עד שימלאו לבחור כ"ה שנים ויוכל להרוויח את דמי המענק מן הנגיד. האם מותר וכשר הדבר או לאו?

תשובה: הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א אמר שבדאי אסור לעשות כן, שהרי אין מעכבים ביצוע שידוך כלל, וכדאיתא בגמ' שאפילו בתשעה באב משדכין שמא יקדמנו אחר ברחמים, ובדא שאין לעכב ביצוע השידוך שבוע מסובות כאלו ובקל יוכל להתבטל כל השידוך בגלל המתנה כזאת. ואם יאמר השדכן שיגמרו ההורים את השידוך ביניהם בצנעה ולא יפרסמו את דבר השידוך עד לאחר שבוע ימים, זו קשה מן הראשונה, שהרי הוא גונב מן הנגיד את דמי המענק שנוטל ממנו שלא כדין שהרי כבר נגרם השידוך שבוע קודם לכן ומה בכך שלא נתפרסם עד עתה.

וכן הסכימו הגאונים רבי נפתלי נוסבוים ורבי יעקב מאיר שטרן שליט"א ואמר שיש לשאול את הנגיד עצמו לדעתו, ויתכן מאד שישכים לתת את המענק או מקצתו עכ"פ אע"פ שהשידוך נגמר כמה ימים קודם התאריך שקבע. והגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר לי דעובר על איסור גניבת דעת.

מפני הפרשיה

"כי אתם עוברים את הירדן אל ארץ כנען... ואברתם את כל משכיתם ואת כל צלמי מסכתם תאבדו"

מצינו בגמרא, שהיה משה רבנו מסוגל לבטל לחלוטין את יצר העבודה זרה, אלא שחסרה א זכותה של ארץ ישראל (ראה עירובין ל"ב). לפיכך אמר הכתוב: "כי אתם עוברים את הירדן - מכיוון שרק אתם עוברים את הירדן בלעדי משה, על-כן "ואברתם את כל משכיתם ואת כל צלמי מסכתם תאבדו" - לבל תיכשלו בהם. ואילו היה גם משה עובר עמכם את הירדן אל הארץ, היה הוא מבטל את יצר העבודה זרה ולא הייתם חוששים מפני כל אלה... (מלא העומר)

"והיו הערים להם לשבת"

לשם מה חוזר הכתוב על כך פעמיים? ברם, ערי הלויים הלא שימשו בעת ובעונה אחת גם ערי מקלט לרוצחים בשוגג, והשם יתברך הרוצה לראות אך טוב בישראל אומר איפוא: מי יתן ולא יקרו מקרים כאלה ולא תהיינה הערים הללו מקום המוכן לפורעניות כי אם רק "להם לשבת" - ללווים בלבד. (מלא העומר)

"את שש ערי המקלט אשר תתנו לנום שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר"

שש ערי המקלט הינן שש המילים של הפסוק: "שמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד", וסמוך להן - "ועליהם תתנו" - ארבעים ושמונה המילים של פרשת "ואהבת" עד "ובשעריך".

פסוק זה של "שמע ישראל" ופרשה זו של "ואהבת", הם הם ערי-המקלט, בהן יכול כל אדם מישראל למצוא לו מחסה ומגן, אף אם עשה רע. על ידי קבלת עול מלכות שמים ואהבת השם הריהו ניצול מן המקטרגים הרודפים אחריו... (אוהב ישראל)

אור התורה
לע"ג בנימין בן החל

תשובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל - 7665190@gmail.com

חידה: איזה מפרש פסק הלכה והוכיח ראה מאישה?
החידה משבוע שעבר: היכי תמצוי שניים חורשים בשור האחד עובר באיסור כלאים והשני לא?
פתרון החידה: שור של פסולי המוקדשין.

פרס תודשי: תו קניה מוכבד! באחת מורשות המזון + 5 זוכים בשובר מימש יקרתי בחנות ביגוד + 2 זוכים בהקדשה לפרשה בספר "אור השבת" (שווי הפרס כ- 400 ₪) [בסתר כ" 8 זוכים]

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תח"י ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

אספריה

סיפור לשבת

צרכי

הפה - מפתח הישועות

שמתמודד כמו עוד הרבה עם קשיים בפרנסה, ומייחל כל חודש לישועה נוספת מהקב"ה שיתן לי את האפשרות להמשיך לשקוד על דלתי התורה. לפני מספר שבועות פנה אלי ידידי, אברך כמותי שגם הוא מתמודד עם קשיים כספיים, ושאלתו בפיו, במה אפשר להתחזק בשביל שנזכה לשפע ברכה והצלחה מהש"ת. העלינו מספר רעיונות, תענית דיבור בזמן הלימוד, חיזוק

בשמירת הסדרים, ועוד ועוד רעיונות. לאחר מספר ימים פנה אלי ידידי הנ"ל ואמר לי שראה בספר הנפלא 'מעין אברהם' של הגה"צ ר' אברהם קוק זצ"ל שמעיד, שהגיעו אליו מאות סיפורים במשך השנים האחרונות של אנשים שהתחזקו בתפילה ועשו מאמץ מעבר לרגילות שלהם, וזכו לישועות מעל הטבע ברוחניות ובגשמיות, וא"כ, אומר לי ידידי בא נקבל על עצמנו להתחזק בתפילה ולהשתדל לכל הפחות להיות עומדים על מקומינו עטורים בתפילין ועטופים בטלית בזמן שבו מתחילה התפילה. וכך לאחר ששוחנו על ענין זה החלטנו פה אחד שמסחר מתחילים את

הישועה לא אחרת לבוא! כבר למחרת בשעות הערב של אותו היום שהתחזקנו בתפילה, קיבלתי טלפון מידידי, שפנו אליו משפחה ממדינת קולומביה שבאמריקה

כמה אנחנו רואים אברכים שלאחר כמה זמן עוזבים את הכולל ויוצאים לעבוד, וזה משום שנלקחה מהם הזכות ללמוד כאברך יום שלם, לכן צריך להתעורר ולנצל כל רגע פנוי שיש באפשרותנו ללמוד. אבל כשהקב"ה רואה שאיכפת לאדם מהזמן שלא ילך לאיבוד, אין ספק שתהיה לו סייעתא דשמיא גדולה בתורה ויעלה מעלה מעלה בתורה.

יצר מיוחד ישנו ומצוי - הנקרא "לאחר", השולט כמעט בכלונו. פשוט נלחמים עם הדיוק בזמן. מעטים ישנם המדייקים לבוא לכולל בזמן המדויק, עד שכמעט שאפשר לומר שקל לנו יותר לבוא לפני הזמן מאשר בזמן ממש, "העיקר שלא לבוא בזמן!" ואפשר שהדבר נובע מהסדרנות שישנה בטבע האדם, ולכל הפחות זו היא תוצאת העצלות. כבני תורה מצפוננו צריך לנקוף בחזקה ובעצמה, הרי זו בושה וחרפה נוראה! איננו יגיעי הכפיים שלא זכו להיות שבתם בבית ה', בשביל לחסם מדייקים המה לעבודתם, מחתימים כרטיס, ועושים הכול בשביל להגיע בזמן. ויותר מכך, כשאותו יגיע כפיים איחר לעבודתו

ומנהל עבודתו גוער בו ומאיים עליו - מקבל הוא זאת בסבירות ובצדק. סוף סוף הוא משלם לי, ועבודה זו עבודה! אין מזלזלים בעבודה, ובהחלט מגיע למזלזל בעבודתו לפטרו, כי כך אי אפשר להחזיק עסק! וכמה התנצלויות יתנצל אותו עובד כשהוא מאחר, ויעשה כל השתדלות שלא תארע לו אי נעימות שכזו.

ואילו אנו - בני תורה - התופסים את העסק הכי חשוב ביותר בעולם הנקרא "לימוד התורה", לא מסוגלים לבוא בזמן המדויק. פשוט לא מסוגלים! ולקבל בסבר פנים יפות גערה מהראש כולל או מהמשגיח. מאן דכר שמיא, הלא מיד הבעת פנינו תהא או חוצפנית, או ליותר עדינים - פגיעה. אבל לקבל זאת בסבירות - כמה מאיתנו יבינו זאת. מה רוצה המשגיח - שאני אבוא בדיוק בתשע בבוקר? מה פתאום? עד חצי שעה אפשר לאחר, וחייב ראש הכולל או המשגיח להבין זאת!

התוצאות, נכנעו לנו ראשי הכוללים והמשגיחים, ואכן אנחנו ניצחנו! אולם את מי ניצחנו? ניצחנו את הקדושה, הצלחנו לתת עוז וניצחון לשטן, שהרי זו שאיפתו - לבטלנו מהתורה שאין סם כמוהו להתישו ולבטלו.

הסיפור הבא מלמד עד כמה על אדם השומע בקול חכמים להיות זהיר בכל דבר ודבר שעושה. וכמובן לנצל 'כל רגע'!! פנוי. ואת האמת, הכותרת 'הפה- מפתח הישועות' זה לא סיסמה, זה דרך חיים...

אני אברך באחד הכוללים ברכסים

מסעות החיים

לא סתם התורה מביאה לנו את כל סיפור של הארבעים ושניים מסעות בפרשתנו || ובאמת, כל המסעות הללו הם כנגד כל תחנה ותחנה בחיינו היום יום || וגם: מה היה אומר הרה"ק **סידנא בבא סאלי זיע"א** לאנשים שמלך מרוקו היה שולח אותם למקומות נדחים || וקבץ פזורינו מירכתי הארץ...

כידוע שאנו מונים בפרשתנו את כל המ"ב מסעות שהיו לעם ישראל מציאת מצרים ועד שהגיעו לארץ ישראל. חלקם קצרים של יום יומיים וחלקם של הרבה שנים, ורוב השנים הם לא זזו, אבל היו זמנים שהיו זזים כל כמה ימים ממקום למקום.

אומר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שאדם צריך לדעת שכל יהודי ויהודי באשר הוא יש לו את המ"ב מסעות שלו מיום שנולד עד יום שנפטר, וכל אחד יש לו מסעות אחרים. וכל נשמה היא מסע אחר לגמרי. הוא נולד פה ממשיך לשם חוזר לפה הלך לשם וכו', ואפילו שלא טייל אלא עבר יום או שנה זה כבר מעבר חיים.

הרבה פעמים אדם אומר, חבל שהלכתי לשם אתמול ונתקעתי שם והייתי צריך ללכת למקום אחר. תדע שאתה טועה רק הקב"ה קובע להיכן תלך שהרי "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". ואדם צריך לדעת לאיפה שהוא מגיע שיעבור את זה בטוב ובהצלחה, אדם נוסע לאיזה מקום שיקרא תפילת הדרך. וכך גם אדם שקם בבוקר צריך לעשות תפילת הדרך לכל אורך היום שהוא יצליח בלימוד התורה ולא יכשל בעוונות. ואולי אכן צריך לחבר איזה תפילה מיוחדת לכך... אבל אין מה לעשות החיים שלנו זה מסע אחד גדול שהוא בנוי ממ"ב מסעות והמ"ב מסעות האלה זה מהלך החיים שלנו.

פעם שמעתי ווארט יפה. שכל מהלך החיים שלנו זה מ"ב, שהרי אדם נולד עושים לו ברית מילה, ואח"כ עושה בר מצווה, ואח"כ מתחתן- מקימים בית, ואח"כ שהולך לעולמו זה- בר מינון. ולמה אנו אומרים בהלוויות 'אנא בכח?' אלא שאנא בכח' זה מ"ב- שמות הקודש. ואם תספרו את האותיות של האנא בכח' זה מ"ב, ובעצם המסע של כל החיים זה בסה"כ מ"ב מסעות.

מרון האביר יעקב זיע"א כותב באחד מספריו שבתפילת שחרית צריך להקפיד לומר 'אנא בכח' ומי שקורא מתחילה ועד סוף הקורבנות אשרי ואשרי חלקו, כיוון שאנא בכח' היא עוטפת את כל התפילות של אותו היום, ובפרט תפילת שחרית, ומעלה הכל ללמעלה. והמילים הקדושות שיש באותה תפילה זה דבר נשגב ואדיר, למה? כיוון שאנא בכח' זה בעצם המסעות של החיים שלנו, ואנו צריכים תמיד להמשיך בזה וזה יוביל אותנו למסעות טובים.

וכמו שאמרנו, שכל מקום שאדם מגיע הוא צריך לדעת שיש לו שליחות מה' יתברך. ואין דבר כזה שאתה מגיע בטעות לאיזה מקום. וצריך לחדד את זה תמיד שאין טעות אצל בורא עולם. ואין גם מקרה שזה אותיות "רק- מה", שכל מסודר ומכוון.

פעם סידנא בבא סאלי זיע"א קרא ליהודי במרוקו ושאל אותו במה הוא עובד וענה לו שעובד בממשלה של מרוקו וסיפר לבבא סאלי ששולחים אותו למקומות שלא דרכה בהם רגל אדם מעולם. אמר לו הבבא סאלי תדע לך שכל מקום שאתה מגיע אתה צריך לעשות תיקונים. אמר לו איך אני יעשה תיקונים. בקושי אני יודע לקרוא ולהתפלל. אמר לו הבבא סאלי שהתיקון הוא שתדאג שיהיה לך בסל דבר מאכל או שתיה ושאתה מגיע למקום ואתה חושב שהוא לא שגרתי תעצור ותוציא את מה שהבאת ותברך בכוונה, אתה לא יודע איזה נשמות נמצאות שם.

החיזוק. הישועה לא אחרת לבוא! כבר למחרת בשעות הערב של אותו היום שהתחזקנו בתפילה, קיבלתי טלפון מידידי, שפנו אליו משפחה ממדינת קולומביה שבאמריקה ומחפשים אדם שיאמר קדיש על אביהם שזה עתה הלך לעולמו, ומוכנים לשלם סכום הגון עבור כך. השתוממתי לרגע ולפתע תפסתי שבוודאי זה הגיע בזכות החיזוק בתפילה. אך הישועות לא הסתיימו. למחרת התקשר אלי קרוב משפחה מהמרכז שהייתי חייב לו סכום של אלף שבע מאות ש"ח, ואומר לי שזה עתה זכה בלוטו בסכום של כמה אלפי שקלים ומשום כך החליט לוותר לי על החוב שאני חייב לו. החלטתי לספר זאת לידידי שעשה איתי יחד את החיזוק בתפילה, עוד לא סיימתי לספר לו וכבר החל בסיפור הישועה שהיתה לו. וכך מספר לי, שבערב של אותו יום שהתחלנו להתחזק בתפילה, היה בשמחת אירוסין בבני ברק של קרוב משפחה, ובאמצע השמחה ניגש אליו אחד מקרוביו ואומר לו: טוב שפגשתי אותך, יש לי סכום כסף ממעשרות שרציתי להעביר, והחלטתי שהפעם זה יהיה עבורך. תן לי את מספר החשבון שלך ואני אעשה לך העברה בנקאית. היודע אתה כמה כסף הכניס לך? אלף וארבע מאות ש"ח. על זה נאמר 'כי מכבדי אכבד', מי שעושה מאמץ לכבוד השי"ת ה' מחזיר לו בגדול. תנסו- זה בחינם- ותראו שהכל נכון...

אדם ברה

סיפור לפנח

באפ שרות יכס
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 1133,4 תל אביב
ולציי ענור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

הדפוס: רבי אליהו בירמן

הישועות שמאחורי ההפגנות

שבוע שעבר, פרסמנו סיפור שאירע בזמן הפקקים אבל לא בזכות הפקקים עצמם, שעצרו את כל הארץ כולה... השבוע לצורך השלמת העניין הבאנו סיפור שהוא בזכות, בגלל בישיב בגלל ההפגנות. מספר הגאון הצדיק רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א, סיפור אדיר ומלא מסר, ממש פלא פלאים:

לאחרונה ביום שלישי כ"ט סיון רעשה ארץ הקודש מהפגנות שסיכנו חיי עוברים ושבים בין הערים, עד שהרבה מהדרכים נשתבשו נוראות, ובאותו היום והלילה עמדו אלפים בפקקים במשך שעות ארוכות, רבים איחרו מאד מהגיע למחוז חפצם, ובכללם כמה וכמה חופות הועמדו באיחור של ד' וה' שעות...

סיפר לי אחד מחשובי בני החבורה בבית שמש, מרביץ תורה לעדרים, מחנך בחדר עליון ושמו הרה"ג רבי שלמה שלינגר שליט"א: באותו היום ערך רבי שלמה בר מצוה לבנו, וכמהגו קרא לפני כארבעה חדשים לידידו המסור אליו בלב ובנפש כל הימים ר' ראובן שטרן שליט"א - אף הוא מבני החבורה בעיר בית שמש, שבכל עת שמחה הוא מסדר עבורו את כל העניינים, מהזמנת אולם, קייטרינג וכו' [כיון שהוא זקוק לעזרה זו מסיבות שונות] וכך ניגש ר"ש בלב שקט אל השמחה. גם עתה קבעו השנים את כל מהלך השמחה ושבאו איש איש לביתו וענייניו.

בחדש אדר בא אחיו של ר' ראובן בקשרי אירוסין - והוא יתום מאב, ומיד פנו לחפש אולם בעיה"ק ירושלים, אלא שבלעה"ר האולמות תפוסים עד אפס מקום, ובקושי מצאו תאריך פנוי ביום כ"ט סיון... והיה ממחרת סיפור ר' ראובן לר"ש בהתרגשות שבה נמצא אולם לחתונת אחיו. משמע ר"ש את התאריך, זעק: אויה, הרי זקוק אני לך ולעזרתך בליל הבר מצוה של בני שיחי... לעומתו ענה ר' ראובן, ומה אעשה, לא נמצא אולם ליום אחר, וגם אנו תלויים ועומדים בדעת אחרים - כלה ומחונתים.

והיה בערב שכב ר' ראובן על משכבו ומשהקיץ בבוקר נכנסה בו רוח חדשה, התקשר לר"ש והודיעו, יהיה מה שיהיה, אקפוץ לגלי הים, ובעזה"ש"ת נקדים את מועד הנישואין. לאחר טרחות ויגיעות נמצא אולם אחר פנוי ליום כ"ג סיון, ונקבע זמן החתונה בשעתו מ"צ ליום זה. בכל אלו הימים היה שיגם ושיחם של ר' ראובן ור' שלמה אודות ה'טובה' והחסד שעשה החתן עם ר' שלמה, כששמר שלא תופרע שמחת הבר מצוה שלו.

גם הוא קבע זמן חתונה ביום שלישי כ"ט סיון בני ברק, ולפני כמה חדשים באו לבקש ממנו שיזיז את מועד הנישואין

ביום כ"ג סיון נערכה החתונה ברוב ששון ושמחה, גילה וחדוה. מסדר הקידושין היה ראש הישיבה של ישיבת 'זכרון יעקב' בה למד החתן, ובזמן המיועד באו החברים מ'זכרון יעקב' הרחוקה לשמח את החתן כדת וכדין.

כשבוע לאחר מכן, ביום כ"ט סיון ישב החתן הנ"ל בחתונת חברו שהתקיימה אף היא בעיה"ק ירושלים (מכיוון שפינה את יום כ"ט בסיון החליטו חברו לקחת יום זה לעצמו),

באותה שעה הוא רואה כי האולם ריק ממשתתפים, לא נערכה החופה לפני שהשעון הורה על 10:20 כשראש הישיבה שהיה אמור לבוא מזכרון יעקב לשמש כמסדר קידושין הוחלף ברב אחר, אחרי שהכל היו תקועים בפקקים האדירים. גם הצלם לא בא... גם חבריו המ'שמחים' לא היה בידם לבוא מזכרון יעקב ירושליימה. חשוב בעצמך כיצד נראים היו בני המשפחה שכבר הגיעו, אחרי ישיבה של ארבע שעות בפקק, כשהם מותשים ועייפים ובניהם הקטנים בוכים ללא הרף וזועקים לטיפת מים ומקום מנוחה לראשם העייף...

אז הבין החתן, עד כמה ר"ש היטיב עמו - לא הוא היטיב עם ר"ש, ומיד התקשר להודות ולהלל, לשבח ולפאר את ר' שלמה על החסד שגמל עמו. ללמדך שהמוותר אינו מיטיב אלא לעצמו.

עוד מספר לנו ר' ראובן את גילוי ההשגחה פרטית בהקדמת הנישואין, כי אחד מבני משפחתו הקרובה סובל נוראות ממיחוש העיניים וראייתו כבדה עליו מאד מאד, ולאחר המתנה מרובה ותוחלת ממושכה המחלה לב (עפ"י משלי יג' יב) נקבע לו תור אצל רופא - יחיד מומחה בלאנדאן הבריאה. ואילו היה צריך לדחות את התור לרגל נישואי קרובו היתום, מי יודע מה היה עולה בגורלו וביסוריו, כי היה עליו להמתין עוד כמחצית השנה לתור נוסף.

ובאותו עניין ממש שמעתי מאחד מבני החבורה, כי אחד מידידיו מתושבי בית שמש הידוע כאיש מסודר נוראות, עד שקל יותר להזיז קיר אבן מלהזיז אותו, אחר שהכל נקבע אצלו עפ"י סדר וחשבון נפלא - גם הוא קבע זמן חתונה ביום שלישי כ"ט סיון בבני ברק, ולפני כמה חדשים באו לבקש ממנו שיזיז את מועד הנישואין שלו לצורך איזו כלה שמחמת כמה סיבות הוכרחו להשיאה דווקא באותו יום, הלה ויתר והקדים הנישואין ליום שלפניו, והרוויח שלא נפגסה שמחתו, כי ביום שלאחריו הייתה הכלה מאחרת בד' וה' שעות (ואילו הכלה השניה היא ומשפחתה מתושבי בני ברק, כך שהם לא ניזוקו מהפקקים).

אמרי קודש בראי הפרשה

"והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה" (במדבר לג, ג)

כתב הרמב"ן ז"ל "על דעתי זו מצוות עשה היא, מצווה אותם שישבו בארץ ויירשו אותה, כי הוא נתנה להם ולא ימאסו בנחלת ה', ואילו יעלה על דעתם ללכת ולכבוש ארץ שנוער או אשור וזולתם ולהתיישב שם יעברו עלך מצוות ה'. ומה שהפליגו רבותינו (עייני כתובות קי, ע"ב. ועוד) ושאסור לצאת ממנה (בתוספתא ע"ז ה, ב. וב"ב צא, ע"א). וידונו במורדת האישה שאינה רוצה לעלות עם בעלה לארץ וכן האישי, דכאן נצטוונו במצווה הזו, כי הכתוב הזה הוא מצוות עשה ויחיד המצווה הזו במקומות רבים באו ורשו את הארץ (דברים א, ח).

ועיין בספר חרדים (פרק נט) מה שכתב והאריך בדברים נפלאים במצוות ישוב ארץ ישראל. עיי"ש.

והשל"ה הקדוש (בשער האותיות, קדושה) כתב: "השם יתברך נתן לנו ארץ קדושה שהיא מקודשת מעין קדושת גן עדן, וכמו שכתוב ביחזקאל (לו, לה) 'הארץ הלזו... היתה כגן עדן'. ואף עתה בחורבנה מ"מ היא בקדושתה, והיא ארץ אשר ה' דורש אותה, וארץ העמים ארצם טמא וכל ישראל אשר שם אין באפשרות לתפילתם שיעלו למעלה אם לא שישלחו תפילתם דרך ארץ הקדושה לירושלים. ומשם למקום קודש הקדושים, כי זה שער השמיים וזלת כמה מעלות טובות למקום הקדוש הזה.

ועיין בספר "עבד המלך" שכתב שמי שנולד בארץ ישראל או שבא לארץ ישראל בקטנותו ונתגדל בה, צריך שיזהר מאוד של תהא ישיבתו בארץ כמצוות אנשים מלומדה מפני שנולד בה או נתגדל בה, אלא יכווין בישיבתו בארץ לקיים מצוות השם יתברך שאמר לנו וישבתם בה. ובכל יום בברכת המזון אנו אומרים "גודה לך ה' אלוקינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה", ויש לומר זאת מעומק הלב ולשבח השם יתברך על המתנה הטובה והיקרה הזאת ועל שזכינו להיות מיושבי ארץ הקודש ולקיים בכל עת ובכל רגע מצוות עשה הגדולה של ישיבת ארץ ישראל. ובאמת כך מפורש בחתימת הברכה "ואכלת ושבעת וברכת את השם אלוקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך".

[ורבות האריכו בספרים הקדושים בעניין מעלות וזכויות הרבות שיש במצוות ישוב ארץ ישראל].

הרמב"ן ז"ל מסיים את פרשתנו בלשון הזאת:

"נשלם ספר הפקודים (עייני סוטה לו: ודגלי הצבאות. ולאוקים צבאות שבח והודאות. למאות ולאפיים ולרבויות. וכאשר עשה עם אבותינו הגדולות והנוראות. יחיש בימינו קץ הפלאות. יבנה הבית והלשכות וגבול לפני התאות (עייני יחזקאל מ, יב). ויכין שם לבית דוד כסאות. ועינינו רואות. והוא ברחמי ינקנו מנסרות ומכל שגיאיות. ויראנו מתורתו נפלאות.

אכ"ר!!

למצוא את ידי ההשגחה בכל מקום. אהבים את הסיפורים של הרב זאיד?

מאות סיפורי השגחה | אלפי קטעי חיזוק והתעוררות | מאות סיפורים על גדולי ישראל | | ספר אחד!

052-714-84-54

מנלוחים לכל חבי הארץ והעולם

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות הערות חומרים וסיפורים למייל: or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויזחוק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"את שש ערי המקלט אשר תתנו לנו"
שמה הרצוד" (ל"ה ה')

**למה רופא אומן שהרג בשגגה גולה
והרי הוא מקיים מצוה כמו אבא שמכה
את בנו והרב הרודה בתלמידו
שפטורים מגלות?**

הנה בנמרא מכות (ה). מובאר שאבא שהכה את בנו לחנכו ומת, וכן הרב שרדה בתלמידו כדי לחנכו ומת, וכן שלח בית דין שהכה ומת, אינם גולים, ודורש זאת אבא שאול ממה שנא' (דברים י"ט ה') "ואשר יבוא את רעהו ביעד לחטוב עצים" מה חטיבת עצים רשות, אף כל רשות, יצא האב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו ושלח בית דין שלא היו רשות אלא היו מצוה.

ולפי זה קשה למה רופא אומן שרופא ברשות בית דין והרג בשוגג הרי זה גולה, וכן נפסק בשו"ע (יור"ד ריש סי' של"ו) ומקורו מהתוספתא (מכות פ"ב פ"ה). והלא גם ריפוי היו מצוה, כמו שכתב הרא"ש (נדרים מא:). שלכן המודר הנאה מהכירי מותר לו לרפאו ברפואת הנפש, שהרי הוא עושה בזה מצוה, וכן כתב השו"ע (שם), וכן כתב הריטב"א (נדרים לה: דף י"ב ע"ב מדפי הרי"ף) והטור (יור"ד סי' של"ו) ועוד שלכן אסור לו ליטול שכרו מושלם אלא רק שכר בטלה וטירחא, ואם כן קשה למה רופא אומן שרופא והרג בשגגה גולה?

שוב א'

**רופא שהרג בשגגה הוברר למפדע שלא
התעסק ברפואתו אלא אדרבה גרם מיתתו**
העולם מיישבים שיש חילוק בין אב המכה את בנו והרב הרודה בתלמידו, לפי שאצלם גם אם הבן מת בכל זאת קיימו מצוה, כי בעצם ההכאה הם מחנכים אותו, ולא שגו בזה, רק שעל ידי כך מת. משא"כ לענין רופא, אם החולה מת על ידי רפואתו, הוברר למפדע שהרפואה שנתן לא היתה נכונה כלל, ושגג וטעה ברפואה, ולכן החולה מת, נמצא שלא עסק הרופא במצות רפואה כלל, ולכן אם מת החולה הרי זה גולה, כי הרגו בשגגה.

שוב ב'

**רופא חייב גלות רק כדי לצאת ידי חובת
שמים**
בח"י שבט יהודה (עיי"אש, יור"ד שם סק"ב) כתב תירוץ מחודש, והוא שדברי התוספתא שאמרו שרופא שהרג בשגגה חייב גלות, אין הכוונה לחיוב גלות מן הדין כמו כל חייבי גלות, אלא שאם הרופא רוצה לצאת ידי שמים ראוי לו לגלות, ודוחק. ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' ק"ג) כתב לחזק תירוץ, ממה שהביא השו"ע דין זה שרופא שהרג בשגגה חייב גלות, וצ"ע שהלא אין דרך השו"ע להביא דברים שאינם נוגעים למעשה בזמן הזה, וגלות אינה נוהגת בזמן הזה, אלא צ"ל כאמור שכוונת השו"ע להורות שיש על הרופא חיוב גלות לצאת ידי שמים. ויש להעיר, שמתוך חומרא זו יכול להיות קולא, שעלול גואל הדם לטעות שהרופא חייב מיתה ויבוא להרוגו, ובדוחק י"ל שאין חשש שיבוא גואל הדם להרוג את הרופא, כי לא יחם בקרבו על הרופא שכוונתו ידועה מתחילה לטובה.

שוב ג'

**אם היה החולה מתרפא מאליו לא היה בו
מצוה לרפאו**
עוד מתרץ הגיליוני הש"ס (ברכות ס). שהואיל ואם היה החולה מתרפא מאליו לא היה בו מצוה לרפאו, לפיכך אף עתה אינו אלא כהכשר מצוה, וכמו שאמרו שם בגמרא לענין חוטב עצים לבניית סוכה דודאי גולה, כיון שאם היה מוצא חטוב אינו חוטב, משא"כ הרב המכה את בנו והרב הרודה את תלמידו שאף על פי דגמיר מצוה היא דכתיב "יסר בנך ויניחך ויתן מעדנים לנפשך" כדאי"תא שם בגמרא.

מספר במדרש רבה (פרשת פקודי), מעשה ברבי שמעון בן חלפתא שבא ערב שבת, ולא היה לו כלום לצרכי שבת. יצא חוץ לעיר והתפלל להשם יתברך, ונתנה לו אבן טובה מן השמים, נתנה לשלחני לפיקדון, ונתן לו דמי קדימה על חשבון האבן, וקנה בהם צרכי שבת. כשהביאם הביתה, אמרה לו אשתו: מהיכן אלו? אם לא תאמר לי, איני טועמת מהם כלום! ספר לה מהיכן המסון, אמרה לו: איני טועמת כלום עד שתבטיח לי שתחזיר אותה במוצאי שבת. אמר לה: למה? אמרה לו: האם אתה רוצה שיהיה שלחנך בעולם הבא חסר, ושלחן חברך מלא? הלך רבי שמעון, וספר לרבנו הקדוש את כל הספור. אמר לו הרב: לך ואמר לאשתך, שאם שלחנך יהיה חסר, אני אשלים אותו משלי. הלך ואמר לה זאת. אמרה לו: בא עמי אצל רבנו הקדוש. באה ואמרה לו: רבי, וכי בעולם הבא אדם רואה את חברו? והלא נאמר בקהלת "כי הולך האדם אל בית עולמו", אל בית עולמים אין כתוב כאן, אלא אל בית עולמו, מלמד שכל צדיק וצדיק נותנים לו מדור לפי כבודו.

כיון ששמע זאת רבי שמעון בן חלפתא, הלך והחזיר את האבן. אמרו רבותינו, גדול הנס האחרון מן הראשון, שכיון שפשט ידו כדי להחזירה, ירד המלאך ונטלה הימנו, לפי שאין מתן שכרה של התורה אלא לעולם הבא, שנאמר: "ותשחק ליום אחרון".

מסופר על אשתו של הגאון מוילנא, שסופר ע"י ה"חפץ חיים" צ"ל, על אשת הגר"א וחברתה, שהבטיחו זו לזו שהראשונה מהן שתלך לעולמה תבוא תוך שלושים יום לפטירתה, לספר לחברתה "מה נעשה שם בשמים"?!.

והנה כשנפטרה אחת מהן, קיימה את הבטחתה ובאה תוך שלושים יום וספרה לחברתה: האם את זוכרת פעם שהלכנו לאסוף נדבות לענין נחוץ, ראינו מרחוק את גבירה פלונית ונפפנו לה ביד, "שתמתין" לנו על מנת שנוכל לגשת אליה ולהתרים אותה, ובכן, "אותו נפנוף" נרשם בשמים, וגם בזה מקבלים שכר גדול.

בספר הנפלא "אביר יעקב" (עמוד 500) כתב על מאור ישראל רבנו מאיר אביחצירא צ"ל: "דומה שהחום לא קרב לסביבתו של רבנו הלוהטת רוחניות. מעולם לא שלטה בו זיעה ולא עלה ממנו או מסחלצותיו ריח קל של חום וכדומה. גן עדן עלי אדמות נטוע היה במחיצתו, חקל תפוחין קדישין סביבותיו. כך למשל, מוסר אחד ממקורביו החביבים, מאשר העידה הרבנית באוזניו, כי מעולם לא היה צורך לכבס את בגדיו אחר שלבשם. כמות שהם, ניתן היה לקפלים ולהכניסם לארון. זאת ועוד, רשמנו עדות מפי הרה"ג רבי אברהם ביטון שליט"א, שזכה להתקרב לרבנו ולשהות במחיצתו שנים רבות, שבאחרית ימיו, כשהיה מגיע מישהו לרחוץ את גופו הטהור של רבנו, היו מי הרחצה נותרים נקיים עד שהיה נוהג אותו אדם לשתות מהם".

מספרים על מלך אחד שלא היה מאשר והיתה חסרה לו שמחת חיים. ופנה לאדם זקן וחכם כדי שיתן לו עצה כיצד להגיע לאשר בחיים. אמר לו אותו חכם, שכדי להיות מאשר עליו ללבש חלצה של אדם מאשר, ועל ידי זה יהיה גם הוא מאשר. שמע זאת המלך ומיד פנה לאחד מידידיו המלכים, ואמר לו שיתן לו ללבש את חלצתו כי הוא נראה לו אדם מאשר. אמר לו אותו המלך: לא אני הכתבת הנכונה, מפני שגם לי יש את הטרדות והבעיות שלי, ואיני מאשר כמו שאתה חושב, ולכן חלצתי לא תגרם לך את האושר בחיים. שמע זאת המלך ופנה למלך אחר, וגם שם מצא תשובה דומה. וכך הסתובב בין המלכים והשרים ולא מצא אדם שאכן הוא מאשר באמת. והנה באחד הימים ראה אכר עני שעסק בעבודתו כשהוא נותן את קולו בשיר ובשמחה. פנה אליו המלך ואמר: האם אתה מאשר בחיים? אמר לו האכר, בודאי, לא חסר לי דבר ואני מאד מאשר. שמח המלך ואמר: האם אתה מוכן למכור לי את חלצתך? תמה האכר: חלצתי? אין לי חלצה... אז הבין המלך, שכונתו של אותו חכם היתה ללמדו, שהאושר לא תלוי בממון ובכבוד הגדול, אלא בהסתפקות במועט, ואפילו אדם ללא חלצה, יכול להיות מאשר אם אכן יודע הוא להסתפק במה שיש.

עשרות אלפי קוראים

מצפים וממתינים לסיפור שלך!

קורא יקר, באם יש באמתחתך סיפור אישי ומחזק, אתה מוזמן לשלוח אותו למערכת 'אור השבת', ונע"ה נפרסמו.

מידי שבוע תיערך הגרלה

בין המשתתפים על ספרי 'אור השבת'

פקס: 08-9941870 | מייל: or7148454@gmail.com

גליון

291

פרשת מסעי תשע"ט

"אתה רואה? ברגע שאתה מוציא חומר אין לך שליטה עליו. לך תגיד שאתה הוא זה שחיברת אותו..." כך שח לי חברי.

המשכתי בדרכי, דרך לא דרך, אבל עם הזמן קלטתי שאני חי בטעות. חברי צוות ומלמדים נוספים ספרו לי על הדילמה של העברת חומר. אמרו לי שגם להם היה קשה בהתחלה, אבל הם התגברו, ורוויים נחת.

"תאר לעצמך!" אמר לי מלמד אחד, "איזה זיכוי הרבים זה! אתה עובד בשביל עשרים וחמישה תלמידים, ובסוף נהנים מזה מאות ילדים! אתה זוכה להחדיר יהדות, בזכותך לומדים טוב יותר את התורה הקדושה. אין לך מושג כמה זכויות אתה אוסף עם כל תלמיד שמציץ בדף עבודה שאתה חיברת! זהו 'מכרה זהב!'".

אבל אני, שידעתי שהעבודות שלי 'שוות זהב', הייתי עמוק ב'מכרה'... בבור שחור שלא נותן לאף אחד להתקרב אלי.

תמיד כששמעתי סיפורים על עשירים קמצנים לא הבנתי אותם. למה שלא יתנו צדקה? זה לא על חשבון האוכל שלהם, לא על חשבון התענוגות שלהם, הכסף סתם שוכב להם בבנק, אז למה שלא יתנו? אבל כשהתחלתי להרגיש כמה קשה לתת חומר שעבדתי עליו, למרות שזה לא כסף, אבל זה נכס רוחני שהשקעתי בו כוח, מוח וזמן - כבר הצלחתי להבין את התחושה שלהם, למרות שעדיין לא הצדקתי דרך זו...

איך שלא יהיה, הלב שלי נותר אטום וחתום, ממאן להיפרד מכל פיסת עיצוב או סיכום, הבנתי שאני בבעיה. את הבעיה ניסיתי לפתור כמו שפותרים בעיות. התפללתי ליוצר הלבבות והמבין לכל המעשים, ובקשתי ממנו שיעזור לי להתגבר על היצר הרע הזה של שמירת היחודיות, שיפתח לי את הלב ואת היד, ויתן לי כוח לעזור לחברים ולמלמדים, ולהעניק ממתנותיו שנתן לי, הלאה. כי הרי באמת, לא כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, אלא מתנת הבורא. ברצוני הקב"ה נותן לי את כשרון המעשה, וברצוני הוא לוקח אותו, חלילה. אני רק צינור, ועלי לאפשר זרימה טובה, בין הרעיונות שעולים במוחי בסייעתא דשמיא, לבין האנשים שיכולים להיעזר בהם.

והנה, לפני כארבע שנים התקלקל המסך של המחשב האישי שלי, שבאמצעותו הכנתי את החוברות והדפים

ויכתב בנפשו את מוצאייהם למוסעיהם על פי ה' (לג, ב)

לא לחינם אמר 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', אלא להורות כי פי ה' ורוחו הולכת עימנו באלו הגליות והמסעות כמו שהיה עם אבותינו בצאתם ממצרים. וזה חיותנו וקיומנו ועל פיו אנו חיים, ולא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' (צורר המור)

למרות שהאמונה בהשגחה פרטית היא מיסודות היהדות, שעליה מחונכים אנו כבר מקטנות, מ"מ מדהים ומרגש לחוש כל פעם מחדש את יד ה' המנהיגה אותנו בחיי היום יום. המעשים הבאים המסופרים מפי בעלי המעשה נותנים לנו לטעום מעט מהתחושה הזאת.

מספר מלמד בת"ת: ארבע עשרה שנה שאני עוסק במלאכת הקדש, מלאכת החינוך, ואני משקיע במלאכה זו את כל הכישרים שה' חנן אותי בהם. אני עובד ביסודיות, לומד את החומר היטב ומשקיע מחשבה רבה איך להעביר אותו לתלמידים. הקב"ה נתן לי יכולת ניסוח טובה וכשרון שקשור גם לעיצוב ולמראה החיצוני של דפי העבודה שחיברתי.

כיוון שהשקעתי את נשמתי בדפים ובעבודות, קצרתי פירות לתפארת. הגעתי לתוצרים מעולים, והרגשתי אליהם קשר נפשי עמוק. הם היו פשוט חלק ממני. מלמדים שראו דפי עבודה שלי אצל תלמידים באו אלי ובקשו שאתן להם רשות להשתמש בחומר. פה ושם, לעיתים בודדות ממש, בלב כבד ובנפש לא חפצה נתתי את הסכמתי. היו פעמים שהתחמקתי ביודעין ממפגש עם עמיתים, כדי שלא אגיע למצב בו אתבקש לתת חומר שלי.

אם היו לי נקיפות מצפון על התנהגותי, בא חבר וסיפר לי, כי הוא מלמד באחת הכתות הגבוהות, והוא הכין דף עבודה מתמצת ומסכם באופן נפלא את הסוגיה הנלמדת. הוא השקיע רבות בדף זה, והנה, ביום מן הימים הוא עבר לחיידר אחר. גם שם קיבל כתה בגיל המתאים, וכשהגיע ללמד את הסוגיה המסוימת, עליה עבד כל כך הרבה, אמר לו המנהל: "בשביל הסוגיה הזו יש אצלי דף עבודה נפלא". והמנהל מוציא מול עיניו של חברי את הדף שהוא עצמו חיבר...

המיוחדים. מסרתי את המחשב לתיקון, והטכנאי הזהיר אותי כי הוא אינו לוקח אחריות על החומר שנמצא בפנים. בעצתו, גיביתי את כל החומר והעתקתי אותו לדיסק חיצוני. כחלק מהשירות הוא נתן לי מחשב חילופי, וכך יכולתי להמשיך בענייני בלי לחוש כל קושי.

זה היה כמה ימים לפני שעמדתי לצאת לחוץ לארץ לביקור אצל הורי, לחוג עימם את חג השבועות. והנה, סוכן הנסיעות שארגן לי את כרטיס הטיסה נתן לי כשי כמה כרטיסים מודפסים עם שמי ומספר הטלפון שלי, ואני פיזרתי אותם בין המזוודות. גם למחשב הנייד הצמדתי כרטיס כזה, לא כי חשבתי שזה חשוב כל כך, אלא פשוט כי היה לי כרטיס וחיפשתי היכן לשים אותו.

בלוס אנג'לס, בשדה התעופה, קיבלו את פני הורי הנרגשים. היה זה אחרי שנים מספר שלא ראיתי אותם. הובלתי את העגלה עם מזוודותיי, ביניהם גם המחשב היקר. כשהגענו אל המכונת שתיקה אותנו הביתה, החליט אבי המרוגש שהוא זה שיכניס את המזוודות לתא המטען. הוא הרים את המזוודות מהעגלה, שם אותם בתא המטען, סידר יפה את הכל, ותוך שלוש דקות נכנסנו למכונת ונסענו.

הגענו לבית הורי כשעה לפני שבת. הכל מוכן וערוך לקראת שבת קדש וגם לקראתי האורח. הורי היקרים רוצים לשמוע מה שלומי ושלום ילדי, מה אני עושה, והיכן אני מצליח. הם שומעים עלי דברים טובים ברוך השם, ואני מבקש להוכיח להם כי אכן השמועות אמת, ורוצה להראות להם במחשב כל מיני דפי עבודה ודפי קשר מענייני דיומא ומפרשיות השבוע והמועדים.

אני ניגש לכיוון המזוודות, ומחפש את תיק המחשב, מתבונן מעליהן, לידן, ותופס את הראש. 'אין מחשב'... הוא נשאר בשדה התעופה. המחשב עם הגיבוי של החומר - אבד...

המחשבה הראשונה שעלתה לי לראש היתה: 'הכל נאבד! עבודה של שנים הלכה לריק! מחשב אפשר לקנות, אבל דפי עבודה וחומרים מושקעים, אין להם תחליף. כמה טיפס הייתי שלא נתתי שום דבר לחברים, ואין לי ממי להשלים את החומר!'

בעודי עומד כמו בול עץ מול האובדן, שוב תפסתי את ראשי, הפעם מהצד השני...

"ריבונו של עולם!" אמרתי, "הבנתי את הרמז! אני מבטיח שאם המחשב והחומר יחזרו אלי, אתן מהחומרים שלי לכל מי שירצה!".

ההבטחה שלי היתה כל כך נחושה, התפילה שלי היתה כל כך עמוקה, ששלוה ירדה עלי. ידעתי שהמחשב יחזור. הרגשתי שהשם שומע אותי, וזה מה שיקרה. ביום ראשון, היום החופשי הלאומי בארה"ב, לא היה עם מי לדבר. ביום

שני הרמתי טלפון למשרד בשדה התעופה, וכצפוי, הם ענו לי באדישות של מחשב כבוי... הם לא ראו שום מחשב. אלו מעשים שבכל יום, שחפצים נעלמים ונאבדים בשדה התעופה.

ליו"ט נסענו ללייקווד. שוב ניסיתי לברר קצת בשדה התעופה אם התחדש משהו בענין המחשב, ושוב התברר ששום דבר. אחרי יומיים של יו"ט חזרנו לבית הורי, ושם אני מקשיב להודעות שהגיעו בטלפון. ביניהם נשמעת הודעה של אשה אחת, גויה, המדווחת שהיא מצאה מחשב עם השם שלי. היא התקשרה פעמיים במשך היומיים האחרונים! התרגשנו, אבל לא נדהמתי. היה לי ברור שהמחשב יחזור. התברר שהגויה מצאה את המחשב בשדה תעופה אחר לגמרי! מישהו מצא את המחשב שלי, סחב אותו לאן שסחב, ואחר כך עזב אותו, והגויה הזו, מצאה את המחשב, והקב"ה הכניס לה בלב רצון להחזיר לי אותו. גם העובדה שכרטיס עם השם שלי היה מוצמד למחשב היא פלא, שאם לא הייתי מקבל מתנה זו מהסוכן, לא היה עולה בדעתי לסמן אותו. הרי זה פלא פלאים, מחוץ לגדרי הטבע!

כאשר טסתי הביתה, עדיין היה המחשב בארה"ב. עברו כמה שבועות עד שהצליחו להביא אותו לארץ ישראל. בינתיים התברר כי החומר במחשב המקורי נותר בשלמותו, ומה שנשאר לי מכל הסיפור זה המסר... שום דבר לא השתנה, אבל אני השתנית. זכרתי את ההבטחה שלי.

יום למחרת שקבלתי את המחשב לביתי, דופק אצלי יהודי ומבקש חומר לימודי בנושא מסוים, הוא שמע שיש לי דפים ערוכים בצורה נפלאה וביקש רשות להשתמש בהם. נתתי לו... ונתתי בשמחה... ראיתי בזה סימן משמים כי הקרבן שלי רצוי לפני הקב"ה, כי אכן זה מה שה' רוצה ממני. עוד לא פרסמתי ולא הודעתי כי אני מוכן לתת, וכבר הופיע מישהו לקבל מהם. אנשים החלו להגיע אלי מכל מיני מקומות, אף מערים אחרות, ואין לי כל מושג איך נודע להם כי נפתחו עיני וליבי, ובחפצי כי יצליחו אני נותן להם פרי עמל של שנים, להגדיל תורה ולהאדירה.

* * *

נהג מונית ירושלמי מספר את סיפורו: כיום עדיין אינני חובש כיפה, זה יקרה יום אחד... בינתיים יש לי קושי בזה. אנשים שעולים למונית שלי, חושבים שאני עם הארץ גמור, עוד אחד מסכן, שאינו יודע מימינו ומשמאלו, הולך ותועה במשעולי החיים, מבלי לדעת מה טוב ומה רע.

אמנם האמת היא, שלמרות שגם אני 'תינוק שנשבה', אבל אני כבר נמצא בדרך לשחרור... יודע אני את האמת, מכיר אותה, נוהג בה, שומר מצוות ולומד תורה. הודו לה! בכל בוקר יש לי סדר קבוע. הולך לכותל המערבי, מתפלל שחרית, לומד דף גמרא, ואחר כך יוצא לעבודה. נכנס למונית ו'צד' אנשים...

הנדירות, כמו פדיון פטר חמור ושלוח הקן. פעם גם קנה חלקת שדה, כדי לקיים בה את מצוות לקט, שכחה ופאה.

מצוה אחת לא הצליח לקיים - לעקור את מקומות העבודה זרה מישראל. הוא ובני קהילתו, עמדו וציפו לשעת כושר שבה יוכלו לקיימה.

והנה, ההזדמנות לא איחרה לבוא. בשנת תש"ח, עוד בטרם עזבו הבריטים את הארץ, רעשה ירושלים מהפצצות והפגזות. אז לקח אבי כמה בנאים, פחחים וחוצבי סלעים, מינה אותם לשלוחיו, הוביל אותם לכנסיה נטושה בירושלים העתיקה, והעמידם שם. ברגע שהחל רעש ההפגזות, נכנסו פנימה, והחלו לשבור את כל סמלי העבודה הזרה שהיו שם. לפני כל פעולה שעשה כל אחד מהם, היה אומר: "הריני בא לקיים מצוות עשה של 'אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגויים'" (דברים יב, ב).

לאחר מכן נכנסו לחדר, ומצאו שם פסל של אותו האיש. עיני הפסל היו עשויות מבדולח, והיה קשה ביותר לשבור אותן. על כל עין הם עבדו כארבע שעות, וכשסיימו יצאו כלעומת שבאו. [כמובן, שמעשה כזה אסור לעשות בימינו, ואכמ"ל].

שבועיים מאוחר יותר התגלה הדבר, ובכל העיתונים היו כתבות על ונדליזם והשחתה בכנסיה. אך הם יצאו בנס ללא פגע. [דורש ציון']

וְכֹלֹא תִזְזְזִיפוּ אֶת הָאָרֶץ (לֵא, לֵג)

הספרי כותב, כי מפסוק זה לומדים אזהרה לאסור חנופה, והרמב"ן במקום מסביר שהאזהרה היא שלא להחניף לרשעים.

הגה"צ רבי **שבתי יודלביץ** זצ"ל המשיל משל קולע על מידת החנפנות: החמור שאל את הכלב: "אני לא מבין, אני עובד כל היום 'כמו חמור', מבוקר עד ערב סוחב משאות על גבי, ובעל הבית לא אוהב אותי. ואילו אתה, הכלב, לא עובד כלום, וכולם אוהבים אותך, מלטפים אותך, מטיילים אתך, אתה ממש 'מלך' - מה הסוד שלך?"

אמר לו הכלב: "בוא ואלמד אותך את הסוד! בלילה, כאשר בעל הבית מביא לך לאכול, תוציא לשון, תלקק אותו... כך הוא יאהב אותך... תבין היטב: גם בעל הבית זקוק לליטוף! אם תלטף אותו - הוא גם ילטף אותך!"

הגיע הלילה. בעל הבית מגיש לחמור את מנתו. ואז החמור מוציא את לשונו הארוכה ומתחיל ללקק את אדונו לאורך ולרוחב, כשמפיו נוזל ריר בכמויות נדיבות...

בעל הבית מתרגז מאד, וצועק עליו בקולי קולות: "חמור שכמוך! מה אתה עושה לי?! ממחר בבוקר אכפיל ואשלש את עבודתך, עד שתלמד איך מתנהגים..."

אין זו עבודה קלה להיות נהג מונית. אתה יוצא לרחוב ומסתכל לצדדים. מי צריך אותך? מי רוצה שייקחו אותו? אתה ממחר אל זה שמנפנף באצבע, לפני שמישהו אחר יתפוס לך... מצרף נסיעה לנסיעה, פרוטה לפרוטה, כאן עשרים שקלים, פה חמש עשרה, פה ארבעים... פיסות של דרכים. החלום של נהג מונית זה לקבל נסיעה בין עירונית ארוכה שמתן שכרה בצידה... 'אשרי **תמימי דרך**', דרך אחת תמימה, ואם אפשר הלוך וגם חזור - אין טוב מזה.

בוקר אחד, לפני שהלכתי לכותל המערבי, עצרתי על הדרך בתחנת המוניות שאני חבר בה. המנהל קורא לי ואומר: "שמע, יש עכשיו לקוח שרוצה נסיעה לטבריה, קח את הנסיעה הזאת".

הרעיון קסם לי בהחלט, כמו שהסברתי קודם.

"לא יכול עכשיו", עניתי לו, "עוד לא התפללתי שחריית".

הוא מסתכל עלי כמו על שמסתכלים על שוטה שמאבד מה שנותנים לו, ואומר: "אין בעיה. אתן את הנסיעה הזאת לנהג אחר".

הוא ממשיך אל חבריי בתחנה, ואני לכותל המערבי. לתפילת שחרית ודף גמרא - לא מוותר, זה נותן לי חיות לכל היום.

היצר הרע מנסה לשכנע אותו לפחות להצטער על הנסיעה שחמקה ממני... אבל אני מכיר את עצמי. אם אפסיד את התפילה והלימוד, אצטער על זה כל כך, שלא אוכל ליהנות מהרווח.

עכשיו, שידעתי שהנסיעה כבר עברה לנהג אחר, התפללתי בנחת ולמדתי בנחת ויצאתי בצעדים מדודים אל עבר מכונית. אני מתיישב על מושב הנהג, ומישהו ניגש ושואל: "אפשר לנסוע איתך?"

- "בבקשה. לאן?"

- "לבית שאן".

נסיעה ארוכה, בין עירונית, ששכרה הנאה בצדה, ויותר מכך - הוא שואל אם אוכל להסיעו גם חזור...

הנסיעה ההיא לטבריה כללה רק צד אחד, ואילו כאן הקב"ה החזיר לי בכפליים על מה שהיה נראה לי כהפסד.

'אין שומע לי ומפסיד'... [השגחה פרטית']

וְאֵת כָּל צִלְמֵי מִסְכְּתֵי תְּאֵבְדוּ (לֵא, לֵג)

סיפר הגה"צ רבי **בן ציון מוצפי** שליט"א: מו"ר אבי זצ"ל היה זהיר מאד לקיים כל מצוה שכתובה בתורה, לכל הפחות פעם אחת בימי חייו. הוא השתדל לקיים אפילו את המצוות

למחרת בבוקר פונה החמור לכלב ואומר לו: "כלב שכמוך!
למה רימית אותי? עשיתי כמו שאמרת לי לעשות, ליטפתי
את בעל הבית, ורק נזק יצא לי מזה..."

אומר לו הכלב: "זוהי אמנות מיוחדת לדעת איך ללקק... אני
הכלב, יודע איך מלקקים. אתה, החמור, לא בקי במלאכה
זו..."

כך היה ר' שפסעל עושה ליצנות מהחנפנים... לא כולם
יודעים להחניף. במקרים רבים החנופה מאד מאד לא
מוצלחת... אבל 'כלב' – יודע להחניף! הוא יודע טוב מאד
ללקק...

מספר הגה"צ רבי **ראובן קרלנשטיין** זצ"ל: רבם ומאורם
של ישראל, בעל ה'בית הלוי' זצ"ל, היה רב בעיר הגדולה
סלוצק במשך עשר שנים. בנו מספר כי הוא עזב את העיר
בעקבות מעשה שארע: באותה התקופה החלה
המודרניזציה להתגבר. לגבירים המתחדשים כבר לא
התאים לשלוח את ילדיהם לחיידרים המיושנים, והחלו
לשלוח אותם לבתי ספר מודרניים.

בנו של אחד הגבירים הגיע למצוות. הגביר התכוון לערוך לו
סעודה מפוארת, וכדי להשלים את התמונה הוא נכנס
למעונו של ה'בית הלוי' להזמינו להשתתף בסעודה.

שאל אותו ה'בית הלוי': "באיזו סוגיה ידרוש הבחור, נער בר
המצוה?"

הגביר התבלבל לגמרי... בבית ספר של בנו לא ממש
לומדים סוגיות... הוא השיב ואמר: "כבוד הרב יודע! הילדים
של היום הם לא הילדים של פעם... הילדים של היום כבר
לא אומרים פלפול בבר מצוה שלהם..."

נענה ה'בית הלוי' ואמר לגביר: "אם הנער לא דורש בדברי
תורה – הרי זה 'מושב לצים', ואיני מגיע למקום שכזה".

האבא ניסה לשכנע את הרב: "אין אדם טורח בסעודה
ומפסידה! ערכנו סעודה שלמה, ישתתפו בה אנשים
חשובים, וכולם מחכים שהרב יבוא".

אך הרב נשאר בשלו: "זה לא נקרא בר מצוה! כולם יאכלו
וישתו ולא יגידו דברי תורה? לכזאת בר מצוה אני לא הולך".

והנה בעוד השניים מדברים, הגיע אדם נוסף, עני ואביון,
ביחד עם בנו, לבקש ברכה מהרב לרגל היכנסו של הנער
לעול תורה ומצוות. האיש לא התכוון להטריח את הרב
להשתתף בשמחה. כל כוונתו היתה, כאמור, רק לבקש את
ברכת הרב.

האיש האזין לשיחה של הרב עם הגביר, ולפתע אזר אומץ
ושאל: "אולי יכול הרב לבוא להשתתף בשמחה שלנו. בני,
נער בר המצוה, הכין פלפול ארוך, ולכבוד גדול יהיה לנו אם
יטרח הרב ויבוא לשמחנתנו, ואף יאזין לדברי התורה שיאמר
הבן".

נענה ה'בית הלוי' על אתר ואמר: "אליכם, בעז"ה, אבוא! ילד
שלומד בחיידר תורה, ואומר דברי תורה - אבוא להשתתף
בשמחתו!".

הגביר ראה, שמע ונדהם - "אלי - הוא לא בא, ולשלעפער
הזה - כן...". הוא מיהר לספר לחבריו מה שהרב 'עולל' לו:
"מילא אם הרב לא היה הולך בכלל לבר מצוה - ניחא, אבל
אליו כן ואלי לא, רק מכיוון שבנו לומד בחיידר, ובני לא -
דבר כזה לא מתקבל על הדעת", אמר.

הוא החליט לנקום ברב! בהיותו גביר בעל השפעה רבה
בעיר, פנה לבעל האכסניה בה התגורר הרב, והורה לו
באופן חד משמעי להוציא את הרב מביתו. במקביל הוציא
הודעה לכל בעלי הבתים שבעיר, לבל יהינו להשכיר את
דירותיהם לרב! בעל האכסניה נאלץ בעל כרחו להודיע לרב
על הצורך לפנות את האכסניה. הרב הבין למצוקתו והרגיע
אותו: "אני מבין אותך, אתה חייב לשמוע בקולו של הגביר.
אם לא תשמע לדבריו עלול אתה למצוא את עצמך ללא
פרנסה, ללא פת לחם".

הרב ניסה למצוא מקום מגורים אחר, ומשנתקל שוב ושוב
בסירוב, הבין את שעולל לו הגביר...

והנה מושל העיר, גוי מבטן ומלידה, שהעריך מאד את הרב,
שמע את כל הסיפור ואמר לרב: "אני אתן לך דירה מפוארת
חינם אין כסף, ובלבד שתישאר עמנו בעירנו".

אך ה'בית הלוי' חשש שמא יהיה בזה 'חילול השם' ועזב את
העיר. בצורה שכזאת קיים ה'בית הלוי' את ה'ולא תחניפו'.
הוא לא נרתע להשמיע את דעתו הברורה, דעת תורה,
באזניו של הגביר, ואף אם הדבר יהיה כרוך באיבוד מקום
המגורים, ואפילו באיבוד פרנסתו.

מי שחי באמונה - יודע שהכל מאת ה'. אף אחד לא יכול
לעזור לו - חוץ מהבורא יתברך! לאדם כזה אין מה ואין למי
להחניף! סיפר לי יהודי נאמן, ראש עירייה לשעבר:
"כשכיהנתי בתפקידי בתור ראש העיר, ראיתי אנשים שכל
אימת שהיו רואים אותי היו 'משתחוים' לי! כשעברתי
ברחוב הם היו 'משתכשים' בי, נצמדים אלי, לעיתים היתה
התקהלות גדולה, וקרוב היה המצב לכלל סכנת נפשות..."

"והנה נוכחתי בדבר מעניין: בו ביום שהם שמעו שאני עומד
לפרוש, עוד בטרם פרשתי בפועל - אף אחד מהם כבר לא
הכיר אותי... כשעברתי לידם - אפילו לא נדו לי בראשם
לשלום..."

"הרגשתי את הגועל נפש שבדבר: כל עוד היו צריכים הנחה
בארנונה, או אישור בניה - אני קיים! יש לי את כל המעלות
הטובות שבעולם! אבל בו ברגע שהם כבר לא היו צריכים
אותי - נהפכתי פשוט לאוויר... כאילו אני לא קיים!"

רבתי! הבה ונזכור: כשיש אמונה בבורא עולם - אין צורך
להחניף לאיש...

[יחי ראובן]

מאוצרות הפרשה

וירד הגבול ומחה על כתף ים כנרת קדמה... וירד הגבול הירדנה והיו תוצאותיו ים המלח (לד, יא-יב)

בגבולותיה של ארץ ישראל מצוי ים כנרת מחד וים המלח מאידך. זה לעומת זה: ים שוקק חיים ומימיו מתוקים, לעומת ים המוות שמימיו מלוחים מאוד. מה ההבדל בין שניהם? מסביר הגה"ק רבי אלחנן וסרמן הי"ד: ים המלח מקבל את כל מימיו מבחוץ ואינו מעביר מאומה הלאה. מי שהוא רק 'מקבל' – אינו מוצא טעם בחייו (מימיו מלוחים) וסופו שמתנוון (ים המוות שאין בו בעלי חיים). אולם ים הכנרת – למרות שהוא מקבל את מימיו מאחרים – הוא 'נותן' את מימיו הלאה. מי שנותן לאחרים – זוכה לחיים בעולם הזה ובעולם הבא! (במחשבה תחילה)

כי לקחו מטה בני הראובני לבית אבתם ומטה בני הגדי לבית אבתם וחצי מטה מנשה לקחו נחלתם (לד, יד)

קשה למה לא נאמר בשבט מנשה לבית אבותם כשם שנאמר בראובן וגד. ונראה דהלא בשבט מנשה היו בנות צלפחד יורשות ונוטלות נחלה, ואם יקחו להם אנשים משבט אחר, אז הנחלה תסוב ממטה אל מטה, ולא תשאר הנחלה בבית אב של מנשה אלא תעבור לשבט אחר. דאף שנאסר להשבטים לישא אשה משבטים אחרים, הלא מבואר בב"ב (דף ק"ב) דבנות צלפחד שפיר הותרו להנשא לכל השבטים שנאמר לטוב בעיניהם תהיינה לנשים, ואך למשפחת מטה אביהם אינה אלא עצה טובה. ושפיר לא כתוב במנשה לבית אבותם, כי לא היה הדבר ברור שתשאר הנחלה בבית האב מנשה, כיון שבנות צלפחד נטלו גם חלק בעבר הירדן, כמבואר ברש"י פ' יחי בפסוק בנות צעדה עלי שור. (משך חכמה)

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן וגו' (לה, יד)

וברש"י הביא מגמ' מכות י'. משום דבגלעד נפישו רוצחים. ונתקשו ע"ז התוס' שם והרמב"ן כאן דהא שוגג בורח לערי מקלט ולא מזיד. ויותר נראה מה ששמעתי מפי חותני הגאון שיחי' דמחמת שרוב שופכי דמים בגלעד, לכן מסוכנים שמה גואלי הדם יותר, שהמה מלומדים לרצוח את נפש הרוצח, ומשום זה הוצרכו למהר הצלתו של הרוצח שם יותר מבשאר מקומות. (עמק הנצי"ב על הספרי) **ותהיינה מחלה תרצה וחגלה ומלכה ונעה בנות צלפחד לבני דדיהן לנשים (לו, יא)**

בפרשה הקודמת הן מוזכרות פעמיים בסדר אחר: מחלה, נעה, חגלה, מלכה ותרצה (כו, א; שם לג). רש"י הסביר שינוי זה: "כאן מנאן לפי גדולתן (=גילן) זו מזו בשנים ונשאו כסדר תולדתן ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן. ומגיד ששקולות זו כזו". אם שקולות מדוע להעדיף אחת לפני השניה לפי חכמתן? (ר' ישמעאל אכן סבר, שבשל כך לא היתה הקפדה בסדר הזכרתן). נשאלת גם השאלה מדוע בכל מקום מנאן לפי חכמתן וכאן לפי גילן? אומר רבי שלמה זלמן מוילנא, תלמידו המובהק של הגר"א, מדובר ברווקות מבוגרות מאוד, הקטנה שבהן היתה כבת 40. ברור, שזה לא היה נח להן להזכירן לפי גילן. לכן תמיד שמו את הדגש על חכמתן. כאן לאחר שנשאו וביחוד לבני דודיהן, שודאי ממילא ידעו את גילן, מנאן הכתוב לפי סדר תולדתן. (הפרשה לדורותיה)

ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם כל בכור ובאלהיהם עשה ה' שפטים (לג, ד)

לכאורה הלא כוונת הכתוב הוא רק לומר שהיו טרודים באבליהם כמו שפירש רש"י ולכן יצאו ישראל משם בשלום והשקט, וא"כ למה הזכיר הכתוב שבאלהיהם עשה ה' שפטים.

ונראה לפרש דהנה דרשו חז"ל על הפסוק למכה מצרים בכוריהם, כששמעו הבכורות שעומד לבוא עליהם מכת בכורות הפצירו באבותיהם שיפעלו אצל פרעה לשלוח את ישראל לחירות כדי שינצלו בחיים, וכשלא הועילו באבותיהם, עשו הבכורות מלחמה עם אבותיהם והרגו מהם אלפים ורבבות. והנה המצריים היו עובדין להבכורות שלהם והם היו אלהיהם. וזה שאמר הכתוב, ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהן כל בכור, וגם היו טרודים לקבור מה שבאלהיהם עשה ה' שפטים, שע"י אלהיהם דהיינו הבכורים עשה השי"ת שפטים לאבותיהם שנהרגו בהמלחמה עמהם, וממילא היתה טירדתם כפולה בשני סוגי הרוגים. (פנים יפות)

ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם וגו', בחודש החמישי באחד לחודש (לג, לח)

במסכת תענית (כט). איתא משנכנס אב ממעטין בשמחה, אמר רב יהודה משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה. ויש לדקדק, דהלשון כשם משמע שמדמי אותם להדדי, והרי הם בהיפך זה מזה. וי"ל דהנה התנא דמתניתין קאמר משנכנס אב ממעטין בשמחה, וקשה מנ"ל לאקדומי פורעניא, דלמא דוקא ט' באב חייב להתאבל, או מכל היותר מ' באב שאז נכנסו העכו"ם בהיכל, ומנ"ל להקדים משנכנס אב. אלא ע"כ אית ליה לתנא איזה לימוד, ולכן קאמר, כשם שמוכח מלימוד זה שמשנכנס אב ממעטין, כך מוכח מלימוד זה גופא דמשנכנס אדר מרבין בשמחה, דליכא מידי דלא רמיזי באורייתא. והיינו דעינינו רואות בכל מיתות הצדיקים הכתובים בתורה, לא כתוב בשום א' מהן באיזה חודש או באיזה יום מת, רק באהרן הכהן נאמר ויעל אהרן וכו' בחודש החמישי באחד לחודש, וידוע דגדולה או שקולה מיתת צדיקים כשריפת ביהמ"ק (ר"ה י"ח): ולכך כתבה לנו התורה זה היום, להורות דמיד משנכנס אב למעט בשמחה, דמיד ריע מזלא דישראל שמת בו אהרן. וידוע דמשה ואהרן שקולים הם (תוספתא סוף כריתות). וא"כ קשה למה לא כתבה התורה מיתת משה ג"כ באיזה יום היתה, כדי לידע ג"כ למעט בשמחה באותו יום, דאנן ילפינן דמשה רבינו ע"ה מת בו' באדר מכת קראי דיהושע (יד, יט) והעם עלו מן הירדן בעשור לחודש הראשון כדאיתא בקידושין (לא), ולמה לא כתבה התורה בפירוש אותו היום, אלא דהתורה העלימה בכוונה אותו היום, דבא להורות משנכנס אדר מרבין בשמחה, ולכך לא כתבה התורה בפירוש אותו היום, כדי שלא למעט בשמחה. ובוה מבואר שפיר דברי רב יהודה, כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, מכת דהתורה כתבה בפירוש יום מיתת אהרן בר"ח אב, מזה מוכח דמשנכנס אדר מרבין בשמחה, מדלא כתבה התורה בפירוש יום מיתת משה רבינו ע"ה. (מעשה רוקח)

”אלה מסעי” - להקריב למען השני -

כל מסעות האדם בחייו, גלגל אחד הם. וכל אחד מהם הוא חוליה בשרשרת הארוכה של ארבעים ושניים המסעות שצריך כל אדם לעבור בחייו. מעשה אחד כרוך בשני, ומי שיתבונן במעשיו, ויבחנם כצרוף כסף, יראה שהקב"ה משלם לאדם כמעשהו, ומשיב לו במידה כנגד מידה על כל מה שהוא עושה, לטוב, וחלילה גם ההיפך. וכל מה שהאדם עושה, לעצמו הוא עושה. ישנה משפחה מפורסמת בעם היהודי, שזכתה למה שלא זכו הרבה משפחות אחרות. מחצית מבניה של משפחה זו נמנים על מרביצי התורה הגדולים בדורנו, והמחצית האחרת הם עשירים מופלגים ואוהבי תורה, תמכין דאורייתא, סמל ודוגמא ל'תורה וגדולה במקום אחד'. אחד מנכדי המשפחה מספר מדוע סבו זכה לכל הגדולה הזו: נפילות כלכליות, פשיטות רגל ו'ביקורים' של אנשי ה'הוצאה לפועל' המגיעים למעונם של בעלי החובות ונוטלים את כל מה שנמצא בבית, לא החלו היום. אירועים אלו התרחשו גם לפני עשרות שנים, וסבא שלנו שהיה קבלן ירושלמי, כך מספר הנכד, היה עד לכמה התרחשויות כאלו אצל עמיתיו למקצוע שפשטו את הרגל. כל אחד מבין שמדובר באחת הטראומות העמוקות בחיי סוחר, שעד היום היה חי את חייו כאחד העשירים, והנה עכשיו באים עליו אנשי הוצאה לפועל ומשאירים אותו ריק מכל, ללא ריהוט, ללא מוצרי חשמל. אדם כזה אינו מסוגל לצאת מביתו, כבר לא מתראה עם חבריו, וחיייו הופכים למסכת אחת של סבל. המשאיות של ה'הוצאה לפועל' בירושלים היו מביאות את ה'סחורה' מבתי בעלי החובות אל רחבת תחנת המשטרה ב'מחנה יהודה', ושם היו הפריטים נמכרים במחירים זולים במיוחד, שכן אנשים לא ישרים היו עומדים שם על המשמר כדי שהקונים הפוטנציאליים לא יעלו את המחיר. די היה במבט אחד מעיניהם של האנשים הללו, כדי ל'שכנע' את הקונים שהתקבצו לשם שלא יעלו את המחיר...

יום אחד עבר סבא שלי ליד תחנת המשטרה ב'מחנה יהודה', והנה הוא נתקל במשאית גדולה העמוסה בפרטי ריהוט וחשמל. היה ברור לו שמדובר שוב בתכולתה של דירה שנלקחה מאדם שפשט את הרגל, והבאה למשטרה על מנת למכרה בזיל הזול. הוא מביט בסחורה, ונראה לו שהוא מכיר את הספות והכיסאות מאיזה מקום... סבא אימץ את מוחו עד שנזכר שמדובר בפריטי דירתו של אחד מחבריו הקבלנים, והבין מתוך כך שהלה פשט את הרגל ומצוי במצב ביש. מיודענו החליט לעשות מעשה. הוא נכנס אל תחנת המשטרה, והגיע אל הרחבה שבה אמורים פריטי הדירה להימכר. המשאית עדיין לא פרקה את התכולה, ובמקום שהו כבר האנשים הלא ישרים שראו מבעד לחלונות את המשאית עם הסחורה היקרה שהגיעה זה עתה, ותכננו לרכשה במחירים המקובלים עליהם... סבא הכליל עצמו ברשימת הקונים, ועם תחילת המכירה הציע סכום גבוה מאד, כשהוא הולך 'על כל הקופה', על כל הרהיטים. 'הקונים הוותיקים' הרימו גבות עיניהם למראה הקונה החדש והלא קרוא, שכפי הנראה מנסה לנשל אותם הפעם מהעסקה המוצלחת. הם נעצו בו עיניים מאיימות, אבל הוא לא נבהל, וכשהם העלו את המחיר, העלה אף הוא אחריהם וכך עוד פעם ועוד פעם, עד שראו עם מי יש להם עסק, נטשו את העסקה, וסבא שלנו זכה בפריטים. כעת ניגש אל נהג המשאית שפריטי הדירה עדיין היו עליה, ואמר לו: "מה שאני מבקש ממך עתה הוא שתעשה לי שרות אישי, ואשלם לך על כך בנפרד, תסתובב לאחור, עשה פרסה, וסע עם כל הריהוט בחזרה אל הדירה שממנה הוצאת את הדברים, והחזירם למקומם, דבר דבור על אופןנו...". הנהג עשה את שהתבקש, ובעל הדירה שפתח את הדלת, לא האמין למראה עיניו, כיצד יתכן שכל הריהוט חזר אליו?! וכי אנשי הוצאה לפועל חזרו בהם? הרי עוד לא קרה דבר כזה מימות עולם! הנהג סיפר לו על האיש שהעלה את המחיר, נישל את הקונים הוותיקים וציווה עליו להחזיר את הריהוט אל הדירה, ומתוך התיאור- הבין שמדובר בסבא שלנו, שכלל לא חשב להציג את עצמו כמי שהציל את הריהוט, אלא חזר לביתו שמחו וטוב לב על המצווה הגדולה שהזדמנה לידיו. בעל הדירה מיהר לבית הסבא, נפל על צוואריו, והודה לו בבכי נרגש על מה שעשה למענו, והוסיף: 'אתה חושב מן הסתם שזכית להציל רק את ממוני, אבל דע לך שמעשה ההצלה הנאצל שלך אינו מסתיים רק בספות ובכיסאות, במוצרי החשמל ובשולחנות היפים שלי. אני רוצה לגלות לך שלאחר צאת אנשי הוצאה לפועל מביתי, אמרה לי אשתי שגם היא עוזבת את הבית, וגם הילדים הודיעו לי שלא יוכלו יותר להישאר בבית ריק שכזה, וממילא כל החיים שלי היו מונחים על כפות המאזניים. כאשר ראיתי שהריהוט חזר, שבה נפשי אליי, פשוטו כמשמעו, החייתני'. היה זה אחד הסיפורים שסיפר הנכד על סבו.

הגם שדרכי שמים נסתרות הן, ואיש לא יכול לקבוע בזכות מה זכה לכל מה שזכה, אבל די גם במעשה שכזה כדי להבין את ההצלחה הגדולה המוענקת לו מהשמים, זכאי הוא יהודי כזה לכל הברכות האמורות בתורה. ובדרך אגב למדנו, שכל מה שאדם עושה, לעצמו הוא עושה. אמנם הוא התמסר להציל את חברו, אבל ראו לאלו שיאים של סיעתא דשמיא הוא הגיע לאחר מכן! (האמנתי ואדברה).

פינת ההלכה

לקחת את קרובי משפחתי עמי לנופש ממעשר כספים

שאלה: לקראת החופשה, ברצוני לשתף את קרובי משפחתי 'בני תורה', בנופש על חשבוני, מחמת שאין באפשרותם לממן זאת מעצמם. היות וגם אני לא משופע בממון, על כן אני רוצה לממן זאת ממעשר כספים, כי לדעתי יש בזה צדקה וחסד להוציאם לחופשה. אך השאלה היא, כיצד שאני מאוד רוצה בהשתתפותם בחופשתי, שהחופשה שלי עמם יוסיף לי מאוד בחופש שלי, ומשפחתי מאוד חפצה ונהנית מכך, האם מותר לי לממן ממעשר כספים דבר שאני מאוד חפץ ונהנה ממנו? **תשובה:** לגבי ספק שלכם, התשובה היא, שמותר לאדם ליהנות מהצדקה שנותן, ואם כל הכסף מגיע לבני תורה, גם אם יש לכם הנאה מכך, הרי זה מותר, כמבואר בשו"ע (י"ד סי' תא"ט) אלא שלפני שנותנים צדקה עבור נופש יש לוודא שאכן זה צדקה בעבורם לנסוע לנופש, ואולי אתם משוחדים כי אתם רוצים אותם בנופש, ולפעמים לבני תורה חשוב יותר שיהיה להם לחם וחלב בבית. גם לאחר שכבר בירתם שאכן זה חשוב להם מאוד, ואפשר לתת זאת מכספי צדקה, יש לראות שהנופש יהיה על טהרת הקודש, ולא שהכסף שלכם, ינתן לבני תורה כדי להפוך אותם לאחר הנופש שכבר ח"ו לא יהיו... והלוואי שתהיה יציאתם [מהנופש] כביאתם. (הגר"י זלברשטיין שליט"א)

חידה שבועית

אני חונק את צדייך בלתי ניתן לקנייה, אין לך עצלות צ"ל אפוא אתה יכול להשתתף בי. אתה לא יכול להעזר אותי אפוא אתה יכול להפיק אותי. פתח את הסיפורי אתה חייב לא תוכל להפיק אותי החזרה. מה אני?

תשובה לחידה פר"ש: בשלושת הפרשות קצף משה. **תשובה לחידה השבועית:** האיש עושה את דרכו באוויר לאחר שצנח ממטוס והמצנח לא נפתח... 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת גורן להולדת הבן | משפחת קלברמן לאירוסין הבן | משפחת אסליודה להולדת הבת הנכדה | משפחת נאמן להולדת הבן
גני הדג: משפחת פופוביץ - זוסמן לאירוסין הילדים | משפחת שטיין - הרב רוזנבאום - יודקביץ (מרכז העיר) להולדת הבן הנכד הנין

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

מרכז רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי ה"ד

המאמר

שבת אורה

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

מסעי

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

מסופר על צדיק אחד שבעוד בנו ילד קטן, לא הפציר בו שיתפלל, והניחו להסתובב בחוץ, ואילו "בעל הבית" פשוט, שבתוך הבית הכנסת הפציר והכריח את בנו הקטן, שיעמוד בבית הכנסת כל הזמן בשעת התפילה, ויתפלל מילה במילה, ולא ישוחח בשעת התפילה, וכשנתגדלו ותעשו לאיש התחיל בן הצדיק להתפלל כראוי, ואילו בן ה"בעל הבית" הפסיק מלהתפלל ממה שהיה דרכו מאז בקטנותו, וה"בעל הבית" הצטער מזה ונכנס להצדיק ושאלו הייתן? שנשתנה בין בנו לבין הצדיק מקצה אל הקצה, ענהו הצדיק בני שראה אותי מתפלל כראוי, הבין שמה שאני אינו מפציר בו שיתפלל, משום שעודנו קטן, וכשיגדל, עליו להכניס עצמו לתפילה שהיא עבודה שבלב, ועל כן כהתבגר התחיל באמת להתפלל כמותי, אבל בנך שראה שאתה אינך מתפלל כראוי, ורק ממנו אתה תובע שיתפלל, הבין שרק בניים קטנים צריכים להתפלל, לא אנשים גדולים, וממילא לאחר שמתבגרים, כבר אין צריכים להתפלל במסירות, על כן כשהתבגר הפסיק מלהתפלל כראוי וקיבל על עצמו שכשישאל ויהיה לו בניים קטנים או גם הוא יתבע מבניו הקטנים שהם יתפללו. (חינוך לישראל)

הרבנית שמחה צדקה נ"ע, אמו של רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", לאחר שנתברכה בילדים, נהגה לחזור בבתי כנסיות ובתי מדרשות שבירושלים עיה"ק, והיתה מבקשת ומפצירה ביהודים טובים, שיתפללו על בנה יהודה ועל אחיו, שיגדלו תלמידים חכמים וצדיקים. באחד הימים קמה ומכרה את כל התכשיטים שברשותה, קישוטי זהב וכסף שעגדה מימי נעוריה. בכסף שקיבלה, שילמה לסופר סת"ם יחיד ברודו (הוא מחותנה, רבי יעקב חיים סופר זצ"ל, בעל "כף החיים"), שיכתוב עבורה ספר תורה מהודר על גולין משובחים, ובכתובה נאה, בקדושה ובטהרה. את ספר התורה, שהוכנס לביה"כ "שמע צדקה", עיטרה ברימונים ופרכילים מכסף טהור. בראש הנרתיק, במקום המיועד להצנחת שם הנדיב, ציוותה לחרות את שמה ואת תמצית מאווי נפשה ולבה: שבזכות מצות כתיבת ספר תורה, יצליח זרעה, ויגדלו בתורה וביראת שמים! ואכן תפילה אס תמימה זו, תפילה זכה, שנבעה ממעמקי הלב והנשמה, נתקבלה במרומים. — כל צאצאיה היו שתולים על פלגי מים חיים של תורה ויראת שמים. בעיקר, נתמלאו משאלותיה בבנה המחונן, רבי יהודה, ספר תורה חי, שברבות הימים נתעלה מאד, ונודע בשערים כאחד מגדולי התורה והיראה המובהקים שברודו. (דרכה של תורה)

הרב מברסק זצ"ל הלך פעם ברחוב עם בנו רבי רפאל זצ"ל וניגש אליהם אדם אחד ואמר להם: הרב יכול להיות מרוצה ושבע רצון מבניו שכולם ברוך ד' הולכים בדרך הישר. הרב לא הגיב מאומה והמשיך ללכת בדרכו עם בנו. אחרי כמה רגעים נעצר ואמר לבנו: רופך אחרי האיש ותאמר לו כלשון הזה: האם בחינם זה בא לי, כמה דמעות שפכתי בשעה שגנדרתי את עדיסותיהם (דוד חוקד)

צדיק לרעת כי עיקר ההשפעה על הבן הוא מההנהגה הכללית שהוא רואה בביתו, אם הורים רוצים שיהא להם בניים גדולי תורה בעלי מידות טובות שיהא להם נחת מהם, הרי הם צריכים לעמוד ולהשקיע בחינוך עצמם, ומכך יהא להם השפעה טובה בחינוך הילדים. כשהבית מונח ברוח של פשטות על יסוד של תורה ומצוות ומידות טובות, נחרט הדבר בלב הילד. נוסף לזה על ההורים לשים לב על קשרי החברות של ילדיהם. כי השפעת החברים, על ידי דיבוריהם ועסקיהם, רב הוא מאד הן לטוב או ח"ו, וכן יש להשתדל למעט עד כמה שאפשר את הסתובבות הילדים ברחובה של עיר עם חבריהם. מחוץ לשעות הלימודים, כדי שיהא עין ההורים פקוחה עליהם. (רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, "אמרי דעת")

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם. למה התחיל הכתוב ב"ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם" ומיד נאמר להיפך "ואלה מסעיהם למוצאייהם". יש להסביר בדרך משל: איש אחד נשא אשה והי' לו בן מאשתו הראשונה. הצדיקה אם החורגת לבנו. לימים, נודמן האב בעיר אחת וראה שם נערה בת טובים לבנו, והתקשר עם אביה בשידוך. כשחזר הביתה בישר לבנו על היוזג הטוב שמצא לו, וקבע מועד החתונה מקיץ שלשה חדשים. ביום החופה שכר האב עגלה ונסעו למקום מגורי הכלה. כיוון שעבר זמן מה בנסיעה, אמר הנער לבעל העגלה: הגד לי, כמה פרסאות כבר התרחקנו מעירנו. השיב לו הבעל העגלה: שבע פרסאות. לבסוף שאל גם האב את בעל העגלה, כמה פרסאות עלינו לעבור עוד עד שנגיע לעירו של המחנות. שאל הנער את אביו בתמימה: מדוע אני שאלתי כמה פרסאות כבר עברנו מעירנו, ואילו אתה שואל כמה פרסאות עלינו לעבור עוד עד שנגיע לעירו של המחנות. ענה לו אביו: אתה מימך לא היית בעירו של המחנות ואין אתה מכיר בטיבו, ואת הכלה עצמה לא ראית בעיניך: אי אתה יודע שהמחנות הוא איש מכובד בעירו, בר יחסין ומפולג בתורה והכלה נאה וחסודה. שאלתך ובקשתך היא רק להפטר מעונשה של אמך החורגת, להתרחק ממנה ככל האפשר. ולכן שאלת כמה כבר התרחקנו מעירנו. אך אני נותן את דעתי כל עיקר על השוב הרב הצפון לך בבית המחנות המפולג בתורה וביראת שמים, ובכלתך היקרה אשר הועיד לך ד'. ולכן בכל לבי אני רוצה להתקרב מהר ככל האפשר למחוז חפצינו, ולכן שאלתי: אימתי נבוא ונגיע לעירו של המחנות. הנמשל: בני ישראל לא ידעו עוד חשיבותה של ארץ ישראל, נשאו את נפשם רק לברוח מארץ מצרים אשר בה נתענו הם ואבותיהם. לא כן משה רבינו, אשר ידע להיכן הוא מוליכם, לארץ זבת חלב ודבש וכל טוב בה. לכן הוא מונה את המסעות אשר לפניו, "ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם", ואילו ישראל עשו את החשבון רק על ההרחקה מכור העוני ממצרים, וזה ואלה מסעיהם למוצאייהם." (המגיד מדובנא)

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן: וברש"י כתב דלכן היו כ"ב ערי מקלט לבני עבר הירדן משום דבגלעד רבו בה רוצחים. והקשה הרמב"ן והלא ערי המקלט נעשו בשביל הורגים בשוגג, ומה ענין זה עם גלעד שרבו בה רוצחים במזיד. ונראה לומר שהרי ההורג במזיד זה תלוי בבחירה החפשית של האדם, אבל ההורג בשוגג זה לא בא בבחירת האדם, שהרי לא כוון לזה כלל, אלא הוא כנשיכת נחש ודריסת הארי שאמרו חז"ל דמי שנתייב סקילה חיה דורסתו ומי שחייב שריפה נחש מכישו וכיו"ב, דכיון שבעלי חיה אינן בעלי בחירה על כן הדינתם באה מן השמים, ונמצא שבגלעד הואיל שרבו בה רוצחים במזיד, והם עושים כך בלא עדים והתראה למען לא יוכל הבית דין לענשם, על כן מוזין הקב"ה שיהיו נהרגים ע"י בני אדם, והיינו בשוגג שלא בבחירת האדם אלא בשליחות מן השמים, ומובן למה הוצרכו שם לרבו ערי מקלט, כיון שמכאן הרוצחים המזידים שכיח שם ביותר הורגים בשוגג. (פנים יפות)

והצילו העדה את הרצח מיד גאל הדם. תנן מוסרין לו שני ת"ח שמא יהרגו בדרך וידברו אליו ... דברים הראויים לו אומרים לו אל תנהג בו מנהג שופכי דמים בשגגה בא מעשה לידו. (מכות י"ג) וקשה מדוע צריך להטריח שני תלמידי חכמים כדי לשמור על הרצח מפני גואל הדם הרי לשם כך די בשני שומרים תקיפים שיוכלו למנוע בחזקה מגואל הדם מלפגוע ברצח אומר רבי משה סרובייציק מצידוד פשוט הוא שאין בכך כל תועלת כי אם לרצח יהיו שני שומרים תקיפים והי גואל הדם יביא ארבעה אנשים חזקים ותקיפים יותר ומתוך כך תפרוץ אש של קטטה ומחלוקת ושנאה, כאשר אלו תומכים בזה ואלו תומכים בזה, העצה היחידה למנוע זאת, היא להביא שני תלמידי חכמים שבכוחם להשפיע על גואל הדם בדרך פיוס, ולהסביר לו כי מעשהו של הרצח נעשה בשגגה, ואין כל הצדקה ותועלת לפגוע בו לדעה, הלימוד והלחם מדין זה שכאשר הולכים בדרך של פיוס ולא בכוח, אז הצד השני נח לקבל ולהתפייס. (שניים מקרא)

סיפור מההפטרה

ועל הכל ...

"פרפראות"

על המשנה במסכת אבות "על שלושה דברים העולם עומד" וכי אמר פעם רבי עמרם בלום זצ"ל אב"ד אויפאלו (מח"ס בית שערים), שיטנמ אנשים שברברס דברי בטלה לעולם אינם ממהרים, ותמיד יש להם סבלנות ואורך רוח, ורק פעמים בודדות הם ממהרים ללכת לדרכם ואלו הם: א' בשעת דרשת הרב בדברי מוסר וכיבושין, שקצה אונם משמוע תוכחה ואמתלא מוצאים בחפזונם. ב' אם התארכה התפילה יקומו אותם ממהרי לכת, וברעש יתנו לחזן אות למען יסיים בודיות. ג' אם נאספו נדיבי עמים מתוך מטרות לסייע למישהו או לצורך איזה צדקה חשובה, אזי מתוך פחד שמא יחייבו יתר על המידה ימארו לדרכם. וכך אפשר לפרש את המשנה בדרך צחות על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, שבשלושת הדברים אלו "העולם" קם "ועומד" מכסאו כשזומעים דברי תורה ובעת התפילה וכשיעוררם לגמול חסד.

(מפי ספרים וסופרים)

"ענין של טעם"

טעם שהש"ץ צריך להקרות לכהנים הנשואים כפיהם, מילה במילה והם עונים, דכתיב "אמור להם", שיהא יחיד אומר לדבים (רבינו בחיי)

"מפי כתנם"

היום רואים זאת כאשר באים לקרב לב רחוקים לאביהם שבשמים. אם לוקחים יהודי ומסבירים לו את היופי של התורה והמצוות, אך לא מסדרים לו לימוד קבוע של דף גמרא או שרע' שיעסקו בלימוד התורה - בסופו של דבר הוא עלול לעזוב ולנטוש את הכל! רק אלו שמקריבים אותם על ידי לימוד התורה, הדבר אורך אולי יותר זמן, אך בסופו של דבר הם מקבלים את השעם בלימוד, ומקיימים משפחות נפלאות עם ילדים נפלאים! במשך כל הדורות דבר זה היה כה פשוט לכל יהודי. הרמב"ם מצייר לנו כיצד היה נראה 'בעל-בית' בעבר: "כיצד? היה בעל אומנות והיה עוסק במלאכתו שלוש שעות ביום ובתורה תשע..." (הל' תלמוד תורה פ"א הי"ב). הרמב"ם חי לפני מאות שנים, והיום אין לנו 'בעל-בית' כאלו. אבל אנהנו עוד זוכרים את הבעל-בית שהיו משכימים לפנות בוקר ללמוד תורה לפני שהיו יוצאים לעסקיהם. לא הייתה מציאות שבעל-בית לא ילמד לפחות שלוש-ארבע שעות ביום! למדו משעה ארבע בבוקר עד שעה שמונה, לפני התפילה, ובאו בשעה חמש אחה"צ ולמדו שוב. וזה היה דבר פשוט... אם מישהו היה מצייר תמונה של עיירה יהודית, האם הוא היה יכול לתאר הרגשה של יהודי? האם יש מישהו שיכול לתאר מה מרגישים אחרי שלוש שעות של לימוד בחשק, כמה חיים, כמה שמחה נתנת לנו התורה, כמה היא פותחת את השכל! האם מישהו יכול לתאר מה פירוש להיות בעיירה ללא טלפון, ללא כלי תקשורת, ללא עיתונים, ללא כלום, ולחיות כל יום, כל היום רק עם התורה ועם הקב"ה? האם מישהו יכול לתאר זאת?!... וזה היה דבר פשוט וברור מאלי לכל יהודי - שהתורה היא החיים שלנו ובה אנו מוצאים את הקב"ה ואת הנצחיות. התורה היא החיים עצמם של היהודי. וכשתורה ממלאת את כל ישותו של היהודי - כשהאדם הוא יהודי "אמיתי", לא סינטי - יש המשך! כשתתפוח אמיתי, אפשר לשתול את הגרעינים - לראות בנים ובני בנים. כשזה אמיתי - זו נצחיות. וזו לא גדלות - זה צריך פשוט תרגול, ללעוס טוב ושוב. להפוך את התורה לצורת החיים, את התפילה לצורת החיים, את החסר לצורת החיים. זו לא "גדלות" מיוחדת, זוהי עצם מהותו של יהודי. וכשמקבלים את מקור החיים, זוכים לנצחיות - 'טעמו וראו כי טוב ה'". רבי שמשון פינקוס זצ"ל

"מקום לשאלה"

שאלה: הדין הוא שאסור להטביל בלי בשבת יום טוב, אך יתכן שיהיה מותר תשובה: אם ישאב עם אותו הכלי מים מתוך המקוה, בשביל להשתמש במים לצורך, וממילא הכלי נטביל. (בן איש חי)

אתי עזבו מקוד מים חיים לחצב להם בארות בארת נשגדים אשר לא יבול המים: קרוב לעשר שנים ישב רבי יוסף דוב סולובייציק זצ"ל על כסא הרבנות של העיר סלוצק, בשנת תרל"ד בערך עזב את העיר סלוצק ואת כסא הרבנות כשהוא משתכן דרך עראי בוודשא בית פולין על סיבות עקירתו מסלוצק ידוע בחוג בית הרב, רבה של בריסק שהדברים נתגלגלו מרוב סירובו להתרפס בפני העשירים ולשאת להם פנים, מעשה שהיה כך היה, אחד הגנדים בעיר רחוק מתורה שמלאו לבנו שלוש עשרה שנה ערך לכבוד המאורע חגיגת פאר והזמין אליה קרואים הרבה, כדי להוסיף יוקרה ביקש גם את הרב להשתתף במאורע ושכר למענו כרכרה מיוחדת שתביאו אל הטרקלין, כשבא הגביר עם הכרכרה לקחת את הרב, התענג רבי יוסף דב ושאל כבררר אנב מה דרשה יאמר חתן הבר מצוה, נבדוק הגביר ומשך בכתפיו: הלא ידע רבי הזמנים השתנו, הילדים של היום לא דורשים, ורבי יוסף דב מקשיב ומודיע תיכף בהחלטיות: "חגיגה שאין הבר מצוה דודש בדברי תורה היא מושב לצים, לא אלף" באותו מעמד נכח יהודי אחד מתושבי סלוצק עני בן טובים שהנג גם כן באותו יום את חגיגת הבר מצוה של בנו האיש בא לקבל ברכה ותו לא, איש כמוהו לא ימצא עוז בנפשו להטריח את הרב שיבוא לסעודת מצוה שעורך בביתו, מי הוא שישא את עינו לגדולה כזאת, אולם בשומעו את חילופי הדברים שעברו עכשיו בין הרב לעשיר, מלאו לבו להתקרב עד לכסאו של רבי יוסף דב, ויען בקול מבוש שמא יואיל רבנו להשתתף בבר מצוה של ילדי שהוא לומד תורה וישמע גם פלפול לכבוד היום, מיד צהלז פניו של רבי יוסף דוב "אלף אבוא, אל בנך אשר לומד תורה" ותוך כדי דיבור התרומם מכסאו ולבש את מעילו העליון ליתך אל שמחת העני, באותו רגע חפו פני העשיר שהתכוונן לנחול כבוד בעיני חבריו הקרואים והנה צפוי לו ביוון גדול, הפציר ברבי יוסף דוב הלא אין אדם טורח בסעודה ומפסידה, הנה ערסתי שולחנות כיך המלך וכל המסובים קעת יושבים ומצפים לבואו של הרב מה אנד להם, אך כל דבריו היו לשוא, רבי יוסף דוב היה נחוש בהחלטתו, לא אלף לשמחת בר מצוה בלא דרשה וילך אל בית העני והעשיר שב אל אחותו מרעיו וסיפר להם את אשר קדוהו כי הכלימו הרב וכי נתן עילה לאדם פשוט ממעמד נחות להתכבד בקלונו עכשיו בערה חמת הגנדים של סלוצק, ברבי יוסף דב עד להשחית, עד שזממו להינקם בו בדרך מקורית, על די שהעבירו בעיר קול אזהרה" שלא יהין אף איש להשכיר לו בית דירה" ואיימו בשפטים על בעל המעון שהתגודר בו עד עכשיו שיכריחנו לפנותו מיד, ואם לאו ירדו לחייו ומתוך שהיתה אימתם מוטלת על רוב האוכלוסיה יצאה מויתם לפועל, בעל המעון בא והודיע לרבי יוסף דב בקול רועד כשהוא מבקש את סליחתו אלף פעמים כי אנוס הוא להוציא מהדירה והרב הבין למצבו "אין בכ אשם הם עלולים להכרית את פת לחמך" אמר, כשיצא לחפש אחרי דירה אחרת נתחוו לרבי יוסף דב שהמתנכלים הפליגו במעשיהם אף יהודי בסלוצק אין בו האומץ להמרות פיהם וסופו להשאר ללא קורת גג לראשו, בינתיים נודע הדבר למושל המחוז גוי מבטן ומלידה שהעריץ את הרב והתרעם למשמע השערוריה, ומיהר לשלוח להודיע לרבי יוסף דב שמעמיד לרשותו דירה חנם אין כסף בת עשרה חדרים, הרב שפש ברעטו, שמצב כזה גובל בחילול השם, ואחר שהודה למושל על נדיבותו, הוזרו לצאת מהעיר ועזבה לצמיתות (מריצי תורה ומסור)

מפתגי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

מעט אור, דוחה הרבה מהחושך. (רבינו בחיי)

הטבע, הוא הנס הנפלא והגדול שבמושגים שלנו. (שפת אמת)

המקנא והחמדו: שניהם עיניהם רעה בשל אחרים. (כתר חוכמה)

מספורי המגיד

"קדיש על הדי"

פרק י"ג "הצוואה הקדושה"

תקציר קצת מורחב של הסיפור:

שלמה סאלאן נצר לגולי ספרד נסע לאמסטרדם בשליחות אביו ר' שלמה כדי לסדר ירושה עתירה בת 3 מיליון מרקים גרמניים, הוא נפל בידי כנפיה של נכלים בראשות יהודי רע מעללים בשם משה טויער שכלפי חוץ עשה חשם של יהודי ירא שמים גדול ובעל חסד עצום, אלא שהכל היה כסות למעשיו המתועבים, בהם היה יונק כערפד הנצמד לקרבתם ויונק את כל שארית חיוניותו. הוא שב לביתו בערם וחוסר כל, אלא שכאן מצפה לו צרה חדשה, גנרל פולני חמד את ביתו גירש את משפחתו מביתו והשתכן בה, יצחק שנעדר מביתו קרוב לשלוש שנים נכנס לתמו לבית, הוא ניגש למיטת בנו והחל לחבק את הילד שהיה שקוע בשינה עמוקה, הוא לא ידע כי לקח את הבן הגנרל, ארבעה חיילים תפסו אותו והגנרל רצה להמיתו במקום, אלא שסגנו לא נתן למפקד להמיתו בלא משפט, למחרת נערך לו משפט צבאי בעיר לובלין הוא נדון למות אך ניתנה לו האפשרות להמיר את דתו ולהיבצל, בתחילה עמד יצחק בגבורה, אך הם הרבו לטשטשו ולהפחידו, לבסוף ברגע של חוסר דעת כשל בניסיון, תוך כדי התמוטט והיה בקומה עמוקה ביותר (סוג מות קליני) לאחר מספר שבועות חזר לעצמו, הוא מגויס על כרחו לצבא ומשלח מחוץ לפולין, הוא מציל את קהילת פראג מסכנה איומה ועתה בא לבקש מהמהר"ל סוג תיקון לנשמת האומללה.

AA

מאיור אריך פון שולדפוהל יצא מבית הרב כשפניו לוטות לחלוטין, הייתה זו שעת לילה מאוחרת, השמים היו מכוסים בעננים כבדים שהסתירו את הלבנה הזעירה, איש לא הבחין בו, הוא הסתלק במהירות מן הגטו פוסע במהירות אל הקסרקסין, שוער המחנה רעגימנט הויפט סאלדאט (רב סמל) היינריך שוצמאכער לא עיכבו לבירור, הוא היה בסוד העניין ולמיור החשוב ישנם סידורים רבים בעיר טרם יעזבנה, הוא החווה לפניו קידה עמוקה, כיאה לקצין בכיר בעל דרגה חשובה, אריך לגלג בלבו לגינונים הצבאיים המטופשים, הוא נענע לו בראשו ופנה לחדרו.

הפעם הראשונה שכולו מלא שמחה על מפגשו החשוב עם המהר"ל, איך אפשר לשרטט נבכי נשמה כלואה שסובלת כל כך הרבה מייסורי מצפון על מצבה האומלל, עד שניסה למחוק ולהתכחש למוצאו היהודי מרוב יאוש שתקף אותו על היותו שבוי עולמית אצל הקליפות האיומות, עתה זכה שרבה הגדול של פראג פרס חסותו עליו, ברכתו תלווה אותו שנים רבות, גם אחרי סילוקו של צדיק לעולם האמת, כי צדיקים במותם קרויים חיים.

כעבור שבוע הועבר אריך פון שולדפוהל לעיר בודה (כיום היא חלק מהעיר בודהפשט הונגריה, שם היה מחנה צבאי גדול, הוא הצטרף לחייל הפרשים כמפקד יחידה, כפי הבטחת הרב עלה אריך בקצב מהיר ביותר במעלות הקצונה הבכירה, עד שתוך תקופה קצרה עלה לדרגת "אויברסט גנרל" המפקד הראשי של חייל הפרשים האוסטרו הונגרי, כשהוא בן 32 שנים וצעיר הקצינים במטה הכללי.

עתה היה חופשי יותר בתנועתו, הוא דאג להגיע לפולין במסגרת שירותו הצבאי לסיור מעמיק, הפעם לא היה לו לפחד מאותו גנרל מרושע סטניסלב צברובסקי שנהרג באחת המלחמות ומשפחתו גלתה מהמקום, כך התקיימה בו יד ה' על רודפו יהודי על לא עוול בכפו.

במשך חצי שנה חרש גנרל אריך פון שולדהופט את פולין הגדולה והקטנה לאורך ולרוחב, הוא עבר מעיר לעיר ולא פסח על עיירות ושאל על בני משפחת סאלאן ופרנס, היהודים תמחו לראות קצין אוסטרו הונגרי בכיר שמתעניין כל כך על משפחה יהודית, היו התלחשויות כי הקצין הוא יהודי משומד שמנסה אולי לשוב בתשובה, אך איש לא העז לשאול אותו על כך.

אך עם כל החקירה והדרישה המעמיקה לא ידע איש לתת לו פרטים עניינים שיביאווהו למצוא את עקבות משפחתו. עד שהגיע לעיר וורשה בה היה ריכוז גדול מאד של בני משפחת פרנס, לאחר מעקב ממושך הצליח ליצור קשר עם כמה קרובי משפחה של ריזי טויבע אשתו, או אז נודע לו השבר הגדול שריזי אשתו מתה לפני שנים מרוב צער ויגון לאחר חודשים ארוכים של טלטולים בעוני ומחסור, שבועיים לאחר מיכן נפטר שימעל'ה בנו יחידו מדלקת ריאות קשה שפגעה בריאותו החלושות, הוא נפטר בטרם מלאו לו חמש שנים. שניהם נקברו צמודים זה לזה באחת החלקות הנידחות של בית הקברות של וורשה, אותו קרוב התנדב להראות לו את שתי החלקות.

יצחק אריך שכבר התחסן בגופו ונפשו לאחר שנים רבות בצבא האוסטרו הונגרי, לאחר אימונים קשים ומפרכים את הגוף ואת הנפש משך שנים רבות, דימה שכל מעיינות דמעותיו יבשו לחלוטין, לפתע גילה כי נכונו לו עתודות מלאות בדמעות, הוא שח את ראשו שהיה עטור בלא מעט שערות שיבה על גבי המציבות הקרות שהיו עשויות אבן פשוטה ביותר [כיאה לעניים מרודים מדורי דורות] ולא פסק מלבכות, הוא בכה על כל חייו שאבדו, כל התקוות הרבות שתלה באותו רגע שימצא את בני משפחתו נמוגו עתה לחלוטין, למה יש לו עוד לצפות? עתה הוא ערירי לחלוטין, היאוש סגר עליו מכל

מספורי המגיד

כיוון, נראה לו כי מעתה אין לו סיבה אמיתית לחיות. כך גחון היה שעות רבות על גבי שתי החלקות גועה בבכי תמרורים באין מעצור.

לאחר מיכן נסע ללובלין כדי לברר מה עלה בגורל הוריו, כאן לא היה צריך לטרוח הרבה לגלות כי שני הוריו נפטרו בהפרש שלוש שנים, עתה היה גלמוד לחלוטין, כאיש צבא שכל חייו סביב השירות לא יכול היה להינשא לאשה יהודיה, הוא אף פחד מהכנסייה הקתולית מאד, אך לא אבה להינשא לגויה, למרות שגחלת יהדותו הייתה עוממת, קשה היה לו במסגרת צבאית קפדנית כשהוא בא במגע עם אין ספור אנשים להיעלם לימים שלמים כשבת חג וכו' בלי לעורר חשדות, אך עם זאת השתדל לשמור על עיקרי הדת בסתר עד כמה שהיה ביכולתו. הוא חזר בפחי נפש להונגריה לחיות חיי צבא מלאים בקרבות קשים, לא אחת נפצע בקרבות קשים בהיותו שר הפרשים של הונגריה, אך כפי שהבטיחו המהר"ל כשהוא יפצע לא יהיו הפצעים אנושים, הם חרטו צלקות בפניו הנאים, אך לא מעבר לכך. הוא עמד בהבטחתו למהר"ל לנצל את מעמדו הצבאי לטובת יהודי הונגריה שחיו בסביבתו, לא אחת נחלץ לעזרת היהודים שנרדפו עד חורמה על ידי המדייארים האנטישמיים, הוא עשה זאת בצנעה ובדרכי ערמה מופלאים, כאסטרטג גאון הצליח ברוב פקחותו לנהל את העניינים בצורה הכי תמימה שלא עוררה עליו כל חשד.

כך התנהלו חייו הכפולים, כלפי חוץ הוא נוצרי קתולי אדוק, אך בסתר שמר על הגחלת היהודית. וכך התגלגלו השנים בלי שיהיה לו קשר עם קהילת פראג, עד שהגיעה שנת שצ"ז.

הקהילה היהודית בפראג השתנתה להפליא מאז שנת שמ"ז [השנה בה אירע הסיפור עם החייל וונצ'ל שכמעט הסתיים באסון איום]. גאון הדור המהר"ל הקדוש זי"ע נתבקש לשיבה של מעלה מכבר שנים, את מקומו מילא תלמידו כבנו, הגאון והקדוש רבינו אפרים איש לונצ'ץ זצוק"ל בעל ה"עוללות אפרים" הוא מילא את מקום רבו הגדול עם כל תעצומות הנפש. בשומרו על כל המנהגים שהנהיג מורו ורבו זצוק"ל. כמעט כל בני הדור ההוא כבר היו שוכני עפר, גם גיבור העלילה רב מרדכי פיין ואשתו כבר לא היו בחיים, נדמה כי את הסיפור ההוא איש לא ידע רק מסיפורי אבות לבנים.

בליל כיפורים שנת שצ"ז (50 שנה אח"כ) התגנב אל בית הכנסת "אלטני" אדם אלמוני עטוף בטלית גדולה מאד שנועדה להסתיר את זהותו לחלוטין, הוא ישב בקצה האחורי של בית הכנסת, בין האנשים הפשוטים ביותר, ביום קדוש זה לא היה לאיש עניין לתור אחרי האורחים שמתווספים למתפללים, לא חסרו אנשים שכל השנה לא היו "פון דיא שיינע אידן" (מחשובי הקהילה) היו אף כאלו שלא דרכה רגלם בבית הכנסת (אלטני) מלבד ביום הקדוש בו צירפו את החלבנה לקהל כדי שהתפילות תעלנה יפה למרום.

כל אותו יום לא זז האלמוני ממקומו, הוא ישב מכונס בעצמו כשהטלית עוטפת אותו כולו, גניחות שקטות אך עמוקות מאד בקעו מעמקי הטלית, נראה היה כי היהודי שמתחת בוכה מאד על החיים הקשים שעברו עליו, אך למי היה עניין לחקור מה מעיק על האיש המסתורי, לכל אחד היה את ה"פעקאלע" שלו צמוד אליו, כל אחד התפלל מעומק הלב לשנה טובה ומבורכת שתהיה טובה יותר מקודמתה.

במוצאי יום כיפורים לאחר שהסתיימה התפילה, כל המתפללים עזבו את בית הכנסת כדי לסעוד את לבבם לאחר הצום הארוך, רק הרב נותר ליד מקומו לומר עוד תחינות ומספר פרקי משניות, כשעמד לעזוב את בית הכנסת רואה הוא אדם עטוי בטלית שמכסה את פניו לחלוטין ממתין לו.

הוא פנה אל הרב בגרמנית: ימחל נא לי כבוד הרב הנעלה, האם יתן לי ללוותו אותו אל ביתו, כי עניין חשוב לי לומר לך. הרב נענע לו בראשו לאות הסכמה וכך הילכו שניהם זה לצדו של זה בלי לדבר.

כשנכנסו שניהם אל הבית והתיישבו בסלון, אמר הרב לאורח "האם תרצה לטעום משהו אחרי הצום?"

האורח נענע בהסכמה שקטה, כך סעדו שניהם באוירה שקטה, הלילה עוד גדול וניתן לדבר בארוכה ומוטב לאכול במתינות הדעת.

לאחר הסעודה הוריד האורח את טליתו מעליו ומול הרב נגלה איש שיבה לבוש בגדי שרד של הצבא האוסטרו הונגרי, הוא היה עטור באותות גבורה רבים, על פי הדרגות שעל כתפיו נראה שהוא אחד הבכירים ביותר של הצבא, פני הקצין הבכיר היו חרושות קמטים וצלקות מפציעות בקרבות, שערותיו היו צחורות משלג כאדם שיש בן 80 אבל עיניו השחורות והענבריות היו בעלות חיוניות עצומה כשל אחד בן 40 היה להם מבט חד מאד שיכול היה לשפד כל מי שירצה, פניו היו מגולחות למשעי, אבל היה לו שפם רחב שהעניק לו מראה של קצין בעל עוצמות אדירות.

הרב נדהם, מתחת לטלית זו הסתתר קצין בכיר ביותר מהצבא ההונגרי, כנראה שהוא יהודי, אחרת לא היה בא להתפלל ביום הכיפורים, לא היה ידוע לו שיש באחד מהצבאות של המדינות הסמוכות, גנרל בכיר ביותר שהוא יהודי, אבל הוא שמר את סקרנותו לעצמו. הוא המתין למוצאי פי הקצין.

"יש לי דבר סתר אליכם, כבוד מעלת הרב שיחי, זה אומר שאסור לאיש לדעת שמן ממה שאני כעת מוסר בפניכם".

מספורי המגיד

הם נכנסו לחדר בית הדין של הרב שמוקם בקצה הבית ולא הייתה לאיש גישה אליו, או אז ניאות לדבר.

"אני רואה מהבעת פני הרב כי אינו מכירני כלל, אכן אין זה פלא, כבר לא הייתי בפראג כחמישים שנה, מאז שהועברתי מחיל המצב של הקסרקטין הצבאי בפראג להונגריה שחוסה תחת ממשלת אוסטריה, ניתק הקשר שלי עם עירכם, אבל אני מאמין שידוע לכם הסיפור שאירע בשנת שמ"ז שהסעיר את כל הקהילה שלכם, ובכן אני הקצין ארך פון שולדהופט שהיה מעורב בסיפור, אני זה שדאגתי לטשטש את כל העקיבות שעלולים היו להוביל אליכם. בזכות הסיפור זכיתי לברכה מיוחדת מאת הרב המנוח זכרונו לברכה.

הרב אמר לי בזמנו את המילים הללו: "מי יודע, אם לא יד ההשגחה פעלה ועשתה כל זאת, כדי להציל את הקהילה מאסון ושואה, גם להיות מגן ומחסה לאחיק בני ישראל הנרדפים והנדכאים על ידי שונאיהם. ואכן ראיתי שהייתה זו נבואה של ממש, מאותה עת רדפה אותי ההצלחה מכל כיון, כל אלו שקינאו בהצלחתי וניסו להכפישני אצל המפקדים הבכירים הובישו, שטנתם לא נשמעה ונדחתה כמוקצה מחמת מיאוס, הממונים עלי היו מרוצים מאד מרמת ההישגים שלי בפרט שהתחום שהייתי בו "רב אמך" היה בתחום ה"אסטרוטגיה המלחמתית" המצאתי שיטות מלחמתיות שנלמדות עד היום בבתי הספר של הצבאות השונים.

דבר זה הביא שעליתי תוך שנים לא רבות בצמרת הפיקוד הגבוה של הצבא ההונגרי, לאחר מיכן פיקדתי שנים רבות על צבא אוסטריה בעת שנפרדה מבת בריתה פרוסיה והפעם נלחמו זה בזה, בשל בקיאותי בשתי הצבאות יחד, ידעתי את כל שיטות הלחימה של צבא פרוסיה וכך יכולתי להקדים להם פתרון, בדרך הזו הצעדי את צבא אוסטריה עד שנעשה לאחד הצבאות החזקים ביותר בכל אירופה.

בזכות מעמדי הגבוה יכולתי להיטיב רבות ליהודים ולא אחת חילצתי עשרות יהודים ממוות, כמו כן הצלתי קהילות רבות שהיו נרדפות על המדיארים הפראיים בכל מיני מקומות, למרות היותי נוצרי קתולי אדוק שלא היה כל חשד על נצרותו, התקבלה באהדה בקשתי עבור אותם יהודים, פעלתי תמיד בדרכים עוקפות לכן לא חשד איש בי בשל פעילותי, כי איני נוצרי אמיתי אלא אנוס מסתתר. אם היה מתעורר עלי חשד, הייתי מסכן את מעמדי ואף את חיי.

אך כל זה לא נתן לי סיפוק בחיי, ידעתי כי אין לי משפחה, איבדתי את הורי המנוחים ואת אשתי ובני יחיד, לא הייתה לי אפשרות לפרוש מהצבא ולברוח למדינה רחוקה כדי לחזור ליהדות, הייתי כבול באזיקי פלדה נסתרים מוקף אין ספור אנשים שהיו קשורים אלי וכל אחד מהם היה יכול להיות המרגל שהכנסיה שתלה כדי לעקוב אחרי. לפיכך לא עזבתי את הצבא ובכך גם ויתרתי על הקמת בית, כי לא רציתי לשאת גויה ולהעמיד רח"ל זרע לאלילים.

בזמנו ביקשתי מאת הרב זצ"ל לומר קדיש לכל הפחות פעם אחת בשנה לפני "כל נדרי" כי באותו לילה קדוש הועברתי מדת האמת לדת עובדי האלילים, האמנתי כל ימי בדברי הרב ובטוח הייתי שיקיים את ההבטחה שיאמרו עלי קדיש לכל הפחות כל ימי חיי, כדי שיהיה עילוי נשמה לשותפתי העלובה שנמצאת עד עתה בשבי הסטרא אחרא, מאד רציתי להיות בכל שנה בכל נדרי לשמוע את הקדיש שנאמר לעילוי נשמתו בחיי, אלא שלא עלתה ביד. אבל כל הזמן היה לי חלום כמוס להגיע לפראג להיות שם לכל הפחות ביום כיפור.

והנה עתה נקלעה אלי ההזדמנות, לרגל אחד התפקידים שלי בצבא, התאפשר לי לשהות בפראג בימים הללו, בזכות קשרי הרבים הצלחתי להשתחרר למספר ימים מהצבא, כדי לעסוק בעסקים פרטיים, אין לרבי הקדוש מושג כמה דמעות שפכתי אמש כששמעתי את הקדיש נאמר על ידכם בליל כל נדרי באריכות רבה, תוך הוספה "יהיה זה לטובת נשמת יצחק בן חיה אסתר" בזכות הקדיש הזה בכיתי רבות כפי שלא הצלחתי להוריד בכל ימי חיי. מלבד אותן שעות קשות כשהתרפקתי על קברות אשתי ובני הפעוט עליהם השלום.

היום גמלה בלבי ההחלטה לעזוב את הצבא, בלאו הכי איני צעיר כלל ויש לי את הזכות לפרוש מהצבא, עתה יש לי בקשה מיוחדת, ברשותי נמצאים כמה מאות דינרי זהב שהצטברו אצלי משך השנים הרבות ששרתי בצבא, זה כמעט חצי מרכושי, אני מבקש שכבוד הרב שיחיה יחלק את הכספים לעניי העיר לפי ראות עיניכם ולומר: "לזכות יצחק בן חיה אסתר ושלמה נוחם עדן" בקשה נוספת יש לי, אני מבקש מאד מהרב, לשמור את המידע בסוד גמור כדי שלא יאוונה לי כל רע, עד היום הזה יכולים אותם רשעים להזיקני, מי יודע אם אין עדיין יורשים לשומרים הקודמים למרות שכבר עברו שנות דור.

אני מתכוון לנסוע לאחר חג הסוכות לפולין ארץ מכורתי, אפשרות את בגדי הצבא לחלוטין ואתישיב בעיר קטנה הרחק מעיני הבריות, שם אשוב לצור מחצבתי בגלוי, אשמור את כל מצוות הדת כיהודי שומר תורה ומצוות, אבל אין לי מושג כמה זכויות יהיו לי, אחרי כל קר הרבה שנים בהם הייתי רחוק מיהדות מאונס וקצת לאחר מיכן ברצון.

על כן אני מבקש ממכם בבקשה גדולה, אנא אל תשכחו אותי, המשיכו לומר עלי את הקדיש, לא רק בימי חיי אלא גם לאחר מותי, כי אין לי זרע ולא יהיה מי שיאמר קדיש עלי לאחר מותי, אין ביכולתי לבקש שיאמרו עלי מדי יום קדיש שנים רבות כי אין זה דבר נכון, אבל לומר קדיש אחד לפני כל נדרי זו לא מטלה קשה, על כן אני פונה אליכם בכל לשון של בקשה, אנא המשיכו במורשת הזו עד יבוא הגואל.

מספורי המגיד

הרב הקדוש בעל "עוללות אפרים" היה מרוגש כולו מהבקשה התמימה של אותו קצין זקן, הוא לחץ את ידיו בחמימות ואמר לו "יהי לך סמוך ובטוח, כי כל עוד תעמוד קהילת פראג על תילה וכל עוד יתפללו יהודים בבית הכנסת "אלטני" יאמר הקדיש בכל נדרי לטובת ולזכר נשמתך".

עיני הקצין הזקן דמעו, הוא פרץ בבכי נרגש ביותר לשמע ההבטחה החזקה, הוא לחץ את ידי הרב דקות ארוכות ולא פסק מלבכות, לאחר מיכן חיבקו הרב אל לוח לבו, תוך שהוא שומר על עצמו שלא לפרוץ בבכי יחד עם הקצין, דקות ארוכות נמשך המעמד, לאחר מיכן נפרדו שניהם מברכים זה את זה לשנים טובות ומאושרות ולתשובה שלימה.

הקצין הזקן יצא מבית הרב בצעדים מאוששים, מתוך דברי הרב הבין כי יש לו עוד תקוה, גם אם הוא שב לבורא רק בימי הזקנה אך אין תשובה זו בזויה בעיניו, כי ה' ממתין עד לראע האחרון וגם תשובה מאוחרת שנעשית עם כל הלב מתקבלת לפני הבורא.

יותר לא נראה הקצין ואף לא קיבלו ממנו דרישת שלום, אך יודעי דבר סיפרו כי בהונגריה התקבלה בהפתעה התפטרותו של הגנרל הבכיר שפיקד על מלחמות רבות בהצלחה עצומה וכי לאחר התפטרותו החפזה יצא את הונגריה בלי להותיר אחריו כל עקיבות.

ברם אדם אחד ידע על כל המהלכים, רבה של פראג בעל ה"עוללות אפרים" זצ"ל קיבל מכתבים חסויים שנשלחו מכתובת עלומה ממדינה סמוכה לפולין ובהם סיפר בכתב חידה מורכב כי התיישב בעיירה קטנה שאינה בולטת וכך התיישב בפאתי הישוב בלי למשוך תשומת לב, הוא גידל את זקנו ופאותיו ששינו את מראהו כליל. את מקומו קבע בבית כנסת קטן כשהוא יושב על התורה והעבודה כל היום, מנסה להדביק את החסר הגדול שהתמשך יותר מיובל שנים. הרב שמח מאד על צעדו הגדול של יצחק סאלאן והתפלל כל ימיו "להצלחת ולטובת נשמת היקר יצחק בן חיה אסתר ושלמה סאלאן נ"ו שהקב"ה יזכה לחזור בתשובה שלימה ולתקן את כל החטאים עד לשורשם".

כפי שהבטיח, התקין הרב זצ"ל בספר התקנות של בית הכנסת אלטני, כי הקדיש שנאמר זה חמישים שנים ימשך כל ימי קיום הקהילה עד יבוא גואל.

העיד המחבר רבי שלמה כהן זצ"ל שכל ימי חייו מידי ליל יום כיפורים קודם עלות הרב לדרוש לפני הציבור, היה הרב נעמד ואומר קדיש בניגון מיוחד ומקדים לפני הקדיש את הנוסח: הקדיש נאמר לטובת הנשמה היקרה של המנוח יצחק בן חיה אסתר ושלמה ע"ה שנמצאת עתה בגני מרומים ושה' יערה עליה רוח טהרה ותתקבל לפנים מהמחיצה בתוך נשמות כלל עם ישראל (רב שלמה כהן נפטר בשנת תרס"ד וטמון בבית החיים שם) לא כולם ידעו פשר הקדיש הזה שנשמר באדיקות כה רבה, אך יחידי סגולה, ביניהם הסופר הדגול רבי שלמה כהן זצ"ל שהעתיק ותיעד בסיפורו הרבים תקופות שונות מחיי קהילת פראג וסביבותיה, בהתאם לתפקידו כסופר הקהילה חקר ובדק את מקורות המנהג הקדום ולאחר מיכן העלה את הסיפור בספרו המונומנטאלי "הקדיש לפני כל נדרי" במקור נכתב הספר בגרמנית, אך תורגם לעברית והודפס על ידי הוצאת הספרים "נצח".

עד לחורבן הקהילה היהודית בשואה האיומה נשמר המנהג באדיקות רבה, כפי הבטחת בעל עוללות אפרים זצוק"ל, ק זכה יצחק סאלאן לדבר נדיר ביותר שאין לו אח ורע בכל העולם כולו, שקדיש יאמר עליו בחייו ובמותו למעלה מ-400 שנים.

אין ספק כי דבר זה מעיד, כי התיקון שעשה על חטא השמד באונס התקבל בשמים, לפיך משמים הערו סייעתא דשמיא מיוחדת שאיש לא ניסה לעקור את המנהג המשונה שאין לו אח ורע בשום קהילה בעולם.

אלו שחורשים את פולין והארצות שמסביבה וגואלים קברים משממונם, מתבקשים לאתר את קברו של אותו יהודי יקר ערך ז"ל ששני גדולי הדור הגה"ק מוך המהר"ל ותלמידו הגה"ק בעל עוללות אפרים זצוק"ל זיע"א עמלו לטובת נשמתו.

סוף

הסיפור הבא הוא "שידוך, מהיכן?" יתפרסם בס"ד בלנ"ד רק לאחר בין הזמנים, אך הכנתי לכם סיפור בן שני פרקים "תפארת יהונתן" העוסק בחיי הרבי הקדוש רבי יהונתן אייבשיץ זצוק"ל מימי עלומיו, דברים מדהימים שנלקטו מספר שעוסק בחיי אותו חכימא דיהודאי. (חכם הרזים מאת ר' וינגרטן, חלק מהסיפורים הם על פי גרסא מסוימת).

בבין הזמנים לא אפרסם גיליונות בשל יציאה לנופש, ועם הקהל הקדוש הסליחה.

כמו כן רציתי להבהיר לאלו שבאו אלי בהערות על זה שכתבתי כי המהר"ל זיע"א אמר שאין לו עסק בנסתרות והרי רב חילו של המהר"ל בחוכמת הנסתר כנודע לכל, ברם כוונתי הפשוטה הייתה שאין לדעת מה מתרחש בגלגל המזלות והגלגולים, למה לפלוני יש מזל כזה ואלמוני צריך לעבור כאלו וכאלו ניסיונות, בדברים אלו ההעלם הוא גדול וגם מקובלים גדולים ביותר לא תמיד יודעים לומר בזה דבר, גם משה רבינו ע"ה שאל את השי"ת על צדיק ורע לו רשע וטוב לו עד שהקב"ה גילה לו "רזא דגלגוליא" ובזה הכל מובן היטב.

~~~~~

בְּנֵי קִדְשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

הנדודים במדבר לא נחשבו כגלות - משום שהשכינה היתה שורה ביניהם

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן (במדבר לג, א).

בספר "מגלה עמוקות" (בפרשתנו) איתא רמז, דהראשי תיבות של אלה מסעי בני ישראל הוא הראשי תיבות של א'דום מ'די ב'בל י'ון, רמז לארבעת הגליות של בני ישראל.

ולכאורה קשה, מדוע נדודי בני ישראל במדבר אינו נחשב כגלות, ורק גלויות אדום מדי בבל ויון נחשבים לגלות.

אמנם, התשובה פשוטה וברורה, כי גלות אין פירושו הליכה ונדידה ממקום למקום, אלא גלות פירושו סילוק השכינה מישראל, ואין הכונה "סילוק" ממש, שהרי "בכל מקום שגלו שכינה עמה" (מגילה כט, א), אלא הכונה היא על מצב של הסתר פנים, שהנהגה וההשגחה הם בהעלם ולא בגילוי.

והנה מצינו שתי סיבות לסילוק שכינה מישראל בגלויות השונות: א. מחמת שלא למדו תורה ולא החשיבו את התורה, כמו שמצינו שבת ראשון נחרב "על עזבם את תורת" (ירמ' ט, יב). ב. מחמת שנאת חנם (יזמא ט, ב).

אולם, במשך נדודי בני ישראל במדבר, זכו לקדושת והארת התורה על ידי משה רעיא מהימנא, וכן זכו לאחדות ואהבה ואחוה על ידי אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום, וממילא היתה השכינה שורה עליהם, ולכן נדודים אלו אינם נחשבים כגלות.

הוא שאמר הכתוב: **אלה מסעי בני ישראל הם ארבעת הגליות, א'דום מ'די ב'בל י'ון, ומתמה הפסוק: "אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם", מדוע יציאתם ממצרים למדבר אינה נחשבת כגלות?! ומתרץ: "ביד משה ואהרן" - משה ואהרן הזריחו בהם אור תורה ואחדות, ולכן היתה השכינה ביניהם במהלך כל נדודיהם.**

(סעודה ג תשן)

כאשר האדם אין בו תורה ויראה וגם אינו מאוחד עם הכלל הריהו נופל לדיוטא תחתונה

ויסעו מהר שפר ויחנו מחרדה. ויסעו מחרדה ויחנו במקלות. ויסעו במקלות ויחנו בתחת (במדבר לג, כד-כו).

יש לפרש הרמז בזה, דהנה הדרך הטובה ביותר להיות דבוק ומקושר בהקב"ה היא על ידי התורה הקדושה, אולם, אם הוא אנוס ואינו יכול לעסוק בתורה יומם ולילה, עליו להשריש בקרבו יראת ה'

במדה גדושה, כדי שהיראה תשמור עליו שלא יפול לתוך החומר העב שבעולמנו השפל.

ואם הוא במדרגה נמוכה שאינו יכול להזריח בקרבו אור היראה, עליו להיות מחובר ומאוחד עם הכלל, ובתוך הכלל הרי ישנם גדולים וטובים ממנו, והם זריחו בקרבו אור תורה ויראת שמים, וישמרוהו מנפילה.

אך אם אין בו לא תורה ולא יראה, וגם אינו מאוחד עם הכלל, אזי הוא עלול ליפול לדיוטא תחתונה רח"ל.

זהו הרמז: "ויסעו מהר שפר" - שפר רומז על התורה, כאמרם ז"ל (בראשית רבה צח, יז; ילקוט תהלים רמז תתמ) "אמרי שפר אלו דברי תורה", וכאשר בני ישראל אנוסים ואינם יכולים לעסוק בתורה יומם ולילה, אזי "ויחנו בחרדה" - ישרישו בקרבם יראת שמים כדי להשמר מנפילה. "ויסעו מחרדה" - כאשר אינם יכולים להשריש בקרבם יראת שמים, אזי "ויחנו במקלות" - שיהיו מאוחדים עם גדולים וטובים מהם, והם זריחו בהם אור תורה ויראת שמים. אולם, כאשר "ויסעו ממקלות", אזי "ויחנו בתחת" בדיוטא תחתונה ח"ו.

(סעודה ג תססה)

מעלת השבתות בתקופת הגלות ובימי בין המצרים

במגילת איכה נאמר (א, ז): "ראוה צרים שחקו על משבתיה".

יש לפרש על פי דברי ה"תפארת שלמה" (פר' בחוקותי), שהשבתות בימי הגלות גבוהות ונעלות יותר מהשבתות בזמן שבת המקדש היה קיים, משום שימי המעשה בתקופת הגלות נמוכים ושפלים יותר מבזמן הבית, ולכן בבוא אור השבת לתוך חשכת הגלות הריהו מאיר פי כמה, בבחינת "יתרון האור מן החושך" (קהלת ב, ג). עד כאן תוכן דבריו. על זה הדרך, השבתות בימי בין המצרים גבוהות פי כמה מהשבתות בשאר ימות השנה, כי ימי המעשה דבין המצרים הם ימי חשכות וכאב, ו"לכן בשבת קודש נתרבה השמחה", כפי שרמז ה"תפארת שלמה" (לשבת חזון) בזמר ("לכה דודי"): "רב לך שבת בעמק הבכא, ימי בין המצרים בין י"ז בתמוז לתשעה באב המה עמק הבכא, ואז רב לך שְׁפֵת' - יום השבת קודש בימי בין המצרים הוא יותר גדול מכל ימות השנה". עד כאן.

זהו הפירוש בפסוק: "ראוה צרים שחקו על משבתיה", ובמדרש (איכה רבה א, לד) "שחקו על שבתותיה", כי הנה בני ישראל בתקופת הגלות היו יוצאים לרחובות קריה עם שטריימלך מרופטים ובעקטיטשעס ישנים, והיו רוקדים ושרים "שבת קודש" "שבת קודש", וכאשר ראו הגוים מחזה זה לא הבינו פשר דבר, הרי אתם שקועים עמוק בחשכת הגלות, ולשמחה מה זו עושה?! אך לא ידעו את האמת, שהשבתות בתוך החשכה מאירים יותר מהשבתות בזמן הבית, ולכן הם שמחים כל כך.

(שבת חזון תשעה)

השילוב בין "אבלו בלבו" לבין "צהלתו בפניו"

בספר "ייטב פנים" (מאמר יפה לעינים אות ח"י) מובא:

סיפר לי [ה"ישמח משה" זי"ע], כי בעת עמדו על המחקר להבין דרכי החסידים והוטב בעיניו, עלה בלבו קושיא אחת אשר מדרכן לשמוח תמיד, והלא מבוואר בשולחן ערוך או"ח סימן א' סעיף ג' "ראוי לכל ירא שמים שיהיה מיצר ודואג על חורבן בית המקדש".

והיה בנסעו לקבל פני רבו הקדוש מורינו הרב יעקב יצחק זלה"ה מלובלין, עלה בלבו להתחנן אל ה' הבוחן לבות, אנא ה' אתה יודע מחשבותי ועומק לבבי, כי רצוני לבלי יקשה בעיני דבר, היה נא עמדי וקומה בעזרתי, אשר בבואי אל הצדיק הקדוש ההוא, יתרך לי קושיא הנזכרת, כי כבר אמרו חכמים (יומא לה, ב) "הבא לטהר מסייעין אותו", לא אמרו מסייע לשון יחיד, דהיה משמע שהש"ת לבד מסייע, כי אם מסייעין לשון רבים, על כן גם אותו צדיק יסייע לי להעמידנו על האמת, כך היה עומד בתפלה וחישב עם קונו.

והיה כבואו אל הצדיק הקדוש זלה"ה, תיחק שאל אותו, מדוע פניכם כחושים היום, הן אמת שכתב בשלחן ערוך ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, אבל כבר אמר החכם צהלה בפני ואבלי בלבי, הן תאמיני לנו כי אנחנו אומרים תיקון חצות בבכייה והספד, ועם כל זה הכל בשמחה.

ואמר לי מורי זלה"ה, שזה שאמר הכתוב (איכה ב, ט) "קומי רוני בלילה" בלשון רינה, שהוא משותף לבכי כמשמעו, ולשמחה מלשון קול רנה וישועה כו' (תהלים קיח, טו), והטעם לזה כי היא "נוכח פני ה'", ששכינה עמנו (בתקופת הגלות, כמו שכתוב (תהלים צא, טו) "עמו אנכי בצרה"). עד כאן.

ולכאורה צריך לבאר הענין, שהרי בכיה ושמחה הם שני דברים סותרים, שכן בכיה היא מחמת עצבות, והשמחה היא ההיפך ממנה, ואם כן איך ניתן לשלב שניהם בבת אחת.

ונראה לפרש בתרי אנפין:

א. על פי המסופר בגמרא (מכות כד, ב): "שוב פעם אחת היו עולין [רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא] לירושלים, כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם, כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק, אמרו לו, מפני מה אתה מצחק, אמר להם, מפני מה אתם בוכים, אמרו לו מקום שכתוב בו (במדבר א, נא) 'הזור הקרב יומת', ועכשיו 'שועלים הלכו בו' (איכה ה, יח) ולא נבכה!?"

"אמר להן, לכך אני מצחק, דכתיב (ישעי' ה, ב) 'ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן ברכיהו', וכי מה ענין אוריה אצל זכריה, אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני, אלא תלה בכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, באוריה כתיב (מייכה ג, יב) 'לכן בגללכם ציון שדה תחרש', בזכריה (ח, ד) כתיב 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים', עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה, עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת, בלשון הזה אמרו לו, עקיבא נחמתנו עקיבא נחמתנו".

הרי שמצד אחד ניתן לבכות על בתי המקדשות שנחרבו, ועכשיו 'שועלים הלכו בה' (שוהי נבואתו של אוריה), ומצד שני ניתן לשמוח מתוך אמונה וציפיה לביאת המשיח ולבנין בית המקדש השלישי, שאז 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים' (שוהי נבואתו של זכריה).

ממילא "אבלו בלבו" ו"צהלתו בפניו" קשורים זה בזה, כי האבל הוא על נבואתו של אוריה, "ציון שדה תחרש", והצהלה היא, כי אנו מאמינים שכשם שנתקיימה נבואתו של אוריה כך תתקיים נבואתו של זכריה, "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים" יחד עם משיח צדקנו ובית מקדשנו ותפארתנו.

ב. על פי המסופר, שפעם עבר הקיסר נפוליון ליד בית הכנסת בליל תשעה באב, ושמע יללות וקניות ובכיות, וכאשר שלח את משרתו לברר את פשר הענין, נודע לו, שהיהודים בוכים על בנין שנשרף להם בירושלים לפני אלף שבע מאות שנה.

הפטיר נפוליון:

"אם לאחר 1,700 שנה עדיין לא התיאשו, ועדיין הם בוכים ומקוננים על כך, סימנא מילתא הוא שלא אבדה תקותם, ועתיד הבנין לחזור ולהבנות, כי אלמלא כן, היו זומנן שוכחים מזה, ומפסיקים לבכות".

יסוד זה מתבאר היטב בספח"ק "קדושת לוי" (על מגילת איכה): "ממה שאנו זוכרים עניינו ומרודינו ותשוח עלינו נפשנו, מזה ניכר בבירור שלא אבד נצחוננו ותוחלתנו ח"ו, כי נגזר על המת שישתכח מן הלב, מה שאין כן חי אינו משתכח".

מעתה, ה"אבלו בלבו" ו"צהלתו בפניו" עולים בקנה אחד, כי עצם הדבר שעדיין מצוי האבל בלב, הוא המביא צהלה על פנינו, כי לא אפסו סיכוינו ולא אבדה תקותנו, ובקרוב ממש יבנה בית מקדשנו ותפארתנו.

המורם מן האמור:

- * ירא שמים צריך להיות מיצר ודואג על חרבן בית המקדש מחד גיסא, ומאידך גיסא צריכים להיות בשמחה תמיד.
- * השילוב בין צער לשמחה הוא, כי מצד אחד יש להצטער על בית המקדש שהיה בעבר, ונחרב, ומצד שני יש לשמוח מתוך אמונה שבקרוב ממש יבנה בית המקדש השלישי.
- * שילוב נוסף בין צער לשמחה, כי הצער על החורבן מראה לנו שבית המקדש עדיין "חי", והוא עתיד להבנות, כי אם היה בית המקדש בבחינת "מת" לא היינו מתאבלים על זה, שהרי גזירה על המת שישתכח מן הלב, ואם כן זה גופא מפיה רוח שמחה בקרבנו.

(דברות קודש פר' מסעי תשסו; תשסח)

בעניני גאולה וביאת המשיח

הגאולה העתידה – בזכות יצחק אבינו

הרה"ק ר' צבי הירש מוידויטשוב זי"ע הגיע להסתופף בצל קדשו של הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע, באחד השיחים אמר לו, כי הוא יודע ומבין את פשר כל המסעות הכתובות בפרשת מסעי, חוץ מהפסוק (במדבר לג, כד) "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה".

אמר לו החוזה:

אני אפרש לך. הרי איתא בגמרא (שבת פט, ב), שלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם אבינו "בניך חטאו לי", ואברהם אבינו יענה לו "ימחו על קדושת שמך", וכשיאמר ליעקב אבינו "בניך חטאו לי", יענה לו גם כן "ימחו". אולם, כשיאמר ליצחק אבינו "בניך חטאו לי", יעשה החשבון, ש"ימי שנותינו בהם שבעים שנה" (תהלים צ, י), ובעשרים הראשונות אין מענישים, נשאר חמישים שנה. מחצית מהם הם לילות, נשאר עשרים וחמש שנים. מחצית מהם מיועדים לתפילה ואכילה ושאר צרכים, נשאר שנים עשרה ומחצה. "אם אתה סובל את כולם מוטב, ואם לאו, פלגא עלי ופלגא עליך".

והנה "הר" רומז על אברהם אבינו שקרא לבית המקדש "הר" (פסחים פח, א; מדרש שו"ח תהלים פא). "שפר" רומז ליעקב אבינו, כאמורם ז"ל (בבא מציעא פד, א): "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון". ו"חרדה" הוא יצחק אבינו שמדתו גבורה.

מעתה – הפטיר החוזה זי"ע – זהו הפירוש: "ויסעו מהר שפר", כי אברהם אבינו ויעקב אבינו לא יסייעו לישראל להתפייס עם קונם ולהגאל, "ויחנו בחרדה", דייקא יצחק אבינו הוא זה שיסייע לישראל להתפייס עם קונם ולזכות לחנייה ולגאולת עולם.

(קידושא רבה פר' מסעי תשלז)

עבודתו של מלך המשיח

כשדיבר פעם כ"ק מרן מהר"ש זי"ע אודות הכמיהה לגאולה השלמה ולביאת משיח צדקנו, אמרה לו הרבנית מרת מלכה ע"ה, שאם משיח יבוא בזמנו, היא בטוחה שמרן יהיה משיח.

השיב לה מרן: משיח לא אהיה, אך אהיה מן החשובים אצלו. והוסיף: "הלא העבודה של המשיח תהיה קשה עד מאד, כי מה יעשה עם כל אותן תינוקות שנשבו מקרב אחינו בני ישראל. לקחתם עמו לארץ ישראל כמות שהם, אי אפשר. להשאירם כאן, אף זאת אי אפשר. יהא עליו אפוא להחזירם בתשובה ולהציבם על דרך טוב, ובאופן זה להעלותם לארץ ישראל".

(מוצאי י"ז בתמוז תשלג)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרומו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת העסקן הדגול הרה"ח ר' אברהם יהודה ב"ר ישעיה עקיבא פיינר ז"ל

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת חיה סאסא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל נפטרה י' סיון תשע"ט אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א

לעילוי נשמת הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה שוורץ

אור האמונה

פרשת מסעי

שבת קודש * ב' אב, תשע"ט

גיליון מס. 693

פסוק

כל מטרתנו בהפצת העלון היא זיכוי הרבים.

קחו חלק בהפצה ותזכו למתנות הנפלאות
שמבטיחים חכמנו זכרונם לברכה:

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"
(פרקי אבות)

"כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו
ואינה סרה ממנו" (הזהר הקדוש)

מותר להדפיס, לצלם, לשכפל ולהפיץ את
העלון כנאמר: "אין חפץ ה' כי אם במי
שמזכה את הבריות" (חסד לאברהם)

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים" (ל.א.)

החיים זה מסע. מסע של קירוב לבבות ישראל לאביהם שבשמים. "והעיקר שיהיה כוונתו בכל נסיעותיו וטלטוליו בשביל להתוועד עם בני אדם חדשים ולדבר עמם מהתכלית האמיתית, ולעסוק עמהם בדברי תורה ושלום גדול, באופן שיכירו כולם את האמת ולשוב אל השם באמת... כי רק בשביל זה מסבב השם יתברך את האדם שצריך לפעמים לכתת רגליו לילך ולסע (ליקו"ה, פקדון היט).

יִסְעוּ... יִחַנוּ... יִסְעוּ... יִחַנוּ...

החיים זה לא טיול שנתי. החיים זה מסע ארוך וקשה, מסע שיש בו אין ספור נסיונות, עליות וירידות, הצלחות ונפילות. החיים זה התמודדות... התמודדות... התמודדות... והכל כדי לקרב אותנו אל ה'.

לפעמים אדם מתקדם יפה בעבודת ה', הולך לו טוב כמה שנים, ואז באה נפילה חס ושלום, והוא לא מצליח להתאושש, כי הוא לא יכול לסבול את זה שהוא נפל, כי לא שייך אצלו ליפול, כי עד עכשיו הוא היה רגיל להצליח. ואז היצר הרע מכניס בו עצבות ומרה שחורה ועם עצבות אי אפשר לעבוד את ה'. כי כשאדם עצוב, והוא ממומר, אז אין לו שום קשר עם הקב"ה, כי איך אפשר להיות בקשר עם הקב"ה אם אני מתמרמר, ואני חושב שעשו לי לא טוב, הרי ה' עושה את הכל. אתה חייב לזכור שבכל מה שעובר עליך, אין שום אי צדק, שיש פה משהו שנכתב מראש, שזה המסלול שאתה צריך לעבור בחיים, ושזה בודאי לטובתך. רבונו של עולם, תעזור שאני אזכור תמיד שהכל אתה עושה לי, שככה בדיוק אתה אוהב אותי, שזה מהאהבה שלך כל מה שקורה לי.

אדם כל שניה יש לו תקלה, כל שניה יש לו תקרית בחיים, כל שניה יש לו בעיה חדשה בחיים, וכל דבר שקורה הוא צריך להגיד גם זו לטובה ולהמשיך לשמוח. זה כזה נסיון עצום! הוא צריך כזו אמונה! כל דבר שקורה הוא צריך מסירות נפש לשמוח, לשיר, ה' עושה רק טוב. ברגע שאדם מבין שזה לטובה, ומתגבר לשיר, לרקוד, ולשמוח, הוא נותן כוח שמהדבר הזה דווקא יהיו לו ניסים. יהודי זה מלשון הודיה, הוא תמיד מודה, הוא תמיד שר, מה שה' עושה זה טוב, ה' אתנו תמיד, ה' הולך אתנו, ה' לא יעזוב אותנו אף פעם! אף רגע! יהודי לא מאבד את האמונה אף רגע, אף שניה.

כל נסיון מזכך אותנו. מרומם אותנו. נכון עכשיו זה כואב, זה לא נעים, אבל זו הדרך היחידה להתקרב אל ה'. כל הנסיונות, מכל הסוגים. בגוף, בנפש, בממון, אנחנו חייבים לעבור אותם כי הם חלק מהמסלול שהקב"ה רוצה שנלך בו. אפילו שזה לא נראה לנו, אפילו שזה נראה שיבוש בחיים שלנו, אפילו שזה בדיוק ההיפך ממה שבקשנו והתפללנו, צריך להאמין שהכל מדויק, הכל לפי התכנון של הבורא, שיודע שרק ככה אנחנו יכולים להתקרב אליו.

אמונה והתחזקות, זאת הדרך של רבינו. זה עיקר המסע של חיינו. כל הצדיקים לא באו לשלמותם כי אם על ידי בחינה זו שלא היו מייאשים עצמם לעולם, אף על פי שעבר עליהם מה שעבר, ועל ידי האמונה שלהם, וההתחזקות שלהם, זכו למה שזכו.

כשאדם יודע שכל ענייניו הם רק בידי ה', כשאדם זוכה להיות יהודי אמיתי, שמאמין בה' בלי שום חוכמות, אז הוא זוכה לעבור את חייו בטוב ובנעימים. כי גם בעת הצער והדחק והחושך והאפילה, הוא מחזק עצמו באמונה הפשוטה ובמקום ליפול למקומות של מתח ועצבים ועצבות. במקום זה הוא זוכה לזכור שהכל מאת ה'. כל הזמן ללכת עם התחזקות. השם אוהב אותנו! אין יאוש בעולם כלל! ירידה לצורך עליה! השם חי את הצער שלך! יש לך צער! השם חי את הצער שלך! מה שלא עובר עליך, תזכור בורא עולם נמצא איתך! בורא עולם מלווה אותך! הוא מרגיש את הנסיון שאתה נמצא בו, הוא יודע מה שעובר עליך! הוא לא שכח אותך! הוא אוהב אותך! תתחזק! תפנה אליו!

העיקר שממשיכים. העיקר שלא מתייאשים. כי אם אדם מתייאש, זה יותר קשה מכל העוונות שהוא עושה. כי כשאדם מרים ידיים, מתייאש, ועוזב

את הרצון שלו, הוא מתנתק מכל הפנימיות שלו, הוא מתרחק מעצמו! הוא מאבד את כל החיות שלו, הוא הופך לשבר כלי, אין עם מי לדבר. יאוש זה לאבד לגמרי את הרצון ואז האדם מתנתק מהקב"ה ובלי הקב"ה מה נשאר?

אסור לאבד את הרצון. הטוב שלך זה הרצון שלך. אפילו אחר החטא הכי חמור, אתה חייב להסתכל קדימה. הרי מה שאתה רוצה זה לא להמשיך לחטוא, אתה רוצה להידבק בה', לעשות את רצון ה', והרצון הזה זה מה שאתה! אדם יש לו כל הזמן שאיפות להשיג השגות וכל הזמן אומרים לו המתן! אתה לא יכול לקבל מה שאתה רוצה מייד. אתה רוצה? יפה מאד שאתה רוצה, תמתין! חז"ל אומרים הבא להיטהר אומרים לו "המתן"! למה לא אומרים לו: "ברוך הבא" ופותחים לו? כי אי אפשר לקבל בלי הכנות. בלי לבנות כלים.

יש המתן בחיים. לא כל דבר מקבלים מייד. אם אדם לא מכיר את סוד ההמתנה, אין לו שום אפשרות להתקרב לעבודת ה' באמת. כל מי שרוצה להתקרב לה' יתברך, צריך לדעת שאי אפשר שתכף ומיד ה' יתגלה אליו ויאיר לו פנים, ושירגיש תכף את אהבת ה', שה' אוהב אותו והוא אוהב את ה'. חייבים את העבודה של ההמתנה. וזה לא שממתינים בנחת ובנוחות, תוך כדי ההמתנה עובר על האדם מה שעובר. לפעמים הוא מרגיש שלא רק שלא פותחים לו, אלא כביכול דוחים אותו ומרחיקים אותו, אבל אם אדם לא מפסיק להילחם, והוא מתחזק ברצונות, ומרבה בתפילות, אם הוא לא מוכן לוותר, הוא בודאי יכנס סוף סוף אל הקדושה. כי אם היו נותנים לך כמו שאתה רוצה, היית מקבל גאווה ואין כמו הגאווה שמרחיקה את האדם מבוראו. לכן כשאתה רוצה להתקרב לקב"ה, אזי הדרך שמראים לך זה התרחקות, כדי שתיהיה לך ענוה. אין מצב שלא יעברו עליך קשיים ומשברים. אבל אתה תמשיך הלאה לרצות את ה', אל תעשה "ברוגז" עם הקב"ה בגלל שהוא לא נותן לך את מבוקשך, אל תתייאש, אל תפול בדעתך.

כדי להגיע אל האור מוכרחים לעבור דרך החושך! חוק של הבריאה! מי שלא הולך בחושך לא יכול לראות אור גדול. הקב"ה מטפל בנו ככה שעד סוף ימינו אנחנו כבר רואים מספיק חושך כדי שבזכות החושך הזה נזכה לראות אור גדול. כי זה מה שהקב"ה רוצה, שנראה את האור, אבל אין האור מתגלה אלא מתוך החושך. צריך לזכור שהשם תמיד איתנו, שאין מקום בעולם שלא מקבל את החיות שלו מבורא עולם, אין מקום בעולם שלא תמצא שם רחמנות של השם. שם, בחושך, בכבודות, שם תחפש את השם, כי כשמוצאים אותו שם, יוצאים משם.

זה העונג הכי גדול של הקב"ה, שהוא מתענג מהעבודה שעושים האנשים בעולם הזה, שנאבקים בחושך, שעוברים כאלה יסורים קשים, שהעולם כמו מתמוטט עליהם והם ממשיכים. אני בחושך אבל אני יודע שאתה נמצא. אני בחושך אבל אני מתחזק באמונה שהכל ממך אבא והכל טובה. דווקא מתוך התקופות היותר קשות בחיים שלנו, צמחנו וגדלנו. אנחנו עוברים תקופות קשות בחיים כדי שנגלה שגם שם ה' איתנו.

להיות יהודי זה להיאבק על החיבור עם ה' בתוך החושך, בתוך השיגרה, בתוך כל הדברים שלא מסתדרים לנו, מנסים למרות הכל להתרומם קצת, להרגיש משהו, להתחבר. לא מרגישים כלום כלום, לא מרגישים שום דבר, ובכל זאת ממשיכים ועושים את העבודה.

יהודי צריך כל הזמן לצפות לישועה כמו שאומרים "לישועתך קיוונו כל היום ומצפים לישועה". צריך לעמוד בפני ה' בידיעה אמיתית שרק הוא מסוגל לעזור לנו, שאין לנו משלנו מאומה. הבעיה שלנו שאנחנו נחלשים באמונה. רואים טבע מול העיניים, לא את ה', והעצה היחידה היא התחזקות.

להאמין בישועה גם בעומק ה'חוסר תקווה'. בעמקי ליבו של כל יהודי שוכנת לה האמונה האמיתית בכוחו הבלתי מוגבל של הבורא. צריך להתחבר אליה. אסור לאבד את האמונה והתקווה המונחות בצמד המילים "כל יכול". לפעמים בחיים כשחושבים ש'זה הסוף', דוקא אז מתחילה הישועה. בזמנים הקשים האלה, כשלקחו לנו את ההתעוררות ואת ההתלהבות מוכרחים להתחזק במעט שאנחנו עוד מסוגלים לעשות.

מתי מקדשים את הלבנה? מתי אומרים "מקודש מקודש?" כשהיא הכי קטנה. כשמוצאים בה נקודת אור קטנה קטנה, זה הכי קדוש. ואם אתה לא מוצא שום נקודת אור בחשיכה שאתה נמצא בא, תתחזק בזה שהיו לך פעם ימים טובים ובודאי יחזור לך הימים הטובים. רבי נתן: "ויזהר לבלי לפול בדעתו לעולם, אף אם יעבור עליו מה, וכל הצדיקים שהיו מימות עולם זכו למה שזכו על ידי שלא היו מיאשים עצמם לעולם, רק התחזקו עצמם בכל פעם, אף על פי שעבר עליהם מה שעבר, אשרי להם אשרי חלקם".

אדם, בתוך כל הצרות שלו, בתוך כל היסורים שלו, בתוך כל הבלבולים, בתוך כל הניסיונות הכי קשים שיכולים להיות, שאדם כבר לא יכול לסבול יותר את המציאות שלו, הוא יכול עם איזו מחשבה טובה, עם איזה הרהור תשובה שהוא מהרהר הוא יכול לבנות את המשכן שלו. אני לא יכול לעשות היום כלום, אבל אני לא פוטר את עצמי, אני יודע שיש ה', אני יודע שיש קדושה, אני יודע שאני חייב להתקדש, אז אפילו שאני לא עושה כלום כי אני לא יכול, לא במעשים וגם לא בדיבורים, אבל אני יכול להרגיש, יכול לרצות, יכול לייחל, יכול לאהוב. אתה לא יכול לעשות דברים גדולים? תעשה דבר קטן. תתפלל שמחר תוכל. רבנו הקדוש: "ואם אתה רחוק מאד מאד ממנו יתברך, ונדמה לך שאתה פוגם בכל שעה ממש נגדו יתברך, עם כל זה תדע שאיש כזה, שהוא מגושם כל כך, כל תנועה ותנועה שהוא מנתק עצמו מעט מעט מן גשמיותו ופונה להשם יתברך היא גדולה ויקרה מאד מאד, ואפילו נקודה קטנה מאד שהוא נעתק מגשמיותו אליו יתברך, הוא רץ בזה כמה וכמה אלפים פרסאות בעולמות עליונים". (ליקו"ת מו).

אדם צריך לשמוח עם הקצת שהוא עושה. הכל או לא כלום זה מהצד של הטומאה. רואים היום אנשים שנופלים מהיהדות שלהם, מתקררים לגמרי, והכל נובע מזה שבהתחלה אתה רוצה הרבה מאד, וזה החלק הטוב שבספור, אך יחד עם זה צריך מאד מאד לשמוח עם מעט הטוב שיש לך, ולהודות לה' יתברך. אדם רואה שהוא לא מצליח לממש את הרצונות והכיסופים שלו, אז הוא נופל בדעתו. הוא נחלש, מתייאש, הוא לא שמח במה שיש לו, שהוא הולך עם ציצית, שיש לו כיפה, שהוא לומד קצת, מתפלל קצת, לזה הוא לא שם לב. תשמח במעט טוב שיש לך.

עמידה בנסיונות זו תמצית העבודה של כל יהודי. רק ככה זוכים לעלות במעלות רוחניות ולהתקרב אל ה'. בקושי הזה של הנסיון אדם בונה את עצמו. הוא מוציא מהכוח אל הפועל את הכוחות הגנוזים שיש בו, כוחות עצומים שלא יכולים לצאת לאור כשהכל רגיל והכל נהדר, אלא כשעושים לו נסיון. אדם עומד בנסיון ושובר את הרצון שלו כדי לעשות רצון ה', הוא נהיה מאושר יותר, נהיה לו יותר טוב, הוא מגלה את עצמו כאדם יותר גדול ממה שהוא היה קודם.

מלחמת היצר היא המלחמה הגדולה שבכל המלחמות. היצר הרע אורב לאדם עד מאה ועשרים. בחיבור הזה בין האדם לבוראו נאבק היצר הרע בכל כוחו. כל תנועה קטנה שיהודי מבקש לבצע בכיוון הקדושה, הסטרא אחרא משגרת רבבות של הפרעות ובלבולים. אבל בתוך החושך והבלבולים, אדם זוכה. פה הוא מצליח להתגבר, שם הוא משיג דעת חדשה, וכאן יש לו תפילה חדשה, הבנה חדשה, איזה שברון לב, זעקה אמיתית, זה הרווח האמיתי שלו.

אדם נשאר עם התאוות שלו, עם הבלבולים שלו, ועם הכעסים שלו, ועם העין הרעה שלו שהוא לא יכול לסבול שהשני יותר טוב ממנו, שעינו צרה בהצלחה ובהתנשאות של חברו, אבל הוא בכל זאת מתקדם, יש לו תמיד איזה חוט השערה, חוט השערה שהוא קצת מתקדם בה, חוט השערה שאומר בעצם להקב"ה אני מבין היום שזה לא טוב מה שעשיתי, אני עכשיו רוצה להיות קצת אחרת, וזה בעצם רק חוט השערה אבל הקב"ה אוסף את השערות האלה, הוא בונה מהם את הרחמים שלו, מזה שאנחנו כל פעם מתקדמים קצת. כחוט השערה. החיים זה מסע ארוך, קשה אך מרתק. כמו בסיפור הבא:

כוכב בלי סוד

תש"ל 1970. כתריאל ונעמי הרמן התייסרו מאוד. הלבטים, הספקות וחיבוטי הנפש לא נתנו להם מנוח. אלא שכבר לימדונו חז"ל, שאין שמחה כהתרת הספיקות. כבר חלפה למעלה משנה, מאז על פי חוק, הם היו צריכים לחשוף את הסוד בפניו של בנימין בן 19 בנם הבכור שלמד בישיבה גבוהה בירושלים אשר הישגיו לעילא, והוא ממש תפארת בחורים, ונושא חן בעיני כל רואיו. רגע האמת הגיע. בנימין חזר ביום חמישי אחר הצהריים, לבין הזמנים של חודש אב. הוא הניח את תיקו על ספת הסלון ופנה לשיחה עם הוריו, וכהרגלו החל לדווח על הישגיו ושיאיו. משום מה הוא הבחין בעומק תחושותיו בעננה דקיקה של דאגה או מבוכה המרחפת על פניהם של הוריו. עננה שהוא מעולם לא הכיר, הוא ניסה לדחוק תחושה מוזרה זו... "מה יום מיומיים" הרהר לעצמו, "ברוך השם הם בריאים, שלושת אחי הקטנים מצליחים בלימודיהם, הבית שוקק חיים כמו תמיד, מה כבר יכול להיות". משפחת הרמן התגוררה במושב קטן ירקרק וחביב, שבמרכזו מגדל מים זקוף, מדשאות רחבות ושדות תירס וחיטה פרושים מאופק לאופק. בלילות הקיץ יכולת להירדם לצלילי ציקצוק ממטרות הענק שירו קילוחי מים למרחק מאה מטר, אולי יותר.

בנימין נהג להביט בכיפת הכוכבים שקרצה לו מעבר לחלון חדר השינה, ולחפש כוכב נופל. "אני כל כך רוצה לתפוס כוכב" חלם בין הכרית לשמיכה "אין לי ספק שהכוכבים מצפינים סודות שרק הקדוש ברוך הוא יודע, אבל הכוכב שלי בוודאי יספר לי על כך". כתריאל ונעמי ידעו לחנך, ידעו לחייך, ואפילו ידעו להעניש. "הם כתר לראשי, הורי היקרים", נהג לומר לחבריו בישיבה. "למרות שהם יכלו לעשות קריירה מוצלחת בהרבה תחומים, הם מעדיפים לשמור תורה ומצוות ולחיות חיים צנועים, עם פרות, טרקטורים, ועצי אבוקדו ותפוזים".

ועדיין העננה שריצדה מעל גבות עיניהם של כתריאל ונעמי סירבה להימוג, ליבו אמר לו שהוא הולך לשמוע משהו רציני... "שב בבקשה", ביקש אבא. נעמי הזדרזה להגיש לו כוס לימונדה טבעית שאהב, עם פרוסת עוגת אגוזים.

"יש לנו משהו חשוב לספר לך", אמר לחש כתריאל. אי שקט פנימי התחכך בצלעותיו של בנימין, עלה וטיפס כמו נמלה עקשנית עד שגרם לגרוד עז בפדחתו. "סוד?" חייך בנימין, מחכך בכיפתו. "אתם יודעים שלכל כוכב יש סוד", התלוצץ עמם, שהלוא הם הכירו את חלומותיו לתפוס כוכב עם סוד... אבל פה ושם בחיים פולחים לפעמים, סודות נטולי כוכבים. "אתה בן מאומץ שלנו..." אמר אבא. החיוך שעל פני בנימין הצטמצם אט אט, והפך בהדרגה לפה פעור בתדהמה, עם זוג עיניים דולקות בהלם קרב ונחיריים מורחבים ללא נשימה.

בנימין שמט את ראשו ועצם עיניו, הוא העדיף לחשוב שהמשפט הזה

הגיע מתוך חלום לא צפוי שאין לו קשר למציאות, ואז הגיע המשפט הבא. "בקרוב אתה תצא לשידוכין, ישאלו עליך שאלות, זה סוד שאסור להסתיר... אנחנו אוהבים אותך, אתה בננו הבכור והאהוב לעד, אבל הידיעה הזו – חובה שתפנים אותה. אם תרצה, זו זכותך, תוכל לברר פרטים על הוריי הביולוגיים... קשה לנו לספר לך זאת, וקשה לך לשמוע על כך, אבל זו חובתנו המוסרית". המשיך כתריאל, בנימין הרגיש שזוג כנפיים עצומות מקצה העולם ועד קצה נישעות בכתפיו, והנה הוא מתרומם וצועד באיטיות כאילו באוויר לעבר בפתח, פניו קפואות, עיניו בוערות.

הוא פתח את הדלת ולפתע נשאוהו רגליו רחוק רחוק אל השדות, שעות ארוכות ישב שם עד שהלילה ירד. הוא הביט בכוכבים וביקש שיפול לידו כוכב שיספר לו שלא היו דברים מעולם. הוא צעד לאיטו לעבר בית הכנסת של המושב, שהיה מואר. הוא ידע שרוב המושב החכם והישישי צידקיהו הכהן רוכן על תלמודו, כמו תמיד. הוא אהב אותו, וגם הרב הסביר לו פנים. כשהיה ילד, הרב צידקיהו לימדו את טעמי המקרא, ובכל יום שישו קראו יחדיו את שיר השירים עם ילדי המושב. אחר כך קיבלו ממתק. הוא הסיט את דלת בית הכנסת ונכנס. הרב ישב מול הסטנדר שלו סמוך לארון הקודש, רכון על הגמרא, וניגן לו חרישית את עיקרי הסוגיה. בנימין התיישב סמוך לו, ושתק. אחרי 10 דקות הבחין בענן. "הו, ברוך הבא", אורו פני הרב "יש לי כאן קושייה לא קלה. רוצה לעזור לי בנימין?". בנימין שתק כמה שניות, והחליט לחשוף את עומק הטלטלה שלו בפני הרב צדקיהו. "הורי סיפרו לי לפני כמה שעות שאני בן מאומץ. חרב עלי עולמי!!! תמיד חשבתי וידעתי שאלו הורי האמיתיים. בסוף נחשפת לגדי האמת המרה. אלו לא ההורים שלי. אולי אני בכלל יתום מאב ומאם. אני מרגיש פתאום כל כך לבד, בודד, עלוב". איזו סטירה זו משמים". מרר בבכי.

הרב צדקיהו אחז בזקנו בשתי ידיו, תלה את עיניו בתקרה ומלמל לעצמו כמה פסוקים. שתיקה סמיכה בת דקות ארוכות נמרחת בחלל בית הכנסת, "קווה אל השם חזק ויאמץ ליבך וקווה אל השם" זימזם לפתע הרב, וקמטים צפופים וקצרצרים השתרגו על מצחו הרחב. "תראה ילדי, אתה עדיין איש צעיר, אבל אני ברוך השם, נער הייתי וגם זקנתי, ובתוך זקני הלבן מסתתרים להם סיפורים אנושיים מרעידי לב. סיפורים הרבה יותר מטלטלים מן הסיפור שלך, שלטעמי הוא אפילו סיפור משמח".

"משמח?" זקף בנימין את ראשו. "מה שמחה יש בכך שאני מגלה שאבי איננו אבי, אמי איננה אמי, ואחי הקטנים אינם אחיי. ויותר מחרידה אותי היא העובדה, שבעצם אינני יודע מי אני, יותר נכון, מאין באתי?" בנימין ניגב את דמעותיו בשרוול ימינו ותלה עיניים עמוקות, קודרות ושחורות מבכי. "ובכלל לאן אני הולך מכאן? לאן לחזור?"

"הבט בני, אינך הבן המאומץ היחיד בעולם הזה". "מה פירוש? אתה מכיר עוד נערים כמוני?" "המון, רבים רבים, אני מכיר מאומצים בכל פינה, ומאז עומדי על דעתי הם סביב, וגם סביבך כל הזמן". "אינני מבין", מלמל בנימין.

"מה יש להבין, כל יהודי עלי אדמות, כל ילוד אשה ישראלית, הוא בנו המאומץ אל חיקו של מלך מלכי המלכים. גם אני מאומץ! אומנם נולדתי להוריי הביולוגיים עליהם השלום ומנוחתם עדן, אבל גם אני בנו המאומץ של המלך, המאמץ כל יהודי אל עטרת קודשו. "וכנה אשר נטעה ימינך ועל בן אמצת לך". עם ישראל ככלל, וכל יהודי בפרט הוא בן מאומץ של מלכנו, אבל הבן היחיד והאהוב, שעבורו ולמענו נברא כל העולם כולו. שלשה שתופים באדם- אביו ואמו שמהם נבנה ומושתת גופו של הבן, אך נשמתו הזכה והטהורה היא מתנת אלוקים, והיא העיקר, בלעדיה אין אדם. תפקידנו

כך פשוט, בהריו את ערפילי הטשטוש ושוכנו את הסערה שהסעירה את נשמתו. לא, הוא עדיין לא רגוע לגמרי, אבל המושגים של האימוץ האירו את עיניו ולבו באור בהיר. "תודה הרב, תודה", הוא נפנה לצאת. "חכה בני, חכה רגע", ביקש הרב. הוא הוציא מן המדף ספר תהילים, דיפדף בפרק פ' פסוק ט"ז. "קרא". בנימין קרא את הפסוק "וכנה אשר נטעה ימינך ועל בן אמצת לך". יש כאן רמז שמיימי, אמר הרב. "כנה ראשי תיבות כתריאל ונעמי הרמן, ועל "בן". בן זה בנימין, בנימין שהם אימצו, בנימין שהקב"ה אימץ כמו את כל בניו. אין ענין קטון כגדול שלא רמוז בתורה". הרב סגר את התהילים ונשקו לבנימין על מצחו. "חזור הביתה ילדי, חזור להוריך, בבית משפחת הרמן".

בנימין צעד לאיטו לכיוון ביתם הקטן של הוריו. כיפת השמים זרועת הכוכבים שרה לו שיר שלא נשמע. בזווית עיניו הוא הבחין לפתע בכוכב שביט נופל, ושזור בשחקים כמה חוטים ארוכים של אש. חיוך ענק נמרח על פניו של הבחור. נדמה שזו הפעם הראשונה שהוא לוכד כוכב פרטי. משלו, שלוחש לו סוד. סוד שהוא כבד ידע.

(חיים ולדה, אנשים מספרים על עצמם 6)

במסלול החיים הוא לא לשכוח את אבינו האחד והיחיד, ולשאוף לעשות רצונו כל הימים, חזק! חזק ויאמץ לבך וקווה אל השם. אני מבין לליבך נערי. נודע לך שזוג האנשים היקרים שגידלון באהבה, הם לא ההורים שהולידך. אך מה בכך? חז"ל לימדונו סוד טמיר ועמוק מכבשונו של עולם, "כל המגדל יתום או בן חברו בתוך ביתו כאילו ילדו". הלידה האמיתית איננה הגשמית, המוליד האמיתי היא מי שנטע בן אמונה, יראת שמים, תורה ומידות טובות, ואלו הם הזוג הרמן שאני מכירם שנים רבות כצדיקים מופלגים בחסד ובהתנהגות שראוי להתפאר בהם. הם קיבלו כתינוק בזרועות פתוחות על מנת להולידך כבן תורה, כבן העושה רצון אביו שבשמים, בן מאומץ שמתאמץ לצעוד בדרכי אבות. והם בחסדי השי"ת הצליחו במשימתם. אתה בחור ישיבה יקר עם טעם בלימוד, עם שאיפות לגדול, עם דרך ארץ, חזור הביתה בנימין יקירי, חזור לאמא ואבא כתריאל ונעמי. מותר לך לבכות, מותר להיות נסער מן הגילוי, אך לזמן קצר. מדוע? כי הוריך, כמוני, כמוך, גם הם בנים מאומצים של מלכנו. כאן בעולם הזה כל הבריות מאומצות, והלוואי ונרגיש זאת, הלוואי!"

המילים הללו עודדו את בנימין. נועם שיחו של הרב צדקיהו, ההסבר הכל

תפלה

ריבוננו של עולם!

תעזור לי לשמוח בהצלחה של אחרים. בכבוד שהם מקבלים. במילים הטובות שאחרים אומרים להם. תעזור לי לזכור אבא שהם הילדים שלך, וההצלחה שלהם זה השמחה שלך ואיך אני יכול להגיד שאני אוהב אותך אם אני לא שמח בשמחתך? בהצלחה של ילדיך?

ריבוננו של עולם, תעזור לי לזכור שכל אחד והמסלול שלו, כל אחד והשביל שלו, כל אחד

והתיקון שהוא צריך לעבור בעולם הזה ולכן אין מה להשוות את עצמנו לאחרים. כי ההצלחה של השני זה לא ההצלחה שלי, כי אני צריך להשקיע בדברים אחרים לגמרי, בהתאם לשליחות שאיתה הורדת אותי לעולם הזה.

ריבוננו של עולם, תעזור לי לראות מה יש לי, לא רק מה חסר לי, תעזור לי לראות את הנקודות הטובות שלי, שהם אומנם אחרות מאלה של השני אך גם הן נפלאות כי כשאני רואה את המתנות שנתת לי, אני יכול יותר

שמח שלום והאור!
מנחם אזולאי

בכל נושא אישי - ניתן לפנות לכותב העלון בפקס. 02-6242148

בכל נושא אחר - ניתן לפנות לטלפון 050-4178148

העלון טעון גניזה

להורדת העלון: מאתר "אור האמונה" - ohraemuna.com

מאתר "לדעת" - <http://ladaat.info/gilyonot.aspx>

להצטרפות לרשימת התפוצה: r.m.azolai@gmail.com

{ אז נדברו }

פרשת מסעי תשע"ט | גליון מספר: 429 | לסדר: "כי איש בנחלתו ידבק..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מדי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מ' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:** בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

סיבוב שערים!!!! מה העניין ב"סובו ציון והקיפואה"???

כידוע... כשעולי בבל הגיעו לירושלים ורצו לבנות שוב את ירושלים ואת בית המקדש... הכל שם נעשה בהיחבא ותחת רישיון המלך כורש... ותחת אימים מסבלנט החורני וגשם הערבי וחבריהם... והיה צורך לבנות את החומה כמה שיותר מהר ובזריזות... היה צריך בשביל זה נכונות של כל העם כאחד... ובאמת יש על זה פרק שלם בספר נחמיה!!! **שלושים פסוקים!!!** שאתה יודע מה כתוב בכל הפסוקים האלו?? יש שם רשימה מפורטת לפרטי פרטיים מי בנה כל חלק וכל נדבך בחומה... אתה מוזמן לפתוח ספר נחמיה פרק ב'.

נחמיה פשוט צועד יחד איתנו כמו מדריך ומקיף איתנו את החומה מצד לצד... ומונה לנו אחת לאחת... מי בנה כל חלק מהחומה!!!! וזה לא צחוק!!! זה נהפך להיות חלק מכתבי הקודש... בבקשה... אני מתחיל כעת להקריא לך פסוקים... עד שאתה תתעייף וגם אני...

מתחילים מהכהן גדול... **יָקָם אֱלִישִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וַיִּבְנוּ אֶת שַׁעַר הַצֶּאֱנָן... וַיַּעֲמֵדוּ דַלְתוֹתָיו וַעֲדָה מִגְדַּל הַמֵּאָה... עַד מִגְדַּל חֲזַנְנָאֵל..."** אתה רואה?? נחמיה עומד עם מקל ומצביע לכל התיירים... משער הצאן ועד מגדל חננאל (כולל מגדל המאה...) את כל זה בנו אלישיב ה"ג וחבריו הכהנים... ברור?? ממש ימים בסיוור... נעצרנו במגדל חננאל... אתה רואה את כל המקטע של החומה שממשיך הלאה... את זה מי בנה?? ממשיך נחמיה ומפרט: **וְעַל יָדוֹ בָּנוּ אֲנָשֵׁי יִרְזוֹ וְעַד יָדוֹ בָּנוּ זְכַר בֶּן אֲמֵר... כֵּן... עַד אִיפֹה הֵם בְּנוּ??** בא נמשיך הלאה... ממשיך נחמיה ומפרט: **זֹאת שַׁעַר הַדְּגַיִם בָּנוּ בְּנֵי הַסְּנָאָה!!!** הנה... הגענו לשער הדגים... משער הדגים ואיך זה כבר בני הסנאה... **"המזה קרוהו ויעמידו דלתותיו ומעוליו ובריוזיו..."** אתם רואים רבותי?? מצביע נחמיה... אתם רואים את הדלת והמנעול והבריה של שער הדגים?? מי בנה את זה?? בני הסנאה!!! בסיידר?? ממשיכים הלאה בסיוור... נעצרנו בשער הדגים... הלאה... מכאן ואילך אתם רואים את כל המקטע הארוך שיש לפנינו?? מי בנה את כל השורה הארוכה הזו שנגד עינינו?? אז ככה: **וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מִרְמַת בֶּן אֹרִיָה בֶּן הַקֹּיָז... וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מְשֻׁלֵּם בֶּן בְּרַכְיָה בֶּן מְשִׁיבָאֵל... ברור?? הלאה... עוד מיישנו... **וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק צִדִּיק בֶּן בְּעָאָ וְעַל יָדָם הֶחֱזִיקוּ הַתְּקוּעִים... וְאֶרְיָהוּם לֹא הֵבִיאוּ צִוְּאָרָם בַּעֲבֹדַת אֲרֻזֵיהֶם!!!** כאן פתאום נחמיה נעצר ומדגיש... אתם רואים את הקטע שבנו התקועים?? שתדעו... התקועים אמנם בנו את זה... אבל דווקא אדיריהם- העשירים שלהם משום מה לא השתתפו בבניה... הלאה... כעת הגענו לשער הישנה... **וְאֵת שַׁעַר הַיְשָׁנָה הֶחֱזִיקוּ יִידֵעַ בֶּן פִּסְחָ וּמְשֻׁלֵּם בֶּן בְּסוּדִיָה הַמֵּה קָרוּהוּ וַיַּעֲמֵדוּ דַלְתוֹתָיו וּמְשֻׁלֵּיו וְבִרְיוּזָיו... כֵּן... אתם רואים מטיילים יקרים?? מסמן לנו נחמיה... אתם רואים את הקירוי של שער הישנה ואת הדלתות והמנעולים והבריהם?? מי עשה את זה?? תזכרו טוב טוב: **יִידֵעַ בֶּן פִּסְחָ וּמְשֻׁלֵּם בֶּן בְּסוּדִיָה!!!!** כולם לזכור!!!! אח"כ אני רוצה לעשות לכם על זה מבחן!!****

כן... זה לא פשוט!!! כל זה הולך להיות כתוב בכתבי הקודש!!!! זה הולך להיכתב אשורית על הספר ובדיו... אני חושב שאתה כבר התעייפת וגם אני... **אז זהו!!!! שאנחנו ממש ממש בתחילת הסיוור...** אנחנו אוהזים בסה"כ בפסוק ה' של הסיוור... אתה מוזמן לפתוח ספר נחמיה פ"ב ולקרא עוד עשרים וחמש פסוקים שלנחמיה יש סבלנות להמשיך ללכת איתך צעד אחר צעד ולהקיף איתך את כל החומה ולהגיד לך כל קטע בחומה מי בנה אותו... איזה משפחה ואיזה קהילה בנתה אותו... ונחמיה לא יסיים את הסיוור המעגלי עד שהוא לא יחזור לאותה נקודת מוצא... (הוא התחיל בשער הצאן וסיבב את כל שערי החומה... והוא גם יסיים שם.. בשער הצאן...) בקיצור: קוראים לזה: **סיבוב שערים!!!!!!!**

אני לא מעודכן אם המנהג הזה עדיין קיים... אבל עד לפני כמה שנים הייתה קבוצה שהיו עושים סיבוב שערים עם הרבה שירה ועקשען... אבל גם אם הם הפסיקו עם זה או יותר נכון הפסיקו אותם... מציינו את המושג **"סובו ציון והקיפו ספרו מגדליה שיתנו לבכם לחילה פסגו ארמונותיה"!!!!** כן... את הפסוק הזה אנחנו אומרים כל יום שני בשבת בשיר של יום... שיש עניין להסתובב סביב חומת ירושלים ולספור את מגדליה... **שיתנו לבכם!!!!** לשים לב לחיל- לחומה של ירושלים! **פסגו ארמונותיה...** לבחון טוב טוב ולהתבונן בפסגות של הארמונות שלה...

רבש"ע: מה העניין בזה?? מה יש "לשית לב" לחילה?? לשית לב זה הרי **לשים לב!!!!** זה להתבונן מתוך תשומת לב... מה כבר אפשר לשים לב לאיזה חומת אבנים?? **פסגו ארמונותיה...** מה העניין להתבונן בפסגות של הארמונות של ירושלים?? מה העניין בכל הסיוור הארוך הזה שנחמיה עושה לנו ומסביר לנו לפרטי פרטים כל חלק בחומה מי בנה אותו??

תסלח לי... התיאור הזה קצת מזכיר לנו את התיירים האלו שצועדים וצועדים סביב חומת ירושלים. ואז הם נעצרים והמדריך מסביר כמה מילים וממשיכים הלאה. וככה מעבירים את היום... אבל סו"ס כאן מדובר בספר תהילים?? בנחמיה.. זה לא צחוק... מה העניין בכל זה?

ביאור העניין בעמוד 6 בגליון זה... ניתן להעיר להאיר לחלוק ולסתור...

ניתן לקנות את החוברת

"בשובי לירושלים" חלק ה'

בענייני "בין הזמנים" וענייני דימוא

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל הנציגים הממונים שבישיבות ובמוקדי המכירה הרגילים של גיליון זה.

נותרה כמות מצומצמת של חוברות "בשובי לירושלים"

חלק א' משנה שעברה

(העוסקת גם כן בימי בין המיצרים).

ניתן להשיג בשני המוקדים:

בני ברק קיבוץ גלויות 9

בני ברק רח' חזו"א 34 פינת דסלר.

ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק

בנושאי התמודדות בשמירת העיניים וענייני

קדושה בכללות. בפלא': 0548446691

0527683095

לראשונה:

לאחר שנה תמימה שספר "וימאן" נמכר "על יד על יד" קבלתי ממו"ר שליט"א את ההיתר להפיץ אותו מכאן ואילך בריש גלי... **אי לכך... לקראת ימי בין הזמנים** הממששים ובאים התעוררה יוזמה מעניינת לפתוח מוקד מכירה מיוחד בבתי השטיבלאך המרכזיים **זנוקא באזורי הקייט שבצפון...** ומכל הסיבות שבעולם... (הן בגלל רוב העם ש... שהגיעו לשדות... והן בגלל ה"וימאן" הנדרש והנצרך שם בייתר שאת...)

הרעיון מתבשל כעת בשלבים הראשונים. ואם ירצה ה', אזי בשבועות הבאים יגיעו פרטים נוספים.

עכ"פ עד כה הושגו מתנדבים בחיפה, כרמיאל, רכסים, וטבריה (קריה ושיכון ד'), אבל עדיין זקוקים אנחנו למתנדבים באזור **צפת, מירון**, ועוד מקומות...

המכירה תהיה ככל הנראה בהקפה [תשלום בעמדות נדרים/קהילות]

ואנא... תתפלל עלינו שיהודים לא ישכחו לשלם... שלא נצא חלילה בשן **ועין** ובהפסדים גדולים מההפצה הזו... אבל גם אם חלילה יהיו כאלו שישכחו... לפחות שלא ישכחו את התוכן של הספר... שלפחות העיניים שלהם יהיו שמורות ולא יצאו... והיה זה שכרנו...

תענה אמן...

נאחל לך בין הזמנים כשר ו... וכשר...

אם שמת לב: בפרשה הקודמת... פרשת מטות... היה שם הרבה מאוד מספרים של צאן ובקר וגמלים... צאן שש מאות אלף... ובקר שבעים אלף וחמורים ששים אלף... ואז יש כל מיני חשבונות... צריך להרים מכס אחד מחמש מאות לזה ואחד אחוז מן החמישים לזה... והתורה מחשבת באריכות את כל האחוזים ומונה אותם אחד אחד... וכי וכי...!

מה העניין בכל זה??? מה זה נוגע אלינו???

הרי מדובר שם במלחמת מדין... שחזרו מהמלחמה עם שלל ומלקוח... והיה צריך איכשהו לחלק את השלל... אז הקב"ה אמר למשה איך בדיוק לחלק את זה... **נו... מה זה נוגע אלינו? למה זה צריך להיות כתוב בתורה לדורות???** איפה אנחנו פוגשים את זה היום???

בשלמא זה שהיה צריך להגעיל את הכלים לאחר מלחמת מדין... כן... זה ממש נוגע אלינו!! כל דיני הגעלת כלים נלמד ממלחמת מדין... אבל כל השלל והמלקוח והמספרים כמה צאן היה וכמה בקר וכמה חמורים... וכמה נתנו לזה ולזה... **למה זה נוגע אלינו???** איזה מסר כתוב שם לדורות... שאני צריך לעמוד בקריאת התורה ולשמע את זה באימה ובריאה???

אז שמעתי הסבר נורא בעניין זה:

תבין: עם ישראל חזרו מהמלחמה עם שלל גדול... שש מאות אלף כבשים... שבעים אלף שוורים ופרות... ששים אלף חמורים... זו כמות מכובדת??? בטח!!! יופי... יצאנו עם שלל גדול מכל המלחמה הזו... עכשיו צריך להפריש מעשרות... יופי... נתנו מעשרות... כעת כולם מרוצים...

עכשיו תנסה לחשוב: מסתובבים לנו כעת שש מאות אלף כבשים... הולכים בבוקר... חוזרים בלילה... יש לנו פה ששים אלף גמלים... שותים כמו גמלים... הולכים במדבר... האין אער'... עוד יום ועוד יום... ועוד שנה ועוד שנתים... יום אחד החמורים התחילו להזדקן... ויום אחד הם התחילו גם למות כדרך כל הארץ... גם ששים אלף חמורים יודעים יום אחד למות... יכול להיות שזה ארך חמש שנים או שמונה שנים... אבל יום אחד כל השש מאות אלף צאן מת... וגם השבעים אלף בקר וששים אלף חמורים... כולם יום אחד סיימו את תפקידם עלי אדמות... (מה תגיד לי: שהצאן מטרבה כל הזמן?? שכחת... רק לשבט גד ורואבן יש מקום לרעות את הצאן... אבל לעם ישראל אין את זה כעת... אין לעם ישראל נחלה... ואין להם גם זמן לרעות את הצאן... ממילא הם שחטו אותם ואכלו... ותוך כמה שנים לא נשאר זכר מכל שלל מדין...) זאת אומרת: עם כל הכבוד לשלל הגדול של מלחמת מדין... אל תמהר להתלהב... כי תוך כמה שנים בודדות העמותה הזו והחשבון בנק הזה נסגר מחוסר תנועות פעילות בחשבון...

אבל יש דבר אחד ויחיד שנשאר עד עצם היום הזה ממלחמת מדין!!!!

בסוף בסוף... אחרי כל הבקר והחמורים והצאן ונפש אדם וההפרשות לזה ולזה... אם שמת לב בסוף בסוף... הגיעו אנשי המלחמה למשה וסיפרו לו: שהם השתדלו מאוד מאוד לשמור על הרוחניות שלהם בשעת המלחמה!!! **וזה לא היה פשוט!!!** וב"ה הם הצליחו ולא נפקד מהם איש... הם עשו תחבולות מיוחדות ומתוחכמות איך לא להיכשל בשמירת עיניים... וב"ה כולם חזרו בקדושה ובטהרה... **אבל בכל זאת!!!** סו"ס מדובר באנשי מלחמה... ביהודים שלוחמים ביצרים ולא מוותרים עד הפרט האחרון... והם טוענים למשה: אחרי הכל... קצת כן נכשלנו... אולי קצת בהרהור... **ולכן בתור כפרה אנחנו רוצים להקריב את קרבן ה'!!!** אנחנו רוצים לנדב לבדק הבית את כל התכשיטים שבזוננו... ומשה רבינו מקבל מהם ועושה מזה לא פחות ולא יותר: **כלי שרת!!!!!!** וזה הדבר היחיד שנשאר לנו משלל מדין...

היו שש מאות אלף צאן שעושים ממה... ותוך כמה שנים כולם נעלמו... היו לנו ששים אלף חמורים שנוערים ושבעים אלף בקר שעושים ממה... ותוך כמה שנים כולם נעלמו... מה הדבר היחיד שנשאר??? **רקוץ משה! את זהוזה! מאת שרי האלפים... ויביאו אותו אל אהל מועד... [כרן לבני ישראל לפני ה'!!!] כן... המזכרת היחידה שנשארה משלל מדין... זה זה!!! השמירת עיניים של הלוחמים!!! הכלי שרת הקדושים והטהורים שנלקחו היישר מהעיניים הקדושות והטהורות של אנשי המלחמה!!! זה השלל היחיד שנשאר לנו ממלחמת מדין... חוץ מזה לא נשאר לנו כלום... כל הצאן והבקר החמורים והגמלים מתו...**

זה המסר שהתורה רוצה להעביר לנו בכל הצאן והבקר והגמלים האלו...

בחור יקר: כעת אתה יוצא לבין הזמנים... בבין הזמנים יש כל מיני אטרקציות... אפשר לחטוף בילויים וטוילים... יש הרבה שלל של חומריות שאפשר לאסוף מבין הזמנים... מחכים לך שש מאות אלף צאן במסלולים הירוקים בצפון... וששים אלף חמורים חומרניים ממתנים לך ברחוב החרדי... וכל השלל והמלקוח הזה מתגלגל לך בין הרגלים בבין הזמנים ואתה רק צריך לאסוף... כן... אם שמת לב: בבין הזמנים יש תחושה של לחץ... אתה קם בבוקר... אתה מרגיש שאתה כאילו מפסיד משהו... יש שלל ומלקוח של אטרקציות ובילויים וצריך לחטוף... צריך לנצל את בין הזמנים... ליהנות כמה שיותר... לחטוף חומריות כמה שיותר...

אז זהו בחור יקר!!!! אל תשכח... בסופו של יום אתה רוצה לצאת עם משהו? אתה רוצה לצאת מבין הזמנים עם שלל אמיתי בידיים??? אתה רוצה לצאת עם מזכרת ממשית?? שיהיה לך איזה נכס קיים שתוכל לצאת איתו מבין הזמנים... וזה לא יעלם לך בתהום הנשיה?? הנכס היחיד שנשאר מהשלל והמלקוח של מדין... זה רק **"ונקרב את קרבן ה'!!!** מכל הכמויות האדירות של השלל שהלוחמים הביאו איתם... הנכס היחיד שנשאר לדורות זה הכלי שרת שהגיעו מהשמירת עיניים שלהם!!! הזהירות והנקיות והרצון להתקדש ולתת קרבן ה'... זה הזכרון לבני ישראל היחיד שנשאר לדורות ממלחמת מדין...

וזה בדיוק מה שקורה עכשיו... אתה עכשיו הולך לבין הזמנים... שטפון של חומריות... מאות אלפי צאן... עשרות אלפי גמלים וחמורים... כל הגשמיות והבהמיות שרועה לפניך... תכלס!!! עם מה אתה יוצא מפה??? **עם הקדושה שלך!!! על העיניים הטהורות שלך!!!** אם בתוך כל המצב הזה אתה תשמור על עצמך בכל הכח ותפגין נאמנות לקב"ה... זה הריווח היחיד האמיתי שילך איתך הלאה... ליום שאחרי בין הזמנים... אבל אם מרוב בהילות לנצל את החופש ולטייל ולצאת אתה תחטוף שלל מכל הבא ליד... תחטוף פה צאן... ושם חמורים... כל הגמלים והחמורים האלו נעלמים ביום האחרון של בין הזמנים... וכשאתה תתחיל את זמן אלול... אתה תעמוד שזוף כולך עם לשון בחוץ ותגלה שלא נשאר לך בידיים כלום... הנכס היחיד שיכול להשאר לך למזכרת נצח מבין הזמנים זה הקדושה הנוראה שאתה מקבל מעוד יום ועוד יום של עמידה איתנה על גבולות הקדושה!!!! ועל שמירה בלתי מתפשרת שלא להיכשל ולא להגיע לאיפה שאסור לך להגיע!!! בינה זאת.

בין הזמנים כשר ו... וכשר...

לגעת בנקודה עצמה!!! ולא רק לכרוך סביבה..

לפני כמה שנים קבלתי טלפון ממישהו... והוא אומר לי בכנות... תשמע... אני מקנא בך... אתה הרי כותב מידי שבוע את המדור "הלכה בקרוב ממש למעשה..." אתה כל השנה חי את בית המקדש... חי את גלות השכינה... **!!! וממילא טוען לי אותו אחד בסלפון:** שאם כל השנה אני כ"כ מחובר לכיסופים על הקודש ועל המקדש... אז בטח בימי בין המיצרים אי אפשר לדבר איתי בכלל... בטח כשעוברים ליד הבית שלי בחצות הלילה שומעים יללות ובכיות קורעות לב על חורבן בית המקדש...

ולא נותר לו אלא לקנא במדרגה שלי באבלות על בית המקדש...

עניתי לו: הוי הוי הוי... איך שאני מבין אותך... אין לך מושג עד כמה אני מכיר את המשפטים האלו מקרוב... בדיוק את המשפטים האלו שאתה אומר... גם אני הייתי אומר אותם פעם!!! תבין: אני יליד אזור הצפון... אי שם בקרית אתא... תמיד כשהיה מגיע ימי בין המיצרים והייתי מגיע לבית הכנסת... ובמקום לראות שאנשים יושבים ובוכים על חורבן בית המקדש... מה אני רואה?? אני רואה שכל אחד עסוק בלהתמקם עם השרפרף שהוא הביא איתו מהבית או שלא הביא... מאוד התאכזבתי!!! אמרתי לעצמי: בטח!!! אני גר בגולת קרית אתא... אנשים מנותקים לגמרי מכל רגש לבית המקדש... לכן זה נראה בהתאם... **אבל אי שם בירושלים עיר הקודש??** אתה יודע מה קורה ברגעים האלו בירושלים??

ואז ניסיתי לדמיין מה קורה הרגע בירושלים... דמינתי נגד עיני ילד ירושלמי שגרתי כזה... משכונת רמת שלמה או עזרת תורה... והנה הילד הזה מהלך כעת ליד חומות העיר העתיקה... לפתע הוא נעצר... מסתכל על חורבות ירושלים... והוא לא מסוגל להמשיך... הוא מתיישב על איזה סלע ופורץ בבכי תמרורים על חורבן בית המקדש... כן... ככה זה בירושלים!!! אבל אנחנו נעבאך... תקועים פה בכפר אתא עם כל היהודים הפשוטים שרק חושבים על הצום... פה הכל יבש...

ככה הייתי מרגיש מידי שנה... והנה!!! יום האחד האפרוח קיבל כנפיים... והתבגרתי ויצאתי לעולם הגדול. הלכתי ללמוד בישיבה בירושלים ונשארתי שם בתשעה באב... ואני לא צריך לספר לך מה גיליתי!!! **ששום כלום!** התברר שסדנא דארעא חד הוא!!!! והיובש שהיה בבית הכנסת של ק. אתא בתשעה באב... לא פוסח גם על הבית כנסת הכי עתיק והכי מקומו עם האבן ירושלמית הכי שמורה... גם שם כל אחד עסוק בלהסתבך עם הספסל הנמוך ועם הקצב של הקינות... (אם כבר ההבדל היחיד שבצפון לכה"פ פוזלים לקייט שבכיוון ירושלים... ואילו בירושלים פוזלים לקייט שבצפון...) **אבל עדיין!!! עדיין הייתי מאוכזב...** חשבתי לעצמי... כן... הירושלמים האלו כנראה התרגלו לחומרות של העיר העירונית... כנראה שהם חיים כל הזמן בקניות בגאולה ובגשר המיתרים... אז הם שכחו לגמרי את מקום המקדש והכותל המערב... הם בקושי מגיעים לשם... וממילא הם כמעט ולא פוגשים את האבלות

על החורבן... ואז התחלתי במסע של ניסיונות להתקרב באמת למקום המקדש!!! הייתי מגיע לכותל המערבי ומבלה שם ימים ולילות... חודשים שלימים הייתי נוסע לכותל ויושב שם שעות ע"ג שעות... הייתי מסתכל על הכותל... מתחבר... כבר הספקתי להכיר את כל צוות הניקיון והאבטחה שם... הספקתי אפילו להכיר את כל הטיפוסים שלא כדאי להתקרב אליהם שם... שבתות שלמות הייתי מתפלל בכותל... ישן בישיבת פורת יוסף העתיקה ואפילו בעטרת כהנים שבתת... העיקר להתחבר למקום המקדש... קיוויתי שיצא לי מזה משהו... שאני ארגיש עוד קצת יותר מחובר... **ובסופו של דבר אני אומר לך עם יד על הלב!!! שאחרי כל הקירבה הפיזית הגדולה שהספקתי לשהות במחיצת מקום המקדש...** הרי תכל'ס... בשלושת השבועות ובימי בין המיצרים מצאתי את עצמי במצב זהה!!!! אני- איש הכותל וירושלים... והיהודי הפשוט מק. אתא וגם מירושלים, **נמצאים באותו מקום בדיוק!** שנינו מסתובבים בתשעה באב עם כפכפים ומחפשים אוכל... שנינו צריכים לעמוד כדי להתחבר למשהו פנימי שקוראים לו בית המקדש... כל השעות הרבות שצברתי אי שם בכותל לא הצליחו להזיז בי משהו אמיתי... ולגרום לי לחיבור יותר גדול לבית המקדש מאשר היהודי שכבר שנתיים לא דרך בכותל... **ואגב: אני רוצה לעצור פה לרגע ולהבהיר: כן! שלא תטעה לרגע:** אם פעם היה נדמה לך לרגע שמי שהולך הרבה לכותל... **בגלל זה יש לו רגש יותר גדול לגלות השכינה, תשכח מזה!!! אין לזה שום קשר!** (מה כן?? יש אנשים שיש להם באמת רגש גדול לגלות השכינה, **ובגלל זה** הם מגיעים לכותל, לא הכותל הוא זה עשה להם את הרגש לגלות השכינה, אלא ההיפך הגמור, הרגש הזה התבשל אצלם אי שם רחוק... ובגלל זה הם הגיעו לכותל... עיין ערך הגאון בעל המחשבה ר' משה שפירא זיע"א, שאת הקשר שלו בפנימיות גלות השכינה, הוא קיבל אי שם בביתו... ומשם הוא הגיע לכותל כל בוקר... הבנת את החילוק? זה הבדל עצום!!! יש הבדל עצום בין אדם שהרגש שלו לגלות השכינה **הביא אותו לכותל...** לבין אדם **שהכותל הביא אותו** לרגש לגלות השכינה...) הלאה!!! לא גמרתי את הסיפור האישי שלי... כשראיתי שהקירבה הפיזית למקום המקדש לא עושה אותי יותר מחובר... אז הגעתי למסקנה שהחיבור העמוק ביותר זה התורה הקדושה בעצמה... צריך להתחיל ללמוד קדשים... ללמוד את כל הלכות העבודה... ואז התחיל פרק חדש בחיי... שהתחלתי ללמוד רמב"ם עבודה וקרבת וסדר קדשים... וב"ה עשיתי בזה חיל... ובאמת כתוצאה מהדחף הזה יש לי את כל הידע המינימלי בנושא של קדשים וטהרות ואני כותב על זה... ומצליח לרגש את הקוראים וגם את עצמי... **אבל תכל'ס! לא תאמין!** למרבה האבסורד בשורה התחתונה ובסופו של דבר... עדיין שום דבר לא זז אצלי ביחס לרגש האמיתי והפנימי לגלות השכינה!!!!!!!

בליל תשעה באב אתה ואני נמצאים באותו מקום בדיוק!!!!

שנינו לא יודעים איך לאכול את הימים האלו... ואל תחשוב לרגע שאני נמצא במצב יותר מרומם ממך בימים אלו... (כמובן שאני לא משלים עם זה... אני עובד על זה... אבל בדיוק כמון... סו"ס גם אתה עובד על זה...) כל ההתעסקות בנושא וכל השעות שצברתי בכותל ובמקום המקדש... כל זה לא הביא אותי לאחוז במקום יותר מרומם ממך ביחס לאבלות על בית המקדש!!!

עד ששנה אחת החלטתי להפסיק להיות מקורי... ויתרתי על הכותל...

מה כן עשיתי?? התחלתי להתבונן בנקודה עצמה!!! בקשר הנישואין שיש לי בתור יהודי עם הקב"ה... ואיך הקשר הזה אמור היה להיראות במצב מתוקן... ואיך תכל'ס זה נראה כעת... פתחתי קצת ספרי רמח"ל וכו' וכו' ובאותה שנה הרגשתי לראשונה בחיי שמשוה באמת זז אצלי!!! משהו התקדם אצלי בשייכות לחורבן בית המקדש. **עד כאן הסיפור שלי...**

כעת: איך אתה מסביר את התופעה הזו?? איך אתה מסביר לי את עצמה??? איך באמת יכול להיות שבן אדם שעוסק כל הזמן בענייני הקודש והמקדש נשאר אותו דבר ביחס לאבלות על החורבן??

יש לי בזה שתי תובנות שחשובות לעבודת ה' באופן כללי:

אחת: מהתובנה הראשונה... שהיא קצת יותר עמוקה... העניין כך:

חיבור אמיתי לנושא יכול להגיע רק מחיבור לנקודה הפנימית **עצמה!!!** כל זמן שאתה מסתובב **סביב** הנקודה ואתה לא נוגע בנקודה עצמה... גם אם תסתובב סביבה בשיא העוצמה... זה אפילו **לא מתחיל...**

לדוגמא: לפניך שני יהודים ביום כיפור... אחד קנה את הפתיחה של ארון הקודש בעילה **בחמישים אלף שקל!!!** וזה שיושב לצידו... באותה שעה ישב עם עצמו והצליח לנגוע בעוד נקודה פנימית בחיפוש דרכיו לשוב אל ה'... מי פעל כעת יותר??? ללא ספק זה שעשה כעת חשבון הנפש עשה דבר הרבה יותר משמעותי מזה שתרם חמישים אלף שקל!!! לא! לא! שלא תבין לא נכון!!! אני לא מזלזל בפתיחה של נעילה... וגם א"א לזלזל בתרומה כזו מכובדת... אבל סו"ס זו לא **הנקודה** של יום כיפור!!! זה **סביב הנקודה!!!** הנקודה של יום כיפור זה לשוב אל ה'... כל תזוזה של התקדמות בתשובה ביום כיפור... שווה בלי שום פרופורציות לכפרות הכי מהודרות עם התרנגולים הכי לבנים באשמורת הבוקר עם שחיטה במקום ולעניים הכי מהוגנים... כי סו"ס כפרות עם כל החשיבות שלהם זה עדיין **סביב הנקודה** ואילו התשובה בעצמה זו **ההנקודה עצמה!!!** וככה זה לאורך כל הדרך... כל נקודה ביהדות מוקפת בהמון המון דברים **סביבתיים...** בראש השנה יש תשליך וסימנים וקברי צדיקים וסליחות ומקום טוב בבית הכנסת ושליח ציבור טוב ופיוטים ויוצרות וקיסל והכל חשוב... אבל תכל'ס... כל מה שהזכרתי כאן הכל עדיין **סביב הנקודה** ששמה קבלת עול מלכות שמים!!! והחכמה היא תמיד לזהות ולהצביע על הנקודה! ולזכור מה סביב הנקודה ומה הנקודה עצמה!!! ולהשתדל תמיד להתמקד בעיקר בנקודה ולדגור עליה... וככל שיש יותר מידי הרבה דברים סביב הנקודה... ככה יותר קשה לזהות ולהתמקד בנקודה... ובכן: מהי הההנקודה של אבילות על החורבן?? קשר של נישואין עם ה'!!! אני כביכול אשתו של הקב"ה... ופעם היה בינינו קשר מדהים... עד שהגיעו כמה חתולים שחורים והקשר הטוב הפסיק... ונפרדנו...

טלפון... אי אפשר להיפגש כמעט בחיים... אני שואל אותך: האם הקשר שלהם היה פחות מהיום?? **ברור שהרבה יותר!!!!** ולמה???

כי פעם... (בא נגיד את זה ככה) היות וטכנית!!!! לא היה להם את האפשרות להגיע לקירבה הפיזית... הם לא יכלו להיפגש... ולא יכלו לפטפט בטלפון... אז בן אדם בעל כרחו **הוכרח להיאחז בקשר פנימי יותר! עמוק יותר!** ממילא הקירבה הייתה ברובד יותר עמוק של געגועים ומכנה משותף וחיוך חזק משותף שזה מה שהשאיר לו את הקשר המשפחתי... **אבל אנחנו???** היות ולנו יש אפשרות פיזית להיפגש... הדרכים הקלות האלו גנבו את ההצגה... אנחנו מדברים המון בטלפון ונפגשים כל הזמן... והקשר תמיד נשאר שטחי וחסר תוכן עמוק!! ולכן הוא חייב תמיד להתרענן כל פעם מחדש!!!! אנחנו צריכים לעמוד מאוד קרוב אחד לשני כדי שהעדשה של המצלמה תתפוס את כלו ורק ככה נרגיש קרובים... **פעם לא היו צריכים להגיע לזה!!!!** כי הקשר הנפשי היה מספיק עמוק כדי להרגיש קשורים במרחק יבשות ובאפס מפגשים... **אי לכך ובהתאם לזאת: אין מנוס!!!! ואין פתרונות אחרים!!** קשר אמיתי מוכרח להגיע רק דרך עומק!! אתה רוצה להרגיש קשור ומחובר לאבילות על החורבן? רק דרך עומק של חשיבה והתבוננות שתעורר את הלב הרדום... רק שם מחכה לך החיבור האמיתי... כל חיבור אחר... כל סיפור מרגש... כל הליכה נוספת לכותל... היא לא באמת מוסיפה חיבור אמיתי... היא אמנם יכולה לשמש כחיבור נקודתי כמו למתג חשמלי... (זה בהחלט גם משהו... בטח יותר טוב מכלום) אבל בשניה שהסתיים השיר המרגש או הביקור הנקודתי... מחדש... **לא יעזור!!!! לא נמלט מלחזור לתוך העשר מילימטר פנימה!!!!** כן... הרבה יותר קל לנסוע אלפי קילומטר לאמריקה... מאשר לחזור עשר מילימטר פנימה לתוך הלב... בדורנו זו ממש ההגדרה!!! אנחנו מוכנים לכרכר סחור סחור סביב הנקודה... מוכנים להשקיע המון אנרגיות ברובד החיצוני... הטכני... הפיזי... המוחשי... עם הרבה צבע וססגוניות ובלבד שלא להעיז לחזור קצת פנימה ולהתגנב בשקט בשקט לתוך הלב!!!! אנחנו מוכנים לטוס עד אירופה כדי להתפלל... ובלבד שלא להיפגש עם רחמנא שמה בסה"כ הוא בעיניי?? ליבא בעיניי!!!! והלב נמצא פה בין שתי הידיים שלך... נישא לבבנו אל כפים אל א-ל בשמים...

גיאוגרפית!! אני כעת עומד במרחק של בסה"כ עשר סנטימטר מהלב שלוו!!! ואילו הרופא לב מאמריקה הוא רחוק כעת אלפי ק"מ מהלב של החולה הזה... **אבל מאידך גיסא!!!** סו"ס לחזור פנימה לתוך העשר מילימטר האלו זה כ"כ מסובך... שאני רחוק מזה שנות אור... ודווקא הרופא הזה שפיזית רחוק מכאן אלפי קילומטרים... דווקא הוא הרבה יותר קרוב לשם מאשר אני... **הבנת את המשלל???**

אם אתה גר בירושלים... אתה קרוב **פיזית** למקום המקדש!!!! אבל סבא שלך שהרגיש באמת קרוב משפחה של הרבש"ע... ובאמת היה איכפת לו גלות השכינה... אז אמנם פיזית הוא לא היה קרוב... אבל הקירבה אצלו הגיעה מהעשר סנטימטר פנימה- מתוך תוך הלב שלוו!!! ושם נמצאת הקירבה האמיתית!!!! אתה יכול לחבק את הכותל בשתי הידיים כמו שתחבק חולה לב ותהיה הכי קרוב ללב פיזית שלו... אבל לחזור פנימה...?? לתוך הלב!!!! שם נמצאת הקירבה האמיתית!!!!

וכל זמן שאנחנו לא יודעים לחזור פנימה... אנחנו נשארים הכי רחוקים...

ולמרבה האבסורד את החדירה העמוקה פנימה... את זה אנחנו מאוד מתקשים לעשות בדורנו אנו... אנחנו מוכנים להתקרב קירבה פיזית הכי קרובה... ואילו לחזור טיפה לתוך הלב... בזה אנחנו חלשים מאוד... אנחנו צריכים את **המוע הפיזי** באבני הכותל... אנחנו צריכים **מוע פיזי** עם הציון של הצדיק... אנחנו צריכים לכרכר ולערבב ולעשות כל היום ונדלים סביב גדולי ישראל לצלם איתם ולרקוד מולם ולקפץ סביבם וכל זה בשביל להרגיש איזה שייכות לגדלות שלהם... **כשאין קשר פנימי ועמוק ונפשי!! נאלצים להשתמש בתחליפים של חושים פיזיים ממשיים!!!!**

מי צריך למשש את הידיים של עשוי בשביל **להרגיש** אותו?? יצחק אבינו שלא מרגיש שזה באמת עשוי... יצחק ביום יום לא היה צריך למשש את עשיו... מתי הוא הרגיש צורך למשש אותו?? כשהוא מרגיש שזה לא בדיוק הוא... ובצדק... כאן הוא צריך למשש... גש נא ואמושך האתה זה בני אם לא... **מתי צריך למשש ולחוש חזק חזק???** כשלא באמת מרגישים!!!!

יהודי פעם היה מרגיש את הקשר לאבא שבשמים... ממילא הוא היה יכול לשבת ולמרר בבכי על חורבן בית המקדש... אבל היום בשביל להתרגש... אתה צריך **למשש את הרגשות**... אתה צריך לסחוט אותם בכח... אתה צריך לאחוז חזק חזק את האבנים של הכותל ורק אז אתה מסוגל להרגיש שייכות... אתה צריך לשיר איזה שיר נורא נורא מרגש על בית המקדש... או לכתוב או יותר נכון לקרא איזה תיאור מאוד מאוד מרטיט על בית המקדש... ורק אז אתה מרגיש את השייכות לזה...

הצורך במישוש הזה נובע רק מחוסר חיבור!!!!

ומאז יש בינינו געגועים עצומים לחזור אחד לשני!!!! זו הנקודה פחות או יותר!!!! עכשיו: את הנקודה הזו עצמה אפשר עוד יותר להעמיק ולהרגיש ולהפנים... אפשר גם להגיד את זה קצת אחרת... אבל עדיין זו הנקודה!!!! עכשיו: **סביב הנקודה** הזו יש כל מיני דברים... יש כותל המערבי... ויש התרפקות על עבודת הקרבנות שזה דבר מאוד אמיתי וכנה... ויש לזה חשיבות בפני עצמה כן... אבל עדיין!! בייחס לסוגיה של גלות השכינה זה **סביב הנקודה!!** סו"ס הנקודה כעת זה הקשר הפנימי שלנו עם ה'!!!! והכותל היה אחד מד' הכתלים **שבתוכם** נוצר קשר!!! אתה יכול להגיע לכותל יומם ולילה וכל הזמן להסתובב **סביב הנקודה**... אנחנו מעדיפים ללכת סחור סחור... להקיף את הנקודה מכל הכיוונים שלה... להשקיע מסביב לה אינספור אנרגיות. העיקר שלא לנגוע בנקודה עצמה... אני מוכן ללכת לכותל... מוכן לגור בירושלים... מוכן לקרא ספרים על בית המקדש ולהתחבר לחורבן... ותכל'ס... להישאר באותו מקום... (קצת מפחיד לומר אבל לפעמים גם מנהיג האבלות הם גם סביב הנקודה!!!! אתה יכול להיות עסוק בלא לשמוע מוזיקה ולא להתקלח ולהחמיר באבלות ואפילו להתמלא בשנאת חיים על מי שמקל בזה... ותכל'ס... בנקודה עצמה של האבלות לא התחלת לנגוע!!!!)

וחשוב לשים לב לנקודה הזו... כי יש לנו נטיה לטעות בזה!!!!

רק לשבר את האוזן: חידה תיאורתית לא אלהי: שני אנשים הגיעו לחג השבועות!! אחד הוציא לקראת שבועות ספר שלם על מגילת רות... והשני שמע שיחה על קבלת התורה... מי משניהם הגיע יותר מוכן לחג השבועות???

לא תאמינו!! זה ששמע שיחה על חג השבועות... **ולמה???** כי מגילת רות לכשעצמה זה מאוד חשוב... אבל בייחס לחג השבועות זה עדיין **סביב הנקודה** של שבועות!!!! מי שהוציא ספר על מגילת רות זה ענק... אבל נקודתית בייחס לחג השבועות הוא הסתובב סביב הנקודה ואילו זה שהתחזק טיפה בקבלת עול תורה כבר נגע בנקודה יותר ממנו!!!! (ושוב: בלי לזלזל בעצם העניין... אני מדבר נטו בייחס להכנה לחג שבועות... ודון מינה ומינה) הנקודה הזו באה בעיקר לידי ביטוי אצל נשים בתפקידם כאמהות... אשה לא יכולה להגיע בימים הנוראים להתפלל בבית הכנסת והיא מרגישה כ"כ רחוקה ומנותקת מאוירת הימים... אבל אם היא רק תתבונן קצת בתפקיד שלה היא תבין שלהתפלל בביהכ"ס זה מאוד יפה ומרגש... אבל בייחס לשליחות שלי זה **סביב הנקודה!!!!** ולא הנקודה עצמה! וכמו שבעלי לא צריך להרגיש נחות מול החבר שקנה פתיחה של נעילה בחמישים אלף שקל... כי כמה שזה גדול... זו לא הנקודה!!!! אותו דבר כאן...

אבל יש פה עוד נקודה... עוד יותר חשובה!!!!

התחברות אמיתית יכולה להגיע רק ואך ורק מעבודת הלב לעומק פנימה!!!! כל זמן שהחיבור נאחז ברובד חיצוני ושטחי... זה נשאר כל הזמן רחוק... **אני אתן לך משל שכבר נכתב פעם בגיליון זה:** מעשה באדם שהיה צריך לעבור ניתוח לב פתוח באמריקה!!! כאן בארץ ישראל לא היה רופא מספיק מוסמן שיכול לבצע את הניתוח המורכב הזה... תכל'ס... כעת הוא נמצא בארץ... ואני כעת עומד מולו... ונשאלת השאלה: מי כעת יותר קרוב **ללב שלוו???** אני--- או הרופא מאמריקה?? מה התשובה?? **פיזית!!!!**

עולים לירושלים לביכורים... והפעם דרך נהר הירדן...

שלום לכם... לי קוראים שלוימי ולחבר שלי דוד... ואנחנו חברים טובים!!! אמנם אני בכלל שייך לשבט דן... ואני גר אי שם רחוק ב"לשם" במורדות הר שיריון הוא חרמון... ואנחנו מתגוררים במרחק של כמה דקות הליכה ממערת פמיאס (הקרא בלשוננו בנייאס)... ואילו חבר שלי דוד... הוא בכלל שייך לשבט נפתלי והוא מתגורר בבקעת גינוסר... אבל בכל זאת יש בינינו קשר טוב!!! נתחש מה הקשר?? שגם אנחנו וגם הם מגדלים פירות בחצר... יש לנו כרם של ענבים ולהם יש עצי דקל שיש בהם תמרים וכעת... כשהגיע שיא הקיץ... מתחיל עונת הביצור והקטיפה והגיע הזמן להעלות את הביכורים לירושלים. ויש מסלול נסיעה קבוע לירושלים בתאריך הזה!!! שהתחנה הראשונה היא בנחלת דן בתאריך ראש חודש אב... זה מתחיל עם קבוצה יחסית קטנה משבט דן... כל מי שיש לו ביכורי ענבים... (אגב: אנחנו אמנם מגדלים גם תמרים... אבל התמרים שלנו לא חייבים בביכורים... כי זה תמרים שבהרים... ותמר שגדל בהר הוא גרוע ולא נחשב לביכורים... לעומת זאת אצל ידידי דוד זה בדיק הפוך... הם מביאים דווקא ביכורי תמרים כי הם גרים בשיא העמק ושם התמרים הכי משובחים... ואילו הענבים שגדלים אצלם הם גרועים ואין להם דין לביכורים... אז אנחנו מביאים ענבים והם תמרים) עכ"פ מתחילים ללכת בשיר ורנן... התהלוכה מתחילה מהבנייאס!!! והתחנה השנייה היא כבר לקראת יום ב' באב בנחלת נפתלי על גדות הכנרת... ומשם אנחנו חברים!!! מידי שנה אנחנו נפגשים ביום ב' באב... אני- שלוימי מגיע מנחלת דן עם ביכורי הענבים שלנו... ואילו שלוימי ואבא שלו משבט נפתלי מצטרפים אלינו עם ביכורי התמרים שלהם... בתחנה השנייה של בקעת גינוסר...

עכשיו: כאן מתחילה ההפתעה הגדולה!! אתה יודע מה כ"כ מיוחד דווקא בעליה שלנו? זו הפלגה ימית!!!

בדרך כלל אלו שעולים לירושלים עם ביכורים הולכים בדרכים המקובלות... הדרכים הבדוקות מכל חשש טומאה... מה שנקרא כביש שש... אבל אנחנו... היות ואנחנו גרים על הציר של נהר הירדן!!! אז אצלנו יש אופציה נוספת... אחת הדרכים המומלצות שבדוקות מכל טומאה זה להגיע בהפלגה דרך נהר הירדן!!! אנחנו פשוט עושים שייט קייקים אחד ארוך... שמתחיל בנהר הבנייאס... משם הגענו לים סיבכי (מה שהתיישב היום ונקרא עמק החולה)... ומשם הגענו לכינרת... וכאן אנחנו אוחזים כעת!!! ובצה"ש שחזר על הבוקר אנחנו יוצאים מהכינרת דרך דגניה ושוב ממשיכים בנהר הירדן וכעת יש לנו באמת דרך ארוכה ומסופתלת עד שבעצה"ש גיע לכניסה לים המלח!!! שם אנחנו נחזיר את הסירות... (למי שיקבל אותם מאיתנו) ונעלה לירושלים דרך יריחו והגלגל... כן... אין לך מקום נקי מכל חשש טומאה כמו שייט בנהר... אפילו הספינה לא מקבלת טומאה... כי כל שבים טהור... (זו הסיבה שכל הנביאים התנבאו על שפת הנהר)... אל תשכח שעד לפני כמה שנים כשרצו לשנע את אפר החטאת שזה המוצר הסטרילי והרגיש מספר 1 באומה היהודית (שהוא נטמא אפילו בחמישי לטומאה... עוד יותר מקדשים שנפסלים ברביעי לטומאה)... והוא נצרך לאבטחה ומשמר טהרה הכי כבד שיש... הרי ההמלצה הכי טובה הייתה לשנע את אפר החטאת דרך הירדן... ככה היה עד מעשה שהיה... שבדיק שם היה מחדל רציני... ומאז יש גזירה מיוחדת שלא להעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה... עכ"פ רק תראה עד כמה השייט דרך הירדן הוא המומלץ ביותר מבחינת טהרה!!! ממילא... אצלנו שזה ממש על הדרך... ואנחנו כבר צריכים לשכנע ביכורים שהם צריכים סטריליות של טהרה (ברמה של לכה"פ... שלא להיפסל בשלישי לטומאה)... אז אין לך עליה לירושלים יותר מומלץ משיט קייקים דרך הירדן... בפרט שכשעוברים בנהר הירדן... יש בזה סתם ככה חוויה רוחנית... כי אנחנו פוגשים שם הרבה יהודים מכלל ישראל שמנופפים לנו לשלום ומברכים אותנו... אמנם הירדן עצמו לכל ארכו שייך דווקא לשבט נפתלי... אבל היות והוא חוצה את אורכה של ארץ ישראל אז לכל השבטים יש רשות להשתמש על שפתו... ותכל"ס יצאנו הבוקר לדרך... והנה אנחנו עוברים כעת בבקעת גינוסר... ואנחנו רואים המון המון סוכות!!! דוד הסביר לי שזה נקרא "סוכות גינוסר"!!! סוף סוף כעת אנחנו בעיצומו של הדאצ"ע... וכלל ישראל מגיעים בהמוניהם לכאן לאכול מפריה ולשבוע מטובה של ארץ זבת חלב ודבש מהפירות המתוקים של גינוסר... יהודים מגיעים לכאן ובונים סוכות על שפת הכינרת ויושבים ועוסקים בתורה... ומידי בוקר האמא והילדות והילדות והילכות וקוטפות פירות לפי הסיכום והתשלום מול בעלי הפרדסים ומביאים לארוחת בוקר צהרים וערב... ואחת הבעיות הנה... שאותם יהודים שאם הם כבר באו לכאן בשביל לאכול מפירות ארץ ישראל... הם משתוקקים גם לזכות לקיים מצות תרומות ומעשרות!!! והיו פה כבר חסידים ואנשי מעשה שהתחכמו ובנו סוכות מיוחדות שיש להם צורת הפתח לכל השיטות כדי להתחייב במעשר... שיהיה בזה משום "ראיית פני הבית" אבל תכל"ס... עם כל הרצון הטוב בסופו של דבר חכמים לא החשיבו את זה כ"ראיית פני הבית"... כי סו"ס זה עראי... הם אמנם בודאי חייבים מתור"ם מדרבנן... אבל מדאורייתא יש כמה וכמה סיבות שהם פטורים... (בין היתר בגלל שהם לא בעלי השדה אלא לוקחים...)

טוב... נחזור לעניינינו... והנה כעת הגענו לקצה הכנרת ונכנסו שוב לנהר הירדן... אני רוצה שתבינו: אנחנו נמצאים במקום מאוד איסטרטגי!!! מצד ימין שלנו זה ארץ ישראל!!! ומצד שמאל זה כבר עבר הירדן!!! אז כעת!!!! מצד ימין שלנו... מי שאתה רואה ע"פ רוב זה יהודים משבט גד... ואילו מצד שמאל מי שרואה אותנו... אז נכון לעכשיו... לשעות הבוקר זה עדיין יהודים משבט יששכר... אבל בשלוש ארבע שעות הקרובות זה כבר יתחלף לשבט מנשה... וגם הם ברגע שהם רק רואים אותנו... הם מריעים לנו ומחזקים את ידינו ומרעיפים עלינו ברכות... יש יהודים שמסמנים לנו לעצור... כן... מה??? אנא... אתם הולכים לבית המקדש... תתפללו על אביגיל בת שלומציון... ועל שלום בן עמינדב... לקראת סוף היום הגענו לעמק סוכות... ושם קיבל את פנינו אחד משבט מנשה והעברתי לו את החבילה... איזה חבילה??? אה... שכחתי לספר שכשיצאנו לפני שלושה ימים מנהר הבנייאס לכיוון ירושלים... מצד שמאל שלנו זה הרי הבשן שזה שייך לחצי שבט המנשה שגרים בעבר הירדן מזרח... ואז ניגש אלי אחד משבט מנשה וביקש טובה... האם אני יכול להעביר איתכם על הדרך חבילה בשביל הבן דוד שלי שגר בחצי שבט המנשה שגרים בתוך ארץ ישראל... אני דווקא הסכמתי בשמחה... אבל דווקא אבא שלי לא מיהר להתלהב... הוא שאל בחשדנות... מה יש בחבילה?? מגילת איכה!!! אבא עשה פרצוף... מגילת איכה זה כתבי הקודש... וכתבי הקודש מטמאים את הידים ואני פה בספינה עם ביכורים שזה עלול לטמאות אותם... אותו אחד שמע... אה... ככה?? זה הבעיה?? אז לא צריך מגילת איכה... במקום זה אני אתן לכם מגילת אסתר... זה בסדר??? אוהו... אבא הסכים בשמחה... אבא שלנו סובר כמו ר"מ שאסתר אינה מטמאה את הידים... נו... מצוין... אני הייתי השומר חנים של מגילת אסתר לאורך כל הדרך!!! והנה... כעת סו"ס נפגשנו איתו... והשלמתי את שמירתי ומסרתי לו את מגילת אסתר... כן... כשביהמ"ק קיים הכל פתוח בתשעה באב... אתה יכול לעסוק במגילת איכה... ובאותה מידה ללמוד בעיון מגילת אסתר... סו"ס אל תשכח... גם במגילת איכה יש פסוק: "חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו..."

עכ"פ הגענו כעת לאזור של פנואל... מעבר יבוק... כן... כאן יעקב אבינו הגיע לארץ ישראל... וגם אנחנו חונים כאן... על שפת הירדן... לאסוף כוחות לקראת עוד יום של עליית הביכורים לירושלים... בשעה 3 לפנות בוקר... התעוררתי... טבלתי במי הירדן והתחלתי לעסוק בתורה... ההמשך יבא בהזדמנות...

"למען לא נבוש..."

מושגים בסיסיים בהלכה.

כל העוסק בתורת הקרבנות... כאילו...

(המשך)

בשבוע שעבר התחלנו עם מעשה הקרבנות שכל העוסק בהם כאילו הקריב אותם... אבל!!! יש עוד משהו דומה!!!

החפץ חיים מביא בתחילת ספרו "תורה אור" את המדרש תנחומא: (פרשת צו סי' י"ד) "כל וראה, כשהקב"ה מראה ליחזקאל את לורת הכית מה הוא אומר: 'הגד את בית ישראל את הכית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית' אמר יחזקאל לפני הקב"ה: רבש"ע עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לי ליכך ולהודיע לישראל לורת הכית וכתוב אותו לעיניהם וישמרו את כל לורותיו ואת כל חוקותיו וכי יכולין הן לעשות? הניח להם עד שיעלו מן הגולה ואח"כ אני הולך ואומר להם, א"ל הקב"ה ליחזקאל: וכשכיל שני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל, א"ל הקב"ה: גדול קרייתתה בתורה ככנינה לך אמור להם ויתעסקו לקרות לורת הכית בתורה וכשכר קרייתתה שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאלו הם עוסקין בבנין הכית.

כתוב כאן שמלבד העניין לעסוק במעשה הקרבנות שנחשב לו כאילו הוא מקריב קרבנות... הרי יש עוד משהו!!! יש עניין לעסוק בלימוד בנין בית המקדש ונחשב לו כאילו הוא בעצמו בונה ביהמ"ק... עכשיו: לכאורה לא מספיק מבואר כלפי מה הדברים אמורים?? האם זה נאמר דווקא ביחס לתבנית הבית של ספר יחזקאל שהוא למעשה בנין בית השלישי... או שזה נאמר גם ביחס למשכן ובית ראשון ובית שני??? פשוט וברור שגם!!!! וההוכחה הפשוטה ביותר שיש לנו מסכת ששמה מידות!!!!!! והמסכת הזו מתחילה ועד סופה עוסקת בתיאור בית שני... ואם זה לא נפ"מ לעתיד... שהרי בית השלישי יראה אחרת... אז למה רבי הקדוש השאיר לנו כזו מסכת?? על כרחך שלימוד בנין בית המקדש כולל גם את בית שני... וגם את בנין בית ראשון שנעשה ע"י שלמה המלך שכתוב בספר מלכים א'... וכ"ש וכ"ש את מלאכת המשכן שזה ממש גופי תורה... ומלבד שזה גופי תורה... זה גם נחשב לעוסק בזה שהוא בונה את בית המקדש!!! כן... לא יזיק לכל אחד מאיתנו לדעת את המושגים הבסיסיים האלו... מרן ר' חיים קנייבסקי כתב ביאור על "ברייתא דמלאכת המשכן" וגם כתב ספר על רמב"ם בית הבחירה...

רק עוד הערה אחת שנכתבה כאן בגיליון זה כמה פעמים!!! מרן החפץ חיים מאוד עורר את כלל ישראל בכלל ואת הכהנים בפרט להתחיל לעסוק בקדשים כדי שכשיבנה ביהמ"ק יהיה מי שיעבור... משום מה מרן הח"ח פנה בדבריו רק לאחיו הכהנים... אבל!!! שבט הלוי כולו צריכים לדעת שאליבא דאמת הם מחויבים להיכנס לנושא עוד יותר מהכהנים בעצמם!!! אין כאן המקום להיכנס לתוכחות המוצקות... אבל עיקר העסק וההקפדה על עבודת הקרבנות עבר דרך הלויים... אמנם הכהן הוא העובד... מקבלה ואילך מצוות כהונה... אבל מי הוא זה שמתמודד מול איסורי מזבח ומול פסולי המוקדשין ומי הוא זה שחוקר ודורש כל מי שהיב חטאות האם הוא חייב וכמה הוא חייב... זה תפקידו של הלוי!!! של השוער!!! של העומד בשער!!! אי לכך: לוויים תתעוררו!!! תתאום יבנה המקדש ואיש הר הבית יעבור ואם הוא יראה אתכם ישנים הוא יחבוט בכם ללא רחם... וישאלו מה קול בעורפה? קול בן לוי לוקה ובגדיו נשרפים שישן לו על משמרתו... קומו!!! לפני שיהיה מאוחר.

מה העניין בסיבוב שערים... (המשך...)

העיר ירושלים חייבת חומה! החומה הזו חייבת להיבנות בהרמוניה!!! **רק בהרמוניה!!!** כלומר: אי אפשר שמישהו אחד יבנה את כל החומה... צריך שכולם יבדו יתגייסו... לא אחד במקומו הוא יבנה חלק מסוים מהחומה... **ואגב: ממש בקצרה** למה באמת מוכרחים שהחומה תבנה בהרמוניה?? **יש פה שיקול בטחוני טכני ופשוט:** כי אם אנחנו נבנה חומה לאט לאט כמו שבונים בנין... קומה ועוד קומה... הרי הרבה לפני שתסיים לבנות את החומה... יבואו האויבים (שבדיק שבילים בנית את החומה) והרי הם מפני לא רוצים שתהיה חומה והם יזדרזו מאוד להרוס אותה לפני שיהיה להם מאוחר... **וממילא הטקטיקה של בניית חומה!!!** שאתה חייב להתחיל ולסיים אותה עוד לפני שהאויב מתעשת... ובשביל זה אתה מוכרח את הפקט של **הבנת אחת!!!** של הצבת העובדות בשטח שהנה **בנת אחת נבנה כאן חומה!!!** (הנושא הזה הורחב בשנה שעברה...) ובכן: בשביל זה צריך שכל כלל ישראל... לכל גווייה ולכל משפחותיהם... כולם יבואו ויושיטו יד וכאיש אחד בלב אחד... הנה... בנינו את החומה... (עיי"ש בנחמיה ויראהו שזה רוח הדברים...) וזה מה שבאמת קרה... הייתה חלוקת עבודה ברוחה... כל קבוצה בכלל ישראל קיבלה חלק מסוים בבנין של החומה... וכל קבוצה וכל עיר וכל שבט בישראל בנו חלק אחד!!! אגף אחד!!! שער אחד!!! מקטע אחד!! שכמובן התחבר למקטע השני... והשני לשלישי עד שנוצר רצף של מעגל סגור של חומה אימיתנית גבוהה ושמורה שנבנתה ע"י כולם כאחד... **ומעתה:** כל חלק חומה לכשעצמו... הוא כלום!!! כי החומה חייבת להיות מעגל טבעתי סגור מכל עבר!!! כל זמן שלא סגרו את המעגל!!! כל זמן שיש קטע ה"כ קטן שהוא לא סגור... זה סתם גדר אבנים... לא עשינו כלום... לא צריך יותר מפירצה אחת בחומה שהיא קוראת לאויב והוא יכול לבקוע דרכה...

ממילא כל אחד!!! כל אחד שהשלים חלק בחומה... יש לו חלק בהכל!!!

כי בלעדיו... הרי הקטע הזה היה נשאר פרוץ ולא היה לנו חומה...
 --עד כאן הסיפור הקטן... עד כאן פירוש לחומה הגשמית של ירושלים של מטה!!! אבל אל תשכח... שיש ירושלים של מעלה!!! וירושלים של מעלה גם צריך לבנות חומה... **הושענא "אום אני חומה" הושענא!!!** כלל ישראל בונה גם **ובעיקר** את ירושלים של מעלה ואנחנו בונים את ירושלים של מעלה באמצעות חומות רוחניים בעבודת ה'... ולכל קהילה ולכל שבט בכלל ישראל יש את חלק היחודי והפרטי שלו בחומה... כן... אני ליטאי... **אני חומה!!!** אני בדרך שלי ובעבודת ה' שלי בונה חומה... יש לי את המקטע שלי ואת החלק שלי בחומת ירושלים שאף אחד לא יכול לקחת לי אותו... **אבל!!!** יש מקום מסוים שבו אני מסיים את חלקי בחומה... וכעת מגיע החלק של החבר שלי מהקהילה השניה... שגם הוא יהודי... וגם הוא קיבל זכות לבנות חלק אחר בחומה... את החלק שאני לא בונה!!! **יש לו את המקטע שלו!!!** יש לו את הזוית היחודית שלו בעבודת ה'... ואת שער הצאן או הדגים שהוא צריך לבנות... ואת זה הוא בונה **ולא אני!!!** כי גם לי יש קטע בחומה שאני בונה **ולא הוא!!!**

וגם המקטע שלו מסתיים בשלב מסוים... ואז מתחיל המקטע הבא... של עוד קהילת קודש בכלל ישראל... וכן הלאה וכן הלאה... כל קהילה וכל חסידות וכל מסלול בעבודת ה'... כל אחד בדרך שלו בעבודת ה' בונה חלק מסוים בחומה... ו"ה כלל ישראל בשלל צבעיו... בונה את חלקו ב"אום אני חומה" **וככה ביחד!!!** כלל ישראל מצליחים לבנות חומה!!! **ורק ביחד!!!** כי אני האשכנזי בונה את החומה רק מצד מערב... כי זו הרוח שלי... זה המיקום שלי... אבל מי יבנה את החומה מצד מזרח?? כאן צריך את בני עדות המזרח... את החלק הזה בחומה הרוחנית רק הם יכולים ויודעים איך לבנות... וכן הלאה וכן הלאה... (כמובן על דרך משל... אל תתפס על הרוחות)... **וכאן מתחיל הסיפור הגדול!!! סו"ס הסתיימה המלאכה... והחומה כבר בנויה...**

וכעת כל אחד מרגיש שאני!!! אני בנית את החומה!!! ובצדק!!!

כן... נכון... אתה בנית את החומה... בלעדך לא הייתה חומה...
 נו... אם אני בנית את החומה... אז אולי **רק אני בנית אותה???**
לא!!! לא אדוני!!! טוב ציון והקפיוה סיפרו מגדליה!!!

דוד המלך קורא לך לסיר דחוף ונחמיה בן חכליה מוכן לצורך העניין להיות גם המדריך... בא... בא נעשה מידי פעם סיבוב שערים... חשוב מידי פעם לעשות סיור מעגלי ולסרוק חכה מרוחק את כנכחל החומה... ואז תגלה שחץ ממך **יש עוד כמה אנשים** שבנו את החומה!!! **וזה לא סתירה!!!** נכון שאתה בנית את החלק שלך... וכל החלק הזה לא היה לנו חומה... אבל זה לא סתירה שיש מקום לעוד כמה אנשים שבנו כל אחד את החלק שלו... שגם להם נזקף החלק שלהם מהחומה... שאם הם לא היו עושים את חלקם לא היה לנו חומה... בדיק כמון...

והסיבוב שערים הזה... והסיר הזה... מאוד מאוד חשוב לדוד המלך ולבני קורח ולנחמיה... הם רואים בסיר הזה חשיבות עליונה... שיתוו!!! שיתו לבכם לחילה!!! מה? מה? מה? מה? הדחף הגדול ל"טוב ציון והקפיוה"? **מה היה שני נחרי???** למה לא נושא כ"כ חשוב ומהותי?? **אתה יודע למה???** **כי להזכיר: למה את שני נחרי???** **גלל שנתת חינום!!!**

מה פירוש שנתת חינום?? פשוט מאוד... זה שבנה את שער הדגים נתקע שם!!! מצידו יש רק שער אחד- שער הדגים!! חוץ משער הדגים אין כלום... אבל ההלל... להזכיר שיש גם שער הסוסים!!! מה... מה זה בכלל?? אין כזה דבר... מעולם לא שמעתי על שער הסוסים... טוב... הולכים לשער הסוסים... ושם יושב זה שולד בשער הסוסים ומבחינתו שם מתחיל ונגמר ירושלים... חוץ משער הסוסים אין כלום...
 ברגע שכל אחד נתקע במצור שלו ובשער שלו... ולא איכפת לו מה קורה בשער השני... **מה הכל שחומת ירושלים נבצרה!!!** האויב לא צריך יותר משער אחד בשביל להיכנס... אם אתה לא מכיר בחומת ירושלים ורוצים אחת של שמירה... אם אתה חושב שהכל מתחיל ונגמר בחצר הקודש שלך ובשער הפרטי שלך... אז אל תתפלא ש"בא צר ואויב בשערי ירושלים... כן... האויב יגיח אליך משערים אחרים שאתה מתעלם מהם ולא מכיר בהם כחלק מ"אום אני חומה" "א' ב' של שמירה על חומה זה להבין שיש כמה שערים... ולכל שער יש את החלק הקריטי שלו בשמירה על כולנו!!! ואם אתה שומר רק על שער אחד... ומבחינתך השער השני לא קיים... תמשיך להירדם שם בשמירה... כל הגנבים נכנסו בדלת השניה... **זו הסיבה שכ"כ חשוב לעשות סיבוב שערים!!!** סובו ציון והקפיוה... סיפרו מגדליה... תשזפו את העין ותכירו שיש דרכים שונות בעבודת ה'... תפגשו מידי פעם את הדרך השונה בעבודת ה' ותדעו שהיא קיימת... תדעו שיש עוד שער וחומה

לירושלים... זה אמנם לא השער שלי... אבל שיתו לבכם לחילה!!! לפחות תדעו שיש כזה דבר!!!

היה לי חלום לעשות סוג של סיבוב שערים... ולקראת ימי בין המיצרים לעשות כאן בגיליון הזה כמין סיור כללי על כל מגוון הקהילות השונות בכלל ישראל... ולסרוק במאמר אחד או שתיים את כל גוויי **"אום אני חומה"** של כלל ישראל... לצעוד לאורך החומה... ולשזוף את העין על כל אחד מהקהילות עם ישראל... על כל בית כנסת ליוציא סוריה או פרס או עירק... על כל ענף נוסף שיצא מתורת החסידות... ועל כל שביל ואורח שיצא מתנועת המוסר... ועל כל קהילות קודש ששומרים על כלל ישראל מכל גוויי הקשת של כלל ישראל... **זה יכול להיות סיבוב שערים כל כך מרתק!!!** לראות איך שכל אחד בדרכו הוא... בונה חלק ונדבך בחומה הכללית... איך שכל אחד במדל הפרטי שלו משמש חלק בלתי נפרד מהחומה... ובכן... היה לי חלום לכתוב כזה מאמר וכבר התחלתי... אבל אתה מבין לבד למה בסוף לא עשיתי את זה... כי לדאבוננו הרב יש בינינו עדיין קצת שנאת חינום... (לא הרבה...) ורק זה חסר לי שאני אכתוב כאן על שער הסוסים... פתאום יצא לי איזה כריש משער הדגים... ויעשה לי נו נו נו... מה זה בכלל סוסים?? ואז יגיע תורו של הסוס לפתוח את פיו על הדג... אז אני לא מחפש להעיר את הדוב... לא את הדג ולא את הסוס...

אבל מי שרוצה... מוזמן לצאת באופן עצמאי לסיור... אל תשכח... אוטוטו אנחנו יוצאים לבין הזמנים ואנחנו כבר יוצאים לנופש... מחליפים אוירה... פוגשים אנשים שונים... מתפללים כבר בבית כנסת שונה... **אז לא להיבהל!!!** אתה לא חייב להגיע ברוח קרבת ולסנן כל הזמן ביקורת מתחת השפם ולהכריז שאתה לא אוהב מזה ומזה... מה קרה?? משהו מאיים עליך?? לא!! תרגע!!! מותר לך לסייר ולדעת שיש עוד כמה שערים בעבודת ה'... זה לא אומר שמורידים אותך מפיסוג הארמון שלך... אבל כן נדרש ממך לדעת שאום אני חומה נזקף לעוד כמה יהודים שחובתי לאהוב אותם ולהכיר בהם!! לא זיק לליטאי ליפול בצידי חצור הגלילית ולשהות במחיצתם של חובשי ספודיק ולגלות שיש שער כזה בחומת היהדות... וגם ממש ממש לא זיק לחסיד ליפול לקייט ברכסים ולגלות שיש גם לליטאים חלק בחומה... ולשניים כאחד אני מאחל לכם עם כל לב... הלואי... הלואי וה' נחית אתכם באחת השבתות באיזה עכו או נהריה... לא יערה... ולא תהיה לכם ברירה ואתם תאלצו להתפלל בבית כנסת ספרדי בשבת!!! הוי הוי... הלואי וזה יקרה!!! כן... לא זיק לכם בכלל לפגוש לראשונה את החומה הרוחנית היחודית שרק בני עדות המזרח יודעים לבנות אותה לקב"ח... כן... בשלב מסוים יצאו לך קרנים... סו"ס הספרדים לא ממהרים לשום מקום בתפילה וממילא הקצב נראה בהתאם... אבל לפחות תצא משם עם הכרה שיש גם כזו חומה!! והיהדות לא נגמרת בספסל האחרון בביהכ"ס שלך...

אני מוכרח לסיים בחוויה אישית מתוקה שעוברת עלי בשבוע האחרון:

בתקופה האחרונה יצא לי לכתוב כמה מאמרים בנושאים רגישים... אם זה בסוגיה של אשכנזים וספרדים ואם זה בנושא של התבטלות והתקשרות לצדיקים... וכל פעם שעוררתי נושא כזה ידעתי מראש שהולכים להגיע פה ושם תגובות... וכפזי באמת מגיעים קצת תגובות... אחד דווקא מתלהב מאוד... והשני מתעצבן מאוד... אבל נו... בסייד... **אבל השבוע האחרון קבלתי עעעעליהום!!!** מכול של טלפונים מכל הכיוונים... מנדדים פלוס... במייל... תא קולי... **מה קרה?? מה עשיתי??** כתבתי בטעות במדור הלכה בקרוב ממש למעשה **שעצם כשעורה מטמא באוהלה!!!** אה אה... אל תשאל... כולם התנפלו עלי... השתגעתי?? כשעורה מטמא באוהלה?? מה... אתה לא יודע משנה מפורשת?? **כן... טייער יידן: אשריכם ישראל!!! טעיתו טעיתו טעיתו!!!** עצם כשעורה לא מטמא באוהל... זו טעות גסה... ואיתי תלן "פדיחתי" עצם כשעורה מטמא רק במגע ובמשא... אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין... **אבל מה למדתי מכל זה???** שבסופו של דבר אני חומה!!! כלל ישראל בסופו של דבר מאוחדים סביב אותה... סביב עצם כשעורה... וסביב גזירת תקרה וסביב "אי עביד מהני או לא..." אתה יכול לדבר על אשכנזים וספרדים ונו... פה ושם משהו ירים עלי צעקות מהחומה שלו... אני יכול לדבר על הניגודים הכי עדינים בין החסידים והליטאים... ופה ושם משהו יבעט בי מהשער שלו... (ואגב: הם צודקים... אני לא מתנער מאחיות...) אבל אם אני חלילה וחס איני להגיד בדרך אגב שעצם כשעורה מטמא באוהלה... אום אני חומה!!! כלל ישראל ידעו ועלי החומה כאיש אחד בלב אחד... ויתנפלו עלי בזעם... איך אתה מעיז להגיד שעצם כשעורה מטמא באוהלה?? **הנה... כאן כלל ישראל מאוחדים!!! סביב התורה הקדושה!!!**

רגע... בעצם מי אמר לך בכלל שעם ישראל לא מאוחדים?? **אתה יודע מי? מי שלא יודע בכלל מה זה עצם כשעורה... אותו אחד שלא יודע מחיים שלו באיזה צד יצא נמצא ובאיזה צד תוס'... אותם אלו שלא פתחו ספר **הם אלו שמנסים** בקווי הנמצא לעצב את מפת היהדות החרדית והם דוואים לשותל בנו ארס של שנאת חינום ושיש בלגן גדול בציבור החרדי ויש פילוגים ופוליטיקות **שטויות שטויות שטויות!!!** אני אומר לך עם יד הלבנו!!! גם לי יש סוג של קו נייעס שקוראים לו אז נדברו... ואני אומר לך מידיעה: אתה רוצה לראות מה זה בלגן אמיתי בציבור החרדי?? הנה... **רבותי תקשיבו טוב:** מלווה על פה גובה מנכסין מוכרבים... עולה ששטטה שלא לשמה פסולה!!! אוי פוסל בד' זעום... אמת מן הצדי!!! מנחת קנאות טעונה שמן ולבונה! הנה... תכתוב משפטים מהסוג הזה. תתלה את זה בשטיבלאך לעיני כל ותשאיר מספר פלאפון **ותחכה לתגובות** אהו... איזה בלגן עשית... יתנפלו עליך מכל הכיוונים... ספרדים אשכנזים תוניסאים גור רחמסטריווקא סלוניס עירקים אסטמאר נדבורנא בעלזא חזונאשיקים בריסקרס ובינישערס' ובעלי בתים... ככככולם יתנפלו עליך ויתקנו אותך... הההלל... שכחת משנה מפורשת ב...?? **אום אני חומה!!! שם אנחנו נפגשים!!! בתורת ה'!!!** כל שאר המריבות בינינו... מגיעות מאלנפבתים שלא יודעים מימינם ומשמאלם... אלו שלא מבינים מה ההבדל אם עצם כשעורה מטמא באוהל או במגע... ואתה הפראיער שלהם... ושותה בצמא את דבריהם... אם רק היית יודע מה הם **לא** יודעים... היית מתבייש מעצמך...
 אנחנו נמשיך להיות אויבים זה לזה מתוך הבית מדרש... נמשיך להתקיף ולארוב אחד את השני בעסק התורה מתוך חומת אש מלוכדת סביב התורה הקדושה... וניתן להם שם לנבוח ברשת... ישובו לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר שיחפשו את החברים שלהם... **ועל ישראל שלום... ושלום על ישראל.****

שבת כ' אב התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:20	20:10	21:03
19:18	20:08	21:00
19:21	20:11	21:04
19:18	20:08	21:01

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת מסעי

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"ו 050-4194600

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

מקורבו של הגאון רבי **בניהו שמואלי** שליט"א כותב: כשהיה חסר מנין, היו מביאים אדם עשירי מבחור, וידעו אצלו שאפשר להביא גם אדם בלי כיפה אפילו שאינו דתי, כי כאשר יבא אצל רבי **ציון ברכה** זצ"ל בודאי יהרהר בתשובה ואז יהיה אפשר לצרפו למנין, פעם תפסו תלמידיו איזה אדם כדי שישלים מנין, ואותו אדם אמר אני ערבי מה אתם רוצים ממני? אמרו לו כל ישראל.

"ערבים" זה לזה בוא ותשלים מנין, כאשר התחיל רבי ציון להתפלל לפני שאמר את הקדיש התחיל לכוון את הכוונות והנה הוא שואל, יש מנין? אמרו לו, רבינו יש, בודאי, והנה הוא מכוון ורואה **שלא הולך הכונות**, והוא שואל שנית האם יש מנין? אמרו לו יש יש בכבוד, ושוב הרב שואל יש מנין? עד שהבין אותו **ערבי שאינו מצטרף**... לקח הכיפה מעל הראש וזרק אותה וברח, ואז ראו את קדושת הרב איך ידע ברוח הקודש שאין מנין.

נתינה זהו מעשה בו אדם מוותר, ובמקום פחות-יש לו תמיד יותר

באתר הימים בבית דין בירושלים לעדת האשכנזים נתעורר דיון הלכתי בין הדיינים, וכמה שניסו להכריע בעניין לא מצאו **סום פוסק** שמדבר בהלכה זו אחד הדיינים הציע שכדאי ללכת למרן רבנו **עובדיה יוסף** זצ"ל בעל "יביע אומר" ולשואלו בנידון שבדאי ברור לו העניין כשמש בצהרים. אך חבריו הדיינים דחו בטענת בושה, איך אלו הדיינים המפורסמים ילכו למרן לשאול מקור לדין ומה לפסוק בו.

כעבור ימים מספר הודמן לאחד מהדיינים מאותו בית הדין להשתתף בחתונה בה סידר רבינו חופה וקידושין אמר הדיין **זו ההודמנה** לשאול את מרן חשב ועשה בעת צאת רבינו מאולם השמחות הוא נדחק בין האנשים וניגש לרבינו בדבר שאלתם בבית הדין. רבינו עמד בשתיקה כמה שניות ולאחר מכן החל להרצות בפני הדיין השואל כמה וכמה מקורות של שו"ת"ם המדברים בנידון שהוא דואג לדייק בסימנים ובסעיפים הדיין היה המום בעוד שהוא מנסה לרשום את חלק מן המקורות שנתן לו מרן.

באחרית ימיו, אמר למקורביו רבי **לייב שרה"ס** זיע"א ש"נשמתו של רבינו "האור החיים הקדוש" היתה של **הרמ"ק** זיע"א, אשר היתה נשמת התנא האלקי רבי **עקיבא בן יוסף**. נשמה זו חזרה לעוה"ז כדי להאיר לעולם כולו בחייו בעוצם קדושתו, ובין לאחר פטירתו ע"י ספרו הגדול 'אור החיים'.

הצדיק רבי **יוסף כופו** זצ"ל ממוגדור הזהיר בספריו בלא הרף על ענייני הקדושה. ואמר שזה מתחיל בהסתכלות אסורה, עין רואה ולב חומד והאדם נטמא ח"ו. ושלוש בריתות הן, אמר: **ברית העין** ככתוב באיוב: "ברית כרתתי לעיני".

מי שהתבונן מקרוב בהליכותיו של הצדיק הנשגב רבי **אפרים זילכא** זצ"ל, לא יכול היה שלא להתפעל מן הלפיד ש כמו בער בו בלי הרף. במשך ימות השבוע ניזון ממעט שבמעט, אינו נוגע בכשר או בגדים! ובכוחו זה היה נוסע ממקום למקום ו**מלהיב יהודים** לתורה ולמצוות, במתק שפתיו ובחן דיבורו.

אהיו רבי נעים שנותר בכגדד, הציע לשלוח לו תמיכה כספית כדי שלא **יאלץ לחיות** מתוך צמצום כה רב, אולם הודה לו וסרב. "מסתפק אני בתקציב שמעניקה הישיבה ללומדים", אמר.

ביתו של יהודי המתגורר בניו יורק חלטה, לא עלינו בחידק טורף, והרופאים בבית החולים "סיני" העריכו שנותרו לה רק כמה שעות לחיות. באותו זמן שהה הרב **משה בן טוב** זצ"ל בניו יורק, ויהודי זה הלך לקבל את ברכתו לישועת הבת. הרב אמר לו שהוא ישן על מזרון מלא בטומאה, וכשיטהר את ביתו הבת תבריא.

אותו יהודי רץ הביתה, **הפך את המזרון** ולא ראה כלום. הוא לקח סכין וחתך את המזרון, והנה לתדהמתו, שכבה מן המזרון היתה מורכבת מפיסות עיתונים ובהן תמונות תועבה. היום הזוג וילדיהם **בריאים ושלימים**, וגרים בירושלים.

כל מה שנעשה עם האדם הוא בגדר נט. רק צריך להתבונן...!

נקודה לפהשפחה

חודש ימים חלף. האיכר ואשתו המתינו בקוצר רוח **למכתב הראשון** שישלח להם בנם. ואכן, יום אחד נראה דוור הכפר מתקרב לווהו כשהוא מנופף במעטפה. 'הגיע עבורכם מכתב', קרא אליהם. 'התוכל לקרוא מה כתוב במכתב?'. הדוור פתח את המעטפה 'שלום לאבא ואמא', החל לקרוא בהטעמה, 'הגעתי לבית הספר והתחלתי בלימודים. כולם פה נחמדים וטובים ואני הולך ומקפזים מיום ליום'. האיכר ואשתו הודו בחום לדוור. חודש נוסף חלף, ואכן יום אחד נראתה מרחוק דמותו של הדוור. כשהדוור התקרב מעט, ראו האיכר ואשתו שזה אינו דוור הכפר הקבוע. הדוור הושיט להם את המעטפה ופנה ללכת. 'סליחה אדוני', התוכל בבקשה לקרוא מה כתוב במכתב? 'אינני יודע לקרוא', 'והדוור תמיד קורא לנו פתח הדוור את המעטפה **בתנועות נרגוזות**, ושלף את דף הנייר. 'אבא ואמא שלום', הקריא במהירות ובקול גבוה, 'אני ממשיך ללמוד היטב ומצליח במבחנים!... משורה לשורה הלכה סבלנותו של הדוור ופקעה, ועד שהגיע לשורה האחרונה, הוא כבר הרים את קולו: 'כאן בעיר הגדולה החורף קשה ואני קופא מקור!', צעק, 'תשלחו לי נעליים חדשות בדחיפות!'
כמוכן שההורים הכועסים לא שלחו לבנם נעליים.

לאחר חודש הופיע שוב הדוור הקבוע, והביא את המכתב החודשי. הוא פתח את המכתב והחל לקרוא את מכתבו של הבן: 'אבא ואמא היקרים', קרא בהטעמה, 'ייתכן שלא קיבלתם את מכתבי הקודם, אבל כאן נעשה יותר ויותר קר, והנעליים שלי קרועות'. כאן **הפך קולו של הדוור מתחנן**. 'אנא תשלחו לי נעליים חדשות'. 'בהחלט', אמר האיכר. 'עכשיו, כשהוא למד כיצד מבקשים - נשלח לו את הנעליים'. הדוור שמע את חילופי הדברים ושאל למה כוונתם. 'בחודש שעבר הבן שלנו שלח מכתב חצוף ביותר', אמר האיכר, 'וכעסנו עליו מאוד'. 'אפשר לראות את המכתב הקודם?'. האיכר נכנס הביתה והביא את דף הנייר. נטל הדוור את הדף, והחל להקריא 'אבא ואמא שלום, אני ממשיך ללמוד היטב ומצליח במבחנים!... הדוור המשיך לקרוא בקול מתחנן: 'כאן בעיר הגדולה החורף קשה ואני קופא מקור!', וסיים בקול בוכים: 'תשלחו לי נעליים חדשות בדחיפות! האם זה אותו מכתב שבנם שלח להם לפני חודש? עכשיו הוא נשמע ממש שונה... צחק הדוור והסביר להם: 'המילים הכתובות הן בדיוק אותו דבר, השאלה רק כיצד מקריאים אותן...'

בכל פעם שצריך לומר משהו לחולת, צריך **לזכור שנימת הדיבור** יכולה לשנות את התמונה מקצה לקצה. לפעמים צריך לומר משהו לא נעים לחבר או להציג בפניו עמדה הנוגדת את עמדתו. אם נאמר אותו מילים עצמן, אבל בנימת קול מרוככת. הכנל ייראה אחרת. (העורך)

ראשי הדור ומנהיגיו חייבים לייחד מחשבתם ומעשיהם אך ורק לטובת ישראל, ולא חלילה בעבור עצמם.
זהו שנאמר: "לבני-ישראל לאמור" – עליהם לחשוב מה טוב לבני-ישראל ולא מה ראוי לעצמם.

מרבני חיים קנייבסקי שליט"א שבילדותו ממש כשעוד לא היה שייך בלימוד המשנה והגמרא, שינן עמו אביו בעל פה את שמות כל המסכתות משניות של הש"ס לפי הסדר עם ניגון מיוחד.
כך לימד רבי חיים את ילדיו הגדולים, והמותי תחי' זוכרת עד היום את שמות המסכתות עפ"י הניגון, ששמעה מאביה רבנו, ושמעתי מרא"מ נ"י שרבנו הוסיף לו, **שאבני גם שר** לו שמות הפרשיות ו-כ"ד ספרי הקודש, מאז שכבר ידע לדבר, ויש לו מכך טובה גדולה, שזה הכניס לו חשקת התורה.

זהו שנאמר: "הקורא את שמע ולא השמעיל לאוזנו... רבי יוסי אומר לא יצא".
כשמטיפים מוסר לאחרים וצועקים לציבור "שמע ישראל" ואין זה אלא מן השפה ולחוזן, שהדברים אינם יוצאים מן הלב – אין יוצאים בזה ידי חובת תוכחה.

רבנו שלמה מזוניהל זצ"ל פנה פעם אל הר"ה ג' אליהו ראטה זצ"ל ושאל אותו הביאור בדברי רבי עקיבא "ואהבת לרעך... כלל גדול בתורה", אם הוא אומר כלל גדול סימן שיש גם כלל קטן ומהו אפוא אותו כלל קטן?
רבי אליהו החריש והמתין למוצא פי רבנו. **המשיך רבנו** ואמר לו ביאור הדברים כך הוא: למשל אם תשמע שסוחר אתרוגים נודע הרוויח במסחר האתרוגים סכום עתק, אז הכלל הקטן הוא שעיניך לא תהיה צרה ברווחיו. ואילו הכלל הגדול הוא שלא רק שלא תכאב על רווחיו אלא אף גם תשמח בהם כמו שאתה בעצמך הרווחת אותם.
וזה הכלל הגדול "ואהבת לרעך..." הרי לנו **הסתכלות חדשה**, הדרגה הקטנה בבין אדם לחברו, הכלל הקטן, הוא קודם כל לפרגן ולא להצטער כשלולת טוב, ואילו לשמוח בשמחתו של השני זה כבר הכלל הגדול.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

שְׁמַחְנוּ בַּיּוֹם עֲנִיתֵנו שְׁנוֹת רֵאֵינו רַעָה (תהילים ג', טו), נכנסים אנו לחודש אב שעתיד להיות אב לכל החודשים, לגודל הטובות שעתידים להיות בו.

בראש חודש אב נפטר אהרון הכהן, עמוד השלום, אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה (אבות פ"א מ"ב).

על אהרון הכהן נאמר "יִיָּכֶפוּ אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כֹּל בֵּית יִשְׂרָאֵל" (במדבר כ, כט) ודרשו רבותינו (אבות דרבי נתן פרק י"ב ד"ה אוהב שלום) שכולם בנו בפטירתו של אהרון, אנשים נשים וטף, וזאת מפני שהועיל לכלל עם ישראל בהשכנת השלום והאהוזה, שזהו העיקר, לא מצא הקב"ה כלי מחזיר ברכה אלא השלום (עוקצין פ"ג מ"י"ב). אהרון הכהן היה הכלי של עם ישראל להחזקת השלום, הוא העליה להסיר את המחיצות שהיו בין יהודי ליהודי, בין איש לאשתו, בין שכן לשכנו ובין אדם לחברו.

ישנן מחיצות שנוצרות בין בני אדם, הרבה פעמים אלו מחיצות הנובעות מדמיון שמדמיון האדם, "תראה את פלוני שעשה כך, הוא התכוון לעשות כך וכך, תיזהר ממנו", ואל"בא דאמת יכול להיות שלא הייתה בליבו שום כוונה רעה אלא אדרבה להיפך רצה להועיל, אולם במציאות מחיצות אלו מפרידות בין בני האדם ואהרון הכהן היה דואג להסירן בכל יום ויום.

ולכן הזכירה התורה את תאריך פטירתו של אהרון, ללמדנו שמיד משנכנס אב ניתן לב לרדוף ולאהוב השלום, ולשמוח במעלות ובהצלחות חברנו. ועל ידי כך נזכה שיתרבה השמחה בחודש זה בגאולתנו ופדות נפשנו.

מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים (ברכות לב ע"ב), העבודה המוטלת עלינו היא להסיר את המחיצות המפרידות והמבדילות בינינו, להרבות באהבה ואהוזה שלום ורעות, וכך במידה כנגד מידה תוסר המחיצה הנוראה המפסיקה בינינו לבין בוראנו, ונזכה לראות בגאולה השלימה במהרה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

לפעמים רואים אנו אדם פועל ויוזם למען הכלל, ומקדיש את כל זמנו לטובת הסובבים אותו. הוא מתרים אנשים ורוחם אותם לפעולה, אף על פי שלו עצמו אין מה לתרום.
יש אנשים שיחשבו שזה לא בסדר לדרוש מהאחרים בלי שאתה תורם מעצמך, אם אדם יקר כזה- זכות הרבים תלויה בו, שהרי כל המצוות שכל האנשים עשו, **נעשו בכותו**, לאדם כזה, הפועל למען הכלל, יש עזרה מיוחדת ממרום.

אילו היו בעלי-התאווה יודעים את התענג הגדול של קיום מצוות, היו משקיעים את עצמם כל הזמן בקיום תורה ומצוות

בשעת לילה מאוחרת מצלצל הטלפון בביתו של הרופא הבכיר. בשבילך, אומרת אשתו, זה ד"ר לוי כן, עונה הד"ר בטלפון, מה קרה? הכל בסדר, עונה לו ד"ר לוי, אני פה עם ד"ר כהן וד"ר ירון. התחלנו לשחק קלפים. אולי אתה בא?
כן בהחלט, משיב הרופא הבכיר, אני מגיע מייד!!
קרה משהו? שאלה אשתו אל תשאל, **בנר קראו לעוד 3 רופאים...**

מצווה מדברי סופרים להדליק **נר בערב שבת** וראוי לאישה להתפלל לאחר ההדלקה שה' יתברך ייתן לה בנים תלמידי חכמים מאירים בתורה.
מנהגנו להדליק לפחות **שני נרות**, אחד כנגד "זכור" ואחד כנגד "שמור", וכל המרבה בנר הרי זה

אחד על ערש דווי ביקש לראות את בנו.
הגיע הבן לביקור וכנס לחדרו של אביו הגוסס. לאחר זמן מה אמר האב: בן יקר שלי, תרשה לי לבקש ממך בקשה אחרונה. אמא הכינה עוגת תפוחים והריח משגע אותי. אולי תביא לי פרוסת עוגה?
כמוכן שהבן נענה לבקשה ורץ למטבח. הוא חוזר בידיים ריקות: אמא אמרה **שהעוגה לאחר ההלוויה**

אין בכל המצוות דבר המצוי באנשים וכונשים כנדרים ושבויות, **וקל מאוד להיכשל** בהם ולעבור עליהם.
לכן ציווה הקב"ה את ראשי המטות שישגיחו על בני שבטיהם שלא **יכשלו לחלל** את דבריהם בנדר ובשבועה.

סיפר אחד מראשי הישיבות: פעם באתי בלוויית אברך, להוועץ בעניין מסוים אצל מרן **הרב שך** זצ"ל. עלינו להיכל הישיבה, ואחרי תפילת ערבית עברו רבים ושאלו שאלותיהם. עברנו גם אנו ושאלנו שאלתנו, התלבטות בעניין בחור שביקש להתקבל אצלנו בישיבה. ענה: "כבר ענית לם על כך!" "העומדים אחרינו דחקו, ואנו התקדמנו ויצאנו. **התשובה הניכה**, והתחלתי חוכך בדעתי.
נזכרתי, שלפני זמן רב שאלתי שאלה דומה, וניתן היה להקיש מתשובתו גם לכאן! מכל מקום, היו נושאים נוספים בהם ביקשנו לדון. החלטנו שנתלווה אל מרן בדרכו לביתו. אך כבר היו אחרים ששוחחו עמו, ואנו הלכנו בעקבותיהם. כשנכנס לביתו, נכנסנו אחריו. אותנו לנו בני הבית שנסתתרו בחדר הסמוך, כדי שיאכל ארוחת הערב במנוחה.
מובן שעשינו כן, והגישו למרן את הארוחה. לפתע שמענו שואל: "היכן אלו שנכנסו יחד אתי?" שמענו משיבים: "אולי הלכו **להתפלל ערבית**". חלפו כמה דקות, ושמענו שוב: "היכן הם, אלו שבאו אתי?" אמרו: "טרם שבו". ושוב: "היכן הם?" באו וקראו לנו. ראינו שהצלחת גדושה וכוס התה מלאה. לא מצא מנוח עד שבאנו, ושמח. ישב ושמע, **שקל ויעץ**. וכשהלכנו, כבר באו אחרים...

טוב לאדם שילמד מעט יחזור היטב עד שידע כל דבר על בוריו, משילמד הרבה אבל לא יחזור על כך היטב, שכן בדרך זו אינו יודע את הדיון על בוריו.

ורשא, בבית הכלא פאווויאק, פולין, בימי הזעם "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה" – בקעו המילים באיזה קול עמום מפיו של בעל התפילה. היהודי מורשא, הנגר אטלסוביץ, עבר לפני התיבה. רגע עמד דומם והחל מדבר בשקט כמו אל עצמו: **"כל נדדי"** שלנו, כאן, במקום הארור הזה, נושא אופי מיוחד... זוהי הרציפות שלנו... המסורת הקדושה של הדורות... הוא פרץ בכבי יחד עם בנו, שהיה עימו באותו מעמד... טלית אין בידו, **אבל הצלחנו** להשיג "מחזור"... לאחר "מעריב" קרא מישהו: יהודים אמרו "קדיש"! בקולות מרוסקים מבכי ומדמעות, אמרו יחדיו במקלה: "יתגדל ויתקדש שמה רבא" **הקולות הורעדים** הפכו לזעקת כאב. יהודי ורשא אחורנים אלה, שבעצמם ליכו מחזר אלו מותם, נתנו עכשיו יקר לקורבנות יום אתמול

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוננים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן יונה, ישראל בן שמחה סגן, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא מרן הרב **עובדיה יוסף בן גורג'יה**

כַּפְּנֵי בַּיִת לֹזֵי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מסעי

גליון מס' 545

יציאת שבת: י"ם 20:14, ת"א 20:17

כניסת שבת: י"ם 19:00, ת"א 19:15

נלמד מהפרשה

נמצאים אנו בימי בין המצרים ימים של חורבן ומאידך כמיהה וכיסופין לקירבת ה' וישועתו. חכמים במדרש מספרים על זוג שהתגורר בצידון, ולצערם כי רב לא זכו להיפקד בילדים. כעבור עשר שנים החליטו להתגרש בתקווה שכל אחד מהם יזכה לילדים בדרכם החדשה. בני הזוג הלכו לרבם, התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, ואמר להם, אני נותן לכם את ברכתי לגירושין, אבל יש לי תנאי אחד... הזוג נדרך, מה הרב רוצה? פשוט מאוד אמר רשב"י, כמו שאת החתונה חגגתם ברוב פאר והדר, כך את מעמד הגירושין, תחגגו אותו דבר. בני הזוג היו בהלם, אבל חזקה עליהם מצוות רבם הקדוש, ומיד החלו בהכנות לגירושין. עצבו הזמנות, סגרו על אולם ותזמורת, וכמובן הזמינו צלם ווידאו... ואכן הערב ה"מיוחל" הגיע, עשו אפילו חופה, ותחת החופה במקום שהבעל ייתן טבעת ויאמר הרי את מקודשת לי, נתן גט ואמר הרי את מגורשת... והשמחה נמשכה אל תוך הלילה. מספר המדרש שהאישה דאגה "להשקות" את בעלה שקיבל בערב זה את התואר "לשעבר", ואכן המשקה החרף נתן בו את אותותיו, ובסיום הערב הנהדר אמר הגרוש לגרושתו, אני הולך לבית, אני מאוד עייף, אני הולך לישון, וכול חפץ שיש לי בבית את יכולה לקחת, קחי מה שברצונך... איחל לה לילה טוב והלך לישון.

כשנרדם, האישה נתנה הוראה לפועלים לסחוב את המיטה עם בעלה לשעבר, ולהעביר אותה לבית הוריה. בבוקר הוא קם, המקום היה יותר מדי מוכר לו, בית הורי אשתו... מה? התפלא, מה קרה? שאל את גרושתו... אמרה לו, אתמול אמרת לי שכל חפץ שיש בבית ואני רוצה אותו, אני יכולה לקחת, תדע לך אין לי בבית חפץ שאני רוצה בו יותר ממך... אז לקחתי אותו...

חזרו לרבי שמעון בר יוחאי, ואמר להם, זוג כזה מיוחד, תינשאו שוב, ואני מברך אתכם בזרע של קיימא. עמד והתפלל עליהם ונפקדו...

מה מסיים המדרש ואומר: "זהרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם על שאמר לבשר ודם שכמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך - נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה - על אחת כמה וכמה..."

אם תפילתנו לגאולה תהיה מתוך צפייה והשתוקקות לגילוי הבורא, לא מתוך נגיעה אישית, אלא מתוך הרגשה ש"אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה" מייד ניגאל...

השגחה פרטית

"ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'"

כתב הרמב"ן שכבר הודיעונו זה "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו". שלכאורה קשה מדוע התורה פירטה את כל המסעות של בני ישראל במדבר הרי ידוע שאין אות אחת מיותרת בתורה? אלא באה התורה ללמדנו אורחות חיים לדעת חסדי המקום. להתבונן ולרדת לעומק החסד - "ודברת בם" - במ"ב המסעות אשר הקב"ה לקח אותנו לדעת דרכיו. כדי שנתבונן ונפיק לקחים שהקב"ה משגיח על כל הבריאה כולה. בחיי היום יום קורה לעיתים שמשתבש לנו סדר היום בגלל אריכות הדרך, נקלעים לפקק תנועה, או מי שעלה על קו אוטובוס לא נכון, או שכח לרדת בתחנה, שמא נאמר מקרה הוא. בודאי שלא כי אין כל מקרה בעולם. לא תמיד נבין את הטובות והחסדים שעושה עמנו הקב"ה במהלך חייו, וכל זה מחמת אהבת השם יתברך לעמו שמשגיח עלינו בעינא פקיא.

והנה לפנינו דוגמא על השגחה פרטית: בחורף תשס"ז פורסם על מעשה - ניסים מופלא ביותר שאירע בארץ ישראל. מחבל שיצא משכם כשהוא מצוייד במטען חבלה גדול במיוחד, התכוון להגיע לאזור הומה - אדם גגוש דן, ולהתפוצץ עם מטענו, ולגרום בכך להרג המוני, רח"ל. בניגוד למקרים אחרים הצליח הפעם מחבל זה לעבור את כל המחסומים והגיע עם המטען לגוש דן. ולא רק זה, הוא הצליח גם לעלות על אוטובוס עמוס שנסע מראשון לציון לכיוון בת ים. אוטובוס זה היה בדמות "אקורדיון" דהיינו אוטובוס כפול שמספר נוסעיו מגיע לכ-100 איש המחבל מתיישב על אחד הכסאות, ובראותו שהאוטובוס התמלא עד אפס מקום, הוא מחליט שהגיע הזמן לבצע את זממו. הוא לוחץ על כפתור ההפעלה של המטען, אבל ראה איזה פלא, המטען אינו מתפוצץ. המחבל לוחץ בפעם שניה ושלישית והמטען לא מופעל. בלית ברירה יורד המחבל בתחנה הקרובה, נכנס למקום סתר ומנסה לברר מה קורה ומה מתברר? הסוללות הוכנסו כשהן הפוכות. הוא מחזיר את הסוללות למצב התקין. ועולה שוב לאוטובוס אחר מלא וגדוש אף הוא. כשהאוטובוס השני מתמלא אף הוא, לוחץ המחבל על מתג ההפעלה אך גם הפעם המטען אינו מופעל לוחץ עוד הפעם ועוד הפעם והעסק אינו עובד, שוב הוא יורד מן האוטובוס, ובודק את הסוללות ומגלה שמתוך 6 הסוללות הנמצאות במתג הניח אחת מהן הפוכה, ולכן המטען לא פעל וההמשך ידוע. המחבל מתאכסן אצל משתף פעולה בבית ים, מתוך כוונה לעלות למחרת על אוטובוס נוסף, אולם נלכד בשעות הלילה, בעיצומה של הכנת המטען הקטלני. אנשים שאין להם ריח של אמונה, יגידו שהסוללות התהפכו במקרה אחר מקרה. אבל אנחנו אנשי אמונה, אסור לנו אפילו להעלות הרהור כזה על דל מחשבותינו. האם יש לנו הסבר אחר למהלך מופלא זה. אם לא אהבתו היתירה של הקב"ה לעמו.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

יותר מתוק ממתוק

החיייל שלנו התחבא בגינה שבקצה הרחוב שלך, מר צוקרבאום. "לאחר שמצאנו אותו, התיישבנו שלושתנו, שני המחפשים והמתחבא על הספסל בגינה כדי להינפש מעט. נותרה לנו מחצית השעה עד למועד הכינוס בבסיס והעברנו אותה בישיבה על הספסל והתבוננות במשחקי הילדים.

לפתע צדה את עיני מריבה ועניין אותי מאד לראות כיצד מתנהלת מריבה בין ילדים בעלי פיאיות שחוטות ציצית משתלשלים להם מבגדיהם.

ובכן, המריבה היתה בלתי נעימה ככל מריבה. ילדון גברתן בעל שרירים, התנפל על ילד אחר בן גילו לערף וניסה לקחת ממנו בחוזקה את קופסת הגולות שבידו. בעל הקופסא התנגד בכל עוז לחטיפה ואחז את הגולות בידיו כאוחז אוצר שאין לקחתו ממנו, אך הגברתן לא ויתרה. הוא קרא ברוגז שמגיע לו עשר גולות ואם הוא לא יתן לו אותן הוא יקח לו את הכל, והשני טען שלא מגיע לו מאומה ושזה גזל גמור. אני זוכר את המילים הללו. זו היתה הפעם הראשונה בחיי ששמעתי אותן בצרוף הזה.

"כן, גם אני זוכר זאת היטב", חרק אליהו שפתיו בזעם עצור בשמעו את הדברים. הגולות היו שלו. בזעת אפיו הרוויח אותן אחת לאחת. מהוריו קבל תקציב דל מאד לקניית גולות, וכל האוצר שבידיו היה פרי מאמציו במהלך המשחקים. גדעון לא היה צריך לקבל אפילו גולה אחת מהן. הוא הפסיד במשחק, והם החליטו בברור שהמשחק "על אמת". אבל גדעון לא יכול היה לשאת את ההפסד... שוב עלה דמו של אליהו לראשו לזכרון הדברים. גדעון היה חזק ממנו. לאחר התכתשות מתישה של כמה דקות הצליח לחטוף מידי את כל הקופסא. עד עתה מפעפע בו עדיין הזעם על אובדן האוצר היקר, למרות שחלפו כבר שש שנים.

"חבריו של הילד, בעל הקופסא, האיצו בו לקחת נקם מהגברתן. רחמיהם נכמרו על חברם האומלל". המשיך האברך בסיפורו. "במרחק לא רב מהם מונח היה משחק שהיה שייך לחמסון. - קח אותו וברח, יעצו לחברים. - מגיע לו. אך הילדון האומלל הביט בהם בפנים משתאות ואמר בהברה תלמודית: "לא תיקום ולא תיטור!" בתחילה לא הבנו מה הוא אומר, אך לפי הדיון שהתפתח ביניהם, הבנו שהכוונה היא שאסור לנקום. החברים שלי צחקו על תמימותו של הילד, אבל אני - התמלאתי הערצה כלפיו. לא יכולתי להבין מניין שואב ילדון בן עשר תעצומות נפש כאלה. הן אוצרותיו של יריבו מונחים לפניו בלא כל קושי, והוא נמנע מלקחתם רק בגלל איסור כלשהו שכלול במצוותיו.

משהו זע בלבי באותו רגע. היתה זו הוכחה ניצחת להצלחת החינוך של שומרי המצוות. ילד חילוני לעולם לא יכול היה להבליג על הזדמנות כזו לנקמה.

המראה של הילד האומלל שאינו נוגע לרעה ברכושו של יריבו לא סר מנגד עיני כל אותו היום. החלטתי שאני מוכרח לברר קצת על המצווה הזאת. באותו ערב קיבלנו שחרור של עשרים וארבע שעות, ואני החלטתי לנצל אותן להרחבת האופקים ביהדות.

"... ואז הגעת אלי", סיים מר צוקרבאום.

אליהו לא יכול היה להמשיך בבניית הסוכה אותו יום. שחרור של רגשות אפף אותו. הוא נתנצל בפי מר צוקרבאום ופנה לנוח בביתו ולחשוב מעט בניחותא. מראהו של גדעון התערבל במוחו עם מראהו של נחשון. בגיל עשר היה בו הכוח להתגבר ולא לנקום ובכוח זה זכה להחזיר יהודי מרוחק אל כור מחצתו. האמנם בגיל שש עשרה אין בו כוחות לעשות זאת?

הוא הכין לעצמו כוס קפה וסובב את הכפית שעה ארוכה. הנוזל החום הסתחרר בתוך הכוס כעין המחשבות שהתערבלו במוחו. לרגע נדמה היה לו כסחרורם של הבגדים בתוך מכונת הכביסה ולרגע כקופסת הגולות האהובה. הנהו דומה לתפוחי אדמה גלגלים ולפתע לובש צורה של גלגל. ילד קטן מתגבר, ומכך מתגלגלת חזרה בתשובה. החוזר בתשובה מתגלגל אל ביתו של מר צוקרבאום, ומאליה מוכרזה להתגלגל חזרה בתשובה נוספת...

הוא לא ינקום בנחשון. גם אם יכולה נקמה זו להיות מתוקה מדבש, יש דבר שיכול להיות מתוק ממנה - - -

קול הלמות הפטישים הדהד מסביב. גם פטישו של אליהו הצטרף להולמים אך לבו לא פנוי היה להנות מכך. מה אוהב הוא בכל שנה את ההמולה המתלווה לבניית הסוכות. מאז שנות ילדותו זכורים לו ימים אלה כימים נפלאים ומלאי עשייה. נשיאת הקרשים, חיבורם זה לזה, הנחת הסכך מעל... כל אלה נושאים בחובם ריח מתקתק של חוויה מרגשת.

אך לא היום ולא עכשיו אין הוא ילד עוד. בחור הוא בישיבה קטנה בשיעור ג', ולבו עמוס ברגשי נקם עד להתפקע. לא נותר בו ולא חלל זעיר כדי להכניס בו שמחה של מצווה. אמנם ידיו מיקשות בברגים הגדולים ומחברות את דפנות סוכתו של מר צוקרבאום הקשיש זו לזו. סכום כסף נאה הבטיח לו הלה תמורת בניית סוכתו. אך לבו בל עמו.

נחשון אשם בכל. הוא ולא אחר. מי התיר לו לספר לרב אפשיטין על הקומזיץ? וכי נגרם לו נזק כלשהו בשל כך? ניחא, לו היו החברים נמנעים מלהזמין אותו, ניתן להבין את צערם וגם כך לא היה לו כל היתר לספר זאת. אבל מה ראה לאכול קורצה כשהציעו לו ברוב אדיבות להיות שותף לשמחה? הצדיק התמים לא יכול היה לסבול שחבריו נהנים כשהוא עסוק בפשפוש ומשמוש במעשיו לקראת יום הדין.

נכון, זה לא היה זמן מתאים. גם הוא, אליהו, מאוד השתדל להתחזק בתפילה ובלימוד בימים שלפני יום הדין. אבל קורה שהיצר מפתה קצת... יכול היה לפחות להזהיר ולהתריע על כך שהוא מתכנן לספר הכל בפרוטרוט למישהו מהצוות, מן הסתם היו נזהרים יותר. ואם לקחו תפוח אדמה מהמטבח בלי לשאול זה על חשבונם? והלא בכל שבוע זורקים לפח חלק נכבד מתפוחי האדמה הנרקבים. היה זה חסד עם תפוחי האדמה שהואילו בטובם לקחתם לשימוש תחת השלכתם לפח.

אח! - הפטיש החטיא את המטרה וחבט באצבעו של אליהו במלא העוצמה. גם זה בגללך, נחשון, הפטיש אליהו במשטמה. נחש שכזה. עליו לנקום בו נקמה של ממש. איך יוכל לעשות זאת?

אליהו התיישב בראש הסולם, מוצץ את אצבעו המוכה ומחשבותיו מתרצצות ללא הפוגה. אפשר לשחק קצת עם הבגדים שלו, עלה רעיון מצוין במוחו. כן, זה רעיון מוצלח.

הוא יעקוב אחרי כשיכניס בגדים למכונה, ולכשיעלם מהשטח יחביא לו אותם אי שם. הלא אלו מקרים שבכל יום, שכבסים נעלמים. איש לא יחשוב בו, באליהו. הוא יעזור לחפש יחד עם כולם... אוהו! זו תהיה נקמה מתוקה מדבש. אפשר לעשות זאת כמה פעמים. לא בזו אחר זו, חלילה, לבל יחשדו בו.

חבל שיש להמתין עד לאחר בין הזמנים, הצטער אליהו. לבו בוער בו בבקשת נקם. אך עתה רווח לו, משהחליט כיצד לעשות זאת.

האצבע נרגעה והוא שב לעבודתו. חיוך שובב נסוך היה על פניו עתה, בשווות בעיני רוחו את חיפושיו הקדחתניים של נחשון אחרי בגדיו.

מישהו נכנס אל ביתו של מר צוקרבאום. היה זה אברך צעיר. מר צוקרבאום קיבל אותו בנשיקות וחיבוקים והושיבו להתכבד בכוס קפה עם עוגה. אליהו לא יכול היה שלא לשמוע את דבריהם.

המרפסת בה בונה הוא את הסוכה יוצאת מהחדר בו ישבו השניים. מן הסתם, אין זה עניין סודי כיון שרואים הם אותו ושומעים את תזוזותיו, פסק אליהו לעצמו. מעניין מיהו האורח הזה.

"כמה טוב לראותך כאן", - אמר צוקרבאום. "כיום אתה נראה חדרי מבטן ומלידה".

"ברוך השם, ברוך השם", מחייך האברך באושר. "יודע אתה כי חש אני קשר מיוחד אל העיירה שלכם. ולא רק בזכות השיעורים המאלפים שנתת לי בצעדי הראשונים ביהדות".

"לא ידעתי שיש סיבות נוספות לכך".

"אח... לא יכול להיות שטרם סיפרתי לך על כך".

"אשמח לשמוע".

"גם אני" חושב אליהו, שהסקרנות ניצתה בו לשמע הדברים. האברך מברך בכוונה על העוגה והקפה, מחמיא למר צוקרבאום על הטעם המיוחד ומתחיל לספר:

"לפני שש שנים בערך, הגעתי במסגרת תרגיל של הצבא לעיירה שלכם. היה עלינו למצוא חיילים שהתחבאו לפי מפות מסומנות.

פינת ההלכה - הלכות תשעת הימים

- א. משנכנס אב ממעטים בשמחה. וישראל שיש לו דין ודברים ותביעה משפטית עם גוי, יתחמק מלהתדיין עמו בימי פורענות אלה, ולאחר עשרה באב יתדיין עמו. ומי שצריך לעבור ניתוח, והוא ניתוח שאפשר לדחותו עד אחר תשעה באב, כדאי שידחה הניתוח.
- ב. מראש חודש אב עד התענית ממעטים במשא ומתן של שמחה, כגון קניית צורכי חופה, ותכטיטי כסף וזהב, ותפירת בגדים חדשים, ובמיוחד לצורך נישואין. וכל זה כשאפשר להכין ולקנות צרכי חופה הללו לאחר תשעה באב, אבל אם יום הנישואין נקבע מיד לאחר תשעה באב, מותר, אם הוא בחור רווק שטרם קיים מצות פריה ורביה. ואפילו אם יש שהות לקנות צורכי חופה ולהכיןם לאחר תשעה באב, אם יש חשש שיתייקרו לאחר מכן, מותר לקנותם בימים אלו. והוא הדין לרהיטים חדשים שנקנים לצורך הנישואין.
- ג. וכן ממעטים בבנין של שמחה, מראש חודש אב עד תשעה באב, כגון הבונה בית חתנות לבנו, ויש שהות לבנותו אחר תשעה באב. והוא הדין לכל בנין שאינו לצורך מקום מגורים אלא ליופי ולהרווחה בעלמא שאסור לבנותו בימים אלה. וכן אסור לבנות בנין מצוייר ומכויר. אבל מותר לבנות בית חתנות לבנו כשהוא לצורך דירת החתן והכלה, אם הנישואין עומדים להתקיים מיד אחר תשעה באב, והחתן עדיין לא קיים מצות פריה ורביה.
- ד. בנין בית כנסת, אפילו בציר וכיור מותר, כיון שהוא לצורך מצוה דרבים.
- ה. יש להחמיר שלא לסייד או לצבוע את חדרי הדירה מראש חודש אב, עד התענית.
- ו. מותר להתחיל בבניית בנין לצורך דירה, גם אחר ראש חודש אב, וגם קבלני בנין שבונים דירות ושיכונים, מותר להם להתחיל לבנות גם אחר ראש חודש אב, עד התענית, אף שעושים זאת כדי להרויח ממוון מהבניה. אבל עבודות סיווד וצבע יש להימנע בימים אלה. ומכל מקום קבלן שקיבל עבודה של ציור וכיור מפני ראש חודש אב, ואם לא יסיים מלאכתו יהיה צפוי להפסד ממוון, יש מקום להתיר לו להמשיך בעבודתו, אך יעשה שאלת חכם בכל מקרה.
- ז. מותר מן הדין לספרדים, להסתפר ולהתגלח בימי בין המיצרים, ואף אם לומדים בישיבות של יוצאי אשכנז, מותר לספרדים להסתפר ולהתגלח גם בימים אלו. ומכל מקום אם רצו להחמיר שלא להסתפר ולהתגלח מ"ז בתמוז, כדי שלא לשנות ממנהג חבריהם בישיבה, תבוא עליהם ברכה, אך יאמרו שנוהגים כן בלי נדר.
- ח. המנהג בעיר הקודש ירושלים ת"ו, שאין אוכלים בשר מיום ראש חודש אב עד יום עשרה באב, ויום העשירי בכלל האיסור. ומנהג הספרדים להקל באכילת בשר ביום ראש חודש אב עצמו.
- ט. מותר לאכול בשר אחר ראש חודש אב בסעודת מצוה, כגון בסעודת ברית מילה, סעודת פדיון הבן, או סעודת שבע ברכות, או סעודת בר מצוה הנערכת ביום הגיע הנער לגיל שלש עשרה שנה ויום אחד. וכל הקרובים של בעל הברית ריעיו ואוהביו הקרואים לסעודה רשאים לאכול שם בשר.
- י. בשר שנשאר מסעודת שבת חזון, או סעודת ראש חודש אב, יש אומרים שמותר לאוכלו לאחר מכן. ויש אוסרים. ואין למחות במקילים שיש להם על מה שיסמוכו, ובפרט אם אוכל את שיורי הבשר בסעודה רביעית, והוא רגיל לאכול בשר בסעודה רביעית. ובלבד שלא יערים לבשל יותר מדי לשבת בכונה להותיר לצורך החול.
- יא. מותר לתת לילדים קטנים שלא הגיעו למצות מאכלי בשר גם אחר ראש חודש אב, עד התענית, ובפרט אם הילד רזה וחלש, ומכל מקום אם הילד הגיע למופלא הסמוך לאיש, שהוא גיל שתים עשרה שנה ויום אחד, טוב להחמיר עליו ולמנוע ממנו מאכלי בשר מיום ראש חודש עד התענית, וכמנהג ירושלים.

מתוך ספר התשובות בהלכות ריבית - "ברית פנחס"

לשאלות בהלכות ריבית ניתן להתקשר ל- 02-50-15-920 • לשיעורים בהלכות ריבית ניתן להאזין ב"קו הריבית" - 0723705882

פרפראות לתורה

ברשותכם, אפתח בסיפור. אדם הוזמן לפגישה חשובה בתל אביב, נסע עם רכבו, אך לא מצא חנייה, הסתובב דקות ארוכות, וחנייה אינו... מעומק ליבו פנה לבורא ואמר, "אלוקים! יש לי פגישה דחופה, בבקשה תסדר לי חנייה..." איך שהוא סיים את התפילה, והנה מולו יוצא רכב מהחנייה ומפנה בעבורו את המקום. פנה האדם שוב לאלוקים ואמר לו: "תודה לאלוקים, הסתדרתי, אני כבר לא צריך את עזרתך..."

בפרשתנו מובא עניינו של אדם הרוצח בשגגה. נתמקד בנקודה מסוימת, ונקשרה לימי בין המצרים...

רוצח בשגגה, עונשו הוא גלות. הרוצח הוצרך לנוס אל אחת מערי המקלט שיעד משה, עד שנכנס לעיר היה צריך לחשוש לחייו מפני גואל הדם. רק בתוך עיר המקלט נאסר על גואל הדם לפגוע ברוצח. עד מתי הוצרך לשהות שם? כותבת התורה - עד מות הכהן הגדול. ברגע שמת, כל הרוצחים יכלו לשוב לעירם בבטחה. וכאן, נשים לב לנקודה מעניינת. מדוע תלת התורה את שחרור הרוצח במותו של הכהן הגדול?

רש"י, בפירושו על התורה מבאר כך: "לפי שהיה לו לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו". זאת אומרת, הרצח היה יכול להימנע, אם הכהן הגדול היה מתפלל שהוא לא יארע.

המקור של רש"י הוא מהתלמוד. ושם נכתב כשכהן גדול היה נכנס לקדש הקדשים ביום הכיפורים, היה מתפלל בנוסף לשאר התפילות שלא ישפך דם נקי, ואם כן נשפך, כנראה שתפילתו לא הייתה שלמה.

מפליא, הלא כן? האם פרישת רוצח בשגגה, קשורה אלינו, אל חיינו היומיומיים? וודאי שכן. שהרי "תורה" היא מלשון הוראה, הוראה רב זמנית... המסר הוא עצום. אם נקלוט אותו יתכן וחיינו ישתנו לטובה. ראשית, אנו רואים כמה גדול כוחה של התפילה. באפשרותה של תפילת הכהן, למנוע רצח בשגגה למשך שנה שלמה על עם שלם.

נחזור לפרשתנו, ונראה כמה פרשה זו אקטואלית עבורנו בכל רגע.

בתלמוד נאמר, שאמותיהם של הכהנים ספקו מחיה ומזון לגולים השוהים בערי המקלט, אגב, בהתנדבות מלאה. מדוע? כותב התלמוד "כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו". זאת אומרת, כיוון ששחרור הגולים תלוי במות הכהן, יש חשש סביר שהגולים יתפללו שהכהן הגדול ימות וכך יוכלו לצאת מעיר המקלט ולשוב לעירם. כדי למנוע זאת, אמו של הכהן "משחדת" אותם במאכל ובכסות, כדי לתת להם הרגשת נוחות וכך למנוע את תפילתם.

מן הסתם שאתם שואלים את עצמכם, נו באמת, האוכל והבגדים זה מה שימנע מהם את הרצון לשוב חזרה לעירם ולביתם המפואר בעל שלשה מפלסים וחוף פרטי? וכי "פרוטות" אלו ימנעו מהם להתפלל על מות הכהן?

אה! הגענו לנקודה.

אמותיהם של הכהנים ידעו היטב מה שהן עושות. הן ידעו שהגולים ימשיכו להתפלל שבנם ימות, אבל הן גרמו שהתפילה לא תהיה עם כל הישות, התפילה לא תהיה מעומק הלב, הרצון לצאת מעיר המקלט לא יהיה מושלם, כי תוך כדי התפילה תבצבץ לה המחשבה שישך הכול טוב לנו פה, הנה, מפנקים אותנו באוכל טוב, במלבושים נאים... מחשבה כזו פוגמת בשלמותה של התפילה, וכך פוחתים הסיכויים שהיא תשפיע...

אין ספק שכול תפילה וכול פניה לבורא נשמעת במרום ועושה רושם. כמובן, שבשביל לשנות גזירה ולפעול "ניסים" זקוקים אנו לתפילה רצינית יותר, כנה יותר, וכגודל הלב כך עצמת התוצאה...

תובנה זו מקרינה ישר על תקופת "ימי בין המצרים" שאנו נמצאים בה. בתקופה זו אנו אבילים על חורבנה של ירושלים ועל אובדן בית המקדש, כולנו מתפללים ומייחלים שנזכה לגאולה אמיתית ולבניין ירושלים, השאלה מה מניע אותנו להתפלל על זה, האם הפניה אמיתית, או נובעת מאינטרסים אישיים... הבה ונבחן את עצמנו האם אנו מצפים לישועה כי באמת אכפת לנו מכבוד האלוקים, כואב לנו שהעולם מתנהל בניגוד לרצון הבורא, או שאנו רוצים גאולה כי זה מתאים לנו ל"ביזנס" האישי, יתכן שאנו מצפים לישועה כי העסקים בקשיים, יש מחלות, אין שלום והמצב חברתי קטסטרופה... אם כן, אם הבקשה והתפילה לישועת השם נגועה באינטרסים, אין ספק שהתפילה נשמעת, אולם היא קצת פגומה, והשפעותיה בהתאם...

"המרכז לערבות הדדית" (ע"ר)

גליון מס': 54. פרשת: מסעי. א' - מנחם אב ה'תשע"ט

העלון מוקדש לרפוא"ש בדרכי נעם: בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"י

זמני שבת קודש: מסעי.

כניסה יציאה ר"ת

ירושלים:	19:20	20:10	21:03
תל אביב:	19:18	20:08	21:00
חיפה:	19:21	20:11	21:04
בית שמש:	19:18	20:08	21:01

הזמנים עפ"י לוח אור החיים.

מבט מהפרשה:

הסתכלות לחיים מפרשת השבוע.

לחיות לכתחילה

בסוף הפרשה אנו פוגשים שוב את בנות צלפחד, לאחר שהוסיפו וחיידו בפרשת פנחס את דין ירושת הבנות בנחלת הארץ במקום אביהם כשאין אחים, וקיבלו נחלה בתוך משפחת אביהם באחוזת בני מנשה.

קצת בפרשתנו באים בני משפחת שבט יוסף למשה רבנו בטענה שעל ידי כך שהבנות מקבלות במקום האב את נחלתו יכול להגרם מצב שאחוזת השבט תתקטן לטובת שבטים אחרים, שהרי כשבנות אלו ינשאו לאחד מבני השבטים האחרים תעבור הנחלה לאותו השבט ותרע מאחוזת שבט יוסף, ומבקשים הם לעשות תקנה שתמנע זאת.

ובאמת הקב"ה מקבל את טענתם, ומשה רבנו מצווה אותם על פי ה' להתחתן עם בני השבט שלהם, (כפי רצונם ללא הגבלה למשפחות קרובות) - "לְטוֹב בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים אֶךְ לְמִשְׁפַּחַת מִטָּה אֲבֵיהֶם תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים" וכך הנחלה תשאר באותו השבט.

ובהמשך הפסוקים מציגת לנו התורה, שבנות צלפחד קיימו את ציווי ה' - כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בְּנֶשׂוּ בָנוֹת צֶלְפַּחַד, וממשיכה התורה וחוזרת ומפרטת - וַתִּהְיֶינָה מְחֵלָה... בָּנוֹת צֶלְפַּחַד לְבְנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים: מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי מְנַשֶּׁה בֶן יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וַתְּהִי נַחֲלָתָן עַל מִטָּה מִשְׁפַּחַת אֲבֵיהֶן".

ולכאורה היה די אם היתה מציגת התורה "ויעשו כאשר ציוה ה' " וכדומה ללא כפילות יתר וללא הסבר מדויק מה עשו, שהרי הציווי נכתב בפס' הסמוך, ואף אם לא היתה מציגת התורה שכך עשו היינו משערים שאכן צדקניות אלו קיימו את

ציווי ה', ולשם מה כתבה לנו התורה כפילות זו ועוד חזרה ופירטה מה עשו?

ומבוא במפרשים ובעיקר הדברים מפורשים בדברי רבנו ה'ספורנו' שבאמת בנות צלפחד לא עשו רק מה שציווה הקב"ה - להתחתן עם בני שבט יוסף, אלא כפי שרואים בפירוט הפסוקים התחתנו הם עם בני דודיהן ממשפחת אביהן דווקא, ועשו כך מפני שהבינו שאפילו שהתיר להם הקב"ה להתחתן עם כל בני השבט שלהם, רצונו של הקב"ה הוא שתישאר הנחלה כמה שיותר קרוב למי שניתנה בתחילה, וא"כ כדי שיקרה כך ויתקיים רצונו של ה', ביקשו להתחתן רק עם בני דודיהן מצד האבא שהם הכי קרובים למקבל הנחלה המקורי, ואע"פ שלא היו חייבים לעשות כך, ואולי אפ"י רצונם היה להתחתן עם אנשים אחרים משבט יוסף, כפי שהותר להם, בחרו לוותר על רצונותיהם למען רצונו של הקב"ה אע"פ שלא ציווה לעשות זאת, ונישאו לשם שמים לבני דודיהן.

"ואע"פ שלא היו חייבים לעשות כך, ואולי אפ"י רצונם היה להתחתן עם אנשים אחרים משבט יוסף"

וממעשה זה יכולים אנו ללמוד לחיינו כמה פעמים יכולים אנו לבחור בקיום המצוות בין ה'מותר' לבין ה'רצוי' לפני ה', הן בויתור בעינינו 'אדם לחברו' והן בהלכות של 'בין אדם למקום' שלפעמים כשנסתכל על קיום ההלכה ממבט של 'מה ה' היה שמח שאני יעשה' ולא 'מה אני חייב לעשות' נגיע להחלטות שונות בקיום ההלכות בפועל.

וכמו שאומר משפט נחמד "כמו שאנו רוצים שיתן לנו הקב"ה חיים לכתחילה (-מתוך בריאות וכו') כך רצוי שנקיים את מצוותיו לכתחילה"

*שבת שלום ואהבה
אלא ב"ה ישראל.*

מוקדש לדידנו ר' חיים שטראוס היו"ו לרגל הולדת התאומות, שיזכה לרוות מהם ומשאר יו"ח נחת יהודית אמיתית אמן.

מה מסתתר מאחורי 'סוד העקשנות היהודית' סיפור לשבת.

התאריך המוצלח, והחודש המשובח לעם ישראל.

פניני אוה"ח.

הכח שמסתתר מאחורי החיור שלנו.

עלי עין.

חודה של פרשה:

חידה נוסאת פרסים. עמ' - 4. גם המבוגרים מוזמנים.

ב"ה
גַּבְרֵי חַיִּים
דַּרְכֵי חַיִּים
בנשיאות הרב אייל עמרמי שליט"א

להשאלת:

גמרות שוטנשטיין,

וספרי טוש"ע.

רח' נחום פינת מלכי-ישראל, שכונת גאולה.

לפרטים:

פלי: 054-844-86-83

או בקו המידע:

079-53-23-549

בא ליטול שכר כולם.

"אם ראית את הבריות שנתיאשו וידיהם מן התורה מאוד,

עמוד והתחזק בה ואתה מקבל שכר כולם"

(ירושלמי ברכות סח.)

באפשרותך להקדיש את הלימוד להצלחתך, או להבדיל לע"נ יקירך,

חייג עכשיו: 052-7100-955.

עקשנות' של תפילה

לא האמנו למשמע אוזננו, יצאנו מחדר המשפט ועורך הדין הגוי פנה אלינו בדמעות ואמר: "אני גאה בעקשנות שלכם שלא הסכמתם לעיסקת טיעון!" אנחנו ידענו היטב שלא היתה שום עקשנות, פשוט אמרנו תהילים, אבל בקשנו להבין מה בכל זאת קרה שם בהצגת התנהלות הטבע, והעו"ד סיפר:

אתמול, בירידה לחניון, הרכב שלי חנה צמוד לרכבו של התובע, כשבאתי להיכנס לרכב נתקלתי בו, והוא ממש התקיף אותי: מדוע אני עו"ד כושל כ"כ, מדוע לא הסכמתי לעיסקת טיעון, אתה תאבד את שמך הטוב, תראה איך המשפט כולו הולך לרעתך, איפה השירות שלך ללקוחות?! אני מצידי הבנתי היטב את דבריו ולא היה לי עוז לומר לו שאתם לא הסכמתם, אבל זה כאב לי מאוד, ראיתי את ההפסד הצורב מול העיניים, הבנתי שאני הולך לאבד את שמי הטוב.

בלילה החלטתי שאף שעברתי על כתב התביעה פעמים רבות אני עובר שוב על ה 150 עמודים של התביעה. לפתע אני מגלה, בשלב מסוים של הדרדור הכספי שלך, שהבנק לא נהג ביושר בכך שכאשר זיהו שאתה בדרך ליפול, לא רק שלא עצרו, אלא הזרימו לך כספים והקילו יותר ויותר על קבלת ההלוואות כך שנראה בעליל שהם היו שותפים בכירים בגרימת הנפילה...

היום בבוקר שהגעתי לבית המשפט, נתתי מלתבוע להמשיך את המהלך שלו מאתמול, במשך שלוש שעות הכל הלך לרעתנו, ואז... שלפתי את הסעיפים האלו והוכחתי את הדברים, התובע לא היה מונח בהם כלל, מעולם הם לא עלו לדיון, השופט התרשם שכך הם פני הדברים, ומכאן הגעתם לזיכוי המוחלט.

תמיד שמעתי - מסיים העו"ד - על העקשנות היהודית, אף פעם לא הבנתי מה החוכמה הטמונה בעקשנות זאת, עכשיו אני מבין!...

ואני לעומתו - מפטיר היהודי - איני יכול להסביר לגוי, אבל לא עקשנות יש כאן, תלותיות מוחלטת בבורא יש כאן, היא ורק היא שפתחה את עיני העו"ד ואת פיו.

(להאיר)

סיפר הגאון ר' יחיאל נוביק שליט"א: פגשתי באמריקה יהודי שסיפר על עצמו: עסקיו נכנסו לקשיים, וכדי לשקמם לקח הלוואות מהבנק, בתקווה שהעסקים יניבו פירות והוא יוכל לפרוע את חובותיו. אך העסק הלך והסתבך, והוא נגרר מהלוואה אחת לשניה ככסופו של דבר נשאר ללא עסקים ועם חוב גדול לבנק, הנכס היחיד שנשאר לו זה ביתו הפרטי. הבנק פתח נגדו בהליכים משפטיים במטרה לנשלו מביתו ולגבות את חובו. הוא לקח עורך דין הנחשב לטוב, אבל מול סוללת עורכי הדין שהבנק הרשה לעצמו לקחת, לא היה לו שום סיכוי.

יצאנו אני ורעייתי אל בית המשפט, והבנו שלפי דרכי הטבע אין לנו שום סיכוי, קיבלנו על עצמנו לא להקשיב למהלך המשפט אלא לשבת ולומר תהילים מתחילתו ועד ספו, וכך עשינו. הדיון התנהל כשבשלב מסוים ראה העו"ד שלנו עד כמה המצב קשה, הוא ניגש אלינו והציע שכדאי לעשות עיסקת טיעון ופשרה... לנסות להציל עד כמה שאפשר.

מכיוון שמחילא לקחנו בחשבון מראש שהסיכוי שנצח את הבנק הוא פחות מאפסי, והייתה החלטה חזקה בקרבנו שרק הקב"ה יכול לשנות משהו, לא ראינו צורך להשקיע מחשבה והחלטה מה לעשות. פשוט לא הגבנו לעו"ד והמשכנו לומר תהילים.

עורך הדין עזב אותנו באכזבה, הוא הבין שאנו מתנגדים לעיסקת טיעון, הוא המשיך להילחם, כך התנהל הדיון למעלה מחמש שעות עד שהשופט התעייף והחליט להמשיך את הדיון למחרת...

למחרת הגענו לדיון עם אותה קבלה: לנו אין עסק עם המשפט בעצמו, אנחנו מדברים רק עם הקב"ה. התיישבנו על מקומו והתחלנו את ספר התהלים מתחילתו מילה במילה. המשפט התנהל ואנו לא שמים כלל לב מה קורה במהלכו, אחרי ארבע שעות הודיע השופט על הפסקה של חצי שעה ומשיצא הקריא את פסק הדין, ובו זיכה אותנו מכל וכל!!!

שבת כהלכתה:

הלכות שבת.

הרפואה בשבת

אדם שקיבל מכה חזקה מברזל, או שנחתכה אצבעו מסכין או כלי ברזל אחר או מדבר מזוהם, מטפלים בו מיד אף בטיפול הכרוך בחילול שבת. אולם ברור שאין לחלל שבת על כל שריטה או חתך. (שש"כ לב יא ז. שבת ג רלד)

מוקדש לרפואת והצלחת הרבנית **שרה** בת **יעל** תח"י. (להקדשה חייגו: 052-7100-955)

לבריאות והצלחה:

דוד ראובן בן נלי נעא. אסתר הדסה בת אילנה.
 רבקה אפרת בת שרה. נועה בת אסתר הדסה.
 אברהם בן דליה. אליה שאול בן מיטל.
 יוסף אברהם בן טובה. אייל אליהו בן אילנה.
 יעל בת בתיה. סימה יוכבד בת רות סולטנה יהודית.
 נועה בת מזל פורטונה, - לזיווג הגון. שירלי בת דינה.
 דניאל בן מהין, אסתר בת יעל. - לרפוא"ש, וזש"ק. ליאון בן אסתר.

לע"נ:

מורנו ורבנו הגאון הגדול הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. יהודה בן אסתר.
 ברוך פרג' בן יצחק ומרים. אסתר עזת בת מרים.
 יהודה אריה בן ר' צבי דוד ומינה. אברהם בבר חי בן שמחה אבלין.
 יוסף בן משה וליאה.

ת.נ.צ.ב.ה

בן פורת עלי עין:
עין הרע במקורות חז"ל.

כוחו של 'סבר פנים יפות'

שבת שלום ומבורך אחים יקרים

שבת שעברה דברנו בעניין המאמר באבות שמאי אומר עשה תורתך קבע וכו' "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות" ודברים אלו אמורים לכל השנה ובפרט בימים אלו שאנו צריכים להרבות באהבת חנם שבזכותה יבנה ביהמ"ק.

שמעתי דבר יפה מאיש יקר בשם אהרון מה רמוז במילה 'חיוך', אם נתבונן נראה דבר מענין שכשנחלק את המילה ל שתיים זה יוצא אותיות "חי" "כו" שכאשר האדם מחייך לחברו גורם להחיות את השכינה (כ"ו בגימטריא 26 שזה גימטריא של שם הוי"ה), ובפרט בימים אלו שאנו צריכים להרבות שלום בין אדם לחבירו.

ישנו דבר נוסף ומענין בפרשתנו הנרמז מהפסוק במסעות עם ישראל ומלמדנו לקח לחיים תקינים ובריאים

לצערנו כאשר אדם נמצא במצב רוח לא טוב ללא שמחה ישר מגיע למדרון הצרות וביניהם החרדה שלצערנו זה מכת הדור ופה בפרשה בין השורות מסתתר לנו טיפ קטן איך לצאת מרגשות אלו, ואף יותר מכך, איך נשמור עצמנו שלא נבוא לידי דברים מעין אלו.

וכך אומר הפס': "ויסעו מחרדה ויחנו במקהלות" והמסר זועק למתבונן - אם אדם רוצה להעביר ממנו את החרדה ודומיו יחנה במקהלות כמו שאומר דוד המלך ע"ה בתהילים (סח. כז): "במקהלות ברכו ה' ממקור ישראל" כאשר אדם מברך על כל דבר בשמחה ומודה לה' יתברך אז מבטל ממנו את החרדה ונשארת לו שמחה אמיתית.

וכמו שמובא בזהר הקדוש על המילה "בשמחה" שהיא מורכבת מאותיות "במחשבה". וניתן להבין מזאת שעל ידי שאדם בשמחה מחשבתו מיושבת עליו ומקיים את המאמר מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד, וזוכה לשפע אמיתי מריבונו של עולם.

שבת שלום והרבה שמחה שתקרין הלאה לכל הסובבים אותנו, אמן.

ניתן להעביר שאלות לפינה זו ואנו נשתדל להתייחס לכך במדורים הבאים. להשארת הודעה חייגו 02-5-696-515 שלושה 3 ולאחמ"כ 2.

בסיעתא דשמיא

חיוך חסוק?

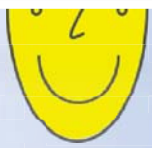
איכובים בינוני או בהצלחה באופן כאלו?

מחזק? מחזק?

אהוצאג עיין הילע העופג ע"פ מקורו חס"א

חייג: 052-7100-955

ובעז"ה נהגלר בהלכות טובות

איש אחד מט"ל ברחוב, שלפתע הוא רואה ילד קטן מתאמץ מאוד להגיע לפעמון של דלת אך ללא הצלחה מרובה.

הוא נאש לעזור לילד ומצלצל בפעמון במקומו.

הילד מחייך אליו, והאיש שואל: "מה אומרים?"

"לא אומרים" - צוחק הילד, עכשיו זה הקטע שבזרמים.

פניני אור החיים:

מתורתו של רבנו הק"ר חיים בן עטר זיע"א

הזמן המסוגל להצלחה

"ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בהמשה עשר יום לחדש הראשון ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים???"

רבינו האור החיים הקדוש מעיר על לשון הפסוק, שלכאורה תיבות 'לחדש הראשון' מיותרות, והפסוק יכול היה לכתוב כך, 'ויסעו מרעמסס בחודש הראשון בחמשה עשר יום ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים???'

ומבאר רבינו הקדוש, שידוע שבחודש ניסן מזלם של ישראל עולה מעלה מעלה, גם זמן הכי שלם להצלחה זה בחמשה עשר לחודש ניסן, וזה מה שרמז הכתוב, 'בחודש הראשון' הוא זמן שמזלם של ישראל עולה, ועוד לתוספת גודל הערך שבדבר, הדגיש הפסוק 'בחמשה עשר יום' שהוא זמן מילוי הלבנה, ואמרו 'לחדש הראשון' לפי שאין ענין רום המזל וההצלחה, אלא כשיש שני דברים, גם בתאריך המוצלח (חמשה עשר לחודש) וגם בחודש המוצלח (חודש ניסן)

ובפרשת בא כתב רבינו הקדוש, 'החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה', נתכוין שחודש זה הוא ראש, 'פירוש מובחר שבחודשים', וכמו שאמרו 'בשמים ראש' כלומר בשמים מובחרים, ודקדק הכתוב לומר 'לכם' כי אין החודש הזה משובח ומעולה שבחודשים אלא לעם ישראל, וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל', כי החודש הזה הוא לטובת ישראל.

[אור החיים מסעי פרק לג פסוק ג]

מוקדש להצלחת אסתר הדסה בת אילנה תח"י.
לבריאות והצלחה, הריון תקין, ולידה קלה.

בקייער:

חידוש קצר לשולחן השבת.

"ויכתב משה את מוצאייהם למסעייהם על פי ה' ואלה מסעייהם למוצאייהם" (פרק ל' פס' ג')

בפסוק זה המדבר על מסע בני ישראל מציאת מצרים ועד לכניסתם לארץ ישראל, ישנו לכאורה כפילות מיותרת בלשון הפס' שבהתחלה כותבת התורה "מוצאייהם למסעייהם" ואח"כ שוב "ואלה מסעייהם למוצאייהם" ולכאורה משמע מלשון זו כאילו היו ב' מסעות.

ובאמת מובא בתרגום יונתן בחומש שמות על הפס' "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי" (שמות י"ט ד') שבבילי יציאת מצרים הוציא הקב"ה את בני ישראל ממצרים, והביאם בדרך נס אל הר המוריה והקריבו שם קרבן פסח, ולאחר מכן החזירם למצרים ורק לאחמ"כ יצאו, וא"כ עולה מהדברים שבני ישראל יצאו פעמיים מארץ מצרים.

(ועפ"ז יובן לחלק מהשיטות איך הקריבו קרבן פסח שהרי קרבן פסח צריך להיות קרב בביהמ"ק)

דבר מענין נוסף היוצא מדברים אלו, שמשנה רבנו היה בארץ ישראל, שהרי הקריב עימם קרבן פסח שם.

חודה של פרשה:

חידה לפרשה עפ"י רש"י והפסוקים.
בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה על:

**קו טלפון נייד למשך
שלושה חודשים מתנה**

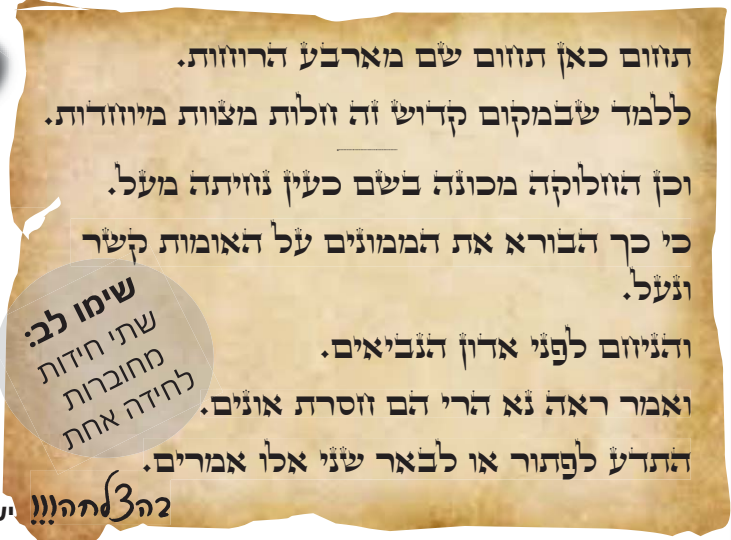
**שימו לב:
מספר
חדש**

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום שלישי.

במייל: ALONHLH@gmail.com או בטלפון: 02-5-696-515.

בעמדות "נדרים פלוס": באמצעות "שלח הודעה".

יש להשאיר תשובה מלאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

**שימו לב:
שתי חידות
מחוברות
לחידה אחת**

זה לא מה!!!

פתרון החידה לפרשת פנחס: (פרק כ"ז פסוק א' רש"י)

"למשפחת מנשה בן יוסף: למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך, יוסף חבב את הארץ, שנאמר והעליתם את עצמותי וגו' (בראשית ג, כה), ובנותיו חבבו את הארץ, שנאמר תנה לנו אחוזה, וללמדך שהיו כולם צדיקים, שכל מי שמעשיו ומעשה אבותיו סתומים, ופרט לך הכתוב באחד מהם ליחסו לשבח, הרי זה צדיק בן צדיק, ואם יחסו לגנאי, כגון באי ישמעאל בן נתניה בן אלישמע (מלכים ב-כה, כה), ביזעו שכל הנזכרים עמו רשעים היו"

**הזוכה:
משה יעקביאן
הי"ו
- ירושלים**

החידה מפרשת פנחס:

צאצא הצדיק כצדיק ישאף ויפעל.
את מוכח גם משם ראש המשפחה שבמקרא נכפל.
ומרשעים יצא רשע באופן דומה.
בזה שהכתוב שרשרת דורותיהם הוא מונה.
הידעת מי הרשע ומי הצדיק.
כיצד ובאיזה ענין כל צאצא בדרך אבותיו החזיק.

ב"ה

המתפלל על חברו נענה תחילה בדבר הצריך לו.

נא אמרו פרק תהילים לרפואת

הילדה: **בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"י**. וכן הילד: **יוסף מרדכי בן תהילה שמחה הי"ו**

תזכו למצוות.

ניתן להעביר שמות לתפילה בפלאי: 052-7100-955.

**זיכוי
הרכיבים
de כסכום
קפה כוס**

קורא יקר!
אם גם אתה נהנה מקריאת העלון בשבת קודש, בוא לקחת חלק בהרחבת התפוצה

שיים לב!
בתרומה סמלית של **5 שקלים בלבד**

נוכל להניח את העלון על שולחן השבת של עוד כ-20 משפחות!

**חייג עכשיו:
052-7100-955**

ושמך יוזכר לברכה בעלון ויועבר לתפילה בכולל מוצ"ש

כ"כ ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס בבתי הכנסת או בנדרים פון טל: 03-763-0585 שלוחה 6500 - המרכז לערבות הדדית

"אין מושג של אהבת חינוך, כי חובה לאהוב את כולם תמיד. יש שנאת חינוך, כי אסור לשנא בשום אופן".

(בשם הרב חיים רבי שליט"א)

נהנים מהעלון? רוצים לקבל אותו מידי שבוע ישירות לתיבת המייל שלכם?

ALONHLH@GMAIL.COM

והעלון בעז"ה אצלכם במייל מידי שבוע.

תגובות / הארות / הערות / הצעות ליעול, יתקבלו בברכה במייל זה או בקו המערכת:

02-5-696-515. שלוחה 3.

mediabar99@gmail.com

דפוס דרוקער

צבוי זאנען
באל קיבנו

לוח שנה

י"א אב

לך זה לא יקרה

ב לירסאמט

מזמינים בבוקר
ומקבלים עד הערב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00